

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

โดย
นางสาวตรี จิตบรรจง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน(การสอนภาษาไทย) แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน(การสอนภาษาไทย) แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF THE TALES WRITING LEARNING MODEL FOR
UNDERGRADUATE STUDENTS BY USING STRUCTURALISM AND
CONSTRUCTIVISM THEORIES

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2017

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

57255903 : หลักสูตรและการสอน(การสอนภาษาไทย) แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทาน, ทฤษฎีโครงสร้างนิยาม, ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง, ความสามารถในการเขียนนิทาน

นาง สาวิตรี จิตบรรจง: การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยามร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา บัวสมบุรณ์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) สร้างรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยามร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง 2) ศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยามร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองขั้นพื้นฐาน (pre-experimental study) ซึ่งเป็นการศึกษากลุ่มทดลองแบบกลุ่มเดียวที่วัดด้วยแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (the one group pretest-posttest design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 1002310 การเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชน (Creative Literature for Children) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานและเกณฑ์การวัด แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา และแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที่แบบไม่อิสระ (t-test for dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยามร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่กำหนดโดยผู้พัฒนารูปแบบ 2. วัตถุประสงค์ 3. กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 ศึกษาโครงสร้าง ชั้นที่ 2 เริ่มร่างเนื้อหา ชั้นที่ 3 สนทนาแลกเปลี่ยน ชั้นที่ 4 พากเพียรวางผัง ชั้นที่ 5 คอยฟังประเมิน ชั้นที่ 6 ก้าวเดินเขียนนิทาน และ 4. การประเมินผล

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบที่เป็นผลมาจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ พบว่า

2.1 กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความสามารถในการเขียนนิทานหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยามร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

57255903 : Major (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

Keyword : LEARNING MODEL, STRUCTURALISM, CONSTRUCTIVISM THEORIES, WRITING TALES ABILITIES

MRS. SAVITRI CHITBANCHONG : THE DEVELOPMENT OF THE TALES WRITING LEARNING MODEL FOR UNDERGRADUATE STUDENTS BY USING STRUCTURALISM AND CONSTRUCTIVISM THEORIES THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR BUSABA BUASOMBOON, Ph.D.

The purposes of this research were to: 1) construct tales - writing learning model for undergraduate students by using Structuralism and Constructivism theories 2) study the effectiveness of tales - writing learning model for undergraduate students by using Structuralism and Constructivism theories. The researchers was a pre-experimental study, involving the one group pretest-posttest design. The example In this research consists of forty fourth-year undergraduate student majoring in Thai Language From The faculty of Education Bansomdejchaopraya Rajabhat University. The sample was collected by simple random sampling. The research Instruments were 1) tales - writing learning model for undergraduate students by using Structuralism and Constructivism theories 2) handbook for learning model 3) lesson plans 4) writing tales ability test 5) satisfaction questionnaire and reflective journal. The data is analyzed by using mean, standard deviation, t-test for dependent and content analysis.

The finding of this study are as follows:

1. Regarding the tales - writing learning model for undergraduate students by using Structuralism and Constructivism theories, this model consists of four component which are; 1) principle of learning model 2) objective of learning model 3) learning activity (consisting of 6 steps, which are; (i) study content; (ii) activation ideas; (iii) exchange of ideas; (iv) start writing according to the thinking structure diagram; (v) inspect and evaluate the writing tales; (vi) creating the writing tales) and 4) evaluation of instruction model.

2. The findings according of the instructional model are as follows:

2.1 The average post-test scores of ability Structuralism and Constructivism theories of writing tales the subject are significantly higher than that of the pre-test scores at .05 level.

2.2 With regards to satisfaction of undergraduate students to wards the Instructional model by using Structuralism and Constructivism theories ability, the students are highly satisfied with the Instructional model.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง”

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยการให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนความรักและความเมตตาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา บัวสมบุรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล โพธิเย็น และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวรี ญาณปรีชาเศรษฐ อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์สมพร ร่วมสุข ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายวรุณ สุนทรโทภก ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน ตรวจสอบเนื้อหาและกระบวนการวิจัย ตลอดจนระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เอมอร ชิตตะโสภณ รองศาสตราจารย์ ดร.ฤตินันท์ สมุทรทัย อาจารย์ ดร.ภทรพร ยุทธาภรณ์พินิจ อาจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูลย์ และอาจารย์ ดร.ฐิติพร สังข์รัตน์ ที่กรุณาสละ เวลาอันมีค่าในการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรูปแบบการเรียนรู้ และพิจารณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัย ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง อาจารย์กรกัญญา ราชพลสิทธิ อาจารย์จริญาพร สนวนภานุสรณ์ อาจารย์ธัญญาลักษณ์ สังข์แก้ว และอาจารย์ชาญชัย หมั่นประสงค์ ที่กรุณาสละ เวลาให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วรพงศ์ ไชยฤกษ์ อาจารย์ ดร.นภัทร อังกูรสินธนา อาจารย์ ดร.กิงกาญจน์ บุรณสินวัฒนกุล ดร.พรสุดา อินทร์सान และอาจารย์พรรณษา พลอยงาม ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการ พิจารณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้านการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัย จนสามารถ หลอมรวมองค์ความรู้และดำเนินการศึกษาค้นคว้าให้บรรลุความมุ่งหมายในการเรียนรู้ระดับดุษฎีบัณฑิตครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบใจนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา รหัส 57 ที่ช่วยเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัยอย่างเต็มใจยิ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัวสินสันธิเขต ที่คอยเป็นพลังผลักดันให้ผู้วิจัยมีสติปัญญาและความมุ่งมั่นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

คุณค่าทั้งหมดที่เกิดจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดา มารดา คณาจารย์ เจ้าของแนวคิดทฤษฎี และขอมอบเป็นเครื่องค้ำจุนในการเรียนรู้ของลูกศิษย์และผู้ทีสนใจสืบไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	14
3. คำถามการวิจัย.....	20
4. วัตถุประสงค์การวิจัย.....	20
5. สมมติฐานการวิจัย.....	20
6. ขอบเขตของการวิจัย.....	21
7. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	22
8. ประโยชน์ที่ได้รับ.....	24
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	25
1. หลักสูตรรายวิชากลุ่มวิชาเอก สาขาวิชาภาษาไทย (5 ปี) ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช ภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.....	27
1.1 ปรัชญาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย.....	27
1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	27
1.3 คำอธิบายรายวิชา.....	28

2. เอกสารและงานวิจัยที่วิจัยที่เกี่ยวข้อรูปแบบการเรียนการสอน.....	28
2.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน.....	28
2.2 ลักษณะสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน	29
2.3 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน.....	29
2.4 ประเภทของรูปแบบการเรียนการสอน	31
2.5 กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	33
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อกับรูปแบบการเรียนการสอน.....	35
3. เอกสารที่เกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นของนิทาน.....	37
3.1 ความหมายของนิทาน.....	37
3.2 ลักษณะของนิทาน.....	37
3.3 รูปแบบของนิทาน.....	38
3.4 คุณค่าและความสำคัญของนิทาน	41
3.5 เทคนิคการเขียนนิทาน	42
4. แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิยม.....	45
4.1 แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีโครงสร้างนิยม	45
4.2 แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิทานรัสเซียของ Vladimir Propp.....	47
4.3 แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิยมของ Claude Lévi-Strauss.....	61
4.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อกับทฤษฎีโครงสร้างนิยม.....	76
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง.....	80
5.1 แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง.....	80
5.2 แนวคิดจากทฤษฎีพื้นฐานการสร้างความรู้ด้วยตนเอง.....	81
5.3 หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง.....	92
5.4 บทบาทหน้าที่ของครูตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง	107
5.5 การประเมินผลการเรียนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง.....	112

5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง	114
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนผังความคิด	116
6.1 ความหมายของแผนผังความคิด	116
6.2 การสร้างแผนผังความคิด.....	117
6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแผนผังความคิด	120
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	123
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R ₁) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) สำหรับการ พัฒนารูปแบบการเรียนรู้.....	125
ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ (Development – D1 : Design and Development).....	132
ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ (Research – R2 : Implement).....	148
ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ (Development - D2: Evaluation).....	152
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	154
ตอนที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง	155
ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง.....	208
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	219
สรุปผลการวิจัย	220
อภิปรายผลการวิจัย	222
ข้อสังเกตที่ได้จากการดำเนินการทดลอง	236
ข้อเสนอแนะ	237
ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้.....	237
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	238
รายการอ้างอิง.....	239

ภาคผนวก	250
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	251
ภาคผนวก ข ข้อมูลแสดงความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	255
ภาคผนวก ค ข้อมูลแสดงผลการทดลอง.....	260
ภาคผนวก ง คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้.....	265
ภาคผนวก จ ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้.....	292
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างผลงานการเขียนนิทาน.....	331
ประวัติผู้เขียน	334

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบรายละเอียดแบบคู่ตรงข้ามในชุดความคิดเดียวกันในตำนาน เรื่องต่างๆ.....	62
ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการกลับเรื่องกันของตำนาน	67
ตารางที่ 3 ตารางสังเคราะห์หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง	101
ตารางที่ 4 บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยตนเอง.....	107
ตารางที่ 5 สรุปรวธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	131
ตารางที่ 6 เกณฑ์การประเมินการเขียนนิทาน.....	140
ตารางที่ 7 แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของผู้ตรวจ.....	143
ตารางที่ 8 สรุปรวธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบ การเรียนรู้.....	147
ตารางที่ 9 หน่วยการจัดการเรียนการสอนและจำนวนชั่วโมง	149
ตารางที่ 10 สรุปรวธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้.....	151
ตารางที่ 11 สรุปรวธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข รูปแบบการเรียนรู้.....	153
ตารางที่ 12 แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้.....	155
ตารางที่ 13 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทาน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเอง	172
ตารางที่ 14 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น	180
ตารางที่ 15 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยตนเอง.....	192

ตารางที่ 16 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเอง	196
ตารางที่ 17 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง	198
ตารางที่ 18 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทาน และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนนิทานของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต	201
ตารางที่ 19 การแสดงผลการพิจารณาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทาน	203
ตารางที่ 20 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับ ปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับ ปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยตนเอง.....	204
ตารางที่ 21 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบ การเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎี โครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง	205
ตารางที่ 22 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการเขียนนิทานก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง	208
ตารางที่ 23 คะแนนความสามารถในการเขียนนิทานระหว่างการทดลองจากการวัด 6 ครั้ง	210
ตารางที่ 24 แสดงค่าระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้.....	212

ตารางที่ 25 การแสดงผลพิจารณาคุณค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
 สำหรับอาจารย์ผู้สอนด้านการเขียนนิทานระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับ
 สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทาน..... 256

ตารางที่ 26 การแสดงผลพิจารณาคุณค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
 สำหรับนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอนการเขียนนิทาน
 ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 257

ตารางที่ 27 การแสดงผลพิจารณาคุณค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสาร
 ในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทาน..... 258

ตารางที่ 28 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเขียนนิทานก่อนและหลังการทดลอง..... 261

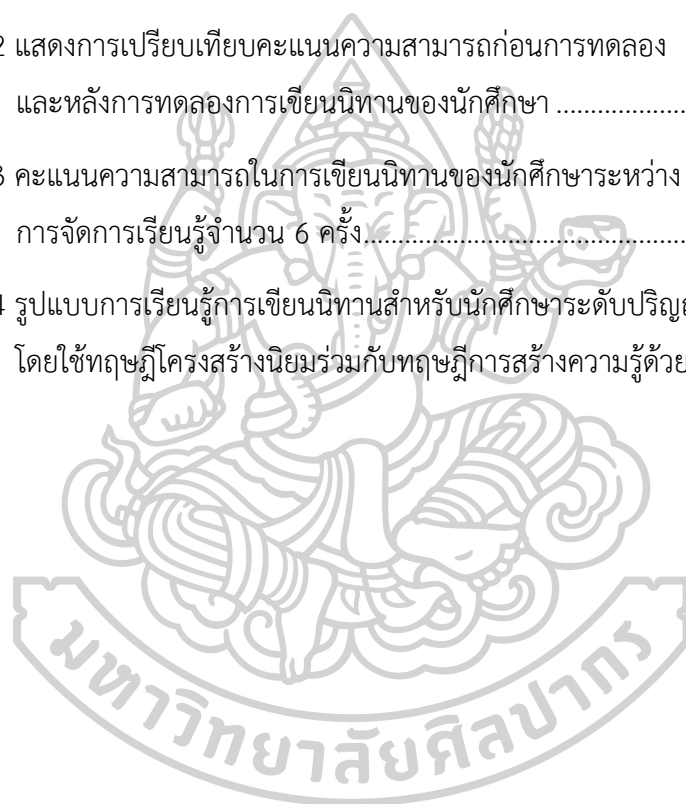
ตารางที่ 29 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเขียนนิทานระหว่างการทดลองจำนวน 6 ครั้ง .. 263

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	18
แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการสร้างรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยตนเอง.....	19
แผนภาพที่ 3 รูปแบบระบบที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด	30
แผนภาพที่ 4 แสดงลักษณะสูตรโครงสร้างของตำนานปรัมปรา.....	66
แผนภาพที่ 5 แสดงเขตของการพัฒนาใกล้ชิดของ Vygotsky.....	88
แผนภาพที่ 6 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ, ความรู้ที่มีอยู่เดิม ของผู้เรียนและเนื้อหาหรือความรู้ใหม่	95
แผนภาพที่ 7 แสดงวงจรการสร้างการเรียนรู้ตามแนวคิด Constructivism.....	97
แผนภาพที่ 8 แผนผังความคิด Mind Mapping	120
แผนภาพที่ 9 แผนภาพแสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	124
แผนภาพที่ 10 สรุปขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานตามแบบแผนการวิจัย (Research : R ₁)	130
แผนภาพที่ 11 แบบแผนการทดลอง	150
แผนภาพที่ 12 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิยมน.....	161
แผนภาพที่ 13 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง	165
แผนภาพที่ 14 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดแผนผังความคิดของ Buzan.....	166
แผนภาพที่ 15 ผลการสังเคราะห์หลักการของทฤษฎีโครงสร้างนิยมน	168
แผนภาพที่ 16 ผลการสังเคราะห์หลักการแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้.....	170
แผนภาพที่ 17 ผลการสังเคราะห์หลักการของการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดของ Buzan.....	171
แผนภาพที่ 18 ผลการสังเคราะห์กลวิธีในการจัดการเรียนการสอนสู่หลักการของรูปแบบ การเรียนรู้	177

แผนภาพที่ 19 ผลการสังเคราะห์หลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้สู่ขั้นตอนการสอน ของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง.....	179
แผนภาพที่ 20 รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง.....	184
แผนภาพที่ 21 รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง.....	191
แผนภาพที่ 22 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถก่อนการทดลอง และหลังการทดลองการเขียนนิทานของนักศึกษา	209
แผนภาพที่ 23 คะแนนความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาระหว่าง การจัดการเรียนรู้จำนวน 6 ครั้ง.....	211
แผนภาพที่ 24 รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง.....	281

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นิทานเป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีที่เล่าสืบต่อกันมาเพื่อแสดงถึงความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์และจัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง นิทานจะมีเนื้อเรื่องที่หลากหลาย เช่น การผจญภัย ความรัก ตลกขบขัน แต่นิทานทุกเรื่องก็มีจุดประสงค์เดียวกันคือเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและสอดแทรกคติสอนใจ นอกจากนี้นิทานยังเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรมด้วยวิธีการเล่าจากปากต่อปากจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งถือว่าเป็นคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นการช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กดังที่ กิ่งแก้ว อัทธจักร (2519: 12) ได้กล่าวว่านิทานเป็นเรื่องเล่าสืบต่อกันมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ และยังสอดคล้องกับที่ประคอง นิมมานเหมินทร์ (2551: 9) ได้กล่าวว่านิทานคือ เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งโดยไม่ทราบว่ใครเป็นผู้แต่ง

นิทานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิตทั้งเด็กและผู้ใหญ่มากมาย เพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้การหล่อหลอมขัดเกลาคุณธรรมที่เหมาะสมซึ่งผู้ใหญ่ต้องการถ่ายทอดให้แก่ลูกหลาน และเป็นเครื่องมือที่เชื่อมร้อยสานความสัมพันธ์ในครอบครัวให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550 : 11-16) ได้ระบุถึงความสำคัญของนิทานว่านิทานเป็นสิ่งที่สำคัญต่อชีวิตทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เพราะนอกจากจะช่วยให้เด็กๆ มีความสุขสนุกสนานแล้ว และยังเป็นโลกแห่งจินตนาการที่สมบูรณ์แบบที่คอยช่วยถักทอสายใยความรักความฝัน สานสัมพันธ์อันอบอุ่น ความละมุนละไมในกลุ่มสมาชิกของครอบครัว อีกทั้งนิทานยังให้แง่คิดคติสอนใจ และปรัชญาชีวิตอันล้ำลึกแก่เด็ก ซึ่งสอดคล้องกับที่ วิเชียร เกษประทุม (2550: 9-10) ได้กล่าวว่านิทานเป็นสิ่งที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เสริมสร้างจินตนาการผ่อนคลายความตึงเครียดและช่วยกระชับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ทำให้เด็กอยากอยู่ใกล้ชิดกับผู้ใหญ่ ให้ข้อคิดคติเตือนใจ ปลุกฝังคุณธรรมต่างๆ ที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก และยังช่วยสะท้อนสภาพสังคมในอดีตเช่น วิถีชีวิต ประเพณี ค่านิยม ความเชื่ออีกด้วย

นิทานจัดเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่ตัวอย่างหนึ่งของเด็ก เนื่องจากทำให้เด็กเกิดความสนใจใคร่รู้ มีความสามารถในการจดจำ ส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออก และเกิดแรงจูงใจที่จะเปิดรับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม รวมถึงยังสามารถสนองความต้องการของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย หนังสือนิทานจึงมีคุณค่าในการเป็นสื่อกลางหรือเป็นตัวแบบให้เด็กสามารถแสดงพฤติกรรม

ที่พึงประสงค์ได้ อีกทั้งยังส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและภาษาของเด็กได้อีกด้วย (กัญญารัตน์ เกตุบุญลือ และคณะ, 2547: 17)

นิทานจึงมีประโยชน์สำหรับเด็กเป็นอย่างมาก ครูผู้สอนสามารถนำนิทานมาใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะของเด็กได้ทุกทักษะ รวมทั้งยังช่วยปรุงแต่งบุคลิกภาพ และแก้ไขพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามแบบของตัวละครเอกที่เด็กชื่นชอบ ช่วยเปิดโลกจินตนาการของเด็กให้กว้างไกลและสามารถใช้ในการสร้างสัมพันธภาพกับคนรอบข้างได้เป็นอย่างดี จึงจัดว่านิทานเป็นสื่อและเครื่องมือในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของเด็ก

ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาที่สร้างครูจึงมีการจัดการเรียนการสอนการเขียนนิทานให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยบรรจุรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเขียนนิทานในหลักสูตรที่จัดขึ้นของแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งมีคำอธิบายรายวิชาปรากฏตามรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) กำหนดอยู่ในรายวิชาการเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน หมวดวิชาเอกของหลักสูตรคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สามารถสรุปคำอธิบายรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ การเขียนนิทานไว้ว่า ผู้เรียนสามารถเขียนบันเทิงคดีสร้างสรรค์สำหรับเด็กวัยต่างๆ ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง การสร้างเรื่อง การใช้ภาษาสื่อสาร และปฏิบัติงานเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์เพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านเสริมการเรียนสำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา; หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต; หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี; หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

จากประสบการณ์การสอนเขียนนิทานในระดับอุดมศึกษา ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยพบว่าผู้เรียนไม่ทราบว่า จะเขียนอะไร เขียนอย่างไร เมื่อผู้เรียนลงมือเขียนนิทานแล้วไม่ประสบความสำเร็จ อ่านแล้วไม่สนุก เนื่องจากผู้เรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนนิทาน อีกทั้งสำนวนภาษาที่ผู้เรียนใช้ในการเขียนนิทานไม่เหมาะกับระดับช่วงวัยของเด็ก จึงทำให้นิทานไม่น่าสนใจ ไม่ชวนให้ผู้อ่านรู้สึกอยากติดตามเรื่องราว ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่ประสบความสำเร็จในการเขียนนิทานในที่สุด

จากการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน จำนวน 5 คน (กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง, กรกัญญา ราชพลสิทธิ, จริญญาพร สวายนพานุสรณ์, ชาญชัย หมั่นประสงค์, ธัญญาลักษณ์ สังข์แก้ว, สัมภาษณ์, 2559) เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการเรียนการสอนการเขียนนิทาน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากการสัมภาษณ์

พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนนิทาน อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ในด้านความสามารถในการเขียนนิทาน นักศึกษาส่วนมากไม่มีทักษะในการเขียน ผู้สอนต้องใช้ระยะเวลาในการปูพื้นฐานในเรื่องการเขียนนิทานค่อนข้างมาก ทำให้นักศึกษามีเวลาในการเขียนนิทานน้อยลง อีกทั้งนักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการเขียนนิทาน และการที่ผู้สอนกำหนดหัวเรื่องหรือกำหนดรูปแบบในการขึ้นต้นนิทานให้นักศึกษา อาจเป็นการบังคับแนวความคิดของผู้เรียนมากเกินไป ทำให้นิทานที่นักศึกษาเขียนออกมาไม่สนุก และไม่น่าสนใจ รวมถึงภาษาที่ใช้ในการเขียนนิทานของนักศึกษายังไม่เหมาะสมกับพัฒนาการช่วงวัยของเด็ก เช่น ใช้คำฟุ่มเฟือย ใช้คำเชื่อมมากเกินไป ใช้ประโยคซ้ำซ้อน อีกทั้งนักศึกษาไม่สามารถวางโครงเรื่องเพื่อนำไปสู่การเขียนนิทานได้ ทำให้เรื่องไม่กระชับ ไม่สนุกและไม่น่าสนใจสำหรับเด็ก

ในด้านการวัดและประเมินผลการเขียนนิทาน พบว่าการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินงานเขียนเพื่อวัดความสามารถในการเขียนนิทานของผู้เรียนให้ได้ครบถ้วนและถูกต้องตามองค์ประกอบของการเขียนค่อนข้างยาก และด้านการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน พบว่าผู้สอนใช้ตัวอย่างหนังสือนิทานมาใช้เป็นสื่อประกอบการสอน หนังสือนิทานดังกล่าวค่อนข้างหายาก ด้านความสนใจของนักศึกษา พบว่านักศึกษาค่อนข้างให้ความสนใจ แต่ผลงานยังไม่มีประสิทธิภาพ และมีนักศึกษาบางคนที่ไม่มีความสามารถในการวาดภาพประกอบก็จะไม่ชอบการเขียนนิทาน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเก็บข้อมูลจากสัมภาษณ์นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่ได้เคยเรียนรายวิชาการเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชนของสาขาวิชาภาษาไทย จากคณะครุศาสตร์ และสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 20 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (สัมภาษณ์ 14 พฤศจิกายน 2559) พบว่านักศึกษาประสบปัญหาการเขียนนิทานในด้านการสร้างเรื่อง คือนักศึกษาไม่สามารถกำหนดโครงเรื่องที่ตรงกับความสนใจของเด็กในแต่ละช่วงวัย ดำเนินเรื่องววนรวมถึงไม่สามารถสร้างเนื้อเรื่องให้เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ที่ตนเองต้องการ อีกทั้งนักศึกษามีปัญหาในเรื่องการใช้เหตุผลการแสดงพฤติกรรมของตัวละคร ด้านการดำเนินเรื่อง พบว่านักศึกษาลำบากใจคิดววน ทำให้ขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งไม่สามารถเขียนนิทานให้กระชับได้ใจความตามหลักการเขียนนิทานที่ดีได้

ด้านการใช้สำนวนภาษา พบว่าไม่เหมาะสมกับพัฒนาการช่วงวัยของเด็กไม่เหมาะสมกับลักษณะของตัวละคร การใช้สำนวนภาษาต่างประเทศในงานเขียนใช้คำฟุ่มเฟือย ประโยคมีความซับซ้อนมากเกินไปกว่าจะใช้เป็นหนังสือนิทานสำหรับเด็ก

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนพบว่า ผู้สอนยังใช้รูปแบบการสอนแบบเดิมที่เน้นการบรรยาย มีการนำตัวอย่างหนังสือนิทานไว้ให้ผู้เรียนศึกษา แล้วมอบหมายหัวข้อเรื่องแล้วให้นักศึกษาเขียนนิทานมาส่งตามกำหนดเวลา โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่ม นักศึกษาจึงประสบปัญหาว่าไม่รู้จะเริ่มต้นการเขียนนิทานอย่างไร อีกทั้งไม่สามารถกระตุ้นความสนใจ

ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเขียนนิทานและเขียนได้อย่างมีความสุข ด้านแนวทางการฝึกทักษะการเขียนนิทาน ผู้สอนนำตัวอย่างหนังสือนิทานที่มีรูปแบบแตกต่างกันมาให้ นักศึกษาศึกษาถึงลักษณะของหนังสือนิทานที่ดี ว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วมอบหมายให้นักศึกษาเขียนนิทานตามหัวเรื่องที่ผู้สอนกำหนด แต่เนื่องจากงานที่ผู้สอนมอบหมายเป็นกิจกรรมกลุ่ม อาจมีนักศึกษาบางคนไม่ช่วยเขียนเนื้อเรื่อง และเปลี่ยนหน้าทีไปเป็นการวาดภาพระบายสีแทน ด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้งานเขียนนิทานของนักศึกษาไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร

จากข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการเรียนการเขียนนิทาน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัญหาจากการสอนเขียนนิทานมี 2 ประเด็นได้แก่ (1) ปัญหาจากตัวผู้สอน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนสามารถเขียนนิทานให้น่าสนใจตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ และผู้เรียนขาดแนวทางในการสร้างนิทานว่าจะเขียนอย่างไร (2) ปัญหาจากตัวผู้เรียน ผู้เรียนไม่สามารถเริ่มต้นการเขียนนิทาน รวมถึงใช้ภาษาไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม และคิดว่าการเขียนนิทานเป็นเรื่องยากลำบากเกินความสามารถที่จะทำได้

ในการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนครั้งนี้พบปัญหาที่เกิดขึ้นข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรพัฒนารูปแบบการสอนการเขียนนิทาน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนนิทานได้อย่างมีคุณค่า ถูกต้อง เหมาะสม ที่สะท้อนถึงการถ่ายทอดความรู้ ความคิดของผู้เขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

การศึกษาเกี่ยวกับนิทานในปัจจุบันมีทฤษฎีที่ใช้ศึกษาโครงสร้างของนิทานหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีการแพร่กระจาย ทฤษฎี Malinowski กฎติกดำบรรพ์เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านหรือกฎเกณฑ์การเล่านิทานพื้นบ้านของ Axel Olrik แม่แบบของนิทานของ Linda Dégh ทฤษฎีโครงสร้างนิยมของ Vladimir Propp และ Claude Levi-strauss โดยทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนนิทานในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจทฤษฎีโครงสร้างนิยมมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอน

ทฤษฎีโครงสร้างนิยมเป็นทฤษฎีที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในศตวรรษที่ 20 นักคิดคนสำคัญที่มีแนวคิดอยู่ในทฤษฎีโครงสร้างนิยม ได้แก่ Ferdinand de Saussure นักคิดชาวสวิสเซอร์แลนด์, Claude Levi Strauss, Roland Barthes นักคิดชาวฝรั่งเศส, A.J Greimas นักคิดชาวลิทัวเนีย รวมถึง Vladimir Propp นักคิดชาวรัสเซีย ทฤษฎีนี้จะให้ความสำคัญกับโครงสร้างบางอย่างที่ซ่อนอยู่ในทุกสังคม แสดงให้เห็นส่วนต่างๆ ที่เป็นระบบเกี่ยวข้องกัน ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าโลกประกอบด้วยลักษณะพื้นฐาน 2 ระดับคือ ระดับที่มองเห็น (visible) กับระดับที่มองไม่เห็น (invisible) โดยโลกที่เรามองเห็นอาจเรียกได้ว่าเป็นโครงสร้างระดับพื้นผิวหรือปรากฏการณ์ในระดับพื้นผิว ส่วนโลกที่เรามองไม่เห็นจะประกอบด้วย โครงสร้างซึ่งอยู่ภายใต้หรือในระดับลึกกว่าซ่อนอยู่ภายใต้โครงสร้างพื้นผิวที่เรามองเห็น โดยความหมายหรือโครงสร้างในระดับลึกนั้นเป็นสิ่งที่เห็นได้ยาก แต่สามารถเปิดเผยหรืออธิบายคุณลักษณะที่มีอยู่นั้นได้ (ธัญญา สังขพันธานนท์, 2559: 45 – 46)

ทฤษฎีที่ว่าด้วยโครงสร้างนิยมนี้มีความน่าสนใจตรงที่เป็นระเบียบวิธีที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างของระบบไม่ว่าจะเป็นภาษา ปรัชญาการณ ขอบปฏิบัติทางวัฒนธรรม วรรณคดี รวมถึงเรื่องเล่าและตำนานพื้นบ้านได้เป็นอย่างดี โดยมีสาระสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1. การให้ความสนใจสิ่งที่เป็นตัวกำหนดหรือกำกับความคิดหรือการกระทำของคนในระดับจิตไร้สำนึก 2. ใช้วิธีแบ่งสิ่งที่ต้องการศึกษาออกเป็นส่วนๆ เพื่อหาส่วนประกอบ 3. ใช้วิธีสลับที่สลับทาง กลับหัวกลับหาง เพื่อให้เกิดความหมายใหม่ที่เกิดจากการจัดลำดับของหน่วยย่อยที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เพื่อให้เห็นระบบความคิดที่เรียกว่า ระบบคิดแบบคู่ตรงข้าม (binary opposition) 4. ให้ความสำคัญกับตัวเชื่อม (mediation) ที่ทำให้สิ่งที่ตรงข้ามกันไปด้วยกันได้ 5. มองสิ่งที่ศึกษาเป็นสัญญาณ (sign) และค้นหารหัสหรือกฎเกณฑ์ที่เป็นตัวกำหนดหรือสร้างความหมายให้เกิดขึ้น และประการสุดท้าย คือให้ความสนใจในปรากฏการณ์ใดปรากฏหนึ่ง โดยไม่สนใจว่าเกิดในช่วงเวลาใด แตกต่างกันหรือไม่

การพัฒนาารูปแบบการสอนในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดของนักทฤษฎีโครงสร้างนิยม คือ Vladimir Propp และ Claude Levi-Strauss มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสอน การเขียนนิทานโดยใช้ลักษณะของโครงสร้างนิทานในแต่ละทฤษฎีมาเป็นแนวทางในการสร้างนิทานของตนเองให้น่าสนใจชวนติดตาม ซึ่งผู้วิจัยจะขอนำเสนอแนวคิดของแต่ละท่านไว้ดังนี้

Vladimir Propp นักคติชนวิทยาชาวรัสเซีย ได้ศึกษาตัวบทของเรื่องเล่าแบบต่างๆ เน้นการวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ที่เป็นโครงสร้างของเรื่องเล่า เช่น ผู้เล่า ตัวละคร การดำเนินเรื่อง โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ฉากทั้งเวลาและสถานที่ การให้ความสำคัญกับบทบาทของตัวละครและความสัมพันธ์ของตัวละคร รวมไปถึงลักษณะของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในเรื่อง

Propp ได้ศึกษาจากรูปแบบของเทพนิยายรัสเซียจำนวน 100 กว่าเรื่องที่ Afanasev ได้รวบรวมไว้และเขียนหนังสือชื่อว่า Morphology of the Folklore พบว่า นิทานจะมีโครงสร้างในการดำเนินเรื่องเหมือนกันถ้านิทานเรื่องนั้นเป็นนิทานประเภทเดียวกันแต่นิทานก็อาจมีกฎการดำเนินเรื่องเป็นของตัวเอง (self regulation) ที่สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของเจ้าของนิทานนั้นๆ ดังนั้นการดำเนินเรื่องของนิทานจึงมีความเป็นสากลของการเล่าเรื่องและมีความเป็นลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมเจ้าของนิทานนั้นๆ (ศิริพร ณ กลาง, 2557: 202; เสาวลักษณ์ อนันตศาสตร์, 2548: 274 – 275) จากการศึกษาดังกล่าวพบประเด็นสำคัญของทฤษฎีโครงสร้างนิทาน 3 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 นิทานมีองค์ประกอบหรือมีพฤติกรรมของตัวละครที่สัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็นคู่กัน เช่น พฤติกรรมการห้าม – พฤติกรรมละเมิดข้อห้าม, พฤติกรรมต่อสู้ – พฤติกรรมได้รับชัยชนะ, พฤติกรรมการทดสอบโดยการให้ทำงานยาก – พฤติกรรมการทำงานยากสำเร็จ, พฤติกรรมการเดินทางออกจากเมือง – พฤติกรรมการเดินทางกลับเมือง ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจะมีโครงสร้างเป็นตัวกำหนด โดยไม่เน้นว่าตัวละครใดเป็นผู้กระทำแต่เน้นที่การกระทำของตัวละคร ประเภทของ

ตัวละครในนิทานประกอบด้วย (1) พระเอก (2) ผู้ร้าย (3) ผู้ให้ (4) ผู้นำสาร (5) พระเอกตัวปลอม (6) ผู้ช่วยเหลือ (7) เจ้าหญิง

ประเด็นที่ 2 การดำเนินเรื่องมีความเหมือนและซ้ำกันในเหตุการณ์ แต่อาจมีระดับความรุนแรงของพฤติกรรมของตัวละครแตกต่างกัน จึงทำให้นิทานดูแตกต่างกันแต่ความจริงแล้วมีโครงสร้างหลักเดียวกัน

ประเด็นที่ 3 ตัวละครในนิทานอาจมีพฤติกรรมเฉพาะของแต่ละวัฒนธรรมเจ้าของนิทานไม่จำเป็นต้องมีพฤติกรรมครบ 31 พฤติกรรมดังเช่นนิทานรัสเซีย เช่น สามารถข้ามพฤติกรรมบางพฤติกรรมไปได้แต่จะต้องเรียงลำดับเช่นเดียวกับนิทานรัสเซีย เนื่องจากการเรียงลำดับพฤติกรรมถือเป็นหัวใจสำคัญของทฤษฎีโครงสร้างนิทาน โดยจำนวนพฤติกรรมของตัวละครขึ้นอยู่กับระบบคิดและค่านิยมในวัฒนธรรมของชาตินั้นๆ

Claude Levi Strauss เป็นชาวยิวที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแบบแผนกระบวนการคิดของมนุษย์ที่ประกอบด้วยระบบย่อยๆ เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน แม้ระบบย่อยดังกล่าวจะมีความแตกต่างกัน (difference) แต่ก็มีความสัมพันธ์ (relation) ซึ่งกันและกันด้วย ความคิดหลักของ Strauss ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการได้แก่

1. ความคิดแบบคู่ที่ตรงข้าม (binary opposition) หมายถึงสิ่งที่มีสองหรือเป็นคู่ๆ แต่มีลักษณะตรงกันข้ามกันแต่ส่งเสริมซึ่งกันและกันเพื่ออธิบายถึงลักษณะที่ตรงข้ามกัน ซึ่งถือเป็นปมขัดแย้งในระดับเรื่อง (ศิริพร ณ ถลาง, 2557: 277; นิยพรรณ วรณศิริ, 2540: 356) เนื่องจากเรื่องเล่ามีส่วนประกอบซ้ำๆ ซึ่งแสดงถึงความคิดที่มนุษย์มีอยู่ร่วมกัน เมื่อนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาเรียงลำดับให้แตกต่างกันก็จะทำให้เกิดตำนานใหม่จากองค์ประกอบเดิม ซึ่งตำนานทุกเรื่องจะสะท้อนความคิดในเรื่องตรงกันข้าม เช่น ร้อน – เย็น, ชาย – หญิง, วัฒนธรรม – ธรรมชาติ หรือตัวละคร 1 ตัว อาจมีความรู้สึกต่อสิ่งเดียวกันได้ 2 แบบเช่น ความรักและความเกลียดชัง เนื่องจากธรรมชาติของจิตใจมนุษย์จะปรากฏสิ่งที่เป็คู่

2. ตัวเชื่อม (mediation หรือ mediator) หมายถึงสิ่งที่อยู่ตรงกลางระหว่างสิ่งที่ตรงข้ามกันและเป็นลักษณะร่วมของสิ่งที่ตรงข้ามกัน ทำหน้าที่เชื่อมคู่ตรงข้ามแต่ละคู่ ดังตัวอย่างจาก The Raw and The Cooked โดย Strauss ได้วิเคราะห์ตำนานปรัมปรา 187 ลำนวน ซึ่งพบว่าตำนานปรัมปราดังกล่าวสะท้อนให้เห็นคู่ตรงข้ามระหว่างธรรมชาติ (nature) และวัฒนธรรม (culture) ตัวอย่างเช่น การใช้ความเปรียบกับอาหารดิบที่เปรียบได้กับความเป็นธรรมชาติ ส่วนอาหารสุกเปรียบได้กับวัฒนธรรม ดังนั้นการรู้จักวิธีทำอาหารให้สุกโดยการใช้ไฟเป็นตัวเชื่อมของคู่ตรงข้ามระหว่างธรรมชาติ (the raw) กับวัฒนธรรม (the cooked) เป็นต้น

3. การกลับหัวกลับหางหรือการกลับเรื่องกัน (inversion) คือ ตอนต้นเรื่องมีเนื้อหาอย่างหนึ่ง ส่วนตอนจบเรื่องมีเนื้อหาที่กลับกันกับตอนต้น (ศิริพร ณ ถลาง, 2557: 309) ซึ่งมีลักษณะ

คล้ายกับความคิดเรื่องคู่ตรงข้าม แต่ความคิดทั้งสองนี้แตกต่างกันที่ความคิดเรื่องคู่ตรงข้ามเป็นการพิจารณาคู่ตรงข้ามทีละคู่ ส่วนความคิดเรื่องการกลับหัวกลับหาง เป็นความคิดในการผูกเรื่องการกลับหัวกลับหางหรือการกลับเรื่องกัน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่ 1. การกลับหัวกลับหางในตำนานเรื่องเดียวกัน หมายถึงการที่ตัวละครตัวที่ 1 กระทำพฤติกรรมหนึ่ง และตัวละครตัวที่ 2 กระทำอีกพฤติกรรมหนึ่ง แต่ตอนจบเรื่องพบว่าตัวละครตัวที่ 2 มากระทำพฤติกรรมของตัวละครตัวที่ 1 ซึ่งจบเรื่องตรงกันข้ามกับตอนต้นเรื่อง 2. การกลับเรื่องกันในตำนานที่มีรายละเอียดตรงกันข้ามกับอีกตำนานหนึ่ง เช่นนิทานเรื่อง ซินเดอเรลลา (Cinderella) ที่เป็นนิทานแถบยุโรปกับนิทานเรื่อง The Ash-Boy (เด็กชายขี้เถ้า) ของอินเดียจนแดงเผ่าชุนีเป็นการปรับเปลี่ยนเนื้อหาในตำนานให้ตรงกันข้ามกับตำนานอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งถือเป็นการรับวัฒนธรรมแล้วนำไปปรับเปลี่ยน ซึ่งอาจมีลักษณะแบบคู่ตรงข้ามกับตำนานต้นแบบ โดยนิทานเรื่องเด็กชายขี้เถ้า เป็นเรื่องของตัวเอกของเรื่องเป็นผู้ชาย แต่ซินเดอเรลลาตัวเอกเป็นผู้หญิง เมื่อเปรียบเทียบในเรื่องรูปร่างหน้าตา ซินเดอเรลลาเป็นเด็กผู้หญิงสวย ส่วนเด็กชายขี้เถ้าเป็นเด็กผู้ชายขี้เหร่ ในส่วนของสถานภาพทางครอบครัว พบว่าซินเดอเรลลามี 2 ครอบครัวคือ ครอบครัวของตัวเองและครอบครัวใหม่ที่มีพ่อ แม่เลี้ยงและลูกของแม่เลี้ยง ซึ่งมีลักษณะกลับกับเด็กชายขี้เถ้าเพราะเด็กชายขี้เถ้าเป็นเด็กกำพร้าที่ไม่มีครอบครัวเรื่องความรัก ซินเดอเรลลาต้องการความรักแต่รู้สึกว่ามีใครรัก ส่วนเด็กชายขี้เถ้ากลับไม่ต้องการความรักตอบแทนเป็นการรักเขาข้างเดียว และในตอนท้ายเรื่องเป็นการเปลี่ยนรูปร่างตัวละครในเรื่อง ซินเดอเรลลา มีนางฟ้าเป็นผู้เอาเสื้อผ้าสวยหามาเปลี่ยนโฉมซินเดอเรลลาให้กลายเป็นเจ้าหญิง ส่วนเด็กชายขี้เถ้า เทวดาได้เปลี่ยนรูปร่างด้วยการถอดรูป คือถอดความน่าเกลียดออก (Lechte, 1994, อ้างถึงในสุภาวศ์ จันทวานิช, 2555: 150 – 151; ธีญา สังกษพัชานนท์, 2559: 80-82; ปรีตดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล, 2533: 67; ไชยรัตน์ เจริญสินโอสถ, 2545: 43 – 57; ประมิ่ง จารุวรรณ, 2549: 26, 66 – 67; เสาวลักษณ์ อนันตศานต์, 2552: 359 – 361; ศิราพร ณ ถกลาง, 2557: 300 – 313)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์แนวคิดหลักของทั้ง 2 ทฤษฎีได้แก่ทฤษฎีโครงสร้างนิทานของ Vladimir Propp และทฤษฎีการศึกษาตำนานปรัมปราแบบโครงสร้างนิยมของ Claude Levi Straussมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างนิทานตามทฤษฎีโครงสร้างนิยมมี 6 แนวทางดังนี้

1. การสร้างตัวละครที่ปรากฏในเรื่องตามแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิยมประกอบด้วย (1) พระเอก (2) ผู้ร้าย (3) ผู้ให้ (4) ผู้นำสาร (5) พระเอกตัวปลอม (6) ผู้ช่วยเหลือ (7) เจ้าหญิง
2. การสร้างเรื่องและการดำเนินเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่ปรากฏในเรื่องนิทานประกอบด้วย (1) การเริ่มต้นเรื่อง (2) การสร้างปัญหาของตัวเอก (3) การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอก (4) การช่วยเหลือตัวเอก (5) การต่อสู้ระหว่างตัวเอกและตัวโกง (6) ตัวเอกชนะ (7) การทดสอบ

ความสามารถโดยให้ตัวเอกทำงานยาก (8) ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (9) ตัวเอกเดินทางกลับเมือง (10) การได้นาง การแต่งงาน การขึ้นครองบัลลังก์ของตัวเอก

3. ลักษณะของเนื้อหาที่ปรากฏในนิทาน การดำเนินเรื่องมีความเหมือนหรือมีการซ้ำกันของเหตุการณ์คือมีลักษณะของเหตุการณ์ที่เหมือนกัน ประกอบด้วย (1) นิทานที่มีการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอก (2) นิทานที่มีแค่ทดสอบความสามารถ (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ

4. การกำหนดหรือการสร้างพฤติกรรมของตัวละครมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์คู่

5. มีการสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้าม โดยมีตัวเชื่อมซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามให้อยู่ด้วยกัน

6. มีระบบความคิดแบบกลับเรื่อง โดยนำนิทานที่เป็นที่รู้จักเป็นอย่างดีของคนทั่วไปมาสร้างเรื่องใหม่โดยนำมากลับเรื่อง เช่นเปลี่ยนตัวละคร เปลี่ยนพฤติกรรมตัวละคร

การนำแนวทางทั้ง 6 แนวทางดังกล่าวมาใช้นั้น ผู้วิจัยจะจัดลำดับความยากง่ายในการใช้เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างนิทานของนักศึกษาต่อไป ดังนั้นการศึกษาของทฤษฎีโครงสร้างนิยามที่นำมาใช้ในการเขียนนิทานตามแนวทางทั้ง 6 แนวทางจึงมีความสำคัญต่อการเขียนนิทานของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เพราะการศึกษาโครงสร้างดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนสามารถวางโครงเรื่องเพื่อใช้ในการสร้างนิทานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังไม่มีงานวิจัยที่นำทฤษฎีโครงสร้างนิยามมาใช้ในการเขียนนิทานเพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบการสอนเขียนนิทาน

จากแนวทางในการเขียนนิทานดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นขั้นตอนได้ 4 ขั้นตอนเพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากแนวทางที่เป็นขั้นตอนจากง่ายไปสู่ยาก มีขั้นตอนดังนี้

1. วิธีการสร้างเรื่องด้วยการกลับเรื่อง เป็นการนำนิทานที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมาให้นักศึกษาอ่านและสร้างเป็นนิทานเรื่องใหม่ เช่นการเปลี่ยนตัวละคร เช่นจากเดิมตัวละครเอกเป็นเจ้าหญิงแสนสวยก็เปลี่ยนเป็นเจ้าชายที่มีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์ หรือเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวละครให้ตรงข้ามกัน เช่นจากเดิมตัวละครเอกมีนิสัยขยันหมั่นเพียรก็เปลี่ยนเป็นมีนิสัยเกียจคร้าน

2. การกำหนดลักษณะของเนื้อหาในนิทาน นักศึกษาเป็นผู้เลือกลักษณะของการดำเนินเรื่องจาก 4 แบบ ได้แก่ (1) นิทานที่มีการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอก (2) นิทานที่มีแต่เรื่องทดสอบความสามารถ (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ ตามที่นักศึกษาได้ศึกษา

3. การสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่อง นักศึกษาลงมือสร้างโครงเรื่องและดำเนินเหตุการณ์ในนิทานของตนเอง ตามเหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่ในนิทาน 10 เหตุการณ์ได้แก่ การเริ่มต้นเรื่อง การสร้างปัญหาของตัวเอก การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอก การช่วยเหลือตัวเอก การต่อสู้

ระหว่างตัวเองและตัวโกง ตัวเอกได้รับชัยชนะจากการต่อสู้ การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเองทำงานยาก ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ ตัวเอกเดินทางกลับเมือง ตัวเอกได้แต่งงานกับนางเอก หรือตัวเอกได้ขึ้นครองบัลลังก์ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาที่นักศึกษาได้เลือกไว้

4. การกำหนดลักษณะโครงสร้างขึ้นเองโดยยึดแนวทางต่อไปนี้

4.1 การสร้างตัวละครในเรื่อง นักศึกษาเป็นผู้เลือกตัวละครด้วยตนเองจากตัวละคร 7 ประเภทตามแนวทางที่นักศึกษาได้ศึกษา

4.2 การกำหนดหรือการสร้างพฤติกรรมของตัวละคร นักศึกษากำหนดพฤติกรรมของตัวละครที่มีลักษณะความสัมพันธ์เป็นคู่ เพื่อให้พฤติกรรมของตัวละครมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอื่น อย่างเป็นเหตุเป็นผล

4.3 การสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้าม และมีตัวเชื่อมทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามให้อยู่ด้วยกัน

ดังนั้นการจะเขียนนิทานให้น่าสนใจและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเขียนนิทานนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะผู้สร้างนิทานต้องมีแนวทางในการสร้างเรื่อง ดำเนินเรื่อง รวมถึงต้องมีความรู้ในเรื่องลักษณะของนิทาน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างโครงเรื่อง การสร้างตัวละคร การสร้างปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งเพื่อเร้าความสนใจของผู้อ่านให้อยากติดตามเรื่องราวต่อไป อีกทั้งเนื้อเรื่องต้องตรงกับ ความสนใจของเด็กในแต่ละช่วงวัย ผู้สร้างนิทานจึงต้องมีความรอบรู้และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นอย่างมากในการเขียนนิทาน กล่าวคือผู้เขียนนิทานจะต้องมีแนวทางหรือแบบแผนในการสร้างนิทานขึ้นมาให้น่าสนใจ ชวนติดตามและบรรลุวัตถุประสงค์ของการสร้างนิทานได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้การเรียนการสอนที่ทำให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการเขียนนิทานนั้น ผู้สอนควรพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจและสามารถเพิ่มพูนความสามารถในการเขียนนิทานให้แก่ศึกษาดังที่วรรณา บัวเกิด (2521: 210) กล่าวว่า ครูควรพัฒนาเทคนิควิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาด้านผู้สอนขาดทักษะการเขียน ไม่ควรมุ่งสอนเฉพาะรูปแบบการเขียนและการใช้ภาษา แต่ควรสอนให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดซึ่งต้องอาศัยกระบวนการสร้างเสริมความคิด การขยายความคิด การจัดระเบียบความคิดและเรียบเรียงความคิด

ในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการเขียนนิทานให้สอดคล้องกับเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้สอนจึงควรมีการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้อันจะเป็นแนวทางในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนให้น่าสนใจ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับการเขียนนิทาน ผู้วิจัยพบว่าแนวคิดทฤษฎีที่สามารถนำมาใช้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้อันส่งเสริมความสามารถในการเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตคือทฤษฎีการสร้างความรู้

ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความรู้จากการลงมือกระทำด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมผ่านการไตร่ตรอง รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งความรู้ที่ได้จะถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ใหม่ต่อไป ดังที่พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545: 16) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Constructivism ว่าเป็นแนวคิดใหม่แนวทางหนึ่งที่เหมาะสมกับยุคปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำแนวคิดจากทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมาใช้ร่วมกับทฤษฎีโครงสร้างนิยมในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theories) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้แนวใหม่ที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก และเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงโดยปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้วิธีการเรียนรู้นั้นมากกว่าการให้ความรู้โดยตรง เน้นการปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้นั้นมากกว่าการเรียนรู้เพื่อการจำตามที่ครูบอก ซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้แบบเดิมที่เน้นครูเป็นผู้ให้ความรู้เป็นสำคัญ (Fosnot, 1996: 12-15; Glaserfeld, 1995: 22 – 25)

แนวคิดทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาสติปัญญาที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ของตนเอง การสร้างความรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการใช้ประสาทสัมผัสและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ผู้เรียนจะต้องพยายามเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม ด้วยการอธิบายให้เหตุผล โดยใช้การเปรียบเทียบหรือตรวจสอบความสอดคล้องและความขัดแย้งระหว่างข้อมูลใหม่กับข้อมูลหรือความเข้าใจเดิมแล้วสร้างเป็นความรู้ใหม่ ซึ่งความพยายามในการค้นหาคำตอบเพื่อลดความขัดแย้งทางปัญญา ทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมในการสืบสอบ ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนเป็นโครงสร้างทางสติปัญญาที่มีความซับซ้อนและมีความคงทนยิ่งขึ้น การจัดการเรียนการสอนจึงต้องพยายามให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ใหม่ให้เข้ากับความรู้เดิมจึงจะเป็นการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ (Martin et al., 1994: 44)

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theories) เป็นทฤษฎีที่มีรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของ Piaget และ Vygotsky ซึ่งอธิบายได้ว่าพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของบุคคลมีการปรับตัวผ่านกระบวนการซึมซาบหรือดูดซึม (assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation) ที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับและซึมซาบข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม หากไม่สัมพันธ์กันจะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น (disequilibrium) บุคคลจะพยายามปรับสภาวะให้อยู่ในภาวะสมดุล (equilibrium) โดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation)

Piaget เชื่อว่าทุกคนมีการพัฒนาทางเขาวนปัญญาไปตามลำดับขั้น จากการมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการคิดเชิงตรรกะและคณิตศาสตร์ (logico – mathematical experience) รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ทางสังคม

(social transmission) วุฒิภาวะ (maturity) และกระบวนการพัฒนาความสมดุล (equilibration) ของบุคคลนั้น (Piaget, 1972: 1 - 2)

ในขณะที่ Vygotsky ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและสังคม เขาอธิบายว่ามนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่แรกเกิด ทั้งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม นั่นก็คือวัฒนธรรมที่แต่ละสังคมสร้างขึ้น ดังนั้นสถาบันสังคมต่างๆ เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของแต่ละบุคคล รวมถึงภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการคิดและการพัฒนาเชาวน์ปัญญาขั้นสูง พัฒนาการทางภาษาและทางความคิดของเด็กจะเริ่มด้วยการพัฒนาที่แยกจากกัน เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้นพัฒนาการทั้ง 2 ด้านนี้จะนำไปร่วมกัน (Vygotsky, 1978: 90-91)

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของทฤษฎีการสร้างความรู้ นั้น ผู้สอนต้องพยายามถ่ายทอดความรู้และความจริงให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนสามารถรับสิ่งที่ครูถ่ายทอดได้แตกต่างกัน ดังนั้น Vygotsky จึงให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าจากระดับพัฒนาการที่เป็นอยู่ไปถึงระดับพัฒนาการที่เด็กมีศักยภาพถึง เพื่อให้เด็กทุกคนมีระดับพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาที่ตนเป็นอยู่ และมีระดับพัฒนาการที่ตนมีศักยภาพจะไปให้ถึงช่องว่างระหว่างเด็กที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับระดับที่เด็กมีศักยภาพจะเจริญเติบโต ที่เรียกว่า zone of proximal development หรือ zone of proximal growth ซึ่งช่วงห่างนี้จะมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล แนวคิดนี้ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ Vygotsky เชื่อว่า การให้ความช่วยเหลือชี้แนะแก่เด็กเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะสามารถช่วยพัฒนาเด็กให้ไปถึงระดับที่อยู่ในศักยภาพของเด็กได้ (Vygotsky, 1978: 90 - 91)

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สร้างความคิดรวบยอดขึ้นใหม่ด้วยตนเอง โดยใช้องค์ความรู้เดิมที่มีอยู่มาเป็นฐานความรู้ซึ่งผู้เรียนจะได้เลือก ปรับเปลี่ยนตัดสินใจในการนำความรู้เดิมนั้นมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือสร้างชิ้นงานใหม่ขึ้นมาด้วยตนเอง โดยมีกระบวนการสำคัญที่ผู้สอนจะต้องมีการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เข้าใจกับความรู้ที่มีอยู่ให้เกิดความชัดเจน เพื่อจะได้นำความรู้นั้นไปต่อยอดในการเรียนรู้ใหม่ จากนั้นผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้มอบหมายด้วยการใช้ข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่มาไตร่ตรอง คัดเลือกและตัดสินใจเพื่อสร้างชิ้นงานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง

ทิตนา แชมมณี (2556: 94 – 96) ได้กล่าวถึงการประยุกต์นำทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมาใช้ในการเรียนการสอน สามารถกระทำได้หลายวิธี ดังนี้ 1) การตระหนักรู้ในกระบวนการสร้างความรู้ (reflexive awareness of that process) ต้องมาจากการปฏิบัติงานจริง (authentic tasks) ครูต้องเป็นตัวอย่างและฝึกฝนกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเห็นและผู้เรียนต้องฝึกฝนการสร้าง

ความรู้ด้วยตนเอง 2) เป้าหมายการสอนเน้นการสาธิตกระบวนการแปลและสร้างความหมายที่หลากหลาย การเรียนรู้ทักษะต่างๆ จะต้องทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแก้ปัญหาได้จริง 3) ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้อย่างตื่นตัว ผู้เรียนต้องเป็นผู้จัดกระทำกับข้อมูลและประสบการณ์ต่างๆ ด้วยตนเอง อยู่ในบริบทจริง ซึ่งอาจจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ วัสดุ อุปกรณ์สิ่งของหรือข้อมูลต่างๆ ที่เป็นของจริงและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถจัดกระทำ ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ ทดลอง ลองผิดลองถูกกับสิ่งนั้นๆ จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ 4) ครูต้องพยายามจัดบรรยากาศทางสังคมวัฒนธรรมให้เกิดขึ้น ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ในบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เพราะสังคมถือเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างความรู้ ดังนั้นผู้เรียนควรร่วมมือ แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันและกับบุคคลอื่นๆ จะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนกว้างขึ้น ซับซ้อนขึ้นและมีความหลากหลายขึ้น 5) ผู้เรียนต้องมีบทบาทในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ สามารถนำตนเองและควบคุมตนเองในการเรียนรู้ 6) ครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และควบคุมการเรียนรู้ ไปเป็นให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ คือเปลี่ยนจาก instruction ไปเป็น construction คือเปลี่ยนจากการให้ความรู้ไปเป็นการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ บทบาทของครูคือสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดแก่ผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปในทางที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนและ 7) การประเมินผลการเรียนการสอน ควรมีลักษณะ goal free evaluation คือการประเมินตามจุดมุ่งหมายที่มีความยืดหยุ่นไปแต่ละบุคคล หรืออาจใช้ socially negotiated goal และการประเมินโดยวิธีการหลากหลาย เช่นการประเมินจากเพื่อน แฟ้มผลงาน รวมถึงการประเมินตนเอง

วีชรา เล่าเรียนดี (2548: 46 – 49) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ (Constructivist learning process) ไว้ดังนี้ 1) ต้องเตรียมความพร้อม จูงใจ และเร้าความสนใจของผู้เรียน (Provide motivational anticipatory set) โดยผู้สอนอาจแจ้งจุดประสงค์เพื่อสร้างความสำคัญให้ผู้เรียนเข้าใจ 2) ต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน (Involve student in instructional activities) ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนนิยามความหมายและความคิดรวบยอดโดยใช้อภิปรายร่วมกัน หรืออาจให้ทำแผนผังความคิด เพื่อเสนอแนวคิดหรือข้อสรุป เน้นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทุกบทเรียน 3) ตรวจสอบความเข้าใจ การให้ผู้เรียนอธิบายความคิดของตนเอง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ความคิดด้วยตนเอง 4) จัดโอกาสและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติโดยตรง เน้นการฝึกทักษะและลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มที่ ผู้สอนกระตุ้นการตอบสนองให้กับผู้เรียน และพิจารณาด้วยว่าผู้เรียนคนใดต้องการให้อธิบายเพิ่มเติม 5) การคิดไตร่ตรองและสะท้อนความคิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายให้มากที่สุด ผู้สอนต้อง

วัดและประเมินผลว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของบทเรียนที่ตั้งไว้หรือไม่ และ 6) ให้การฝึกเพิ่มเติม และให้ทำโดยอิสระ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เข้าใจถึงเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสถานการณ์ปัญหา วิเคราะห์ แก้ปัญหาได้รวดเร็ว และตัดสินใจแก้ปัญหาได้ด้วยความมั่นใจ รวมทั้งมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มมากขึ้นจากแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ขึ้นมาจากตัวเอง ผู้เรียนได้คิด ลงมือกระทำและแก้ปัญหาด้วยตนเอง กระบวนการในการสร้างความรู้จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและมีคุณค่าและมีความหมายต่อผู้เรียนมากกว่าการรับความรู้จากผู้สอนแต่เพียงอย่างเดียว

การพัฒนาแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้ นอกจากจะใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมและทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมาใช้ในการเขียนนิทานแล้ว ผู้วิจัยยังพบอีกว่า การจัดระบบความคิดของผู้เรียน เพื่อให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสม เพื่อนำมาจัดกลุ่มหรือจัดระบบให้เห็นความสัมพันธ์ที่เกิดข้อมูลความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์งานเขียนนิทานของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น จำเป็นต้องใช้วิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดภาพความคิดที่เป็นระบบอย่างชัดเจนก่อนที่ผู้เรียนจะลงมือเขียน

ผู้วิจัยพบว่าเทคนิคแผนผังความคิด (Mind mapping Technique) เป็นการทำงานร่วมมือกันของสมองซีกซ้ายและซีกขวาในการเชื่อมโยง ต่อ ผูกข้อมูลทั้งหมดเข้าด้วยกัน ซึ่ง Buzan (1991) กล่าวว่าโครงสร้างหรือการทำงานของสมองในการติดต่อ จัดการ รวบรวม บันทึก เชื่อมโยง ข้อมูลข่าวสารต่างๆ นั้นควรเริ่มด้วยความคิดหลัก (main idea) ที่จุดกลางแล้วแตกสาขาแยกย่อยออกไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน Buzan (1991: 3) ดังนั้นแผนผังความคิด จึงเป็นเทคนิคที่น่าสนใจในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแผนผังโครงร่างความคิดของผู้เรียนก่อนที่จะลงมือสร้างสรรค์ผลงานการเขียนนิทาน สอดคล้องกับที่กมล โปธิเย็น (2547: 96 - 97) ได้กล่าวว่าการใช้แผนผังความคิดประกอบการเขียน สามารถนำมาใช้ในการวางโครงเรื่องเพื่อให้เขียนได้ครอบคลุมและตรงประเด็น สามารถจัดปัญหาในเรื่องของการเขียนซ้ำ และไม่ครอบคลุมประเด็นได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเทคนิคแผนผังความคิดมาใช้ในขั้นตอนการวางโครงเรื่อง เพื่อให้เนื้อหาที่เขียนมีความครอบคลุม กระชับและเชื่อมโยงความคิดของผู้เรียนได้ชัดเจนก่อนลงมือเขียนจริง

จากการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด ผู้วิจัยเห็นว่าทฤษฎีโครงสร้างนิยมและทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงเทคนิคแผนผังความคิดน่าจะเป็นพื้นฐานทฤษฎีและแนวคิดสำคัญที่จะนำมาใช้เป็นหลักในการสร้างสรรค์และพัฒนาแบบการเรียนรู้ เพื่อพัฒนา

ความสามารถในการเขียนนิทานให้เกิดขึ้นในระดับอุดมศึกษา และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ความคิดเห็นอีกทั้งสร้างสรรค์องค์ความรู้ของตนเองที่ได้จากการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงใช้เพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาเล่าเรียนในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาภาษาไทยตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนนิทาน จึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง รูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวประกอบด้วยขั้นตอน 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ศึกษาโครงสร้าง ขั้นที่ 2 เริ่มร่างเนื้อหา ขั้นที่ 3 สันทนาแลกเปลี่ยน ขั้นที่ 4 พากเพียรวางแผน ขั้นที่ 5 คอยฟังประเมิน ขั้นที่ 6 ก้าวเดินเขียนนิทาน

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าทฤษฎีโครงสร้างนิยมนและทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่น่าเสนอมานั้นสามารถใช้เป็นหลักการในการสร้างสรรค์และพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์และพัฒนาตนเองสำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป อีกทั้งรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำไปใช้และเป็นรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา นับว่าเป็นนวัตกรรมสำคัญในการเรียนการสอนภาษาไทย ที่ใช้พัฒนาความสามารถการเขียนนิทานของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ จนนำมาสู่การสร้างกรอบความคิดในการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดและองค์ประกอบเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นแบบแผนดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบตามทฤษฎี หรือหลักการที่รูปแบบนั้นยึดถือและได้รับการพิสูจน์ว่ามีประสิทธิภาพที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย

1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานซึ่งกำหนดโดยผู้วิจัย
2. วัตถุประสงค์ เป็นเป้าหมายที่ระบุว่าจะรูปแบบการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านใด

3. กิจกรรมการเรียนการสอนคือการบรรยายหรืออธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

4. การประเมินผล เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Anderson, 1997; Arends, 1997; Joyce and Weil, 2000; Bardo and Hartman, 1982; Kemp, Morrison and Ross, 1989; ทิศนา ขัมมณี, 2545)

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ส่วนได้แก่ หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ วัดดูประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้

2. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีโครงสร้างนิม (Structuralism) หมายถึง รูปแบบการสร้างนิทานที่ได้จากการสังเคราะห์จากนักคิดทฤษฎีโครงสร้างนิม ประกอบด้วย Vladimir Propp, และ Claude Levi Strauss ซึ่งมีแนวทางที่ใช้เป็นแนวทางในการเขียนนิทาน 6 แนวทางได้แก่

แนวทางที่ 1 การสร้างตัวละคร โดยตัวละครในนิทานประกอบด้วย (1) พระเอก (2) ตัวโกง (3) ผู้ให้ (4) พระเอกตัวปลอม (5) ผู้เปิดเผยความจริง (6) ผู้ให้ความช่วยเหลือพระเอก (7) เจ้าหญิง

แนวทางที่ 2 การสร้างเรื่องและการดำเนินเหตุการณ์ในเรื่อง ซึ่งเหตุการณ์ที่ปรากฏในเรื่องประกอบด้วย (1) การเริ่มต้นเรื่อง (2) การสร้างปัญหาของตัวโกง (3) การเดินทางออกจากบ้าน (4) การช่วยเหลือตัวเอง (5) การต่อสู้ระหว่างตัวเอกและตัวโกง (6) ตัวเอกชนะ (7) การทดสอบความสามารถให้ตัวเองทำงานยาก (8) ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (9) การเดินทางกลับเมือง (10) การได้นาง / การแต่งงาน / การขึ้นครองบัลลังก์

แนวทางที่ 3 ลักษณะของเนื้อหาที่ปรากฏในนิทาน การดำเนินเรื่องมีความเหมือนหรือมีการซ้ำกันของเหตุการณ์ โดยนิทานจะมีการดำเนินเรื่องได้เป็น 4 ประเภท ประเภทที่ 1 นิทานที่มีเรื่องการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง ประเภทที่ 2 นิทานที่มีแต่การทดสอบความสามารถ ประเภทที่ 3 นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ และประเภทที่ 4 นิทานที่ไม่มีการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ

แนวทางที่ 4 การสร้างพฤติกรรมของตัวละครในเรื่อง ซึ่งพฤติกรรมของตัวละครที่ปรากฏในนิทาน มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์คู่กัน

แนวทางที่ 5 การสร้างความขัดแย้งซึ่งเป็นปมปัญหาของเรื่อง ความขัดแย้งที่ปรากฏในนิทานมีลักษณะเป็นคู่ตรงข้ามโดยมีตัวเชื่อม ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามให้อยู่ด้วยกันได้

แนวทางที่ 6 การสร้างเรื่องด้วยการกลับเรื่อง เป็นนิทานที่เป็นรู้จักกันเป็นอย่างดีของคนทั่วไปมาสร้างเป็นนิทานเรื่องใหม่

จากแนวทางดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นแนวทางเพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ได้ 4 ขั้นตอน ซึ่งมีแนวทางที่เป็นขั้นตอนจากง่ายไปสู่ยาก เริ่มต้นจาก

1. วิธีการสร้างเรื่องด้วยการกลับเรื่อง เป็นการนำนิทานที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมาให้นักศึกษาศึกษาและทำการสร้างเป็นนิทานเรื่องใหม่ เช่นการเปลี่ยนตัวละคร หรือเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวละครให้ตรงข้ามกัน

2. การกำหนดลักษณะของเนื้อหา นิทาน นักศึกษาเป็นผู้เลือกลักษณะของการดำเนินเรื่องจาก 4 แบบ ได้แก่ (1) นิทานที่มีการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีแต่เรื่องทดสอบความสามารถ (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ ตามที่นักศึกษาได้ศึกษา

3. การสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่อง นักศึกษาลงมือสร้างโครงเรื่องและดำเนินเหตุการณ์ในนิทานของตนเอง ตามเหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่ในนิทาน 10 เหตุการณ์ ได้แก่ การเริ่มต้นเรื่อง การสร้างปัญหาของตัวเอง การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอง การช่วยเหลือตัวเอง การต่อสู้ระหว่างตัวเองและตัวโกง ตัวเองได้รับชัยชนะจากการต่อสู้ การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเองทำงานยาก ตัวเองทำงานยากสำเร็จ ตัวเองเดินทางกลับเมือง ตัวเองได้แต่งงานกับนางเอกหรือตัวเองได้ขึ้นครองบัลลังก์ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาที่นักศึกษาได้เลือกไว้

4. การกำหนดลักษณะโครงสร้างขึ้นเองโดยยึดแนวทางต่อไปนี้

4.1 การสร้างตัวละครในเรื่อง นักศึกษาเป็นผู้เลือกตัวละครด้วยตนเองจากตัวละคร 7 ประเภทตามแนวทางที่นักศึกษาได้ศึกษา

4.2 การกำหนดหรือการสร้างพฤติกรรมของตัวละคร นักศึกษากำหนดพฤติกรรมของตัวละครที่มีลักษณะความสัมพันธ์เป็นคู่ เพื่อให้พฤติกรรมของตัวละครมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอื่นอย่างเป็นเหตุเป็นผล

4.3 การสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้าม และมีตัวเชื่อมทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามให้อยู่ด้วยกัน

3. ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theories) หมายถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สร้างความคิดรวบยอดขึ้นใหม่ด้วยตนเอง โดยใช้องค์ความรู้เดิมที่มีอยู่มาเป็นฐานความรู้ซึ่งผู้เรียนจะได้เลือก ปรับเปลี่ยนตัดสินใจในการนำความรู้เดิมนั้นมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือสร้างชิ้นงานใหม่ขึ้นมาด้วยตนเอง ซึ่งมีกระบวนการสำคัญที่ผู้สอนจะต้องมีการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนในการให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจกับความรู้ที่มีอยู่ให้เกิดความชัดเจน การอภิปรายร่วมกับผู้อื่น เพื่อจะได้นำความรู้นั้นไปต่อยอดในการเรียนรู้ใหม่ จากนั้นผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้มอบหมาย

ด้วยการใช้ข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่มาไตร่ตรอง คัดเลือกและตัดสินใจเพื่อสร้างชิ้นงานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นจูงใจเพื่อเตรียมความพร้อม 2) ขั้นทบทวนความรู้ 3) ขั้นสะท้อนความคิด 4) ขั้นสร้างความรู้ 5) ขั้นประเมินผล

4. เทคนิคแผนผังความคิด (Mind mapping Technique) หมายถึง รูปแบบของการจัดกลุ่ม จัดระบบการเชื่อมโยงความคิดที่ได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับการทำงานและความต้องการของสมอง ซึ่งสามารถพัฒนาความคิดของผู้เรียนให้เป็นระบบ มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันของสมองซีกซ้ายและซีกขวาเพื่อใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลทั้งหมดเข้าด้วยกัน

จากการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังปรากฏในแผนภาพที่ 1 และ 2 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการสร้างรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

3. คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีคำถามของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีลักษณะและองค์ประกอบอย่างไร
3. ผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองหลังการทดลองสูงขึ้นหรือไม่อย่างไร

4. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองดังนี้
 - 2.1 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
 - 2.2 ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

5. สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง
2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก

6. ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาจำนวน 135 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2559)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ระดับชั้นปีที่ 4 จำนวน 40 คน ได้มาจากวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

2. ตัวแปรที่ใช้ในการงานวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยามร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

2.2.1 ความสามารถในการเขียนนิทาน

2.2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยามร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3. เนื้อหา

การเขียนบันเทิงคดีสร้างสรรค์สำหรับเด็กวัยต่างๆ ประเภทนิทานร้อยแก้ว เพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านเสริมการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ปรากฏในหลักสูตร (มคอ.3) ของรายวิชา 1002310 การเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็ก (Creative Literature for Children)

4. แบบแผนในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการวิจัยเชิงทดลองขั้นพื้นฐาน (Pre-Experimental Design) แบบ One-Group Pretest-Posttest Design

5. ระยะเวลาในการทำวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง หมายถึง แบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่แสดงถึงแนวทางและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาโครงสร้าง

1.1 ผู้เรียนศึกษาแนวทางเกี่ยวกับการสร้างนิทานในลักษณะต่างๆ ที่เป็นโครงสร้างการเขียนนิทานจากใบความรู้ที่ 1 ที่ผู้สอนแจกให้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเรื่องเพื่อกำหนดโครงสร้างในการเขียนนิทานของตนเอง

1.2 ผู้เรียนทำใบงานเกี่ยวกับรูปแบบโครงสร้างที่ครูผู้สอนกำหนดให้

ขั้นที่ 2 เริ่มร่างเนื้อหา

2.1 ผู้เรียนกำหนดลักษณะเนื้อเรื่องการเขียนนิทานตามแนวทางที่ได้กำหนดให้จากใบความรู้ ลงในใบงานที่ 1

2.2 ผู้เรียนนำโครงสร้างนิทานจากใบงานที่ 1 มากำหนดรายละเอียดเนื้อหาของนิทานตนเองลงในใบงานที่ 2

ขั้นที่ 3 สนทนาแลกเปลี่ยน

3.1 ผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 5 คน เพื่อนำเสนอโครงสร้างนิทานของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟัง

3.2 สมาชิกช่วยคิดสะท้อนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อปรับแต่งโครงสร้างงานเขียนนิทานของสมาชิกให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 4 พากเพียรร่างผัง

4.1 ผู้เรียนวางแผนผังโครงเรื่องนิทานตามโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้ลงในใบงานที่ 3 ที่ผู้สอนแจกให้

4.2 ผู้เรียนตรวจสอบแผนผังโครงเรื่องให้มีความชัดเจนและครอบคลุมในประเด็นต่างๆ ให้ครบถ้วน

ขั้นที่ 5 คอยฟังประเมิน

5.1 ผู้สอนให้คำแนะนำและปรับปรุงโครงเรื่องของผู้เรียนเพื่อให้เกิดความชัดเจนและความสมบูรณ์ให้มากที่สุด

5.2 ผู้สอนให้ความช่วยเหลือผู้เรียนด้วยการให้คำแนะนำตามศักยภาพของผู้เรียน และคอยๆ ลดความช่วยเหลือลงในแต่ละครั้งเมื่อเห็นว่าผู้เรียนมีทักษะในการเขียนนิทานมากขึ้น

5.3 ผู้สอนประเมินผลโครงการเรื่องที่ใช้สำหรับการเขียนนิทานของผู้เรียน เพื่อเป็นการสะท้อนกลับและผู้เรียนนำไปใช้ในการพัฒนางานเขียนนิทานของตนเอง

ขั้นที่ 6 ก้าวเดินเขียนนิทาน

6.1 ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลการเขียนนิทานให้แก่ผู้เรียนได้รับทราบ

6.2 ผู้เรียนปฏิบัติการเขียนนิทานตามแผนผังโครงเรื่องที่ได้กำหนดขึ้น
ในใบงานที่ 4

6.3 ผู้สอนตรวจผลงานการเขียนนิทานของผู้เรียนตามเกณฑ์ประเมินที่กำหนดไว้ และแจกคืนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับทราบเพื่อการพัฒนาผลงานของตนต่อไป

นิทาน หมายถึง งานเขียนประเภทบันเทิงคดีที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ความเพลิดเพลิน และมีคติสอนใจ มีเนื้อเรื่องตรงตามความสนใจและพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย และดำเนินเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ มีลักษณะการใช้สำนวนภาษาที่อ่านง่าย สื่อความหมายตรงไปตรงมา และชัดเจน มีการเรียบเรียงถ้อยคำถูกต้องตามแบบแผนการใช้ภาษาไทย

ความสามารถในการเขียนนิทาน หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถเขียนนิทานเป็นความเรียงร้อยแก้ว มีองค์ประกอบที่สำคัญของการเขียนนิทานที่ดีประกอบด้วยลักษณะเนื้อหาตัวละครตรงตามความสนใจและพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย ดำเนินเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ มีการใช้สำนวนภาษาที่อ่านง่าย สื่อความหมายตรงไปตรงมาและชัดเจน มีข้อคิดและคติสอนใจจากนิทานที่เขียน ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานโดยเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินผลการเขียนนิทานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจและแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต หมายถึง ผู้เรียนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 1002310 การเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็ก (Creative Literature for Children) ภาคเรียนที่ 1/2560

8. ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
2. ได้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพ
3. พัฒนาความสามารถด้านการเขียนนิทานของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรรายวิชากลุ่มวิชาเอก สาขาวิชาภาษาไทย (5 ปี) ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 - 1.1 ปรัชญาของหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
 - 1.3 คำอธิบายรายวิชา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอน
 - 2.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน
 - 2.2 ลักษณะสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน
 - 2.3 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน
 - 2.4 ประเภทของรูปแบบการเรียนการสอน
 - 2.5 กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอน
3. เอกสารที่เกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นของนิทาน
 - 3.1 ความหมายของนิทาน
 - 3.2 ลักษณะของนิทาน
 - 3.3 รูปแบบของนิทาน
 - 3.4 คุณค่าและความสำคัญของนิทาน
 - 3.5 เทคนิคการเขียนนิทาน
4. แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิยม
 - 4.1 แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีโครงสร้างนิยม
 - 4.2 แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิทานรัสเซียของ Vladimir Propp
 - 4.3 แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิยมของ Claude Lévi Strauss
 - 4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีโครงสร้างนิยม

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
 - 5.1 แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
 - 5.2 แนวคิดจากทฤษฎีพื้นฐานการสร้างความรู้ตนเอง
 - 5.2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของPiaget
 - 5.2.2 ทฤษฎีวิวัฒธรรมเชิงสังคมของVygotsky
 - 5.2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีความหมายของ Ausubel
 - 5.2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของBruner
 - 5.2.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ของGagne
 - 5.2.6 ทฤษฎีปรัชญาปฏิบัตินิยมของJohn Dewey
 - 5.3 หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
 - 5.4 บทบาทหน้าที่ของครูตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
 - 5.5 การประเมินผลการเรียนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
 - 5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
6. เทคนิคแผนผังความคิด
 - 6.1 ความหมายของแผนผังความคิด
 - 6.2 การสร้างแผนผังความคิด
 - 6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแผนผังความคิด

1. หลักสูตรรายวิชากลุ่มวิชาเอก สาขาวิชาภาษาไทย (5 ปี) ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย พุทธศักราช 2555 ที่นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ เป็นหลักสูตรที่มีระยะเวลาเรียน 5 ปี เป็นหลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2555 ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 ปรัชญาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

มุ่งผลิตครูภาษาไทยที่มีความสามารถทางวิชาชีพ โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานบูรณาการความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมแห่งวิชาชีพ ไปสู่การจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้เข้าใจภาษาไทยได้อย่างลึกซึ้ง แสวงหาและบุกเบิกความรู้ใหม่ในวิชาชีพได้อย่างมีอิสระและต่อเนื่อง

1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2548 และตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ดังต่อไปนี้

1.2.1 เพื่อผลิตครูภาษาไทยที่มีความรู้และทักษะทางภาษาไทยและมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ

1.2.2 เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาภาษาไทยที่มีความรู้และทักษะในการสอนและการถ่ายทอดความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพครู

1.2.3 เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาภาษาไทยให้สามารถพัฒนาความรู้ในวิชาภาษาไทยหรือพัฒนาวิธีสอนใหม่ๆ โดยกระบวนการวิจัย มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.4 เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาภาษาไทยให้มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งใช้แหล่งความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษาของตนและสังคม

1.2.5 เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาภาษาไทยที่มีความรับผิดชอบและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

1.3 คำอธิบายรายวิชา

โดยระบุคำอธิบายรายวิชา 1002310 การเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน (Creative Literature for Children) 3 (2-2-5) ไว้ในกลุ่มวิชาเอก (วิชาเอกเลือกกลุ่มวิชาการใช้ภาษา) ดังนี้

การเขียนสารคดีและบันเทิงคดีสร้างสรรค์สำหรับเด็กวัยต่างๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง การสร้างเรื่อง การใช้ภาษาสื่อสาร วิธีการนำเสนอ การใช้สี การใช้ภาพประกอบ การจัดรูปเล่ม และปฏิบัติการเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์เพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านเสริมการเรียนสำหรับจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาในคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรดังกล่าว โดยนำหัวข้อเรื่อง “การเขียนนิทานร้อยแก้ว” มาเป็นเนื้อหาในการวิจัย เพื่อมุ่งให้นักศึกษามีความสามารถในการเขียนนิทานประเภทร้อยแก้ว โดยมีองค์ประกอบสำคัญประกอบด้วยลักษณะเนื้อหา ตัวละคร ตรงตามความสนใจและพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย ใช้สำนวนภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม อ่านเข้าใจง่าย มีข้อคิดและคติสอนใจจากเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยแบ่งหน่วยการจัดการเรียนการสอนเป็นจำนวน 8 หน่วย จำนวนชั่วโมงต่อหน่วย 3 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง

2. เอกสารและงานวิจัยที่วิจัยที่เกี่ยวข้องรูปแบบการเรียนการสอน

2.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน

จากการศึกษาความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนจากนักการศึกษาต่างๆ ผู้วิจัยสรุปได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนหมายถึง

กระบวนการหรือวิธีการ ทักษะการสอนในรูปแบบต่างๆ ที่ได้จัดทำอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการเรียนการสอนที่มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์ ข้อมูลที่ใช้ในการสนับสนุนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้ประสบความสำเร็จ กระบวนการพัฒนารูปแบบผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอนใช้ในการพัฒนาทักษะของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเห็นแนวทางการแก้ปัญหาอย่างหลากหลายและสามารถพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Anderson, 1997; Arend, 1997; Saylor et al.; 1981, Joyce and Weil, 2000; บุญชม ศรีสะอาด, 2541; ทิศนา แคมมณี, 2544)

2.2 ลักษณะสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน

จากการศึกษาลักษณะสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนจากนักการศึกษา ผู้วิจัยสรุปลักษณะสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. มีแนวคิดหรือหลักการพื้นฐาน ได้แก่ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือใช้เป็นหลักของรูปแบบการเรียนการสอนนั้นๆ ซึ่งรูปแบบการสอนอาจมีแนวคิดหรือหลักการพื้นฐานเพียงอย่างเดียวหรือมีแนวคิดมากกว่าหนึ่งก็ได้ และควรมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ (multidisciplinary) คือ มีแนวคิดหลักในการกำหนดและจัดระเบียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบให้สอดคล้อง ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน

2. มีการจัดระบบองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กัน มีเหตุผลเป็นไปตามแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบจะต้องมีความสำคัญทัดเทียมกัน มีบทบาทพร้อมกัน และจะต้องส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. มีการพัฒนาและออกแบบอย่างเป็นระบบ การพัฒนาและออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนต้องมีขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล จัดองค์ประกอบให้สอดคล้องกัน นำแผนการจัดองค์ประกอบไปใช้ทดลองในห้องเรียนจริง เพื่อพิสูจน์ถึงประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนนั้นๆ ว่าส่งผลต่อการพัฒนาของผู้เรียนหรือไม่ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละแบบจะส่งผลต่อผู้เรียนแตกต่างกันไปตามแนวคิดและหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนนั้น (Stern, 1984, อ้างถึงใน มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ, 2554; Joyce, Weil and Calhoun, 2004; ทิศนา แคมมณี, 2544)

2.3 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

จากการที่นักการศึกษาได้อธิบายองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการคือ

1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานซึ่งกำหนดโดยผู้พัฒนารูปแบบ
2. วัตถุประสงค์
3. กิจกรรมการเรียนการสอน หรือการจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้
4. การประเมินผลที่ชี้ให้เห็นถึงผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบนั้น (Anderson, 1997;

Arends, 1997; Joyce and Weil, 2000; Bardo and Hartman, 1982; Kemp, Morrison and Ross, 1989; ทิศนา แคมมณี, 2545)

ทั้งนี้องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนนั้น ไม่ได้มีข้อกำหนดแน่นอนว่ารูปแบบการเรียนการสอนหนึ่งจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดมากน้อยเพียงใด หรือควรมีองค์ประกอบใดบ้าง ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น ดังตัวอย่างเช่น

รูปแบบระบบที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด (Ivancevich et.al, 1989) เป็นรูปแบบที่แสดงถึงองค์ประกอบย่อยของระบบ ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต 4) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าส่งผ่านกระบวนการซึ่งจะทำให้เกิดผลผลิตขึ้น และให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อมภายนอกซึ่งแสดงถึงการเริ่มมีลักษณะของความเป็นระบบเปิดดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 รูปแบบระบบที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด

ที่มา : Ivancevich, John M., Konopaske, Robert and Matteson, Michael T., **Organizational Behavior and Management**. 7th ed. (Singapore: McGraw Hill. 1989).

2.4 ประเภทของรูปแบบการเรียนการสอน

นักการศึกษาได้อธิบายประเภทของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ดังนี้

Saylor, Alexander and Lewis (1981: 271 – 293) แบ่งรูปแบบการเรียนการสอนเป็น 5 ประเภทคือ

1. รูปแบบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา (Subject matter / disciplines) เช่น การบรรยาย การอภิปรายซักถาม การสืบเสาะความรู้
2. รูปแบบที่เกี่ยวกับสมรรถภาพหรือเทคโนโลยี (Competencies / Technology) เช่น บทเรียนแบบโปรแกรม และแบบฝึกทักษะ
3. รูปแบบที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของมนุษย์และกระบวนการ (Human traits process) เช่น บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การพัฒนากิจกรรมในชุมชน รูปแบบการสืบเสาะเป็นกลุ่ม รูปแบบการอภิปรายซักถาม
4. รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วยหลักการ โดยมีแนวคิด หรือทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนเกิดสัมฤทธิ์ผล
5. รูปแบบที่เกี่ยวกับความสนใจและความต้องการหรือกิจกรรม (Interest and needs / activities) เช่น รูปแบบการเรียนรู้โดยอิสระ รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ (syntectics)

นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งรูปแบบการเรียนการสอนออกได้เป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย

1. กลุ่มที่เน้นการประมวลข้อมูล (The information processing family) รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้เน้นการค้นหาและประมวลผลข้อมูล ให้รู้ปัญหาและหาคำตอบของปัญหา และให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดและสร้างมโนทัศน์ รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้เน้นให้ผู้เรียนสร้างมโนทัศน์และทดสอบสมมติฐาน บางรูปแบบมุ่งที่การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ บางรูปแบบมุ่งส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญา ตัวอย่างรูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ รูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์ รูปแบบการเรียนการสอนกลยุทธ์การจำ
2. กลุ่มที่เน้นการพัฒนาบุคคล (The personal family) รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้มุ่งพัฒนาบุคคลให้มีทัศนคติ และค่านิยมที่ดีงาม มีความเข้าใจตนเองดีขึ้น มีความรับผิดชอบต่อการกระทำตนเองและมีความสามารถในการสร้างสรรค์ ตัวอย่างรูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนแบบไม่สั่งการ รูปแบบการฝึกความตระหนักรู้
3. กลุ่มที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (The social family) รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการใช้กระบวนการแก้ปัญหา เน้นการมีส่วนร่วมกับผู้อื่นโดยใช้หลักการประชาธิปไตย ตัวอย่าง

รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะทางสังคมศาสตร์ รูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะเป็นกลุ่ม

4. กลุ่มที่เน้นการปรับพฤติกรรม (The behavioral systems family) รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้มุ่งพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนและทักษะในการปฏิบัติ ทฤษฎีพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมหรือการปรับพฤติกรรม ตัวอย่างรูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการเรียนรู้อาสาสมัคร การปรับพฤติกรรม รูปแบบการเรียนการสอนแบบรู้แจ้งและแบบโปรแกรม (Joyce and Weil, 2000: 9 – 14)

ทิสนา แคมมณี (2550: 224) ได้จัดหมวดหมู่ของรูปแบบการสอนตามลักษณะของวัตถุประสงค์เฉพาะ หรือเจตนาของรูปแบบ ออกเป็น 5 หมวด ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) รูปแบบการเรียนการสอนในหมวดนี้ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างๆ ซึ่งเนื้อหาสาระนั้นอาจอยู่ในรูปของข้อมูลข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือความคิดรวบยอด รูปแบบการเรียนการสอนที่อยู่ในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย (Gagne) รูปแบบการเรียนการสอนโดยการนำเสนอ มโนทัศน์กว้างล่วงหน้า รูปแบบการเรียนการสอนเน้นความจำ รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizer Technique) เป็นต้น

2. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective Domain) รูปแบบการเรียนการสอนในหมวดนี้ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากแก่การพัฒนา หรือปลูกฝัง การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนที่เพียงช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มักไม่เพียงพอต่อการช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีได้ จำเป็นต้องอาศัยหลักการและวิธีการอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของ Bloom รูปแบบการเรียนการสอนโดยการซักค้าน รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ เป็นต้น

3. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psycho-motor Domain) รูปแบบการเรียนการสอนในหมวดนี้ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำ หรือด้านการแสดงออกต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการ วิธีการที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยหรือพุทธิพิสัย รูปแบบที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ พัฒนาทางด้านนี้ ที่สำคัญได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของ Simpson รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของ Harrow รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของ Davies

4. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process Skills) รูปแบบนี้เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการต่างๆ หรือกระบวนการคิดต่างๆ อาทิ การคิดวิเคราะห์ การอุปนัย การนิรนัย การใช้เหตุผล การสืบสอบ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น หรืออาจเป็นกระบวนการทางสังคม เช่น กระบวนการทำงานร่วมกัน เป็นต้น ปัจจุบันการศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก เพราะถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำรงชีวิต รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบ และแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดอุปนัย รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์ รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของ Torrance

5. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการ (Integration) รูปแบบการเรียนการสอนในหมวดนี้ เป็นรูปแบบที่พยายามพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของผู้เรียนไปพร้อมๆ กัน โดยการใช้การบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและวิธีการรูปแบบในลักษณะนี้กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก เพราะมีความสอดคล้องกับหลักทฤษฎีทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนารอบด้าน หรือการพัฒนาเป็นองค์รวม รูปแบบในลักษณะดังกล่าว เช่น รูปแบบการเรียนการสอนทางตรง รูปแบบการเรียนการสอนโดยการสร้างเรื่อง รูปแบบการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT รูปแบบการเรียนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบย่อยได้แก่ รูปแบบจิ๊กซอร์ (JIGSAW) รูปแบบเอส.ที.เอ.ดี. (STAD) รูปแบบ ที.เอ.ไอ.(TAI) รูปแบบ ที.จี.ที. (TGT) รูปแบบ แอล.ที. (LT) รูปแบบ จี.ไอ.(GI) รูปแบบ ซี.ไอ.อาร์.ซี (CTRC) รูปแบบคอมเพล็กซ์ (Complex Instruction) เป็นต้น

กล่าวสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนสามารถแบ่งได้หลากหลายประเภท ตามแนวคิดหรือเกณฑ์ที่นักการศึกษาใช้ในการจัดกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีทางจิตวิทยา ประเภทของหลักสูตร เป็นต้น รูปแบบการเรียนการสอนแต่ละประเภทจะมีจุดมุ่งหมายและลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันตามจุดเน้นของรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละกลุ่ม อย่างไรก็ตาม ผู้สอนสามารถประยุกต์รูปแบบการเรียนการสอนแต่ละประเภทมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนร่วมกันได้ เพื่อให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างสูงสุด

2.5 กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างสูงสุดนั้น จะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาและจัดองค์ประกอบต่างๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนนั้นๆ ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงหลักการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนไว้ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2545: 199 – 201) กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนไว้ว่ามีขั้นตอนสำคัญ 10 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนารูปแบบการเรียน

การสอน 2) การศึกษาหลักการหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบและเห็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ 3) การศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ค้นพบองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้รูปแบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้จริง 4) การกำหนดองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบ 5) การจัดกลุ่มองค์ประกอบ 6) การจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 7) การจัดผังรูปแบบ โดยแสดงลำดับขั้นตอนของรูปแบบและแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 8) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น 9) การประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอน และ 10) การปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน

Joyce and Weil (2000) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอาจออกแบบให้ใช้ได้อย่างกว้างขวาง หรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะก็ได้ โดยต้องมีทฤษฎีรองรับ และจะต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีและตรวจสอบคุณภาพในเชิงการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงก่อนการนำไปใช้ นอกจากนี้ยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้สรุปได้ว่า การนำรูปแบบไปใช้ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายหลักจะทำให้เกิดผลสูงสุด แต่ก็สามารถนำรูปแบบนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ที่เหมาะสมได้

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาของรูปแบบการเรียนการสอนสามารถสรุปขั้นตอนสำคัญในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนได้ดังนี้ (ทีศนา แคมมณี, 2545; Cole, 1987; Joyce and Weil, 2000)

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและข้อค้นพบจากการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน หรือปัญหาจากเอกสาร ผลการวิจัยหรือการสังเกต สอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดหลักการ เป้าหมายและองค์ประกอบอื่นๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระเบียบ
3. การกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและเงื่อนไขต่างๆ เช่น กลุ่มผู้เรียน การเตรียมการของผู้สอน การจัดสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. การประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเป็นการทดสอบความมีประสิทธิภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้น โดยการใช้การประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีโดยคณะผู้เชี่ยวชาญ หรือประเมินความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติการ โดยการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริง
5. การปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งมี 2 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้โดยใช้ผลจากการประเมินในเชิงทฤษฎีเป็นข้อมูลในการปรับปรุง และ 2) ระยะหลังนำรูปแบบไปทดลองใช้ โดยอาศัยข้อมูลจากการทดลองใช้เป็นตัวชี้้นำในการปรับปรุงและอาจจะมีการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้และปรับปรุงซ้ำจนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

จากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนั้นจะต้องจัดทำอย่างเป็นระบบ ศึกษาหลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีที่จะนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ แล้วนำมากำหนดองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบอย่างมีความสัมพันธ์ และเป็นเหตุเป็นผลกัน จากนั้นจึงกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการเรียนการสอนทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ แล้วจึงนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอน

จากการศึกษาภาพรวมของรูปแบบการเรียนการสอน พบว่ามีการนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดังนี้

อลิรักษ์ อนุษาน (2546) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการเขียนตามแนวคิดทฤษฎีการสอนภาษาแบบเน้นประเภทการเขียนสำหรับบูรณาการในรายวิชาต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้ว ทักษะทางภาษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนารูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบบูรณาการในรายวิชาระดับอุดมศึกษา เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้ว ทักษะทางภาษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา (2) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบบูรณาการฯ ที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้ว (3) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้วของนักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติ (4) ศึกษาผลการใช้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบบูรณาการฯ ที่มีต่อทักษะทางภาษา (5) เปรียบเทียบทักษะทางภาษาของนักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบบูรณาการฯ กับนักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติ (6) ศึกษาผลการใช้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบบูรณาการฯ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาหลักการสื่อสารมวลชน (เป็นตัวแทนรายวิชาสาขาสังคมศาสตร์) ผู้วิจัยใช้เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คนได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย และนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชานิเวศวิทยา (เป็นตัวแทนรายวิชาสาขาวิทยาศาสตร์) ผู้วิจัยใช้เป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 14 คนได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 การวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและการสำรวจความรู้ความเข้าใจด้านการสอนเขียนของผู้สอนระดับอุดมศึกษา ขั้นตอนที่ 2 เป็นการพัฒนารูปแบบบูรณาการสอนเขียนแบบบูรณาการและเอกสารประกอบรูปแบบฯ ขั้นตอนที่ 3 เป็นการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย และขั้นตอนที่ 4 เป็นการทดลองใช้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบบูรณาการในรายวิชาระดับอุดมศึกษา

ผลการวิจัยได้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบเน้นประเภทการเขียนซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ประการคือ หลักการ วัตถุประสงค์ ลักษณะเฉพาะ เงื่อนไขและขอบเขต กระบวนการบูรณาการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล มีขั้นตอนการสอนที่บูรณาการ 3 ขั้น คือขั้นการเรียนรู้จากตัวแบบ ขั้นฝึกเขียนเป็นกลุ่มและขั้นฝึกเขียนรายบุคคล ผลการทดลองใช้พบว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการบูรณาการเรียนการเขียนแบบเน้นประเภทการเขียนที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้วสูงกว่าร้อยละ 70 และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีคะแนนทักษะทางภาษาต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาศาสตรบัณฑิตที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีทักษะทางภาษาสูงกว่ากลุ่มควบคุมและมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ ส่วนกลุ่มตัวอย่างสาขาวิทยาศาสตร์มีทักษะทางภาษาไม่สูงกว่ากลุ่มปกติ และมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 ที่กำหนด

ศุภวรรณ สัจจพิบูล (2553) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ เนื้อหาและประเภทงานเขียน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงวิชาการและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ เนื้อหาและประเภทงานเขียน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงวิชาการและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับปัญหาในสภาพจริง และระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบโดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 30 คน ใช้เวลาในการทดลอง 1 ภาคเรียน รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีหลักการ 5 ประการ ได้แก่ การใช้สถานการณ์จริงที่สัมพันธ์กับความรู้ ประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียน การสร้างความตระหนักในสำคัญของกระบวนการเขียนและการใช้กลวิธีกระตุ้นความคิดที่หลากหลาย การศึกษาค้นคว้าและใช้แหล่งข้อมูลที่ครอบคลุมและหลากหลาย การวิเคราะห์แบบของภาษาเพื่อกำหนดแนวทางการเขียนงาน และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นแบ่งเป็น 2 ระยะ คือการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนได้แก่ 1) กำหนดประเด็นการเขียนงานจากสถานการณ์ 2) การคัดสรรข้อมูล 3) ปรับแต่งประเด็นงานเขียน 4) พัฒนาโครงร่างงานเขียนจากการวิเคราะห์แบบของภาษา 5) พัฒนางานเขียนฉบับสมบูรณ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ดำเนินการระหว่างและหลังการจัดการเรียนการสอนโดยประเมินทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลจากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเชิงวิชาการในภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 และสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกองค์ประกอบ โดยมีความสามารถในการใช้แหล่งข้อมูลเพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือด้านการนำเสนอเนื้อหา การเรียบเรียงความคิดและหลักการใช้ภาษา กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกองค์ประกอบ โดยมีความสามารถในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูลประกอบการเขียนเพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือด้านการระบุลักษณะของข้อมูลที่จะนำมาใช้ในงานเขียน การลงความเห็นจากข้อมูล การระบุประเด็นและการตัดสินใจปรับแก้เพื่อพัฒนาคุณภาพงานเขียน

3. เอกสารที่เกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นของนิทาน

3.1 ความหมายของนิทาน

จากการศึกษาความหมายของนิทาน จากที่นักวิชาการให้ความหมายไว้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

นิทานเป็นคำศัพท์ภาษาบาลีสันสกฤต มีรากศัพท์มาจากคำว่า ทา แปลว่า ผูก จึงหมายถึงเรื่องเล่าสืบทอดกันมาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ใช้วิธีถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะและมีบางส่วนได้รับการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ภาษาที่ใช้มีลักษณะคล้ายกับการเล่าที่เป็นวาจา คือใช้ภาษาพูดหรือภาษาปากในการเล่า มีจุดประสงค์เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินผ่อนคลายความเครียด มีทั้งที่เป็นคำสอนหรือเรื่องที่ได้รับอิทธิพลมาจากความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา เทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เกร็ดความรู้และประสบการณ์ที่เป็นเรื่องจริงที่ผู้เล่าประสบมาด้วยตนเอง มีการสอดแทรกคติสอนใจ (กุหลาบ มัลลิกะมาส, 2518: 99 – 100; กิ่งแก้ว อรรถากร, 2519: 12; กุสุมา รักขมณี, 2525: 2; ประคอง นิมมานเหมินทร์, 2551: 9; พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, 2556: 634; สุกัญญา สุจฉายา, 2557: 1; สุยามาลย์ พงษ์ไพบูลย์, 2542: 2)

3.2 ลักษณะของนิทาน

นักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะของนิทานไว้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

ลักษณะของนิทานมีดังนี้

1. เป็นเรื่องเล่าที่ใช้ภาษาร้อยแก้วที่เป็นถ้อยคำธรรมดาในการเล่า เล่าแบบปากต่อปากมาก่อน เนื่องจากนิทานในรูปแบบเดิมเน้นการฟังมากกว่าการอ่าน ดังนั้น ผู้เล่าต้องใช้ภาษาง่ายๆ

ไม่ปรากฏว่าผู้เล่าดั้งเดิมเป็นใคร บอกเพียงว่าเป็นของเก่าที่ฟังมาจากการผู้เล่า ซึ่งอาจเป็นบุคคลสำคัญในอดีต แต่ต่อมาเมื่อมีการใช้ตัวอักษร จึงมีการนำเอานิทานที่เคยเล่าแบบปากต่อปากมาเขียนหรือพิมพ์ตามเค้าเรื่องเดิม นิทานจึงมีการเปลี่ยนรูปแบบจากวรรณกรรมมุขปาฐะมาเป็นวรรณกรรมลายลักษณ์ และมีการระบุชื่อผู้แต่งไว้เป็นหลักฐาน ต่อมาเริ่มเกิดนิทานที่เป็นร้อยกรอง ซึ่งให้อรรถรสของคำได้ดีกว่าร้อยแก้ว และนิยมใช้คำประพันธ์ที่ง่ายต่อการอ่านและการฟังเช่น กาพย์ยานี หรือ กลอนสุภาพ

2. มีโครงเรื่องไม่ซับซ้อนและมีการดำเนินเรื่องอย่างง่าย มีการดำเนินเรื่องคล้ายๆ กันแทบทุกเรื่องมักเริ่มจากการกล่าวถึงการทำของตัวละครเอก การพบอุปสรรค การแก้ปัญหาหรือแก้อุปสรรคจนเป็นความสำเร็จ เรื่องมักจบแบบสุขนานุกรมหรือความสำเร็จของตัวละคร การเล่าเรื่องมักเดินเรื่องไปข้างหน้าไม่มีการการเล่าเรื่องแบบย้อนหลัง (กุหลาบ มัลลิกะมาส, 2519: 99 – 100; เจือ สตะเวทิน, 2517: 16; วิเชียร ณ นคร, 2531: 25 – 28; ปราณี เชียงทอง, 2526: 70)

3.3 รูปแบบของนิทาน

จากการศึกษารูปแบบของนิทาน ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงรูปแบบของนิทานไว้ดังนี้ กิ่งแก้ว อรรถจักร (2519) ได้แบ่งรูปแบบของนิทานไว้ดังนี้

1. นิทานชีวิต
2. นิยายประจำถิ่น
3. นิยายอธิบายเหตุ
4. นิทานวีรบุรุษ
5. ตำนานและ เทวปกรณัม
6. นิทานเรื่องสัตว์
7. นิทานมุขตลก
 - 7.1 ความฉลาด
 - 7.2 ความโง่
 - 7.3 ชนะการแข่งขันด้วยกลลวง
 - 7.4 การต่อรองแบบกลลวง
 - 7.5 การลักขโมยและการหลอกต้ม
 - 7.6 การหนีด้วยกลลวง
 - 7.7 กลลวงที่ทารุณ
 - 7.8 การล่อลวงและการผิดประเวณี
 - 7.9 กลลวงโดยวิธีเป่งทับ

- 7.10 การปลอมแปลง
- 7.11 การกล่าวหาที่ผิด
- 7.12 ภรรยาเลว
- 7.13 ความเกียจคร้าน
- 7.14 หูหนวก
- 7.15 นักบวช
- 7.16 การมดเท็จและการโม้

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2518) ได้แบ่งรูปแบบของนิทานดังนี้

1. ตำนานหรือนิทานท้องถิ่น
 - 1.1 นิทานประเภทอธิบาย
 - 1.2 นิทานเกี่ยวกับความเชื่อต่างๆ
 - 1.3 นิทานเกี่ยวกับสมบัติที่ฝังไว้ มีลายแทงให้ค้นหาสมบัติ
 - 1.4 นิทานวีรบุรุษ
 - 1.5 นิทานคติสอนใจ
 - 1.6 นิทานเกี่ยวกับนักบวชต่างๆ
2. นิทานปรัมปรา
3. เทพนิยาย
4. นิทานเรื่องสัตว์
5. นิทานตลกขบขัน

สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2524: 9773 – 9774) กล่าวถึงรูปแบบของนิทาน

ไว้ดังนี้

1. นิทานก่อนประวัติศาสตร์
2. นิทานประเภทชาดกในนิบาตชาดก
3. นิทานประเภทคำสอน
4. นิทานชาดกนอกนิบาต
5. นิทานพื้นเมือง
6. นิทานประเภทจักรๆ วงศ์ๆ
7. นิทานสุภาพจิต
8. นิทานยอพระเกียรติ

กรมการฝึกหัดครู (2528: 89 -90) ระบุถึงรูปแบบของนิทานไว้ดังนี้

1. นิทานแปลมาจากภาษาต่างประเทศ
2. นิทานพื้นบ้านไทย
3. นิทานชาดก อิงคติธรรมทางพุทธศาสนา
4. นิทานอีสป
5. นิทานที่แต่งขึ้นใหม่
6. นิทานภาพสำหรับเด็กเล็ก

นายตำรา ณ เมืองใต้ (2536: 14-21) แบ่งรูปแบบของนิทานไว้ว่า

1. นิทานภาชิตที่มีลักษณะเป็นนิทานสั้นๆ และมีสัตว์เป็นตัวละครสำคัญ ดังนี้
 - 1.1 ตัวละครที่มีอำนาจ ยกย่องให้เป็นเจ้าป่า
 - 1.2 ตัวละครฝ่ายอธรรมแสดงถึงความเจ้าเล่ห์
 - 1.3 ตัวละครที่มีสติปัญญาน้อย
 - 1.4 ตัวละครที่ซุกซน มักเป็นลูกสัตว์ทุกชนิด
 - 1.5 ตัวละครที่แสดงถึงความมีอายุยืน เชื่องช้า
 - 1.6 ตัวละครที่มีความปราดเปรียว

2. นิทานเทพนิยาย
3. นิทานชาดก
4. นิทานชาวบ้านหรือนิทานพื้นบ้าน

เรไร ไพรวรรณ (2551: 38 -42) ได้กล่าวถึงประเภทของนิทานไว้ดังนี้

1. นิทานปรัมปราหรือนิทานทรงเครื่อง
2. นิทานท้องถิ่นหรือนิทานประจำท้องถิ่น
3. นิทานประเภทอธิบายหรือนิทานอธิบายเหตุ
4. นิทานชีวิต
5. นิทานเรื่องผี
6. นิทานวีรบุรุษ
7. นิทานคติสอนใจหรือนิทานประเภทคำสอน
8. นิทานศาสนา
9. นิทานชาดก
10. ตำนานหรือเทพนิยาย
11. นิทานสัตว์
12. นิทานตลก

13. นิทานเข้าแบบ

13.1 นิทานไม่รู้จบ

13.2 นิทานไม่จบเรื่อง

13.3 นิทานหลอกผู้ฟัง

13.4 นิทานลูกโซ่

14. นิทานปริศนา

จากการศึกษารูปแบบของนิทาน ผู้วิจัยสามารถสรุปรูปแบบของนิทานที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้

1. นิทานเรื่องตลก ซึ่งเป็นนิทานที่มีขนาดสั้นๆ ไม่ซับซ้อน ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความโง่ การแสดงปฏิภาณไหวพริบ
2. นิทานเรื่องสัตว์เป็นนิทานที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ที่มีพฤติกรรมเหมือนคน
3. นิทานคติสอนใจ เป็นเรื่องที่มีเจตนาสอนเรื่องความประพฤติ
4. นิทานลายแทงสมบัติ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสมบัติที่ฝังไว้และมีลายแทงให้ค้นหาสมบัติ
5. นิทานวีรบุรุษ เป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณธรรม ความกล้าหาญของตัวละครที่เป็นวีรบุรุษ
6. นิทานเทพนิยายเป็นนิทานที่มีตัวละครเป็นบุคคลพิเศษเช่น เทวดา นางฟ้า เจ้าหญิง เจ้าชาย เหตุการณ์ในเรื่องจะมีการแบ่งออกเป็นฝ่ายดี-ฝ่ายชั่วอย่างชัดเจน มีเหตุการณ์ที่เป็นสถานการณ์คับขันที่ตัวเอกของเรื่องต้องฝ่าฟันอุปสรรค
7. นิทานพื้นบ้านหรือนิทานท้องถิ่นเป็นนิทานที่เกี่ยวกับความเชื่อขนบธรรมเนียม ประเพณีของคนในแต่ละท้องถิ่น
8. นิทานที่เกี่ยวกับศาสนาเช่น นิทานชาดกหรือนักบวชในศาสนาต่างๆ
9. นิทานปริศนา เป็นนิทานที่มีการผูกถ้อยคำที่เป็นเงื่อนไขให้ทายหรือคิด
10. นิทานเรื่องผี เป็นนิทานที่มีตัวละครเป็นผี วิญญาณโดยเนื้อเรื่องเป็นเรื่องเขย่าขวัญ
11. นิทานขอพระเกียรติเป็นนิทานที่แต่งร่วมกับพฤติกรรมของพระมหากษัตริย์ที่ผู้แต่งต้องการยกย่อง

3.4 คุณค่าและความสำคัญของนิทาน

นิทานมีความสำคัญและคุณค่าต่อเด็กเป็นอย่างมาก เพราะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทั้งกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้เหมาะสมกับพัฒนาการแต่ละวัย อีกทั้งช่วยปรุงแต่งบุคลิกภาพ แก้ไขพฤติกรรมของเด็กให้ไปในไปตามแบบของตัวละครนิทานที่เด็กชื่นชอบ รวมทั้งเปิดโลกจินตนาการให้กว้างไกล ส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลรอบข้างจากที่มีนักวิชาการกล่าวถึงคุณค่าและความสำคัญของนิทานไว้มากมาย ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ใช้สร้างความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว เกิดความรู้สึกอบอุ่น เป็นกันเองระหว่างผู้เล่าและผู้ฟังให้ความบันเทิง ผ่อนคลายความตึงเครียด และยังเป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลาคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้ฟังได้เป็นอย่างดี ผ่านเนื้อหาของนิทานนั้นๆ เช่นความซื่อสัตย์ การเสียสละ การให้อภัย การเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ความกล้าหาญ การมองโลกในแง่ดี ถือเป็น การซึมซับการสั่งสม การอบรมนั้นๆ มาตั้งแต่เด็ก ซึ่งผู้ฟังจะได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ช่วยฝึกสมาธิของผู้ฟัง โดยเฉพาะถ้าผู้เล่าที่มีความสามารถในการเล่าเรื่องจนทำให้เด็กมีใจจดจ่ออยู่เนื้อเรื่องที่มีขนาดยาวได้

3. ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนากระบวนการคิดของเด็ก เด็กอาจใช้กระบวนการคิดในการแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ การส่งเสริมความคิดที่มีจินตนาการ

4. ส่งเสริมการใช้ภาษาที่ถูกต้อง เช่นการออกเสียงคำควบกล้ำ ได้อย่างถูกต้อง

5. เป็นแหล่งความรู้เช่นวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ถือเป็นมรดกของชาติ โดยสอดแทรกไว้ในเนื้อเรื่อง ซึ่งสามารถสะท้อนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชนได้เป็นอย่างดี (เกริก ยूनพันธ์, 2543: 55 – 56; ขนิษฐา จิตชินะกุล, 2545: 142 – 143; ประยูร ทรงศิลป์, 2542: 6; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550: 11-16; ศิริกาญจน์ โกสุมภ์, 2520: 37-39; สมศักดิ์ ปริบูรณ์, 2540: 59 – 62; วิเชียร เกษประทุม, 2550: 9-10)

3.5 เทคนิคการเขียนนิทาน

จากการศึกษาเทคนิคการเขียนนิทาน มีนักวิชาการได้กล่าวถึงเทคนิคการเขียนนิทานไว้ดังนี้

ปราณี เชียงทอง (2526: 136 – 140) ได้กล่าวถึงเทคนิคการเขียนนิทานสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. ต้องมีเค้าโครงเรื่องดี มีข้อขัดแย้งที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของตัวละครเอก เค้าโครงเรื่องไม่ควรซับซ้อน ควรให้ตัวละครเอกประสบปัญหาและต้องใช้ความพยายามในการแก้ปัญหาที่ไม่ซับซ้อนเกินไป โดยปัญหานั้นควรเป็นปัญหาที่สามารถเกิดในชีวิตจริงได้และตัวละครสามารถแก้ปัญหาได้

2. ฉากของเรื่อง คือเวลาและสถานที่ ไม่ควรบรรยายฉากละเอียดมากนัก ฉากควรเปลี่ยนไปตามเหตุการณ์ในเรื่องฉากที่ใช้ควรตรงตามความเป็นจริงและไม่เป็นเรื่องไกลตัวเด็กมากนัก

3. เนื้อเรื่อง ควรตรงตามความสนใจและพัฒนาการแต่ละช่วงวัยของเด็ก ควรเป็นเรื่องสั้นๆ ไม่ยาวเกินไป มีความสมเหตุสมผล สอดคล้องกัน

4. การดำเนินเรื่อง มีความต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ โดยเริ่มจากสถานการณ์เปิดเรื่อง ปัญหาของตัวละคร การคลี่คลายปัญหา การแก้ไขปัญหา ความสำเร็จในการแก้ปัญหา และจุดจบของปัญหา

5. ท่วงทำนองการแต่ง เลือกใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดความหมายชัดเจน สะเทือนอารมณ์ ผู้ฟัง ต้องใช้คำน้อยที่สุดแต่มีความหมายแจ่มแจ้งและเข้าใจง่ายที่สุด

6. บุคลิกลักษณะของตัวละคร ควรสร้างให้มีลักษณะน่าประทับใจเช่น กล้าหาญ โอบอ้อมอารี หรือหากตัวละครเอกมีนิสัยไม่ดีในตอนต้นเรื่อง ตอนจบก็ต้องกลับกลายเป็นคนดี

7. บทสนทนา ควรเป็นภาษาที่ไพเราะสละสลวย เหมาะกับวัยของตัวละครและวัยของผู้อ่าน หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาถิ่นหรือภาษาที่ไม่สุภาพ

วิล มาศจรัส (2539: 59 – 60) ได้แบ่งขั้นตอนในการเขียนนิทานออกเป็น 7 ขั้นตอนได้แก่

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของเรื่อง
2. วิเคราะห์ผู้อ่านเพื่อเป็นหลักในการเขียนเรื่อง
3. กำหนดเนื้อหา โดยคำนึงถึงความสนใจของเด็กแต่ละช่วงวัยที่มีความสนใจแตกต่างกัน เช่น อายุ 1-3 ปีของเรื่องสั้นๆ ตัวละคร 2-3 ตัว โครงเรื่องไม่ซับซ้อน จบเรื่องด้วยความสมหวัง อายุ 4-5 ปี ชอบนิยายเกี่ยวกับสัตว์ เทพนิยาย เพลงแห่งกล่อม อายุ 5-8 ปี ชอบเรื่องที่สามารถอ่านเข้าใจได้ด้วยตนเอง โครงเรื่องไม่ซับซ้อน อายุ 8-10 ปี ชอบสารคดี นวนิยาย เนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ เครื่องยนต์กลไก ชีวิตประวัติ อายุ 11-16 ปี ชอบอ่านเรื่องยาวที่มีเนื้อเรื่องสมจริง

4. วิเคราะห์ จุดมุ่งหมายเฉพาะ

5. กำหนดรูปแบบการประเมินความเข้าใจว่าหลังจากที่เด็กอ่านนิทานแล้ว มีความรู้ความเข้าใจตามที่ครูตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่

6. กำหนดแนวทางการเสนอเนื้อหา
7. กำหนดแหล่งข้อมูลที่สนับสนุนการยกย่องต้นฉบับ

จินตนา ไบกาชุย (2534) ได้กล่าวถึงเทคนิคในการเขียนนิทานที่ดีไว้ดังนี้

1. ไม่สอนโดยตรง ควรเขียนในรูปแบบแฝงในความสนุกสนาน
2. ตั้งจุดประสงค์ให้ชัดเจน
3. ต้องมีแก่นเรื่องหรือความคิดรวบยอดที่ชัดเจน มีโครงเรื่องหรือการดำเนินเรื่องที่ชวนให้ติดตาม สำนวนภาษา รูปเล่มและภาพประกอบ ตรงกับความสนใจของเด็ก

4. เนื้อเรื่อง ควรปลูกฝังให้เด็กทำความดี แต่มีความซับซ้อน แฝงอยู่ในเรื่อง
5. รสของเนื้อหา รสของหนังสือนิทานไม่ควรมีมากเกินไป เพราะนิทานมีความยาวไม่มาก ควรเน้นเหตุการณ์ที่ทำให้เรื่องดำเนินไปสู่เป้าหมายโดยเร็วที่สุด เมื่อแก้ปัญหาได้สำเร็จแล้วควรจบเรื่องทันที และควรจบอย่างมีความสุข

6. ตัวละคร ต้องสอดคล้องกับเนื้อหา มีความสมจริงและมีเหตุผล อุปนิสัยเป็นไปตามตัวละคร คำพูดของตัวละครควรเหมาะสมกับช่วงอายุของตัวละคร สรรพนามที่ใช้แทนตัวละครควรเป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 ควรตั้งชื่อตัวละครให้สอดคล้องกับประเภทของเรื่อง และไม่ควรมีตัวละครมาก

7. การตั้งชื่อเรื่อง ควรเข้าใจให้ผู้อ่านอยากเปิดอ่าน โดยใช้คำว่าทำไม อย่างไร ใคร ที่ไหน หรืออาจตั้งเพื่อชวนให้เกิดความรู้สึกสะเทือนใจ สงสาร หรือตั้งโดยใช้ชื่อตัวละครสำคัญกับเหตุการณ์ที่เกิดในเรื่อง หรืออาจใช้สถานที่ หรือฉาก หรือจุดสะเทือนใจของเรื่องมาตั้งชื่อเรื่อง ชื่อเรื่องไม่ควรยาวมาก

8. ฉาก ควรมีความสมจริง ไม่ควรบรรยายฉากมากเกินไปเพราะจะทำให้หน้าเบื่อหน่าย

9. ยุคสมัยหรือเวลาที่เกิดเรื่อง ควรมีความสมจริงและถูกต้องตามข้อเท็จจริงของเนื้อเรื่อง

10. กลวิธีในการเขียนเนื้อหา เช่น ให้ผู้เขียนเป็นผู้บรรยายเรื่องราว หรือให้ตัวละครสนทนาโต้ตอบ หรือใช้แบบผสมผสาน ซึ่งได้รับความนิยมในปัจจุบัน

11. โครงเรื่องที่ดี ควรประกอบด้วยบทนำหรือการขึ้นต้นเรื่อง ตามด้วยจุดสนใจกลางเรื่อง และจบเรื่องซึ่งถือเป็นจุดสุดยอด ควรจบเรื่องด้วยความสุขสมหวังหรือตัวละครได้รับรางวัลตอบแทน

หทัย ดันหยง (2529) ได้อธิบายถึงเทคนิคในการเขียนนิทานที่ดี ไว้ดังนี้

1. ควรใช้ภาษาพูด เน้นการใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง

2. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายตรงตามวัยของเด็ก

3. ใช้ประโยคสั้นๆ และใช้ถ้อยคำที่มีความหมายกระชับ

4. ใช้คำที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มสุนทรีย์รสในการอ่านของเด็ก

5. ใช้คำสุภาพ ใช้ภาษาทันสมัยแต่ต้องคำนึงถึงกาลเทศะ ถ้าเป็นคำราชาศัพท์ควรเลือกใช้

คำง่ายๆ ใช้คำให้ถูกต้องตามหลักภาษา

นิตยา วรรณิกัตร์ (2559) ได้กล่าวถึงเทคนิคในการเขียนนิทานที่ดีไว้ดังนี้

1. โครงเรื่องต้องมีความเหมาะสม ดำเนินเรื่องรวดเร็ว สนุกสนาน เนื้อหาควรตรงกับความต้องการและความสนใจของเด็กในแต่ละช่วงวัย โดยโครงเรื่องที่ดีจะประกอบไปด้วยบทนำที่กล่าวถึงปัญหาในเรื่อง หลังจากนั้นจะเป็นปมปัญหาหรือความขัดแย้ง ซึ่งควรมีลักษณะนุ่มนวล อาจใช้วิธีตั้งคำถามเกี่ยวกับแนวคิดเพื่อให้การตั้งปัญหาและการตอบคำถามง่ายขึ้นอาจตั้งคำถามด้วย what where when why how

2. แก่นเรื่อง ควรมีการแฝงคติในการดำรงชีวิตและช่วยส่งเสริมจิตใจของเด็กให้ดีขึ้น โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรมชาติ มีเหตุผลและถูกต้องแต่ต้องไม่สั่งสอนหรือห้ามไม่ให้ปฏิบัติโดยตรงอาจใช้เทคนิคการนำเสนอโดยแทรกอยู่ในบทบาทหรือพฤติกรรมของตัวละคร ไม่ใช่การบอกเล่าหรือบรรยายจากผู้เขียน

3. ตัวละคร ไม่ควรมีตัวละครมากนัก ควรมีความสมจริงและมีวัยใกล้เคียงกับเด็ก มีการตั้งชื่อตัวละคร และควรตั้งให้สอดคล้องกับรูปร่างหน้าตา เพศ อาชีพ สภาพสังคมของตัวละคร

4. ฉาก ควรเป็นฉากง่ายๆ องค์กรประกอบไม่ซับซ้อน ไม่บรรยายฉากเยิ่นเย้อเพราะจะทำให้เรื่องน่าเบื่อ

5. บทสนทนา ควรมีความสมจริง เพื่อให้เรื่องมีชีวิตชีวา

6. กลวิธีในการดำเนินเรื่อง ส่วนใหญ่นิยมใช้แบบผู้รู้แจ้งเห็นจริงเป็นผู้เล่า

จากการศึกษาเทคนิคการเขียนนิทานข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่าเทคนิคการเขียนนิทานควรมีใช้ภาษาง่ายๆ ใช้ถ้อยคำไม่เยิ่นเย้อ ตรงไปตรงมา แฝงคติธรรมแต่ต้องไม่ใช้วิธีสอนโดยตรง ไม่ใช้คำหยาบหรือคำสแลง เนื้อเรื่องตรงตามความสนใจและพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย สะท้อนให้เห็นความใจร้าย ใจดี ความน่าเกลียด ผ่านตัวเอกของเรื่องที่ผ่านมาความลำบากยากเข็ญ แล้วดำเนินเรื่องไปตามลำดับ อาจมีผู้ช่วยมาปราบความทุกข์จนสำเร็จ ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้เด็กทำความดี

4. แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิยม

4.1 แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีโครงสร้างนิยม

ทฤษฎีโครงสร้างนิยม เป็นทฤษฎีที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในศตวรรษที่ 20 เนื่องจากมีระเบียบวิธีที่สามารถนำไปใช้วิเคราะห์โครงสร้างของระบบขนาดใหญ่ อีกทั้งนำไปใช้สำรวจตรวจสอบความสัมพันธ์และหน้าที่ต่างๆ ขององค์ประกอบขนาดเล็กที่เป็นส่วนประกอบของระบบขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาภาษา ปรากฏการณ์ และข้อปฏิบัติทางวัฒนธรรม เรื่องเล่า ตำนานพื้นบ้านรวมถึงวรรณคดีได้เป็นอย่างดี

นักคิดกลุ่มโครงสร้างนิยมจะให้ความสนใจเรื่องของสังคมใน “ระบบ” อันเกิดจากความจริงเกี่ยวกับสังคมโดยรวม (total social facts) ให้ความสนใจเกี่ยวกับโครงสร้างบางอย่างที่ซ่อนอยู่ในทุกสังคมและโครงสร้างนี้ได้แสดงให้เห็นหน้าที่ของส่วนต่างๆ ที่เป็นระบบเกี่ยวข้องกัน โดยมีความเชื่อว่า โลกของเราประกอบด้วยพื้นฐาน 2 ระดับคือ ระดับที่มองเห็น (visible) กับระดับที่มองไม่เห็น (invisible) โดยส่วนของโลกที่เรามองเห็นประกอบด้วยสิ่งที่อาจเรียกได้ว่าเป็นโครงสร้างระดับพื้นผิวหรือปรากฏการณ์ในระดับพื้นผิว ซึ่งได้แก่วัตถุทั้งหลายที่จับต้องได้ กิจกรรม พฤติกรรมที่เราสังเกตและมีส่วนร่วม ส่วนของโลกที่เรามองไม่เห็นนั้นจะประกอบด้วยโครงสร้างซึ่งอยู่ภายใต้หรือในระดับลึกกว่าโครงสร้างพื้นผิว เป็นสิ่งที่ถูกจัดระบบไว้เป็นอย่างดีโดยสามารถรับรู้ถึงความมีอยู่นั้นได้ ดังนั้นนักทฤษฎีโครงสร้างนิยมจึงเห็นว่า ปรากฏการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน จะมีความหมายหรือมีโครงสร้างในระดับลึกซ่อนอยู่ภายใต้โครงสร้างพื้นผิวที่เราสามารถมองเห็น ส่วนความหมายหรือ

โครงสร้างในระดับลึกนั้นเป็นสิ่งที่เห็นได้ยาก แต่สามารถเปิดเผยให้เป็นรูปร่างและคุณลักษณะที่มีอยู่นั้นได้ ซึ่งนักคิดคนสำคัญที่มีแนวคิดอยู่ในทฤษฎีโครงสร้างนิยมได้แก่ Ferdinand de Saussure นักคิดชาวสวิสเซอร์แลนด์, Claude Levi Strauss นักมานุษยวิทยาชาวฝรั่งเศส Roland Barthes นักคิดชาวฝรั่งเศส, A.J Greimas นักคิดชาวลิทัวเนียรวมถึง Vladimir Propp นักคิดชนวิทยาชาวรัสเซีย (ธัญญา สังขพันธ์านนท์, 2559: 45 – 46)

ในทางจิตวิทยาถือว่าโครงสร้างนิยมเกิดขึ้นในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซึ่งมีจุดกำเนิดมาจากพัฒนาการในสาขาวิชาภาษาศาสตร์โดย Ferdinand de Saussure นักภาษาศาสตร์ชาวสวิสเซอร์แลนด์โดยใช้คำว่า structure ในงานที่ชื่อว่า Course in General Linguistics และต่อมา Nikolai Trubetzkoy and Roman Jakobson นักภาษาศาสตร์ชาวรัสเซียได้วางหลักในการใช้ structure และ Structuralism ขึ้นในปี ค.ศ.1939 จึงเกิดคำว่า “Structural Linguistics” ถือเป็นการศึกษาภาษาศาสตร์ด้วยวิธีการใหม่ด้วยการค้นหาโครงสร้างที่มีอยู่ในภาษาทั้งหมด ซึ่งได้รับความนิยมนอย่างแพร่หลายในศตวรรษที่ 20 มีคำจำกัดความว่าโครงสร้างของ Jean Piaget ที่ถือว่าได้รับการยอมรับมากที่สุด กล่าวว่าเราสามารถสังเกตโครงสร้างได้จากลักษณะการจัดวาง (arrangement) ของสิ่งที่ประกอบขึ้นมาจากความคิดพื้นฐาน 3 ประการคือ 1) ความคิดเรื่องความเป็นองค์รวม (the idea of wholeness) 2) ความคิดเรื่องการแปรรูป (the idea of transformation) และ 3) ความคิดเรื่องกฎในตัวเอง (the idea of self – regulation)

Piaget อธิบายเรื่องความคิดเรื่องความเป็นองค์รวม (the idea of wholeness) ไว้ว่าทำให้เกิดความรู้สึกถึงการเชื่อมโยงกันภายในขององค์ประกอบส่วนต่างๆ มีกฎภายในของโครงสร้างเป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ เหล่านั้น ดังนั้นจึงมีองค์ประกอบที่เป็นอิสระแท้จริงอยู่นอกเหนือโครงสร้างในรูปแบบเดียวกันที่ปรากฏในโครงสร้าง อย่างไรก็ตามโครงสร้างไม่ใช่สิ่งที่คงที่ กฎที่ควบคุมโครงสร้างได้ทำให้โครงสร้างไม่ใช่เป็นเพียงโครงสร้างที่ถูกสร้างขึ้นแล้วในอดีต แต่เป็นโครงสร้างที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นโครงสร้างต้องมีกระบวนการต่างๆ ของการแปรรูป (transformational procedures) เพื่อให้องค์ประกอบใหม่ถูกจัดการอย่างคงที่โดยโครงสร้างและผ่านโครงสร้าง เช่นเดียวกับการออกเสียงในภาษาที่แม้จะมีกระบวนการของการแปรรูปเมื่อออกเสียงแตกต่างกันในรูปประโยคที่หลากหลายแต่การออกเสียงแต่ละครั้งก็ยังคงอยู่ในโครงสร้างของมันเอง โครงสร้างจึงมีกฎในตัวเอง (self – regulation) เพื่อทำให้สิ่งที่ปรากฏไม่ไปไกลเกินกว่าโครงสร้างและจะทำให้กระบวนการต่างๆ ของการแปรรูปมีเหตุผลโดยแสดงให้เห็นว่ากระบวนการแปรรูปเป็นการรักษาและสนับสนุนกฎภายในโครงสร้าง (Jean Piaget, อ้างถึงใน ประมินทร์ จารูวร, 2547: 28-30)

การศึกษาตามแนวคิดโครงสร้างนิยมเป็นการมุ่งศึกษาสิ่งที่ลึกลงไปภายใต้สิ่งที่ปรากฏจากภายนอกจนค้นพบโครงสร้างในระดับของจิตไร้สำนึกที่เชื่อมโยงองค์ประกอบต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน สาระสำคัญของการหาความรู้แบบโครงสร้างนิยมสามารถสรุปได้เป็น 6 ประการด้วยกันคือ

1. โครงสร้างนิยมไม่สนใจมนุษย์ในฐานะที่เป็นองค์ประธาน ไม่ว่าจะเป็นผู้แต่ง ผู้พูด หรือผู้กระทำ แต่สนใจสิ่งที่เป็นตัวกำหนดหรือกำกับความคิดหรือการกระทำของคนในระดับของจิตไร้สำนึก

2. ใช้วิธีการผ่าหรือแบ่งสิ่งที่ต้องการศึกษาออกเป็นส่วนย่อยๆ เพื่อมองหาส่วนประกอบและสายสัมพันธ์กับส่วนใหญ่

4. ให้ความสำคัญกับบทบาทที่เรียกว่า “ตัวเชื่อม” (mediation) ที่ทำให้สิ่งที่ตรงข้ามกันสิ่งที่ไปด้วยกันไม่ได้อยู่ด้วยกันได้

5. ต้องมองสิ่งที่ศึกษาในฐานะที่เป็นสัญญาณ (sign) และการค้นหารหัส หรือกฎเกณฑ์ที่เป็นตัวกำหนดหรือสร้างความหมายให้เกิดขึ้น

6. คือไม่ให้ความสนใจกับความแตกต่างในเรื่องของเวลาและสถานที่แต่สนใจศึกษาปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งโดยไม่สนใจว่าจะเกิดในช่วงเวลาต่างกันหรือไม่ เพื่อหาความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันของสิ่งที่ศึกษา (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2545: 43 – 57; ประมิมท์ จารุวรรณ, 2547: 26)

ดังนั้นแนวคิดและวิธีการแบบโครงสร้างนิยมจึงสามารถนำมาใช้ในการสอนเขียนนิทานได้ เนื่องจากนิทานเป็นการสื่อสารในรูปแบบวรรณกรรมเช่นเดียวกับภาษาที่มีองค์ประกอบในลักษณะสัมพันธ์กันเช่นเดียวกับคำในประโยค จึงสรุปได้ว่าทฤษฎีโครงสร้างนิยมสามารถนำมาใช้ในการเขียนนิทานได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาโดยเฉพาะตามแนวคิดของ Piaget ผู้วิจัยพบว่าแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิทานรัสเซียของ Vladimir Propp และทฤษฎีโครงสร้างนิยมของ Claude Lévi-Strauss มีประเด็นที่น่าสนใจที่กล่าวถึงองค์ประกอบที่เป็นโครงสร้างของนิทานและมีการเชื่อมโยงระบบการคิดของมนุษย์เข้าด้วยกัน ซึ่งถือเป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ในการวางโครงเรื่องสำหรับการเขียนนิทานได้เป็นอย่างดี

4.2 แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิทานรัสเซียของ Vladimir Propp

การศึกษานิทานเชิงโครงสร้างของ Vladimir Propp นักคติชนชาวรัสเซียเป็นการศึกษานิทานที่อยู่บนความเชื่อที่ว่า นิทานแต่ละประเภทและแต่ละวัฒนธรรมมีกฎในการดำเนินเรื่องเป็นของตนเอง (self regulation) เช่นเดียวกับภาษาแต่ละภาษามีไวยากรณ์เป็นของตัวเอง กล่าวคือ นิทานเรื่องหนึ่งเปรียบเสมือนประโยคหนึ่งทีประกอบด้วยประธาน กริยา กรรม ซึ่งแต่ละภาษาจะเรียงสิ่งหนึ่งสิ่งใดก่อนก็แล้วแต่ลักษณะเฉพาะของภาษานั้นๆ นิทานก็เช่นเดียวกันมีการเรียงร้อยพฤติกรรม

(function) ของตัวละครไปตามลำดับจนจบเรื่อง ที่เป็นโครงสร้างแนวนอน (syntagmatic structure) ลักษณะ เนื้อเรื่องมีทั้งความเป็นสากลและความเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม โครงสร้างของนิทานจึงประกอบด้วยพฤติกรรมที่พบตามสากลและพฤติกรรมที่พบเฉพาะในแต่ละวัฒนธรรม

นักคติชนวิทยาที่ได้ศึกษาแนวคิดของ Propp พบว่า แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับบริบทสังคมไทยเนื่องจากนิทานไทยมีการดำเนินเรื่องไปตามโครงสร้างหลักเช่นเดียวกันนิทานมหัศจรรย์ของรัสเซีย แม้นิทานไทยจะมีลักษณะเฉพาะของตัวเองระดับหนึ่งที่ไม่เหมือนกับนิทานรัสเซียและนิทานในสังคมวัฒนธรรมอื่น แต่ส่วนใหญ่มีลักษณะร่วมกัน ดังนั้น โครงสร้างนิทานจึงหมายถึงลำดับการดำเนินเรื่องในนิทานที่มีความเหมือนหรือการซ้ำๆ กันของเหตุการณ์และพฤติกรรมของตัวละคร (ศิริพร ณ ถลาง, 2557: 202)

Vladimir Propp ได้ศึกษารูปแบบ (form) ของเทพนิยายของรัสเซียจำนวน 100 กว่าเรื่อง ที่ Afanasev ได้รวบรวมไว้และเขียนหนังสือชื่อว่า Morphology of the Folklore คำว่า morphology คำนี้หมายถึงการศึกษารูปแบบ ในความหมายของ Propp คือการพิจารณาส่วนประกอบในนิทานและความสัมพันธ์ทุกรูปแบบของส่วนประกอบนี้ ศึกษานิทานว่าใครทำอะไร ทำอย่างไร เหตุการณ์มีลักษณะอย่างไร เมื่อกำหนดส่วนประกอบในเนื้อหาของนิทานว่า หน่วยใดจะคงที่หน่วยใดจะเปลี่ยนแปลงแล้วได้อธิบายต่อไปว่า สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปคือชื่อตัวละคร คุณสมบัติของตัวละคร และเนื้อหา แต่โครงสร้างของนิทานจะคงที่เสมอ สิ่งที่คงที่คือบทบาท หรือ action ของตัวละคร บทบาทหนึ่งจะดำเนินไปตามอีกบทบาทหนึ่งเป็นลำดับและแบบแผนที่ตายตัว Propp เรียกบทบาทนี้ว่า function ประกอบไปด้วย 1. การออกไปจากที่อยู่ของสมาชิกในบ้าน (absentation) 2. การห้าม (interdiction) 3. การฝ่าฝืนข้อห้าม (violation) 4. การสืบหาข้อมูลเกี่ยวกับเหยื่อ (reconnaissance) 5. การที่ตัวโกงได้ข้อมูลเกี่ยวกับเหยื่อ (delivery) 6. การหลอกลวงเหยื่อ (trickery) 7. การที่เหยื่อยอมถูกหลอก (complicity) 8. พฤติกรรมตัวโกงในรูปแบบต่างๆ (villainy) 8a. การขาด, ความโชคร้ายที่เกิดขึ้น, การที่สมาชิกในครอบครัวปรารถนาบางอย่าง (lack) 9. การที่ตัวเอกถูกรังแกให้ออกไปช่วยเหยื่อหรือการที่ตัวเอกต้องตกเป็นเหยื่อ (mediation, the connective incident) 10. การเริ่มต้นของการค้นหา (beginning counteraction) 11. การออกจากบ้านของตัวเอก (departure) 12. การที่ตัวเอกถูกทดสอบและเปิดทางให้ผู้ช่วยเหลือเข้ามาช่วย (the first function of the donor) 13. ปฏิกริยาของตัวเอกต่อผู้ช่วยเหลือ (the hero's reaction) 14. การได้รับของวิเศษ (provision or receipt of a magic agent) 15. การเดินทางไปยังต่างเมือง (spatial transference between two kingdoms, guidance) 16. การต่อสู้ระหว่างตัวโกงกับตัวเอก (struggle) 17. การที่ตัวเอกได้รับบาดเจ็บ (branding, marking) 18. การที่ตัวเอกได้รับชัยชนะ ตัวโกงแพ้ (victory) 19. การขาดหรือความโชคร้ายหมดไป (misfortune or lack liquidated) 20. การกลับเมือง (return) 21. การถูกตามล่า (pursuit, chase) 22. ตัวเอกได้รับการช่วยเหลือจากการถูกตามล่า (rescue) 23. ตัวเอกที่ไม่ได้รับ

การยอมรับ (หรือไม่เป็นที่รู้จัก) กลับถึงเมืองหรือไปถึงอีกเมืองหนึ่ง (unrecognized arrival) 24. ตัวปลอม ปลอมเป็นตัวเอกในการอ้างสิทธิ์บางอย่าง (unfounded claims) 25. ตัวเอกถูกทดสอบให้ทำงานยาก (difficult task) 26. ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (solution) 27. ตัวเอกได้รับการยอมรับ (recognition) 28. ตัวปลอมหรือตัวโกงถูกขับไล่ (exposure) 29. ตัวเอกในโฉมหน้าใหม่ (transfiguration) 30. ตัวโกงถูกลงโทษ (punishment) 31. การแต่งงานและการขึ้นครองบัลลังก์ (wedding) แต่ function นี้ไม่จำเป็นต้องปรากฏครบทั้ง 31 ข้อในนิทานแต่ละเรื่อง คือนิทานแต่ละเรื่องจะมีเพียงบาง function เท่านั้น แต่จะต้องปรากฏตามลำดับโดยที่ไม่สลับที่กัน (เสาวลักษณ์ อนันตศานต์, 2548: 274 – 275)

ผลงานของ Vladimir Propp นับได้ว่าเป็นงานที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และถือเป็นงานบุกเบิกการศึกษาเชิงโครงสร้างทางคติชนวิทยา การเสนอแนวคิดของ Propp เรื่องการศึกษานิทานเชิงโครงสร้างนั้นเป็นการเปิดมุมมองใหม่ให้กับบุคคลในแวดวงวิชาการเป็นอย่างมาก อาจเป็นเพราะ Propp มีพื้นความรู้ทางด้านภาษาศาสตร์ จึงได้มองนิทานในเชิงโครงสร้าง เมื่อ Propp ได้อ่านนิทานมหัศจรรย์เรื่องต่างๆ ที่ Afanasev รวบรวมไว้ 100 กว่าเรื่อง ก็พบว่า นิทานเหล่านั้นมีโครงเรื่องคล้ายๆ กัน และมักเป็นโครงเรื่องแบบที่แม่เลี้ยงต้องการกำจัดลูกเลี้ยงแต่ผลร้ายตกอยู่กับลูกสาวตัวเองทั้งสิ้น (ศิริพร ณ ถลาง, 2557: 206 - 209)

นอกจากนี้ศิริพร ณ ถลาง (2557: 212 - 222) เสาวลักษณ์ อนันตศานต์ (2548) และพิชญานี เชิงศิริ (2542) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์โครงสร้างของนิทานมหัศจรรย์ของ Propp ว่า Propp ได้เสนอสมมติฐาน 4 ข้อจากการวิเคราะห์โครงสร้างนิทานมหัศจรรย์ของรัสเซีย ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมของตัวละครจะคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นผู้กระทำและกระทำอย่างไร
2. จำนวนของพฤติกรรมที่รู้จักกันในนิทานมหัศจรรย์ของรัสเซียเท่าที่คนรัสเซียรู้จักคือ ถ้ามีการระบุพฤติกรรมแล้ว ควรคำนึงถึงการแยกประเภทและลำดับของเหตุการณ์ด้วย เพราะลำดับของเหตุการณ์จะมีกฎเกณฑ์ของตัวเอง นิทานจะมีกฎพิเศษเฉพาะตัว ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงลำดับเหตุการณ์ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ การเล่าเรื่องจะไม่มี ความหมาย
3. การเรียงลำดับของพฤติกรรมในนิทานเรื่องต่างๆ จะเป็นแบบเดียวกันเสมอ แม้จะนำนิทานมารวมเข้าด้วยกัน เพื่อหาพฤติกรรมทั้งหมดจากตัวนิทาน กฎของลำดับของเหตุการณ์ก็ไม่เปลี่ยนแปลงแม้พฤติกรรมบางข้อจะหายไปจากนิทานบางเรื่อง แต่ข้ออื่นๆ ที่มีอยู่ก็ยังมีลำดับตามเดิม
4. นิทานมหัศจรรย์ทั้งหมดน้อยกว่าเรื่องนี้มีโครงสร้างเดียวกัน เป็นแบบเรื่องเดียวกันและมีเพียงแบบเรื่องเดียวเท่านั้นที่ตรงกับแบบเรื่องของ Antti Aarne

จากสมมติฐานทั้ง 4 ข้อดังกล่าวสามารถอธิบายได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 พฤติกรรมของตัวละครจะคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นผู้กระทำและกระทำอย่างไร Propp สนใจแต่ตัวพฤติกรรมที่ปรากฏในโครงสร้างนิทานเรื่องต่างๆ โดยไม่สนใจว่าตัวละครตัวใดเป็นผู้กระทำพฤติกรรมนั้น ซึ่ง Propp แทนค่าพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นการกระทำของตัวโกงด้วยตัวอักษร A และสามารถแยกย่อยลงไปอีก เช่น การลักพา (A1) การขโมย (A4) การทำร้ายตัวเอง (A6) การขับไล่ตัวเอง (A9) การโยนตัวเองทิ้งลงทะเล (A10) การสังหารตัวเอง (A12) การจำคุกตัวเอง (A14)

สมมติฐานข้อที่ 2 จำนวนของพฤติกรรมที่รู้จักกันนิทานมหัศจรรย์ของรัสเซีย เท่าที่คนรัสเซียรู้จัก Propp กล่าวว่าพฤติกรรมในนิทานมหัศจรรย์เท่าที่คนรัสเซียรู้จักมีเพียง 31 พฤติกรรมคือ

1. การออกไปจากที่อยู่ของสมาชิกในบ้าน absentation (β)

1.1 สมาชิกที่มีอายุมากกว่าออกจากบ้านไป เช่น พ่อแม่ออกไปไร่, พระราชาออกเดินทางไกลปล่อยให้หมีเหสีอยู่ในความดูแลของคนแปลกหน้า, สามีออกไปค้าขาย โดยทั่วไปรูปแบบของการขาดหายหรือการไม่อยู่ คือการไปทำงาน ไปเที่ยวป่า การไปค้าขาย ไปทำสงคราม

1.2 รูปแบบของการขาดที่รุนแรงคือ การตายของพ่อแม่

1.3 สมาชิกที่มีอายุน้อยกว่าออกจากบ้านไป เช่น ไปเที่ยว ตกปลา ออกไปเดินเล่น ออกไปเก็บผลไม้

2. การห้าม interdiction (γ)

การห้ามจะเด่นชัดขึ้นเมื่อมีการขอร้องหรือการแนะนำเช่น ห้ามไม่ให้มองเข้าไปในตู้, ห้ามเก็บแอปเปิ้ล, ถ้ามีคนแปลกหน้ามา ห้ามพูดด้วย, ห้ามไม่ให้ออกไปจากทุ่งหญ้า, ห้ามไม่ให้ออกจากหอคอย

3. การฝ่าฝืนข้อห้าม violation (δ)

พฤติกรรมการละเมิดจะสอดคล้องกับพฤติกรรมการห้าม เมื่อมีการห้ามก็จะมี การละเมิด เป็นช่องทางให้ตัวละครตัวใหม่คือตัวโกงปรากฏในนิทาน มีบทบาทในการรบกวนความสุขของครอบครัว เป็นสาเหตุของความโชคร้าย ความเสียหายและอันตราย ตัวโกงอาจเป็นมังกร ปีศาจ โจร แม่มด เป็นต้น เช่น ตัวละครมองเข้าไปในตู้ เก็บแอปเปิ้ล ตอบคำถามคนแปลกหน้า

4. การสืบหาข้อมูลเกี่ยวกับเหยื่อ reconnaissance (ϵ)

การสืบหาเป็นจุดประสงค์เพื่อให้รู้ที่อยู่ของตัวเอกให้แน่ชัด และมีเป้าหมายชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งบางครั้งตัวเอกก็เป็นผู้บอกข้อมูลของตนให้กับตัวโกงเอง เช่น หมีถามกระรอกว่า ใครจะบอกได้ไหมว่าธิดาพระเจ้าซาร์หลบไปอยู่ที่ไหน

5. การที่ตัวโกงได้ข้อมูลเกี่ยวกับเหยื่อdelivery (ζ)

ตัวโกงได้รับข้อมูลเกี่ยวกับตัวเอกโดยตรงไปตรงมา เช่น กระจกตอบหมีว่า “พาดันออกไปในทุ่งสี แล้วฉันจะชี้ที่ที่ธิดาพระเจ้าซาร์หลบอยู่”, เมียพ่อค้าตอบแม่มดว่า “ไก่อที่บ้านฉันออกไข่เป็นพลอย” บางครั้งตัวโกงก็ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับตัวเอกโดยบังเอิญ เช่น แม่เลี้ยงถามกระจกว่าเธอสวยไหม กระจกตอบว่าสวยแต่ยังมีผู้ที่สวยกว่านั้นก็คือลูกเลี้ยงของท่านที่อยู่ในป่า ด้วยเหตุนี้จึงทำให้แม่เลี้ยงรู้ว่าลูกเลี้ยงอยู่ที่ไหน

6. การหลอกลวงเหยื่อ trickery (η)

ตัวโกงพยายามตบตาตัวเอกเพื่อลักพาตัวเอก ตัวโกงใช้วิธีปลอมตัวเช่น แม่มดปลอมเป็นขอทานมาขออาหาร หรือใช้วิธีโน้มน้าวเช่น แม่มดหลอกให้เด็กถอดเสื้อผ้าและลงไปอาบน้ำในสระ, แม่เลี้ยงหลอกเอายานอนหลับใส่ในอาหารให้ลูกเลี้ยงกิน, แม่เลี้ยงแฉะให้อาบน้ำในบ่อน้ำร้อน หรือใช้เวทมนต์คาถาในการตบตา ข้อสังเกตคือการตบตาตัวเอกมักจะประสบความสำเร็จ ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมต่อไป

7. การที่เหยื่อยอมถูกหลอก complicity (θ)

ตัวเอกหลงเชื่อกลอุบายของตัวโกง หรือตัวเอกเห็นด้วยกับคำโน้มน้าวของตัวโกงเช่น เด็กยอมถอดเสื้อผ้าและลงไปอาบน้ำในสระ, เด็กให้อาหารแม่มด ลูกเลี้ยงยอมกินอาหารที่แม่เลี้ยงทำไว้ให้ และตัวเอกมีปฏิกิริยาตอบสนองเวทมนตร์ทำให้ตัวโกงทำงานได้สะดวก

8. พฤติกรรมตัวโกงในรูปแบบต่างๆ villainy (A)

ตัวโกงทำร้ายหรือทำอันตรายสมาชิกในครอบครัว พฤติกรรมนี้มีความสำคัญมากเพราะทำให้เกิดปมปัญหา และนำไปสู่เรื่องราวต่างๆ มากมายในนิทาน โดยพฤติกรรมก่อนหน้านี้ไม่ว่าจะเป็น การขาด การละเมิด การได้รับข้อมูล การตบตาตัวโกง ล้วนเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อเตรียมไว้สำหรับพฤติกรรมที่ 8 นี้โดยตรง ลักษณะการทำร้ายมีหลายวิธีเช่น มังกรลักพาธิดาพระเจ้าซาร์, คนใช้ควักลูกตานายหญิง, แม่เลี้ยงใส่ลูกเลี้ยงออกจากบ้าน, เจ้าหญิงสั่งให้คนใช้ฆ่าเจ้าชาย, มังกรทรมาณเจ้าหญิง

8a. การขาด, ความโศคร้ายที่เกิดขึ้น, การที่สมาชิกในครอบครัวปรารถนาบางอย่าง lack (a)

รูปแบบการขาดมีทั้งการขาดคู่ครอง ความต้องการของวิเศษ สังเกตได้ว่านิทานทุกเรื่องจะเริ่มต้นที่ความขาดแคลน ความไม่พอเพียง ซึ่งนำไปสู่สถานการณ์อันเลวร้าย เช่น เจ้าชายไม่มีคู่ครอง, เจ้าชายต้องการม้าวิเศษ

9. การที่ตัวเอกถูกขอร้องให้ออกไปช่วยเหยื่อหรือการที่ตัวเอกต้องตกเป็นเหยื่อ mediation, the connective incident (B)

เมื่อเกิดความโศกเศร้า ตัวเอกถูกขอร้องหรือได้รับคำสั่งให้ไปค้นหา ตัวเอกได้รับอนุญาตให้ไปหรือถูกส่งตัวไปหา พฤติกรรมนี้ทำให้เห็นบทบาทของตัวเอกชัดเจน สาเหตุที่ตัวเอกต้องออกจากบ้าน อาจเป็นการได้รับการขอร้อง ได้รับคำสั่งโดยตรงให้ออกไปค้นหา ถูกเนรเทศออกจากบ้าน เช่น แม่ให้พี่ชายออกไปตามหาน้องสาวที่หายไป

10. การเริ่มต้นของการค้นหา beginning counteraction (C)

ตัวเอกยินยอมที่จะออกไปเสาะหา การที่ตัวเอกถูกส่งตัวไปหา ไม่ว่าจะเป็นการถูกเนรเทศ การถูกมันต์สะกดเช่น เจ้าชายตัดสินใจออกตามหาเจ้าหญิงที่ถูกมังกรลักพาไป

11. การออกจากบ้านของตัวเอก departure (↑)

ตัวเอกเดินทางออกจากบ้าน ทำให้ตัวเอกสามารถกำจัดความโศกเศร้าให้หมดไป และทำให้ได้รับของขวัญพิเศษในเวลาต่อมา เช่น เจ้าชายออกจากวัง, พี่ชายออกจากบ้าน

12. การที่ตัวเอกถูกทดสอบและเปิดทางให้ผู้ช่วยเหลือเข้ามาช่วย the first function of the donor (D)

หลังจากที่ตัวเอกออกจากบ้านก็ต้องเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการทดสอบความสามารถ การตอบคำถาม ถ้าตัวเอกตอบคำถามอย่างสุภาพก็จะได้รับความช่วยเหลือ แต่ถ้าตัวเอกแสดงพฤติกรรมตรงกันข้าม ก็จะไม่ได้รับความช่วยเหลือใดๆ และบางครั้งอาจได้รับเกียรติให้เป็นคนกลางที่ตัดสินปัญหา ซึ่งถือเป็นการแสดงความสามารถอีกประการหนึ่งเช่น ปีศาจที่ถูกขังในหอคอยขอให้เจ้าชายช่วยปล่อยเป็นอิสระ, วัวที่ถูกสาปขอร้องเจ้าชายให้ “ช่วยเอานี้้อออกจากกระดุกของฉัน แล้วเอาแต่กระดุกผูกกันแล้วห่อด้วยผ้าเช็ดหน้าแล้วฝังดินไว้”

13. ปฏิกริยาของตัวเอกต่อผู้ช่วยเหลือ the hero's reaction (E)

การตอบสนองการกระทำของผู้ช่วยเหลือในอนาคต คือการให้ความช่วยเหลือผู้เคราะห์ร้าย เช่น เจ้าชายยอมช่วยปล่อยปีศาจ, ยอมช่วยทำตามคำขอร้องของวัว

14. การได้รับของขวัญพิเศษ provision or receipt of a magic agent (F)

ของขวัญที่ตัวเอกได้รับมีทั้งสัตว์ และสิ่งของ ซึ่งอาจมีผู้ให้มา ซ้อมา หรือได้รับมาด้วยความบังเอิญเช่น หลังจากช่วยเหลือปีศาจ, ช่วยเหลือวัว เจ้าชายได้รับของขวัญพิเศษตอบแทน เช่น แหวน ม้า ไม้วิเศษ เมื่อตัวเอกอยู่ในภาวะคับขันของขวัญพิเศษก็มาช่วยทันที ทำให้ตัวเอกมีคุณสมบัติที่เหนือกว่าผู้อื่น

15. การเดินทางไปยังที่ต่างเมือง spatial transference between two kingdoms, guidance (G)

ตัวเอกถูกส่งตัวไปยังที่ซ่อน การซ่อนตัวของตัวเอกอาจมีหลายวิธีเช่น ไปทางอากาศโดยการเหาะไป หรือไปทางน้ำเป็นต้น พฤติกรรมนี้จะเกิดขึ้นควบคู่กับพฤติกรรมตัวเอกออกเดินทางจากบ้านเช่น เจ้าชายซึ่งหลังนงเหาะไปเมืองยักษ์, หมาป่าชี้ทางให้เจ้าชายเข้าไปในป่าที่มีอยู่

16. การต่อสู้ระหว่างตัวโกงกับตัวเอก struggle (H)
เช่น เจ้าชายต่อสู้กับมังกรในทุ่งโล่ง, เจ้าชายเล่นไฟแข่งกับมังกร
17. การที่ตัวเอกได้รับบาดเจ็บ branding, marking (J)
อาจได้รับบาดเจ็บจากการต่อสู้เช่น เจ้าชายได้รับบาดเจ็บ
18. การที่ตัวเอกได้รับชัยชนะ ตัวโกงแพ้ victory (I)
เช่น ตัวโกงแพ้ ตัวโกงถูกขับไล่ ตัวโกงถูกฆ่า เล่นเกมไม่ชนะและถูกเนรเทศ
19. การขาดหรือความโชคร้ายหมดไป misfortune or lack liquidated (K)
พฤติกรรมนี้เกิดขึ้นควบคู่กับพฤติกรรมของตัวโกง เพราะตัวโกงเป็นสาเหตุของความโชคร้าย ความโชคร้ายที่หมดไปอาจมาจากความฉลาดและความสามารถของตัวเอก หรืออาจมีผู้มาช่วยเหลือเช่น เจ้าชายตั้งปิ่นปักผมออกจากศิระะเจ้าหญิง เจ้าหญิงพันคำสาป
20. การกลับเมือง return (↓)
เช่น เจ้าชายพาเจ้าหญิงกลับเมือง น้องสาวที่ถูกมังกรลักพาไปได้กลับบ้าน
21. การถูกตามล่า pursuit, chase (Pr)
ตัวโกงตามล่าตัวเอกด้วยวิธีการต่างๆ เช่น มังกรตัวเมียตามล่าเจ้าชาย แม่มดตามล่าเจ้าหญิง ห่านไล่ตามพี่น้องชายหญิง
22. ตัวเอกได้รับการช่วยเหลือจากการถูกตามล่า rescue (Rs)
เช่น พระเอกใช้ของวิเศษปลอมตัวเป็นสิ่งต่างๆ ในการหนี, มีผู้ให้ที่หลบซ่อนแก่เจ้าชาย เจ้าหญิง, ผู้ช่วยเหลืออุ้มตัวเอกแล้วเหาะหนีไปอย่างรวดเร็ว หลบหนีเจ้าไปโนโบสท์ ตัวเอกได้แปลงร่างเป็นสัตว์ พิซ ก้อนหิน
23. ตัวเอกที่ไม่ได้รับการยอมรับ (หรือไม่เป็นที่รู้จัก) กลับถึงเมืองหรือไปถึงอีกเมืองหนึ่ง unrecognized arrival (O)
เช่น เจ้าชายกลับถึงบ้านเมืองตัวเองแต่ยังไม่สามารถเปิดเผยตัวเอง ปลอมตัวเป็นคนสวน ช่างทอง, เจ้าชายเหาะไปถึงเมืองๆ หนึ่งแล้วปลอมตัวเป็นคนครัวทำอาหารให้พระราชินีของเมืองนั้น
24. ตัวปลอม ปลอมเป็นตัวเอกในการอ้างสิทธิบางอย่าง unfounded claims (L)
เช่น เจ้าชายพบว่าพี่ชายหรือน้องชายหรือมีคนอื่นอ้างว่าเป็นโอรสที่แท้จริงของซาร์
25. ตัวเอกถูกทดสอบให้ทำงานยาก difficult task(M)
พฤติกรรมนี้เป็นที่นิยมมาก งานที่ตัวเอกได้รับมอบหมายให้ทำนั้นมีหลายรูปแบบเช่น พระเอกถูกทดสอบด้วยวิธีต่างๆ เช่น ตอบปัญหายาก กระโดดข้ามกำแพง ใช้ชีวิต 7 ปีในป่าคู่ร้ายไปเอาผมของพญามังกร อาบน้ำในน้ำเดือด

26. ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ solution (N)

พฤติกรรมนี้จะสอดคล้องกับพฤติกรรมลำดับที่ 25 เช่น เจ้าชายทำงานยากสำเร็จ

27. ตัวเอกได้รับการยอมรับ recognition (Q)

มีผู้จำตัวเอกได้จากรอยแผลเป็น ตัวเอกถูกจำได้หลังจากที่ทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จเช่น เจ้าชายได้รับการยอมรับ กลับเมืองหลังจากที่ออกจากบ้านเมืองไปนาน

28. ตัวปลอมหรือตัวโกงถูกจับไล่ exposure (Ex)

พฤติกรรมนี้จะสอดคล้องกับพฤติกรรมลำดับที่ 27 เพราะเมื่อตัวเอกทำงานสำเร็จ แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ความลับต่างๆ ก็จะถูกเปิดเผยทำให้ตัวโกงไม่สามารถหลบซ่อนได้ เช่น ความจริงเปิดเผย ตัวโกงถูกจับไล่

29. ตัวเอกในโฉมหน้าใหม่ transfiguration (T)

ตัวเอกจะมีรูปลักษณ์ใหม่ เช่น ตัวเอกได้สวมชุดใหม่ที่ส่องแสงเป็นประกาย, ช่างทอผ้าตื่นมาแล้วพบว่าได้อยู่ในวัง

30. ตัวโกงถูกลงโทษ punishment (U)

หลังจากที่ตัวโกงถูกเปิดเผยความลับก็จะถูกลงโทษด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ตัวโกงถูกลงโทษด้วยการยิง ถูกเนรเทศ ถูกฆ่า

31. การแต่งงานและการขึ้นครองบัลลังก์ wedding (W)

เช่น เจ้าชายได้แต่งงานกับเจ้าหญิงและครองบัลลังก์

จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมทั้ง 31 พฤติกรรมเป็นเหตุเป็นผลกันสืบเนื่องกันเป็นลำดับและหากพิจารณาจะพบว่ามีพฤติกรรมที่เข้าคู่กัน เช่น การห้ามก็จะคู่กับการละเมิด การต่อสู้คู่กับการได้รับชัยชนะ เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะสัมพันธ์กัน ทำให้เห็นว่าในนิทานหนึ่งเรื่องจะมีการลำดับพฤติกรรมที่เรียงร้อยเป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้ไม่ใช่ว่านิทานเรื่องหนึ่งจะมีพฤติกรรมครบทั้ง 31 พฤติกรรม เพราะบางเรื่องที่เน้นพฤติกรรม การต่อสู้ การได้รับชัยชนะ (H - I) ก็อาจไม่มีพฤติกรรมทดสอบและตัวเอกผ่านการทดสอบ (M - N) ก็ได้

สมมติฐานข้อที่ 3 การเรียงลำดับของพฤติกรรมในนิทานเรื่องต่างๆ จะเป็นแบบเดียวกันเสมอ ลำดับพฤติกรรมเป็นหัวใจของทฤษฎีโครงสร้างนิทาน แม้นิทานแต่ละเรื่องจะมีพฤติกรรมไม่ครบ 31 พฤติกรรม แต่ไม่ได้ทำให้ลำดับการดำเนินเรื่องในโครงสร้างเปลี่ยนไป เรื่องก็สามารถดำเนินไปและอาจข้ามพฤติกรรมบางพฤติกรรมได้ เพราะพฤติกรรมจะมีลำดับที่แน่นอนว่าพฤติกรรมใดต้องมาก่อนพฤติกรรมใด

Propp ได้วางเงื่อนไขการเรียงพฤติกรรมในโครงสร้างนิทานรัสเซียดังนี้

แบบที่ 1 ถ้านิทานเรื่องนั้นมีพฤติกรรมการต่อสู้ระหว่างตัวเอก ตัวโกง และตัวเอกชนะ (H-I) ลำดับพฤติกรรมในนิทานจะเป็นดังนี้

ABC \uparrow DEFG HJK \downarrow Pr-RsLQExTUW

แบบที่ 2 ถ้านิทานเรื่องนั้นมีพฤติกรรมทดสอบความสามารถ การทำงานยากสำเร็จ (M-N) ลำดับพฤติกรรมในนิทานจะเป็นดังนี้

ABC \uparrow DEFGLMJK \downarrow Pr-RsLQExTUW

แบบที่ 3 ถ้านิทานเรื่องนั้นมีทั้งพฤติกรรม H-I และพฤติกรรม M-N ลำดับพฤติกรรมในนิทานจะเป็นดังนี้

ABC \uparrow DEF H-K \downarrow LM-NQExTUW

แบบที่ 4 นิทานบางเรื่องอาจไม่มีทั้งพฤติกรรม H-I และพฤติกรรม M-N ลำดับพฤติกรรมในนิทานก็จะเป็นดังนี้

ABC \uparrow DEFG K \downarrow Pr-RsQExTUW

แบบของนิทานทั้ง 4 แบบข้างต้นแสดงให้เห็นลำดับพฤติกรรมที่ดำเนินไปตามสูตรโครงสร้างซึ่งทำให้สามารถคาดเดาลำดับพฤติกรรมได้ว่าพฤติกรรมมาก่อนแล้วจะตามด้วยพฤติกรรมใด

สมมติฐานข้อที่ 4 นิทานมหัศจรรย์ทั้งหมดร้อยกว่าเรื่องนี้มีโครงสร้างเดียวกัน สูตรโครงสร้างทั้ง 4 แบบจากสมมติฐานข้อ 3 นำไปสู่สูตรโครงสร้างนิทานรัสเซีย ดังนี้

ABC \uparrow DEFG HJK \downarrow Pr-RsLQExTUW*
LMNK \downarrow Pr-Rs

แสดงให้เห็นว่านิทานพื้นบ้าน เทพนิยายของรัสเซียของ Propp ได้ถูกกำหนดอยู่ภายใต้โครงสร้างเดียวกัน ตัวอย่างเช่นโครงสร้างเรื่องชุดตัวละคร ไม่ว่านิทานแต่ละเรื่องจะมีตัวละครแบบใดก็ตาม ในตอนท้ายเรื่องตัวละครทั้งหมดก็หนีไม่พ้นโครงสร้างตัวละคร 7 ประเภทคือ พระเอก (hero) ผู้ร้าย (villain) ผู้ให้ (donor) ผู้นำสาร (dispatcher) พระเอกตัวปลอม (false hero) ผู้ช่วยเหลือ (helper) และเจ้าหญิง (princess) ชุดตัวละครทั้ง 7 ประเภทนี้เรียกว่า paradigmatic structure

ส่วนโครงสร้างที่เกี่ยวกับการกระทำของตัวละคร (Actant / function) ซึ่ง Propp พบว่า ไม่ว่าจะเป็นการกระทำอะไรก็จะหนีไม่พ้น 31 function โครงสร้างชุดนี้เรียกว่า syntagmatic structure

ทฤษฎี syntagmatic มีแนวคิดเกี่ยวกับไวยากรณ์ของประโยค โดยพิจารณาระบบเรียงคำในประโยค ว่าในแต่ละภาษาจะมีไวยากรณ์กำหนดลำดับ การเรียงคำในประโยคเป็นประธาน กริยา กรรม หรือบางภาษาอาจสลับตำแหน่งของคำในประโยคเป็น ประธาน กรรม กริยา Propp จึงนำแนวคิดนี้มีวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบหนึ่งเรื่องเท่ากับประโยคหนึ่งประโยค เปรียบให้พฤติกรรมของตัวละคร การดำเนินเรื่อง การเริ่มต้นเรื่องนิทาน พฤติกรรมของตัวเอก พฤติกรรมของฝ่ายปฏิปักษ์ พฤติกรรมของฝ่ายปฏิปักษ์ที่มีต่อตัวเอกและตอนจบเป็นเสมือน ประธาน กริยา กรรม โดย Propp ให้ความสำคัญกับการเรียงลำดับของพฤติกรรมหลักของตัวละคร (วิบูลย์วรรณ มุสิกะนุเคราะห์, 2535: 150) ซึ่งสอดคล้องกับศิริพร ฐิตะฐาน ณ ถลาง (2537: 69 – 70) ที่กล่าวถึง syntagmatic ว่าเป็นการมองไวยากรณ์ของประโยคโดยพิจารณาระบบการเรียงคำในประโยคว่าในแต่ละภาษาจะมีไวยากรณ์กำหนดลำดับการเรียงคำในประโยคเป็นประธาน กริยา กรรม หรือบางภาษาอาจสลับตำแหน่งของคำในประโยค เป็นประธาน กรรม กริยา โดย Propp นักคติชนวิทยาชาวรัสเซีย ได้นำความคิดเรื่อง syntagmatic มาพิจารณาไวยากรณ์ของนิทาน เพื่อดูว่านิทานทั้ง collection มาวิเคราะห์การดำเนินเรื่อง จะสามารถหา syntagmatic pattern ของนิทานได้หรือไม่ว่านิทานจะเริ่มอย่างไร ตัวเอกจะต้องทำอะไร พบกับตัวร้ายอย่างไร พบตัวร้ายแล้วเรื่องจะดำเนินไปอย่างไร จบอย่างไร เหมือนกับนิทานหนึ่งเรื่องคือประโยคหนึ่งประโยคที่สามารถหาไวยากรณ์หรือกฎเกณฑ์ให้ได้ว่า โครงสร้างที่ร้อยนิทานไว้ทั้งเรื่องคืออะไร

จากลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าความคิดเชิงโครงสร้างเป็นเรื่องสากล นิทานแต่ละประเภทล้วนมีโครงสร้างในการเล่า และนิทานในแต่ละวัฒนธรรมจะสะท้อนโครงสร้างความคิดที่เป็นสากล และโครงสร้างความคิดที่มีลักษณะเฉพาะในแต่ละวัฒนธรรม ทำให้เห็นว่าไวยากรณ์ของนิทานย่อมมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมเจ้าของนิทานนั้น (ศิริพร ณ ถลาง, 2557: 202)

Propp (1977, อ้างถึงใน กิตสุรงค์ กาฬสุวรรณ, 2546: 53) ได้ยกตัวอย่างพฤติกรรมของตัวละครในนิทาน 4 เรื่องมาเปรียบเทียบกันดังนี้

ซาร์ให้เหยี่ยวแก่พระเอก เหยี่ยวพาพระเอกไปอีกเมืองหนึ่ง

คนแก่ให้ม้าแก่พระเอก ม้าพาพระเอกไปอีกเมืองหนึ่ง

คนทรงให้เรือแก่พระเอก เรือพาพระเอกไปอีกเมืองหนึ่ง

เจ้าหญิงให้แหวนแก่พระเอก แหวนพาพระเอกไปอีกเมืองหนึ่ง

จากตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า Propp ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตัวละครที่เปลี่ยนไป แต่ Propp สนใจว่าขณะที่ตัวละครเปลี่ยนไป (ซาร์ คนแก่ คนทรง เจ้าหญิง) พฤติกรรมของตัวละคร หรือการกระทำของตัวละครกลับไม่เปลี่ยนแปลง (การให้ การพา) Propp จึงสรุปว่านิทานแต่ละเรื่อง

มีพฤติกรรมที่คล้ายกัน เช่นมีตัวละครบางตัว ให้บางอย่างกับพระเอก แต่สิ่งนั้นพาพระเอกไปอีกเมืองหนึ่ง ทำให้สามารถกำหนดลำดับของพฤติกรรมในนิทานได้

Propp (1977, อ้างถึงใน พิชญานี เชิงศิริ, 2542: 11 – 17) ได้อธิบายทฤษฎีโครงสร้างนิทานไว้ว่า Propp ได้ศึกษาวิเคราะห์นิทานและพบว่านิทานมีไวยากรณ์เช่นเดียวกับภาษาคือ นิทานเรื่องหนึ่งเปรียบเสมือนประโยคที่ประกอบด้วยประธาน กริยา กรรม ซึ่งแต่ละภาษาจะเรียงสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาก่อนก็แล้วแต่ลักษณะเฉพาะของภาษานั้นๆ นิทานก็เช่นเดียวกัน มีการเรียงร้อยพฤติกรรม (function) ของตัวละครไปตามลำดับจนจบเรื่อง Propp ได้ตั้งสมมติฐานว่า

1. พฤติกรรมของตัวละครจะคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้จะไม่ขึ้นอยู่กับใคร (who) เป็นผู้กระทำ และกระทำอย่างไร

2. จำนวนของพฤติกรรมในนิทานรัสเซียเท่าที่คนรัสเซียรู้จักและนำมาศึกษานั้นมี 31 พฤติกรรม

3. การลำดับพฤติกรรมในนิทานเรื่องต่างๆ จะเหมือนกัน

4. นิทานมหัศจรรย์ทั้งหมดมีโครงสร้างอันเดียวกัน

ศิริพร ณ ถลาง (2557: บทนำ) ได้กล่าวถึงการศึกษาิทานเชิงโครงสร้างไว้ว่า โครงสร้างของนิทาน หมายถึง สิ่งที่กำหนดความเป็นนิทานแต่ละประเภท ประกอบด้วยพฤติกรรมหลักของตัวละครที่นำมาร้อยเรียงต่อกันอย่างมีระบบสัมพันธ์กัน การศึกษาโครงสร้างคือการสนใจหน่วยย่อยและความสัมพันธ์ของหน่วยย่อยนั้นๆ ดังนั้นการศึกษานิทานเชิงโครงสร้างคือการแยกนิทานออกเป็นหน่วยย่อยๆ แล้วอธิบายระบบความสัมพันธ์ของหน่วยย่อยนั้นๆ อยู่บนความเชื่อว่านิทานในแต่ละวัฒนธรรมมีการดำเนินเรื่องที่เป็นของตนเอง เช่นเดียวกับภาษาที่มีไวยากรณ์เป็นของตนเอง

Propp ให้ความสนใจในนิทานมหัศจรรย์ของรัสเซีย พบว่า นิทานเหล่านั้นมีลำดับการดำเนินเรื่องที่คล้ายๆ กันคือเริ่มต้นที่ตัวละครออกเดินทางจากบ้าน เช่นพ่อแม่ไปทำงานที่ไร่ เจ้าชายออกไปผจญภัย พ่อค้าออกไปค้าขายยังต่างแดน ก่อนออกเดินทางตัวละครจะห้ามไม่ให้ลูกออกไปเล่นที่ลานบ้านแต่ตัวเองของเรื่องก็จะออกไป เปิดโอกาสให้ตัวโกงมาพบและลักพาตัวออกไป ต่อมาผู้ช่วยเหลือโดยตัวเอกได้รับของวิเศษและมีการต่อสู้กับตัวโกงจนได้รับชัยชนะและตัวเอกก็ได้กลับบ้าน

อนึ่ง Propp แทนพฤติกรรมหลักต่างๆ ของตัวละครด้วยตัวอักษร เช่น พฤติกรรม การช่วยเหลือ (D) พฤติกรรมการได้ของวิเศษ (F) จากลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมเป็นสิ่งที่คงที่ แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปอาจเป็นผู้กระทำหรือตัวละคร Propp จึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมหลักที่พบในนิทานรัสเซียทั้งหมดมี 31 พฤติกรรมและสรุปโครงสร้างของนิทานรัสเซีย โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์ของพฤติกรรมหลักออกเป็นโครงสร้างดังนี้

ABC ↑ DEFG HJK ↓ Pr-RsLQExTUW*
LMNK ↓ Pr-Rs

พฤติกรรมหลักที่เป็นสากล

1. พฤติกรรมตัวโง่ (A) มี 19 ประเภท เช่น การลักพาตัว แทนด้วย A¹ การเหวี่ยงหรือ ลอยแพตัวเอกลงทะเล A¹¹ การสังหารตัวเอก A¹³ การกักขังตัวเอก A¹⁵ นอกจากนี้ยังพบพฤติกรรม ประเภทตัวโง่เพิ่มเติมจาก Propp เช่น นิทานจักรๆ วงศ์ๆ มีพฤติกรรมการกล่าวหาตัวเอกมีผู้ A²² การสับเปลี่ยนลูกตัวเอก A²⁶ แสดงให้เห็นว่าลักษณะพฤติกรรมตัวโง่มีทั้งที่มีสากลและที่มีเฉพาะ ในบางวัฒนธรรม

2. พฤติกรรมการต่อสู้ (H) และการได้รับชัยชนะ (I) มักปรากฏคู่กันในนิทานที่เป็นสากล ถือว่าเป็นแกนหลักในการดำเนินเรื่องที่ต้องมีการต่อสู้ระหว่างตัวเอกและตัวโง่ และตัวเอก มักได้รับชัยชนะ

3. พฤติกรรมทดสอบความสามารถโดยให้ทำงานยาก (M) และพฤติกรรมการทำงาน ยากสำเร็จ (N)

พฤติกรรมของตัวเอกในนิทานมักหนีไม่พ้นพฤติกรรม H-I หรือ M-N มักเป็นหลักสำคัญ ในการกำหนดโครงสร้างนิทาน

Propp ได้แยกนิทานรัสเซียออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ โดยขึ้นอยู่กับการปรากฏและ การไม่ปรากฏของพฤติกรรม H-I และ M-N ดังนี้คือ

1. นิทานบางประเภทมีแต่พฤติกรรม H-I มีสูตรดังนี้

ABC ↑ DEFG HJK ↓ Pr-RsLQExTUW*

2. นิทานบางประเภทที่มีแต่พฤติกรรม M-N จะมีสูตรดังนี้

ABC ↑ DEFGLMNK ↓ Pr-RsLQExTUW*

3. นิทานบางประเภทที่มีทั้งพฤติกรรม H-I และพฤติกรรม M-N มีสูตรดังนี้

ABC ↑ DEF HIK ↓ LMNQExTUW*

4. นิทานประเภทที่ไม่มีทั้งพฤติกรรม H-I และ พฤติกรรม M-N มีสูตรดังนี้

ABC ↑ DEFG K ↓ Pr-RsQExTUW*

จากโครงสร้างดังกล่าวพบว่าในนิทานจักรๆวงศ์ๆ มีสูตรโครงสร้างทั้งสองแบบ แต่พบแบบ H-I มากกว่าแบบ M-N แสดงให้เห็นว่านิทานจักรๆ วงศ์ๆ พระเอกไม่ต้องได้รับการทดสอบความสามารถมากนัก มักเป็นการต่อสู้ระหว่างตัวเอกกับตัวโกงโดยมากกว่า และตัวเอกมักมีผู้วิเศษและผู้ช่วยเหลือเสมอ

อนึ่งนิทานจีน พบแต่แบบ M-N ไม่พบแบบ H-I สะท้อนถึงค่านิยมทางสังคมบางประการที่ต่างกันระหว่างพระเอกนิทานไทยกับพระเอกในนิทานจีน และนิทานจีนเน้นเรื่องความสามารถของตัวเอก ตัวเอกต้องผ่านการทดสอบงานยากก่อนจึงจะมีชื่อเสียงและเงินทองเป็นการตอบแทน และตัวเอกมักเป็นชายหนุ่มที่ออกเดินทางหาความรู้และพิสูจน์ตนเองก่อนจะสอบผ่านการรับราชการที่เรียกว่าการสอบจอหงวน ที่ต้องใช้ความอดทนและการใช้ปัญญา ซึ่งพระเอกในรูปแบบของจีนไม่พบในนิทานจักรๆ วงศ์ๆ ของไทย เพราะของไทยเชื่อว่าพระเอกเป็นผู้มีบุญอยู่แล้ว มีพระอินทร์ เทวดา ฤๅษีคอยช่วยเหลืออยู่เสมอ

4. พฤติกรรมการเดินทางออกจากเมือง (↑) และพฤติกรรมกลับเมือง (↓) มีลักษณะเช่นเดียวกับนิทานไทยและจีน ที่เริ่มต้นด้วยตัวเอกต้องเดินทางออกจากบ้าน เช่น ออกจากเมืองเพื่อไปเลือกคู่ ออกจากเมืองเพื่อไปเรียนวิชากับฤๅษี ออกจากเมืองเพื่อไปล่าสัตว์ ดังนั้น Propp จึงตั้งข้อสังเกตว่าตัวเอกในนิทานมักเป็นการเดินทางออกเมืองเป็นระบบคิดในการเริ่มต้นนิทาน และเริ่มเรื่องที่เป็นลักษณะสากล โดยเครื่องหมาย (↑) จะใช้เฉพาะการเดินทางออกจากบ้านเมืองครั้งแรกเท่านั้น แม้ว่าพระเอกของเรื่องจะเดินทางไปเมืองไหนอีกก็ตาม ส่วนพฤติกรรม (↓) จะใช้ในการเดินทางกลับบ้านเมืองของตนที่ได้จากมาตั้งแต่ต้นเรื่อง และมักพบตอนท้ายๆ ในสูตรโครงเรื่อง

5. พฤติกรรมการแต่งงาน / การขึ้นครองบัลลังก์ (W^*) Propp รวม 2 พฤติกรรมไว้ด้วยกัน แต่บางครั้งก็แยกการแต่งงาน (W^{**}) และการครองบัลลังก์ (W) สำหรับนิทานจักรๆ วงศ์ๆ จะพบความซับซ้อนในพฤติกรรมการได้นางและการแต่งงานซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่ปรากฏในรัสเซีย เช่น (Wk^3) การลักลอบเข้าหานาง (Wk) ซึ่งพบในนิทานจักรๆ วงศ์ๆ ของไทย

พฤติกรรมหลักที่พบเฉพาะในนิทานไทย

Propp กล่าวว่า พฤติกรรมที่พบในนิทานรัสเซียมีเพียง 31 พฤติกรรม แต่จากการศึกษาของศิริพร ณ กลาง (2557: 28) พบว่านิทานในวัฒนธรรมอื่นเช่น ไทย ลาว จีน ได้พบพฤติกรรมหลักเพิ่มเติมอันเป็นลักษณะเฉพาะในสูตรโครงสร้างของนิทานแต่ละวัฒนธรรม ตัวอย่างเช่นพฤติกรรมการอิจฉา (ฉ) พฤติกรรมการทำทาน (ท) ซึ่งพบเฉพาะในนิทานไทยสะท้อนค่านิยมและพฤติกรรมทางสังคมของคนไทยและเป็นเครื่องยืนยันเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างกับวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน

จากการเปรียบเทียบสูตรโครงสร้าง / ไวยากรณ์ของนิทานประเภทต่างๆ พบว่าสูตรโครงสร้างนิทานประเภทต่างๆ เต็มไปด้วยตัวอักษรที่เรียงต่อกันในลักษณะคล้ายๆ กัน คือ

∝	การเริ่มต้นเรื่อง
A	พฤติกรรมตัวโกง
↑	การเดินทางออกจากบ้าน
D	พฤติกรรมความช่วยเหลือ
H	การต่อสู้ระหว่างตัวเอกและตัวโกง
I	ตัวเอกชนะ
M	การทดสอบความสามารถให้ตัวเอกทำงานยาก
N	ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ
↓	การเดินทางกลับเมือง
W	การได้นาง / การแต่งงาน / การขึ้นครองบัลลังก์

พฤติกรรมทั้ง 10 พฤติกรรมข้างต้นนับเป็นองค์ประกอบหลักของความเป็นนิทาน โดยทั่วไป ที่ต้องมีตัวเอก ตัวโกง ผู้ช่วยเหลือ มีการต่อสู้ระหว่างตัวเอกกับตัวโกง มีการทดสอบความสามารถให้ตัวเอกทำงานยาก และตัวเอกมักจะทำงานยากสำเร็จทุกทีไป และมีการได้นาง การแต่งงาน การขึ้นครองบัลลังก์ พฤติกรรมทั้ง 10 พฤติกรรมนี้อาจเรียกว่าเป็นพฤติกรรมในนิทานที่เป็นสากล อย่างไรก็ตามสูตรโครงสร้างของนิทานแต่ละแบบอาจดูไม่เหมือนกันเสียทีเดียว เป็นเพราะกฎเกณฑ์ต่อไปนี้

1. การเรียงลำดับพฤติกรรมในแต่ละสูตรโครงสร้างไม่เหมือนกัน เมื่อเรียงลำดับไม่เหมือนกันจึงทำให้กลายเป็นนิทานคนละเรื่องกันได้ ดังนั้นกฎเกณฑ์ในการเรียงลำดับพฤติกรรมเป็นหัวใจสำคัญของไวยากรณ์ของนิทานที่ทำให้นิทานแต่ละประเภทต่างกัน เช่น การเรียงลำดับแบบ : H I W กับ W H I หมายความว่าในบางวัฒนธรรม (เช่นรัสเซีย) พฤติกรรมตัวเอกต่อสู้กับตัวโกง และตัวเอกได้รับ ชัยชนะ ต้องมาก่อนการแต่งงาน (H I W) แต่ในบางวัฒนธรรม (เช่นไทย) ยอมให้ตัวเอกได้นาง (หรือลักลอบได้นาง) ก่อนแล้วจึงมีการต่อสู้ระหว่างตัวเอกกับตัวโกง (W H I) การเรียงลำดับพฤติกรรมที่ต่างกันนี้ขึ้นอยู่กับ “ระบบคิด” และ “ค่านิยม” ในวัฒนธรรมที่ต่างกัน ซึ่งมีส่วนกำหนดไวยากรณ์ของนิทานในต่างวัฒนธรรมให้ต่างกันไปด้วย

2. พฤติกรรมที่ปรากฏหรือไม่ปรากฏในสูตรโครงสร้างนั้นๆ การที่สูตรโครงสร้างแต่ละแบบต่างกันเป็นเพราะ มี หรือ ไม่มี พฤติกรรมบางพฤติกรรมปรากฏหรือไม่ปรากฏขึ้นอยู่กับประเภทของนิทาน (genre) เช่นถ้าเป็นนิทานชาดก ต้องมีพฤติกรรมการทำทาน (ท) พฤติกรรมการพลัดพราก (ค) ถ้าเป็นนิทานกำพวดต้องมีพฤติกรรมการขาด (a) ถ้าเป็นนิทานจักรๆ วงศ์ๆ มักมีพฤติกรรม การอิจฉาริษยา (ฉ) ระหว่างเมียน้อยเมียหลวง ดังนั้น ไวยากรณ์ของนิทานขึ้นอยู่กับประเภทของนิทานด้วย

สรุปได้ว่า นักทฤษฎีโครงสร้างนิทานมองนิทานแต่ละประเภทของแต่ละสังคมว่ามีโครงสร้างอยู่บนแกนเดียวกัน โดยโครงสร้างของนิทานประกอบด้วยกฎเกณฑ์ดังนี้ 1. ระบบคิดที่เป็นสากลของมนุษย์ 2. ประเภทของนิทาน 3. ลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของเจ้าของนิทานซึ่งจะพบแตกต่างกันในแต่ละวัฒนธรรม ดังนั้นไม่ว่านิทานจะมีกี่เรื่อง ก็มักใช้โครงเรื่องเป็นสูตรเดียวกัน ทำให้นิทานมีกฎการดำเนินเรื่องเป็นของตัวเอง (self regulation) ที่สอดคล้องกับความเป็นสากลของการเล่าเรื่องและวัฒนธรรมในแต่ละสังคม

4.3 แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิทานของ Claude Lévi-Strauss

Lévi-Strauss เป็นชาวยิว เกิดในประเทศเบลเยียมและได้ย้ายมาอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศส Strauss ได้รับอิทธิพลทางแนวคิดจาก Ferdinand de Saussure

Strauss จบการศึกษาด้านปรัชญาจากมหาวิทยาลัยบราซิล เพื่อสอนสังคมมานุษยวิทยา เคยได้รับตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์ด้านสังคมวิทยา ประเทศบราซิล เพื่อสอนสังคมวิทยา จึงทำให้มีโอกาสศึกษาระบบสังคมวัฒนธรรมของชนเผ่าต่างๆ ในประเทศบราซิล และได้ดำเนินการรวบรวมตำนานปรัมปราจากชนเผ่าได้มากกว่า 50 เผ่าในบราซิลและอเมริกาใต้ผลงานของ Strauss เป็นการวิเคราะห์เชิงโครงสร้างนิทาน Strauss เห็นว่าความคิดของมนุษย์เป็นระบบของเหตุผลซึ่งเป็นระบบธรรมชาติ เมื่อระบบความคิดได้ออกมาเป็นรูปธรรมดังกล่าวแล้วจึงปรากฏในลักษณะของโครงสร้างที่เป็นเหตุเป็นผลเสมอ จะเห็นได้ง่ายจากระบบภาษาของมนุษย์ซึ่งประกอบด้วยระบบการเปล่งเสียงและการมีกฎเกณฑ์ผู้เสียงต่างๆ ให้มีความหมาย งานเขียนที่สร้างชื่อเสียงของ Strauss ชื่อ *La pensée sauvage* เป็นผลงานที่อธิบายวิถีคิดหรือจิตใจของกลุ่มคนที่อยู่ในสังคมที่เรียกว่า primitive society กล่าวคือเป็นสังคมชนเผ่าหรือสังคมที่เป็นกลุ่มเล็กๆ ที่ระบุงานในสังคมชนเผ่ามีอะไรบางอย่างที่ไม่แตกต่างไปจากคนในสังคมสมัยใหม่ และสิ่งที่คนชนเผ่าคิดเป็นโครงสร้างลึกๆ ซ้ำใน ซึ่งความคิดนี้เป็นจุดเริ่มต้นของนักคิดแนวโครงสร้างนิทานนั่นเอง (ศิริพร ณ ถกลาง, 2557: 277; นิยพรรณ วรรณศิริ, 2540: 356)

ผลงานของ Strauss จะเป็นการค้นหาแบบแผนที่อยู่ภายใต้รูปแบบของพิธีกรรมและตำนานในวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย ให้ความสำคัญกับความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของสังคมชนพื้นเมืองในอเมริกาและในแถบกลุ่มแม่น้ำอเมซอน โดย Strauss เสนอความคิดว่าสังคมประกอบด้วยระบบย่อยๆ ที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน แต่ละระบบมีความแตกต่างกันแต่ก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันด้วย ระบบย่อยนี้รวมกันเป็นสังคม อีกทั้งโครงสร้างของกระบวนการทางความคิดของมนุษย์ที่มีเหมือนกันในทุกวัฒนธรรม คืออยู่ในรูปแบบของความเป็นคู่ตรงข้าม ตัวอย่างเช่น ร้อน - เย็น, ชาย - หญิง, วัฒนธรรม - ธรรมชาติ ซึ่งความเป็นคู่ตรงข้ามนี้จะสะท้อนให้เห็นสถาบันทางวัฒนธรรมต่างๆ นอกจากนี้ยังมีตัวเชื่อมซึ่งเป็นตัวกลางที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ความสัมพันธ์สองสิ่ง

ที่มีความขัดแย้งกัน ตัวเชื่อมดังกล่าวทำหน้าที่เป็นจุดจบของสิ่งที่ตรงข้ามกัน (Lechte, 1994, อ้างถึงใน สุรางค์ จันทวานิช, 2555: 150 – 151; ัญญา สังขพันธานนท์, 2559: 80-82; ปรีตดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล, 2533: 67)

ความคิดหลักของ Strauss ที่ใช้ในการผูกเรื่องและดำเนินเรื่องในตำนานปรัมปรา มี 3 ประการคือ ความคิดหลักประการที่หนึ่งคือ ความคิดแบบคู่ที่ตรงข้าม (binary opposition) ที่ถือว่าเป็นปมขัดแย้งในระดับเรื่อง เช่น ความขัดแย้งทางความคิดระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ และเป็นปมขัดแย้งในระดับชุดความคิด เช่น นิทานสองเรื่องที่มีโครงสร้างทางความคิดเหมือนกันแต่มีรายละเอียดของเรื่องที่เป็นคู่ตรงข้ามกัน เช่น ตัวละครผีผู้ชาย – ตัวละครผีผู้หญิง, นิสัยดี – นิสัยไม่ดี, ผู้มาเยือนเป็นแม่ลูกอ่อน – เจ้าของบ้านเป็นแม่ลูกอ่อน, เจ้าของบ้านให้น้ำดื่ม – เจ้าของบ้านไม่ให้น้ำดื่ม

ในเรื่อง Raw and the Cooked ของ Strauss ได้เปรียบเทียบรายละเอียดที่ต่างกันแบบ คู่ตรงข้ามในชุดความคิดเดียวกันในตำนานเรื่องต่างๆ เช่น ตัวอย่างการเปรียบเทียบ Myth 175 และ 162 ดังนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบรายละเอียดแบบคู่ตรงข้ามในชุดความคิดเดียวกันในตำนานเรื่องต่างๆ

ตำนานเรื่อง	รายละเอียด	รายละเอียด	รายละเอียด
Myth 175 (1)	1. มีผีผู้ชายตัวหนึ่งมีนิสัยชอบหลอกลวง วันหนึ่งไปเดินเล่นริมแม่น้ำซึ่งใกล้ๆ แม่น้ำ มีกระท่อมอยู่หลังหนึ่ง	2. ผีผู้ชายขอเข้าไปในกระท่อมที่เจ้าของคือยายเฒ่าผู้กำลังเลี้ยงหลานทารกแรกเกิดอยู่	3. ยายเฒ่าเอาน้ำให้ผีดื่ม
Myth 162 (2)	1. มีผีผู้หญิงตัวหนึ่งที่มีนิสัยซื่อสัตย์ วันหนึ่งเดินทางไปยังกระท่อมแห่งหนึ่งอยู่ริมแม่น้ำ	2. ผีผู้หญิงแม่ลูกอ่อนขอเข้าไปในกระท่อมของหญิงเจ้าของบ้าน	3. เจ้าของกระท่อมไม่ยอมให้น้ำดื่มแก่ผีผู้หญิง
Myth 175 (3)	4. ผีผู้ชายบอกว่าน้ำร้อนเกินไปดื่มไม่ได้	5. ยายเฒ่าจึงบอกว่าจะไปเอาน้ำเย็นที่แม่น้ำมาผสมให้ เลยกินทารกน้อยไว้ตามลำพัง	6. ผีผู้ชายเลยฉวยโอกาสเอาทารกน้อยมาอย่างกิน
Myth 162 (4)	4. ผีผู้หญิงรับอาหารที่เจ้าของบ้านให้แต่อาหารนั้นร้อนเกินไปกินไม่ได้	5. ผีผู้หญิงเลยขอออกไปเอาน้ำเย็นที่แม่น้ำทิ้งลูกไว้ตามลำพัง	6. หญิงเจ้าของบ้านเอาลูกของผีผู้หญิงไปต้มในน้ำเดือด

จากตารางเป็นการเปรียบเทียบตำนาน 2 เรื่อง ตามโครงสร้างแนวตั้ง ของตำนานเรื่องที่ 175 เป็นตำนานอธิบายวิธีที่นกได้ขนสีสวย และ 162 เป็นตำนานกำเนิดเชื้อโรคและปลาที่มีพิษ ทำให้เห็นรายละเอียดที่แตกต่างกันอย่างตรงกันข้ามในแต่ละชุดความคิด พบว่า

1. ผีผู้ชายหลอกลวง – ผีผู้หญิงซื่อสัตย์
2. ผีผู้หญิงเป็นแม่ลูกอ่อน เป็นผู้มาเยือน – ยายเฒ่าเจ้าของบ้านมีเด็กอ่อน
3. เจ้าของบ้านให้น้ำดื่มแก่ผีผู้ชายผู้มาเยือน - เจ้าของบ้านไม่ให้น้ำดื่มแก่ผีผู้หญิง
4. น้ำร้อนกินไป ดื่มไม่ได้ – อาหารร้อนกินไปกินไม่ได้
5. เจ้าของบ้านออกไปเอาน้ำที่แม่น้ำ – ผีผู้มาเยือนออกไปเอาน้ำที่แม่น้ำเอง
6. ผีผู้ชายเอาหลานเจ้าของบ้านไปย่างกิน – เจ้าของบ้านเอาลูกอ่อนของผีผู้หญิงไปต้มใน

น้ำเดือด

เรื่องทั้งสองเรื่องมีโครงสร้างความคิดในการดำเนินเรื่องเหมือนกัน แต่มีรายละเอียดที่ต่างกันเป็นขั้วตรงข้าม (polar opposite) เช่น ตัวละครผีผู้ชาย – ผีผู้หญิง, นิสัยดี – นิสัยไม่ดี, ผู้มาเยือนเป็นแม่ลูกอ่อน – เจ้าของบ้านเป็นแม่ลูกอ่อน, เจ้าของบ้านให้น้ำดื่ม – ไม่ให้น้ำดื่ม, เจ้าของบ้านให้น้ำดื่ม – ให้อาหาร, ผีกินลูกคน – คนทำร้ายลูกผี สิ่งดังกล่าวสะท้อนรายละเอียดที่ต่างกันในรูปแบบ (paradigm) แต่ละความแตกต่างเหล่านี้อาจเกิดขึ้นจากระดับจิตใต้สำนึกของผู้เล่าที่สะท้อนว่า นักเล่านิทานจะเล่าเรื่องให้ผู้ฟังที่ต่างกัน รายละเอียดต่างๆ จะต่างกันในขณะที่เป็นขั้วตรงข้ามหรือคู่ตรงข้าม

จากตัวอย่างดังกล่าวเป็นการแสดงรายละเอียดของชุดความคิดได้อย่างชัดเจน ดังนั้น คู่ตรงข้าม (binary opposition) จึงเป็นการวิเคราะห์ตรรกะของตำนานปรัมปราจากการเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของหน่วยความคิดย่อย ซึ่งหมายถึงสิ่งที่มีสองหรือเป็นคู่ๆ แต่มีลักษณะตรงข้ามกัน แต่ส่งเสริมซึ่งกันและกันเพื่ออธิบายถึงลักษณะที่ตรงข้ามกัน ระบบคิดดังกล่าวเป็นลักษณะเดียวกับลักษณะสากลของความคิดมนุษย์ มนุษย์มีความคิดเชิงเปรียบเทียบเป็นคู่ๆ และมีลักษณะเป็นคู่ตรงข้าม

Strauss กล่าวว่าเรื่องเล่าจะมีส่วนประกอบซ้ำๆ กันที่แสดงถึงความคิดที่มนุษย์มีร่วมกัน และมีอยู่อย่างแน่นอน คือมีประเภทของเหตุการณ์อย่างเดียวกันแต่ได้ถูกนำมาใช้ในการเล่าเรื่องเพื่ออธิบายเรื่องราวแตกต่างกัน เช่น อาจแตกต่างในส่วนของสถานที่ บุคคล หรือช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ เรื่องเล่าในตำนานเป็นระบบปิด (closed system) คือตำนานมีความคงที่เป็นการรวมตัวขององค์ประกอบเดิมๆ ซ้ำๆ เรื่องราวในตำนานแต่ละเรื่องจึงเป็นการรวมตัวของรูปแบบที่ตายตัวและองค์ประกอบเดิมๆ ครั้งแล้วครั้งเล่า เมื่อนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาเรียงลำดับให้แตกต่างกันก็จะทำให้เกิดตำนานสำนวนใหม่ภายใต้องค์ประกอบเดิม ดังนั้นตำนานจึงมักมีเนื้อหาหรือลำดับเหตุการณ์ที่ปรากฏซ้ำๆ กัน ซึ่งตำนานทุกเรื่องจะสะท้อนความคิดในเรื่องตรงกันข้าม ตัวอย่างที่ใช้อธิบาย

โครงสร้างนี้เช่นตัวละครที่เป็นตัวโกง จะมีความรู้สึกต่อสิ่งเดียวกัน 2 แบบเช่น ความรักและความเกลียดชัง เนื่องจากธรรมชาติของจิตใจมนุษย์จะปรากฏสิ่งที่เป็นคู่

ดังนั้นความคิดทางวัฒนธรรมก็จะมีลักษณะเป็นคู่ด้วย โดยมีลักษณะเป็นคู่ตรงข้ามที่ใช้อธิบายหรือส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพราะถ้าเรารู้จักชั่วใดชั่วหนึ่งได้ก็จะต้องรู้จักอีกชั่วหนึ่งเสมอ ชั่วหนึ่งจะอธิบายอีกชั่วหนึ่ง เช่น จะรู้จักสีขาวก็ต้องรู้จักสีที่มีลักษณะคู่กับสีขาว นั่นก็คือสีดำมาเปรียบเทียบกับ จะรู้จักสีขาวได้ก็ต้องเห็นสีดำก่อน หรือจะรู้จักสีดำก็ต้องเห็นสีขาวมาเทียบ แต่ทั้งขาวและดำนี้ไม่ใช่สีที่มีลักษณะเดียวกัน แต่อยู่ในขั้วตรงข้ามกัน เราจะรู้จักความดี ก็ต้องมีความชั่วมาเทียบเคียง ที่จริงแล้วคำว่า ดีและชั่วเป็นเพียงคำในภาษาที่แทนลักษณะที่เราเห็นเพื่อบอกถึงลักษณะในเชิงบวกที่ตรงข้ามกับลักษณะในเชิงลบ มีชั่วเราจึงจะรู้ว่าดี มีดีเราจึงจะรู้ว่าชั่ว นี่คือนิยามที่ Strauss คิดว่าความคิดของมนุษย์ที่แสดงออกมาในรูปภาษานั้นมีลักษณะเป็นคู่ตรงกันข้าม และอธิบายหรือสนับสนุนซึ่งกันและกัน อีกทั้งความเป็นจริงในธรรมชาติรอบตัวมนุษย์ก็มีลักษณะเช่นนั้น มนุษย์มีเพศหญิงและชายคู่กันเป็นสิ่งเดียวกันแต่มีลักษณะตรงกันข้าม โลกมีพระจันทร์ที่มีแสงอ่อนละมุนและมีพระอาทิตย์ที่มีแสงร้อนแรงกล้าแข็ง แต่ดวงอาทิตย์ก็เป็นมิตรกับจันทร์ นอกจากนี้ก็ยังมีทะเล - ภูเขา แผ่นดิน - น้ำ ความแข็ง - ความอ่อน มีสูง - มีต่ำ ฯลฯ

Strauss เชื่อว่าโครงสร้างของนิทานปรัมปราจะปรากฏแนวคิดนี้ จึงทำให้นิทานปรัมปราในแต่ละวัฒนธรรมมีความคล้ายกัน เพราะมาจากการกำหนดโครงสร้างพื้นฐานที่มีความเป็นสากลจากจิตไร้สำนึกของมนุษย์ และส่งผลต่อการกำหนดโครงสร้างของวัฒนธรรมและปรากฏการณ์ในวัฒนธรรมด้วย อีกทั้ง Strauss ได้พยายามอธิบายแนวคิดเรื่องคู่ตรงข้าม ยกตัวอย่างเรื่องเล่าจากทางตะวันตกของแคนาดาที่เป็นเรื่องของปลากระเบนที่พยายามเอาชนะควบคุมลมได้ เพราะลมได้สร้างความเดือดร้อนให้สิ่งมีชีวิต ทำให้ไม่สามารถจับปลาจับหอยได้ ปลากระเบนจึงปราบลมได้โดยตั้งข้อแม้กับลมได้ว่า จะปล่อยลมได้ให้เป็นอิสระ ถ้าลมได้สัญญาว่าจะพัดวันเว้นวัน เพื่อให้สิ่งมีชีวิตสามารถทำมาหากินได้อย่างเป็นสุข จากเรื่องเล่าดังกล่าวสะท้อนถึงระบบคิดที่มีโครงสร้างความคิดเป็นคู่ (binary system) หรือเรียกว่าคู่ตรงข้าม

Strauss อธิบายถึงเหตุผลว่าทำไมจึงต้องเป็นปลากระเบน เนื่องจากปลากระเบนมีคุณสมบัติ 2 ประการที่ตรงข้ามกัน คือ *ประการแรก* เป็นปลาตัวแบนที่ผิวด้านบนหยาบ ผิวด้านล่างลื่น (ในตัวปลาก็ถือว่ามีคุณสมบัติตรงข้ามกัน) *ประการที่สอง* ถ้ามองจากด้านบน จะเห็นว่าปลากระเบนตัวใหญ่เป็นเป้าที่โจมตีได้ง่าย แต่เมื่อคู่ต่อสู้เข้ามาใกล้ ปลากระเบนพลิกตัวเห็นแต่ด้านข้างที่มีลักษณะบางมาก ทำให้คู่ต่อสู้โจมตีพลาดได้ ทำให้ปลากระเบนมีลักษณะเป็นทวิลักษณ์ในเวลาเดียวกัน คือ “หนา / ใหญ่” และ “บาง / เล็ก” หรือมองได้ว่ามีทั้งด้านบนและด้านล่าง

เหตุผลที่ต้องเป็นปลากระเบน ไม่เป็นนกที่ไปต่อสู้อกับลมได้ เพราะนกอยู่ในอากาศ เท่ากับอยู่ในเขตอิทธิพลของลมได้ ถูกลมพัดปลิว ไม่สามารถต่อสู้อกับลมได้ อีกทั้งการว่ายน้ำของปลากระเบน

มีลักษณะพลั่วไหวเหมือนนกขยับปีก มีลักษณะทวิลักษณ์ คือกึ่งนกกึ่งปลา และปลากระเบนอยู่ในน้ำ ส่วนลมใต้ อยู่ในอากาศ ดังนั้นจึงเป็นคู่ต่อสู้ที่มีลักษณะตรงข้ามกัน (เสาวลักษณ์ อนันตศานต์, 2552: 359 – 361; ประมิ่ง จารูวร, 2547: 47, 66 - 67; นิยพรรณ วรรณศิริ, 2540: 113 - 114)

ความคิดหลักประการที่สองคือ ตัวเชื่อม (mediator) เป็นสิ่งที่อยู่ตรงกลางระหว่างสิ่งที่มีลักษณะตรงข้ามกัน Strauss ให้ข้อสังเกตว่าตำนานปรัมปราจะมีตัวละครที่มีลักษณะอยู่ตรงกลาง และมีลักษณะร่วมของสิ่งที่ตรงข้ามทั้งสองฝ่าย ทำหน้าที่เชื่อมคู่ตรงข้ามแต่ละคู่ เช่นถ้าคู่ตรงข้ามระหว่างฟ้ากับดิน ตัวเชื่อมอาจเป็นหมอก หรือคู่ตรงข้ามของตัวละครที่เป็นเสือ (สัตว์กินเนื้อ) และวัว (สัตว์กินพืช) ตัวเชื่อมอาจเป็นหมาป่า (สัตว์ที่กินทั้งเนื้อและพืช) เป็นต้น ดังนั้นการวิเคราะห์นิทานปรัมปราต้องพิจารณาว่าตัวละครตัวใดทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างคู่ตรงข้ามที่มีความขัดแย้งกัน หรือบางครั้งผู้ที่กำลังขัดแย้งกันได้เปลี่ยนแปลงบทบาทการกระทำบางอย่างให้มีลักษณะยอมรับคู่ตรงข้ามได้ ก็อาจเปลี่ยนแปลงมาเป็นตัวเชื่อมได้ดังตัวอย่างจากเรื่อง อาหารดิบและอาหารสุก (The Raw and The Cooked) ของ Strauss ได้ทำการวิเคราะห์ตำนานปรัมปรา 187 สำนวน ซึ่งพบว่าตำนานปรัมปราดังกล่าวสะท้อนให้เห็นคู่ตรงข้ามระหว่างธรรมชาติ (nature) และวัฒนธรรม (culture) ตัวอย่างเช่นอาหารดิบเปรียบได้กับธรรมชาติ ส่วนอาหารสุกเปรียบได้กับวัฒนธรรม ดังนั้นการรู้จักวิธีทำอาหารให้สุกด้วยการใช้ไฟ จึงเป็นการเชื่อมของคู่ตรงข้ามระหว่างธรรมชาติ (the raw) กับวัฒนธรรม (the cooked) เป็นต้น

ความคิดหลักประการที่สาม คือ การกลับหัวกลับหางหรือการกลับเรื่องกัน (inversion) คือการดำเนินเรื่องในตำนาน ตอนต้นเรื่องมีเนื้อหาอย่างหนึ่ง ส่วนตอนท้ายเรื่องมีเนื้อหาที่กลับเรื่องกันกับตอนต้น ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับความคิดเรื่องคู่ตรงข้าม แต่ความคิดทั้งสองนี้แตกต่างกันที่ความคิดเรื่องคู่ตรงข้ามเป็นการพิจารณาคู่ตรงข้ามทีละคู่ ส่วนความคิดเรื่องการกลับหัวกลับหางเป็นความคิดในการผูกเรื่อง ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับแนวคิดของ Propp ในเรื่องโครงสร้างเนื้อหานิทานว่า ถ้านิทานเรื่องใดมี 2 ตอน ตอนแรกมักจบดี และตอนที่ 2 มักจบไม่ดี ซึ่งสะท้อนแนวคิดแบบกลับหัวกลับหาง

ความคิดเรื่องการกลับหัวกลับหางหรือการกลับเรื่องกัน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่
ลักษณะที่หนึ่ง การกลับหัวกลับหางในตำนานเรื่องเดียวกัน Lévi-Strauss(1963: 228)ได้เสนอสูตรโครงสร้างที่สะท้อนความคิดเรื่อง inversion ดังนี้

$$F_x(a) : F_y(b) :: F_x(b) : F_{a-1}(y)$$

จากสูตรข้างต้นอธิบายได้ว่า

1. ตัวละคร a กระทำพฤติกรรม F_x
2. ตัวละคร b กระทำพฤติกรรม F_y

3. ตอนจบเรื่องเหตุการณ์กลับกันคือ ตัวละคร b เปลี่ยนมาทำพฤติกรรม F_x และเรื่องจบแบบได้ผลตรงกันข้ามกับตอนต้น $F_{a-1}(y)$

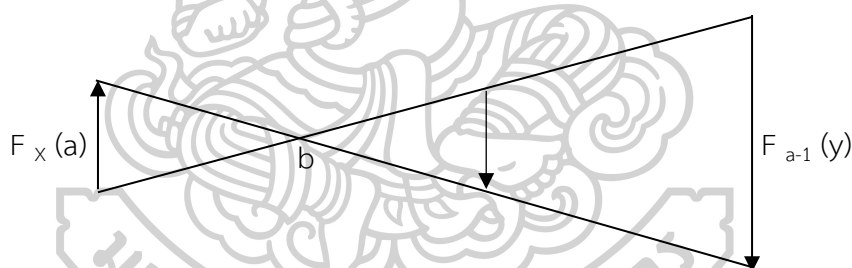
จากสูตรโครงสร้างดังกล่าว ขอยกตัวอย่างนิทานมาเป็นตัวอย่างประกอบดังนี้

“นายจ้างชวนคนงานออกไปเกี่ยวข้าวในนา พอถึงเวลาเที่ยงนายจ้างบอกคนงานว่าเรามาแกล้งทำเป็นกินข้าวกันนะ พอตอนบ่าย คนงานหิบดีวขึ้นมาแล้วแกล้งบอกนายจ้างว่าเรามาแกล้งทำเป็นกินข้าวกันนะ” (ศิริพร ณ ถลาง, 2557: 310)

นิทานเรื่องนี้เป็นตัวอย่างในการอธิบายความคิดเรื่องกลับหัวกลับหาง เนื่องจากตอนต้นเรื่องนายจ้างหลอกคนงาน (F_x) และคนงานถูกหลอก (F_y) แต่ตอนจบเรื่อง คนงานหลอกนายจ้าง (F_x) และนายจ้างถูกหลอกแทน $F_{a-1}(y)$

ความคิดนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับข้อสังเกตของProppที่วิเคราะห์โครงสร้างนิทานที่ว่า ถ้านิทานเรื่องใดมี 2 ตอนตอนแรกมักจบดี และตอนที่ 2 มักจบไม่ดี ซึ่งก็เป็นการสะท้อนโครงสร้างความคิดแบบกลับกัน

ทั้งนี้ $F_{a-1}(y) > F_x(b)$ คือผลลัพธ์สุดท้าย ($F_{a-1}(y)$) จะแสดงผลกระทบของพฤติกรรมเชิงลบมากกว่าในครั้งที่ปรากฏในเหตุการณ์ ($F_x(b)$) ดังรูป

แผนภาพที่ 4 แสดงลักษณะสูตรโครงสร้างของตำนานปรัมปรา

เมื่อนำภาพประกอบมาอธิบายโดยเปรียบเทียบกับนิทานสั้นๆ ได้ว่า

ในตอนต้นเรื่อง

$F_x(a)$ ซึ่งหมายถึง ตัวละคร a คือนายจ้าง ทำพฤติกรรม F_x คือหลอกคนงานให้ไปเกี่ยวข้าวในนา ทำให้ a คือนายจ้าง กลายเป็นตัวร้าย

$F_y(b)$ ซึ่งหมายถึง ตัวละคร b คือคนงาน ทำพฤติกรรม F_y คือถูกหลอกให้เกี่ยวข้าวและให้แกล้งทำเป็นกินข้าว ทำให้ b คือคนงาน กลายเป็นตัวเอก

ต่อมาได้เกิดเหตุการณ์กลับกันคือ $F_x(b)$

ตัวละคร b คือคนงาน ได้เปลี่ยนมาทำพฤติกรรม F_x คือหิบดีวขึ้นมาแล้วแกล้งบอกนายจ้างว่า เรามาแกล้งทำเป็นกินข้าวกันนะ อันเป็นการนำ b คือคนงานไปสู่ชัยชนะ จึงเกิดผลลัพธ์

สุดท้ายที่ตรงข้ามกับตอนต้น คือ $F_{a-1}(y)$ กล่าวคือ ตัวละคร a คือนายจ้างจะพลิกกลับกับพฤติกรรม y คือ ถูกคนงานหลอกบ้าง

ทั้งนี้ $F_{a-1}(y)$ คือผลลัพธ์สุดท้ายที่นายจ้างถูกคนงานหลอก มีผลกระทบต่อการเกี่ยวข้าว มากกว่าเหตุการณ์ $F_x(b)$ ซึ่งคนงานถูกนายจ้างหลอกให้เกี่ยวข้าวและให้แกล้งทำเป็นกินข้าว (ศิริพร ณ ถลาง, 2557: 309 – 310)

สรุปได้ว่าการกลับหัวกลับหางในตำนานเรื่องเดียวกัน หมายถึงการที่ตัวละครตัวที่ 1 กระทำพฤติกรรมหนึ่ง และตัวละครตัวที่ 2 กระทำอีกพฤติกรรมหนึ่ง แต่ตอนจบเรื่องพบว่าตัวละคร ตัวที่ 2 มากระทำพฤติกรรมของตัวละครตัวที่ 1 ซึ่งจบเรื่องตรงกันข้ามกับตอนต้นเรื่อง

ลักษณะที่สอง การกลับเรื่องกัน พบในตำนานบางเรื่องที่มีรายละเอียดตรงข้ามกันทั้งเรื่อง กับตำนานอีกเรื่องหนึ่ง ในบทความเรื่อง The Structural Study of Myth ของ Strauss ได้ยกตัวอย่างนิทานเรื่อง The Ash-Boy (เด็กชายขี้เถ้า) ของอินเดียนแดงเผ่าซูนีว่ามีเนื้อหาที่เป็น inversion ของนิทานที่รับไปจากยุโรปเรื่อง Cinderella ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการกลับเรื่องกันของตำนาน

ประเด็น	เรื่องซินเดอเรลลา	เรื่องเด็กชายขี้เถ้า
เพศ	หญิง	ชาย
สถานภาพครอบครัว	มี 2 ครอบครัว (พ่อแต่งงานใหม่)	ไม่มีครอบครัว (กำพร้า)
หน้าตา	สวย	ขี้เหร่
อารมณ์	ต้องการความรัก (แต่ไม่มีใครรัก)	ไม่ต้องการรักตอบแทน (รักเขาข้างเดียว)
การแปลงร่าง	นางฟ้าเอาเสื้อผ้าสวยหุมาแปลงร่าง	เทวดาถอดความน่าเกลียดออก (ถอดรูป)

จากตัวอย่างนิทานเรื่อง The Ash-Boy (เด็กชายขี้เถ้า) ของอินเดียนแดงเผ่าซูนีว่ามีเนื้อหาที่เป็น inversion ของนิทานที่รับไปจากยุโรปเรื่อง Cinderella ซินเดอเรลลาเป็นเรื่องของนางขี้เถ้าที่ตัวเองเป็นผู้หญิง แต่ The Ash-Boy เป็นเรื่องของเด็กชายขี้เถ้า ที่ตัวเองเป็นผู้ชาย ถ้าเปรียบเทียบในเรื่องรูปร่างหน้าตา ซินเดอเรลลาเป็นผู้หญิงสวย ส่วนเด็กชายขี้เถ้ามีลักษณะกลับกันคือเป็นเด็กขี้เหร่ ในช่วงต้นเรื่องมีการกล่าวถึงสถานภาพทางครอบครัวพบว่าซินเดอเรลลามี 2 ครอบครัวคือ ครอบครัวของตัวเองและครอบครัวใหม่ที่มีพ่อ แม่เลี้ยงและลูกของแม่เลี้ยง ซึ่งมีลักษณะกลับกันของเด็กชายขี้เถ้า เพราะเด็กชายขี้เถ้าเป็นเด็กกำพร้าไม่มีครอบครัว ส่วนเรื่องของความรักซินเดอเรลลา

ต้องการความรักแต่รู้สึกว่ามีใครรัก ส่วนเด็กชายซีเจ้ากลับไม่ต้องการความรักตอบแทน แต่เป็นฝ่ายรักเขาข้างเดียว และในตอนท้ายเรื่องมีการเปลี่ยนรูปโฉมตัวละครซึ่งถือเป็นจุดเด่นของเรื่อง ในเรื่อง ซิลเดอเรลลา นางฟ้าผู้ใจดีเป็นผู้เอาเสื้อผ้าสวยหรูมาเปลี่ยนรูปโฉมให้ซิลเดอเรลลาจากนางซีเจ้าให้เป็นเจ้าหญิง ส่วนเด็กชายซีเจ้า เทวดาได้เปลี่ยนรูปโฉมด้วยการถอดรูป คือถอดความน่าเกลียดออกเท่ากับนางฟ้าเปลี่ยนรูปโฉมซินเดอเรลลาด้วยเสื้อผ้า ส่วนเทวดาเปลี่ยนรูปโฉมเด็กชายซีเจ้าด้วยการเปิดเผยรูปร่างหน้าตาที่แท้จริงที่เด็กชายซีเจ้าเป็นเด็กรูปร่างงาม จากการเปลี่ยนรูปโฉมในสองเรื่องนี้เป็นการคิดแบบกลับกัน หรือจะคิดว่าเป็นการคิดแบบคู่ตรงข้ามก็ได้ เพราะหน้าตาที่งดงาม กับเสื้อผ้าที่งดงาม คือความคิดเรื่องธรรมชาติ vs วัฒนธรรมในมุมมองของ Lévi-Strauss จากนิทานทั้งสองเรื่องดังกล่าวสะท้อนแนวคิดที่ชี้ให้เห็นว่าการรับนิทานจากวัฒนธรรมหนึ่งไปปรับเปลี่ยน นักเล่านิทานอาจปรับเปลี่ยนรายละเอียดให้ฟังดูต่างกัน ซึ่งในการปรับเปลี่ยนรายละเอียดนั้น บางครั้งนักเล่านิทานก็อาจคิดแบบคู่ตรงข้ามและแล้วให้กลับกันกับนิทานต้นแบบที่รับไป (ศิริพร ณ ถลาง, 2557: 300 – 313)

ดังนั้นการกลับเรื่องในตำนานที่มีรายละเอียดตรงข้ามกันทั้งเรื่อง จึงเป็นการปรับเปลี่ยนเนื้อหาในตำนานให้ตรงกันข้ามกับตำนานอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งถือเป็นการรับวัฒนธรรมแล้วนำไปปรับเปลี่ยน ซึ่งอาจมีลักษณะแบบคู่ตรงข้ามกับตำนานต้นแบบ

สรุปได้ว่าทฤษฎีโครงสร้างนิยมตามแนวคิดของ Claude Lévi-Strauss อยู่บนแนวคิดที่ว่ามนุษย์มีโครงสร้างความคิดบางอย่างที่คงที่ คือมีแบบแผนที่คล้ายๆ กันเป็นลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมแต่ละวัฒนธรรม ส่วนเนื้อหาอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปภายใต้โครงสร้างนั้นๆ ทำให้มีความซ้ำๆ กับภายใต้โครงสร้างความคิดชุดเดียวกัน ดังนั้นการตีความเรื่องราวต่างๆ จึงต้องตีความเชิงลึก ไม่ใช่ตีความจากเนื้อหาที่มองเห็นเท่านั้น ผู้อ่านจำเป็นต้องถอดรหัสโดยการหาคู่ตรงข้ามที่มีตัวเชื่อมและระบบความคิดแบบกลับหัวกลับหาง เพื่อจะได้ทราบถึงความขัดแย้งในใจของผู้แต่งต้องการถ่ายทอด

จากการศึกษาทฤษฎีโครงสร้างนิยมซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีโครงสร้างนิทานของ Vladimir Propp และทฤษฎีโครงสร้างตำนานของ Claude Lévi-Strauss ผู้วิจัยพบว่า ได้มีการศึกษาวิจัยโดยนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการวิเคราะห์นิทานในประเทศไทยดังนี้

ศิริพร ฐิตะฐาน (2537) ได้วิเคราะห์ตัวเอกและตัวร้ายในนิทานจักรๆ วงศ์ๆ ในบทความเรื่อง ท้องถิ่นนิทานและการเล่น การศึกษาคติชนในบริบททางสังคมไทย ได้ใช้ทฤษฎีโครงสร้างของ Vladimir Propp เป็นแนวศึกษาโครงเรื่องของนิทานจักรๆ วงศ์ๆ โดยใช้นิทานจากบทละครนอกสมัยอยุธยา มาศึกษาพบว่า นิทานจักรๆ วงศ์ๆ มีโครงเรื่อง 3 ประเภทดังนี้ ประเภทที่ 1 เรื่องจะเริ่มกล่าวถึงพระราชามีมเหสีหลายองค์ มเหสีรองเกิดความอิจฉาริษยามเหสีเอก เมื่อมเหสีเอกคลอดโอรสซึ่งเป็นพระเอก ก็จะถูกกลั่นแกล้งให้ออกจากเมือง เช่นเรื่องสังข์ทอง สังข์ศิลป์ชัย พิณสุริวงค์

เมื่อพระเอกโตขึ้นจึงออกติดตามหาบิดามารดา สุดท้ายได้ช้ชายาและมีเรื่องทะเลาะกับพ่อตาประเภทที่ 2 เรื่องจะเริ่มที่พระเอกเป็นหนุ่มกำลังเสาะหาช้ชายาที่ถูกต้องตามประเพณีเช่น ยกศรแล้วจึงได้ธิดาของพระราชามือหนึ่งมาครอง เช่น เรื่องการะเกด บางเรื่องอาจลักลอบเข้าหาธิดาของพระราชทำให้มีเรื่องทะเลาะกับพ่อตา พระเอกฆ่าพ่อตาทาย หรืออาจถูกพ่อตาฆ่า เช่น สุวรรณหงส์ แล้วมีฤษีมาชุบชีวิต ต่อมาภายหลังต้องพลัดพรากกับช้ชายาองค์นี้ ระหว่างตามหาช้ชายา พระเอกก็หลงเข้าไปเมืองอื่น และพระเอกมักจะทำพฤติกรรมซ้ำๆ คือลักลอบเข้าหาธิดาพระราชามือหนึ่ง ทำให้โครงเรื่องดังกล่าวนี้พระเอกมีช้ชายาหลายคนในตอนจบ ประเภทที่ 3 เรื่องจะเริ่มที่พระเอกมีช้ชายาแล้ว พระเอกและช้ชายาออกประพาสป่า แต่มีเหตุให้ต้องพลัดพรากกัน อันเป็นเหตุให้พระเอกได้ช้ชายาอีก เช่น เรื่องไชยเชษฐ พระเอกมีช้ชายาอยู่แล้วเจ็ดคนก็ได้ช้ชายาอีกเป็นคนที่แปด ในตอนจบของเรื่องมักมีการอิจฉาริชยากันระหว่างมเหสีเอกและมเหสีรอง

อารี รุ่งเรือง (2539) ได้ศึกษาเชิงวิเคราะห์นิทานกลอนอ่าน เป็นการศึกษาอนุภาคในตอนสำคัญในนิทานคำกลอน พบว่านิทานคำกลอนมีโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกันคือ ส่วนมากประกอบด้วยตอนสำคัญ 5 ตอนคือตอนกำเนิดตัวละครสำคัญ ตอนพลัดพรากออกจากเมือง ตอนได้คู่ครอง ตอนพลัดพรากจากคู่ครอง และตอนกลับมาพบกัน นิทานทุกเรื่องจบลงด้วยความสุข แม้วนิทานกลอนอ่าน จะมีเรื่องของอิทธิปาฏิหาริย์มาช่วยให้เรื่องสนุกสนานมากขึ้น แต่ทุกเรื่องก็มีโครงเรื่องเหมือนกัน ทำให้ผู้อ่านเดาเรื่องได้

พิชญานี เชิงศิริ (2542) ได้ศึกษาวรรณกรรมนิทานไทยตามทฤษฎีโครงสร้างนิทานของวลาดิเมียร์ พรอพพ์ ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างของวรรณกรรมนิทานแต่ละภาค และสรุปโครงสร้างหลักของวรรณกรรมนิทานไทยโดยรวม พบว่าโครงเรื่องของนิทานจักรๆ วงศ์ๆ ของไทยแบ่งได้เป็น 3 โครงเรื่องคือ โครงเรื่องแบบที่ 1 เรื่องเริ่มที่ตัวละครวัยเด็ก โครงเรื่องแบบที่ 2 เรื่องเริ่มที่ตัวละครวัยหนุ่ม และโครงเรื่องแบบที่ 3 เรื่องเริ่มที่ตัวเอกมีภรรยาอยู่แล้ว

กิตสุรางค์ กาฬสุวรรณ (2546) ได้วิเคราะห์โครงสร้างของนิทานโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิทานของวลาดิเมียร์ พรอพพ์ และการศึกษาคติชนที่ปรากฏในเรื่อง โดยศึกษาจากนิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมภาคใต้จำนวน 238 เรื่องสามารถแบ่งโครงสร้างหลักที่กำหนดลำดับพฤติกรรมและการดำเนินเรื่องของนิทาน ออกเป็น 6 ประเภทคือประเภทที่ 1 นิทานเทพนิยายประกอบด้วยพฤติกรรมที่ทำให้ตัวเอกออกจากบ้านแล้ว ได้พบผู้ช่วยเหลือได้ของวิเศษหรือได้พบผู้ช่วยเหลือก่อนได้รับการทดสอบฝ่ายปฏิปักษ์ปลอมเป็นตัวเอก จากนั้นความจริงเปิดเผย ความโชคร้ายหมดไปแล้วจะได้แต่งงานประเภทที่ 2 นิทานชีวิตประกอบด้วยพฤติกรรมที่ทำให้ประสบความสำเร็จจนตัวเอกต้องเดินทางออกจากบ้าน พบผู้ช่วยเหลือได้ของวิเศษหรือมีการหลอกและการหลงเชื่อ ต่อมาความจริงเปิดเผยและความโชคร้ายหมดไปประเภทที่ 3 นิทานประจำถิ่น ประกอบด้วยโครงสร้งแบบเล่าเรื่องคนที่เกิดในท้องถิ่น โครงสร้งแบบผิอารักษ์ประจำท้องถิ่น และโครงสร้งแบบเล่าที่มาของบางสิ่งบางอย่าง

ประเภทที่ 4 นิทานสัตว์ประกอบด้วยโครงสร้างแบบตัวเอกที่เจ้าเล่ห์ชอบกลั่นแกล้งและโครงสร้างแบบตัวเอกที่ใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาประเภทที่ 5 นิทานมุขตลก ประกอบด้วยโครงสร้างแบบตัวเอกที่โง่เขลาและโครงสร้างแบบตัวเอกที่ฉลาดประเภทที่ 6 นิทานคติประกอบด้วยโครงสร้างแบบตัวเอกที่ทำได้แล้วจะได้ผลดีตอบแทน

ปรมินท์ จารูร (2547) ได้ศึกษาความขัดแย้งและความประนีประนอมในนิทานปรัมปราไทยเป็นการประยุกต์วิธีการศึกษาแบบโครงสร้างนิยมของโคลด เลวี-สเตราส์มาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ พบว่าตำนานปรัมปราไทยได้สะท้อนให้เห็นปมปัญหาขัดแย้งในใจของบรรพชนไทยในเรื่องการเลือกรับนับถือศาสนาระหว่างความเชื่อดั้งเดิมกับพุทธศาสนาประการหนึ่งและเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์กับคนภายในกลุ่มและคนต่างกลุ่ม

พาริส โยธาสมุทร (2556) ได้ศึกษาโครงสร้างของนิทานในวรรณคดีร้อยกรองสมัยอยุธยาจำนวน 17 เรื่องโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิทานของวลาดิเมียร์ พร็อพพ์ มาศึกษาโครงสร้างเชิงไวยากรณ์และใช้ทฤษฎีโครงสร้างเรื่องเล่าของเอ เจ เกรมาศึกษาโครงสร้างลึก เพื่อหาโครงสร้างพื้นฐานของนิทานในวรรณคดีร้อยกรองสมัยอยุธยา พบว่า ผลการศึกษาโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างเชิงไวยากรณ์ โครงสร้างนิทานของวลาดิเมียร์ พร็อพพ์พบว่าพฤติกรรมเชิงหน้าที่ของตัวละครในวรรณคดีร้อยกรองสมัยอยุธยาที่ตรงกับพฤติกรรมเชิงหน้าที่ในนิทานรัสเซียมีจำนวน 26 พฤติกรรมและมีพฤติกรรมที่ผู้วิจัยเสนอขึ้นใหม่ซึ่งไม่พบในนิทานรัสเซีย 7 พฤติกรรม เมื่อนำพฤติกรรมเชิงหน้าที่ซ้ำๆ มาเรียงตามลำดับพบว่านิทานกลุ่มนี้มีโครงสร้างที่กำกับการดำเนินเรื่องร่วมกัน แสดงถึงลักษณะที่เป็นสากลของระบบคิดสากลของมนุษย์และลักษณะเฉพาะที่เนื่องมาจากบริบททางวรรณกรรมและสังคมวัฒนธรรม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีโครงสร้างนิมดังกล่าวข้างต้น พบว่า เป็นการนำทฤษฎีโครงสร้างนิมทั้ง Vladimir Propp และ Claude Lévi-Strauss มาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์นิทานไทยในประเภทต่างๆ เท่านั้น แต่ยังไม่มีการนำทฤษฎีโครงสร้างนิมมาใช้เป็นแนวทางในการสังเคราะห์นิทานขึ้นมาใหม่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสังเคราะห์ทฤษฎีโครงสร้างนิมดังกล่าวมาประยุกต์ใช้สำหรับการสอนเขียนนิทานของทั้ง Vladimir Propp และ Claude Lévi-Strauss มาใช้เป็นหลักการและแนวทางในการสร้างนิทานขึ้นมาใหม่ เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างรูปแบบการเรียนรู้เพื่อใช้ในการสอนเขียนนิทาน

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิมข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปสาระสำคัญของทฤษฎีโครงสร้างนิมที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการเขียนนิทานได้เป็น 6 แนวทางดังนี้

แนวทางที่ 1 การสร้างตัวละครในเรื่อง ตัวละครที่ปรากฏในเรื่องนิทานประกอบด้วย

1. พระเอก หมายถึง ตัวดำเนินเรื่องหลักของเรื่อง ซึ่งอาจเป็นคนธรรมดาหรืออาจเป็นผู้ที่มีบุญญาธิการ เช่นเจ้าชาย หรืออาจเป็นตัวสัตว์ก็ได้ เป็นผู้ที่ออกเดินทางตามหาวัตถุสิ่งของหรือคน
2. ตัวโกง หมายถึง ถึงอริหรือศัตรูที่คอยขัดขวางพระเอก
3. ผู้ให้ หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลหรือให้โอกาสพระเอกในการแสวงหาหรือให้ออกเดินทาง
4. พระเอกตัวปลอม หมายถึง ตัวโกงปลอมตัวเป็นพระเอกเพื่อต้องการอย่างใดอย่างหนึ่ง
5. ผู้เปิดเผยความจริง หมายถึง ผู้เปิดเผยคนที่ปลอมตัวมาเป็นตัวเอก
6. ผู้ให้ความช่วยเหลือพระเอก หมายถึง ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือพระเอกในการออกเดินทางตามหาวัตถุ สิ่งของหรือคน
7. เจ้าหญิง หมายถึง บุคคลหรือสิ่งของที่พระเอกแสวงหา

แนวทางที่ 2 การสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเหตุการณ์ในเรื่อง เหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่ในเรื่องนิทานประกอบด้วย

1. การเริ่มต้นเรื่อง อาจเป็นการบรรยายความเป็นมา เช่นการกล่าวถึงสมาชิกของครอบครัวของตัวเอกหรือการแนะนำตัวเอก หรืออาจเป็นการบรรยายฉากของนิทาน เช่น พระราชวัง หมู่บ้าน ป่า เป็นต้น
2. การสร้างปัญหาของตัวโกงเป็นการกล่าวถึงพฤติกรรมหรือการกระทำของตัวโกงที่สามารถปรากฏในเรื่องในลักษณะต่างๆ ได้แก่ ตัวโกงลักพาตัวละครที่มีความสำคัญกับตัวละครเอก ทำให้ตัวละครเอกต้องเดินทางไปตามหา ตัวโกงขโมยของวิเศษ ตัวโกงทำลายพืชผล ตัวโกงขโมยแสงตะวัน ตัวโกงทำชั่วในแบบอื่นๆ ตัวโกงทำร้ายตัวละครเอกหรือตัวละครอื่นในเรื่อง ตัวโกงหายตัวไป ตัวโกงล่อใจเหยื่อ ตัวโกงเนรเทศตัวละครเอก ตัวโกงสั่งให้โยนตัวละครลงทะเล ตัวโกงสาปตัวละคร ตัวโกงสวมรอยตัวละครอื่น ตัวโกงสั่งฆ่าคน ตัวโกงกระทำฆาตกรรม ตัวโกงขังตัวละคร ตัวโกงบังคับให้ผู้หญิงแต่งงาน ตัวโกงกินคน ตัวโกงทรمانตัวละครเอก
3. การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอกถือเป็นการเริ่มต้นการออกไปหาสิ่งที่เป่าหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ที่กำหนดเฉพาะสำหรับตัวเอกเท่านั้น
4. การช่วยเหลือตัวเอก เป็นการกล่าวถึงพฤติกรรมหรือการกระทำของผู้ช่วยเหลือ โดยปรากฏเป็นผู้ช่วยเหลือตัวเอก เช่น ตัวเอกถูกพาไปกลางอากาศ ตัวเอกแปลงกายทำให้ตัวโกงจำไม่ได้ ตัวเอกซ่อนตัว ได้รับของวิเศษทำให้เดินทางได้รวดเร็ว
5. การต่อสู้ระหว่างตัวเอกและตัวโกง เช่นการต่อสู้ในทุ่งกว้าง การแข่งขันกัน

6. ตัวเอกได้รับชัยชนะจากการต่อสู้กับตัวโกง

7. การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเอกทำงานยาก เช่นงานเกี่ยวกับอาหาร งานเกี่ยวกับไฟ งานเกี่ยวกับการทนายปริศนา งานเกี่ยวกับการเลือกตัวเลือก การทดสอบความอดทน งานเกี่ยวกับการสร้างของเพื่อให้ตัวเอกได้รับของขวัญหรือมีผู้ช่วยเหลือให้ทำงานยากได้สำเร็จ

8. ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับข้อ 7

9. ตัวเอกเดินทางกลับบ้านเมือง

10. การได้นาง การแต่งงาน การขึ้นครองบัลลังก์ของตัวเอก

แนวทางที่ 3 ลักษณะของเนื้อหาที่ปรากฏในนิทานการดำเนินเรื่องของนิทานแต่ละชาติมีความเหมือนหรือซ้ำกันของเหตุการณ์ เช่น การต่อสู้ระหว่าง 2 เมืองหรือการต่อสู้เพื่อแย่งชิงนาง ลักษณะดังกล่าวเป็นการสะท้อนวิธีคิดที่มีความเป็นสากลของมนุษย์ที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่มีลักษณะเหมือนกันแต่อาจแตกต่างกันในส่วนเนื้อหาของเนื้อหาก็คือได้ ซึ่งมีการดำเนินเรื่องได้ 4 แบบได้แก่

ลักษณะของเนื้อหาแบบที่ 1 เป็นนิทานที่มีแต่เรื่องการต่อสู้และมีการได้รับชัยชนะของตัวเอกจะมีลำดับพฤติกรรมดังนี้เริ่มเรื่องจาก

1. ตัวโกงทำร้ายสมาชิกในครอบครัวของตัวเอก
2. ครอบครัวต้องการสิ่งของบางสิ่งตัวเอกจึงถูกขอร้องให้ไปค้นหาของสิ่งนั้น
3. ตัวเอกยินยอมออกไปค้นหา และเดินทางออกจากบ้าน
4. ระหว่างการเดินทางตัวเอกได้รับการทดสอบเช่นต้องตอบคำถามถูกทำร้าย ถูกโจมตี
5. มีผู้วิเศษมาให้ความช่วยเหลือ ตัวเอกมีปฏิริยาต่อผู้วิเศษทั้งด้านบวก เช่น ยกย่องสรรเสริญ ให้ความเคารพ และด้านลบ เช่น หวาดกลัว กลัวเกรง รั้งเกียจ
6. ตัวเอกได้รับของขวัญและถูกส่งตัวไปยังที่ซ่อน
7. เกิดการต่อสู้กันระหว่างตัวเอกและตัวโกงแบบตัวต่อตัว
8. ตัวเอกได้รับบาดเจ็บ
9. ตัวโกงพ่ายแพ้
10. ตัวเอกจะถูกตามล่าอีกครั้ง
11. ตัวเอกได้รับความช่วยเหลือจากผู้วิเศษอีกครั้ง
12. ปรากฏตัวโกงที่ปลอมตัวเป็นตัวเอก
13. ตัวโกงที่ปลอมตัวมาจะถูกเปิดเผย และถูกลงโทษ
14. ตัวเอกได้แต่งงานและขึ้นครองบัลลังก์

ลักษณะของเนื้อหาแบบที่ 2 นิทานที่มีแต่เรื่องการทดสอบความสามารถ จะมีลำดับพฤติกรรมดังนี้เริ่มเรื่อง

1. ตัวโกงทำร้ายสมาชิกในครอบครัวของตัวเอง
2. ครอบครัวต้องการสิ่งของบางอย่าง ตัวเอกจึงถูกขอร้องให้ไปค้นหาของสิ่งนั้น
3. ตัวเอกยินยอมออกไปค้นหา และ เดินทางออกจากบ้าน
4. ตัวเอกได้รับการทดสอบ เช่น ต้องตอบคำถาม ถูกทำร้าย ถูกโจมตี
5. มีผู้วิเศษมาให้ความช่วยเหลือ ซึ่งตัวเอกมีปฏิกิริยาต่อผู้วิเศษทั้งด้านบวก เช่น ยกย่องสรรเสริญ ให้ความเคารพ และด้านลบ เช่น หวาดกลัว กลัวเกรง รังเกียจ
6. ตัวเอกได้รับของขวัญและถูกส่งตัวไปยังที่ซ่อน
7. ตัวโกงปลอมตัวเป็นตัวเอก
8. มีการเสนองานยากให้ตัวเอกทำ
9. ตัวเอกได้รับบาดเจ็บจากงานที่ทำ
10. ตัวเอกทำงานได้สำเร็จ
11. ตัวเอกเดินทางกลับบ้าน
12. ตัวเอกถูกตามล่าอีกครั้ง
13. ได้รับความช่วยเหลือทำให้ตัวเอกเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป
14. ตัวโกงที่ปลอมตัวมาจะถูกเปิดเผย ตัวโกงถูกลงโทษ
15. ตัวเอกได้แต่งงานและขึ้นครองบัลลังก์

ลักษณะของเนื้อหาแบบที่ 3 นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ จะมีลำดับพฤติกรรมดังนี้ เริ่มเรื่อง

1. ตัวโกงทำร้ายสมาชิกในครอบครัวของตัวเอง
2. ครอบครัวต้องการสิ่งของบางอย่าง ตัวเอกจึงถูกขอร้องให้ไปค้นหาของสิ่งนั้น
3. ตัวเอกยินยอมออกไปค้นหา และเดินทางออกจากบ้าน
4. ตัวเอกได้รับการทดสอบ เช่น ต้องตอบคำถาม ต้องถูกทำร้าย ถูกโจมตี
5. มีผู้วิเศษช่วยเหลือ ตัวเอกมีปฏิกิริยาต่อผู้วิเศษทั้งด้านบวก เช่น ยกย่องสรรเสริญ ให้ความเคารพ และด้านลบ เช่น หวาดกลัว กลัวเกรง รังเกียจ
6. ตัวเอกได้รับของขวัญ
7. มีการต่อสู้ระหว่างตัวเอกและตัวโกงแบบตัวต่อตัว
8. ตัวโกงพ่ายแพ้
9. ตัวเอกเดินทางกลับบ้าน
10. มีตัวโกงที่ปลอมตัวเป็นตัวเอกและเสนองานยากให้ตัวเอกทำ

11. ตัวเอกทำงานได้สำเร็จและเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป
12. ตัวโง่งที่ปลอมตัวมาจะถูกเปิดเผย ตัวโง่งถูกลงโทษ
13. ตัวเอกได้แต่งงานและขึ้นครองบัลลังก์

ลักษณะของเนื้อหาแบบที่ 4 นิทานที่ไม่มี การต่อสู้และไม่มีการทดสอบ

ความสามารถ จะมีลำดับเหตุการณ์ดังนี้ เริ่มเรื่อง

1. ตัวโง่งทำร้ายสมาชิกในครอบครัวของตัวเอง
2. ครอบครัวต้องการสิ่งของบางสิ่งตัวเอกจึงถูกขอร้องให้ไปค้นหาของสิ่งนั้น
3. ตัวเอกยินยอมออกไปค้นหา และเดินทางออกจากบ้าน
4. ตัวเอกได้รับการทดสอบ เช่น ต้องตอบคำถาม ถูกทำร้าย ถูกโจมตี
5. มีผู้วิเศษมาให้ความช่วยเหลือ ตัวเอกมีปฏิกิริยาต่อผู้วิเศษทั้งด้านบวก

เช่น ยกย่อง สรรเสริญ ให้ความเคารพ และด้านลบ เช่นหวาดกลัว กลัวเกรง รังเกียจ

6. ตัวเอกได้รับของขวัญวิเศษ
7. ตัวเอกถูกส่งตัวไปยังที่ซ่อน
8. ตัวเอกเดินทางกลับบ้าน
9. ตัวเอกถูกตัวโง่ง ตามล่าอีกครั้ง
10. ตัวเอกได้รับความช่วยเหลือจากการตามล่า ทำให้ตัวเอกเป็นที่รู้จัก

โดยทั่วไป

11. ตัวโง่งที่ปลอมตัวมาจะถูกเปิดเผย ตัวโง่งถูกลงโทษ
12. ตัวเอกได้แต่งงานและขึ้นครองบัลลังก์

แนวทางที่ 4 การสร้างเหตุการณ์ของตัวละครในเรื่อง เหตุการณ์ของตัวละครที่ปรากฏในนิทาน มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์คู่กันคือในเหตุการณ์หนึ่ง จะมีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์อื่น อย่างเป็นเหตุเป็นผลต่อเนื่องกัน ส่งผลให้เนื้อเรื่องในนิทานมีความสมเหตุสมผล แสดงให้เห็นถึงลำดับเหตุการณ์ที่มีการเรียงร้อยเป็นอย่างดี เช่น เหตุการณ์ที่ตัวเอกถูกห้ามไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง – ตัวเอกละเมิดข้อห้าม, การต่อสู้ของตัวเอกกับตัวโง่ง – ตัวเอกได้รับชัยชนะ, ตัวเอกได้รับการขัดขวางจากตัวโง่ง – ตัวเอกได้รับการช่วยเหลือจากผู้ช่วยเหลือ, การทดสอบให้ตัวเอกทำงานยาก – ตัวเอกทำงานยากได้สำเร็จ, ตัวเอกเดินทางออกจากเมือง – ตัวเอกเดินทางกลับเข้าเมือง จากลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินเรื่องของนิทานมีโครงสร้างเป็นตัวกำหนด การกำหนดเหตุการณ์ตัวละครไม่ได้เน้นว่าตัวละครใดเป็นผู้กระทำแต่เน้นที่การกระทำของตัวละครว่ากระทำอะไร

แนวทางที่ 5 การสร้างความขัดแย้งซึ่งเป็นปมปัญหาของเรื่อง มีการสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้ามที่เป็นการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของอนุภาคในนิทาน คือสิ่งที่มีสองหรือเป็นคู่ ที่มีลักษณะตรงกันข้ามกันแต่ส่งเสริมซึ่งกันและกันเพื่ออธิบายถึงลักษณะ

ที่ตรงข้ามกัน โดยใช้ตัวเชื่อม หมายถึงสิ่งที่ตรงกลางระหว่างสิ่งที่มีลักษณะตรงข้ามกันทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามให้อยู่ด้วยกันซึ่งถือเป็นลักษณะความคิดของมนุษย์ที่มีความเป็นสากล ที่สะท้อนถึงความขัดแย้งทางความคิดของมนุษย์ ตัวอย่าง เช่น ชาย-หญิง, ร้อน-เย็น, ธรรมชาติ-วัฒนธรรม, ฟ้า-เหว, ทะเล-ภูเขา, พระอาทิตย์-พระจันทร์, ความรัก-ความเกลียดชัง

ตัวอย่างความคิดเรื่องตัวเชื่อมในนิทานทางอเมริกาเหนือที่กำหนดให้หมาป่าและกาเป็นตัวเอก เนื่องจากสัตว์ทั้งสองประเภทนี้มีลักษณะร่วมกันคือ เป็นสัตว์ที่กินของเน่าและซากศพ ไม่ได้ฆ่าเหยื่อแต่กินสัตว์ที่ตายแล้ว ซึ่งสะท้อนถึงความคิดในเรื่องตัวเชื่อม หมาป่าและกาเป็นสัตว์ที่อยู่ตรงกลางระหว่างสัตว์กินพืชและสัตว์กินเนื้อ

หรือตัวอย่างคู่ตรงข้ามระหว่างธรรมชาติและวัฒนธรรม มีการเปรียบเทียบอาหารที่ดิบ กับความเป็นธรรมชาติ และอาหารที่สุกเปรียบกับวัฒนธรรม ดังนั้น การทำให้อาหารสุกโดยใช้ไฟเป็นตัวเชื่อมระหว่างคู่ตรงข้ามระหว่างธรรมชาติและวัฒนธรรม

แนวทางที่ 6 การสร้างเรื่องนิทานด้วยการกลับเรื่อง มีระบบความคิดแบบกลับเรื่อง โดยนำนิทานที่เป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดีของคนทั่วไปมาสร้างเป็นนิทานเรื่องใหม่โดยนำวิธีการกลับเรื่องมาใช้ เช่น มีการเปลี่ยนตัวละคร เปลี่ยนพฤติกรรมตัวละครให้มีลักษณะตรงข้ามกัน ตัวอย่างเช่น นิทานอินเดียแดงเผ่าซุนี เรื่องเด็กชายขี้ไส้สำกับนิทานที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วโลกคือเรื่องซินเดอเรลลาของยุโรปพบว่า นิทานทั้ง 2 เรื่องมีลักษณะกลับเรื่องกัน 5 ประเด็น ดังนี้

1. การกลับเพศของตัวละครนั้นคือ จากเรื่องเดิมตัวละครเป็นเพศชาย ก็จะมีการเปลี่ยนเป็นตัวละครเพศหญิง
2. การกลับสถานภาพครอบครัวของตัวละครคือจากเรื่องเดิมตัวละครมีพ่อแม่ก็จะมีการเปลี่ยนเป็นตัวละครเป็นเด็กกำพร้า
3. การกลับภาพลักษณ์ของตัวละคร คือ จากเรื่องเดิมตัวละครมีรูปร่างหน้าตาสวยก็จะมีการเปลี่ยนเป็นตัวละครที่มีรูปร่างหน้าตาขี้เหร่
4. การกลับอารมณ์ของตัวละคร คือ จากเรื่องเดิมตัวละครต้องการความรักแต่ไม่มีใครรัก ก็จะมีการเปลี่ยนเป็นตัวละครไม่ต้องการความรักตอบ รักเขาข้างเดียว
5. การกลับลักษณะการแปลงร่างของตัวละคร คือจากเรื่องเดิมตัวละครมีผู้วิเศษนำเสื้อผ้าสวยห่มมาให้ตัวละครแปลงร่าง ก็จะมีการเปลี่ยนเป็นมีผู้วิเศษถอดรูปความน่าเกลียดของตัวละครออก

จากแนวทางในการเขียนนิทานดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นแนวทางได้ 4 แนวทางเพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ พิจารณาจากแนวทางที่เป็นขั้นตอนจากง่ายไปสู่ยาก โดยเริ่มต้นจาก

1. วิธีการสร้างเรื่องด้วยการกลับเรื่อง เป็นการนำนิทานที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมาให้ผู้เรียนศึกษาและสร้างเป็นนิทานเรื่องใหม่ โดยนำวิธีการกลับเรื่องมาใช้ เช่นการเปลี่ยนตัวละครหรือเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวละครให้ตรงข้ามกัน

2. การกำหนดลักษณะของเนื้อหา นิทาน ผู้เรียนเป็นผู้เลือกลักษณะของการดำเนินเรื่องจาก 4 แบบ ได้แก่ (1) นิทานที่มีการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีแต่เรื่องทดสอบความสามารถ (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถตามที่คุณเรียนได้ศึกษา

3. การสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่อง ผู้เรียนลงมือสร้างโครงเรื่องและดำเนินเหตุการณ์ในนิทานของตนเอง ตามเหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่ในนิทาน 10 เหตุการณ์ ได้แก่ การเริ่มต้นเรื่อง การสร้างปัญหาของตัวเอก การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอง การช่วยเหลือตัวเอง การต่อสู้ระหว่างตัวเอกและตัวโกง ตัวเอกได้รับชัยชนะจากการต่อสู้ การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเอกทำงานยาก ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ ตัวเอกเดินทางกลับเมือง ตัวเอกได้แต่งงานกับนางเอกหรือตัวเอกได้ขึ้นครองบัลลังก์ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหา นิทานที่คุณเรียนได้เลือกไว้

4. การกำหนดลักษณะโครงสร้างขึ้นเองโดยยึดแนวทางต่อไปนี้

4.1 การสร้างตัวละครในเรื่อง ผู้เรียนเป็นผู้เลือกตัวละครด้วยตนเองจากตัวละคร 7 ประเภท ตามแนวทางที่คุณเรียนได้ศึกษา

4.2 การกำหนดหรือการสร้างพฤติกรรมของตัวละคร ผู้เรียนกำหนดพฤติกรรมของตัวละครที่มีลักษณะความสัมพันธ์เป็นคู่ เพื่อให้พฤติกรรมของตัวละครมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอื่นอย่างเป็นเหตุเป็นผล

4.3 การสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้าม และมีตัวเชื่อมทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามให้อยู่ด้วยกัน

4.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีโครงสร้างนิยาย

จากสาระสำคัญของการศึกษาตามทฤษฎีโครงสร้างนิยายข้างต้นพบว่า มีการนำทฤษฎีดังกล่าวไปใช้ในการวิเคราะห์นิทานในประเทศไทยดังนี้

ศิริพร ฐิตะฐาน (2537) ได้วิเคราะห์ตัวเอกและตัวร้ายในนิทานจักรๆ วงศ์ๆ ในบทความเรื่อง ท้องถิ่นนิทานและการเล่น การศึกษาคติชนในบริบททางสังคมไทย ได้ใช้ทฤษฎีโครงสร้างของ วลาดิมีร์ พรอพพ์ เป็นแนวศึกษาโครงเรื่องของนิทานจักรๆ วงศ์ๆ โดยใช้นิทานจากบทละครนอกสมัยอยุธยา มาศึกษา พบว่านิทานจักรๆ วงศ์ๆ มีโครงเรื่อง 3 ประเภทดังนี้ประเภทที่ 1 เรื่องจะเริ่มกล่าวถึงพระราชามิมหงาฬยงค์ มเหสีรองเกิดความอิจฉาริษยามเหสีเอก เมื่อมเหสีเอกคลอดโอรส

ซึ่งเป็นพระเอก ก็จะถูกกลั่นแกล้งให้ออกจากเมือง เช่นเรื่องสังข์ทอง สังข์ศิลป์ชัย พิณสุริวงค์ เมื่อพระเอกโตขึ้นจึงออกติดตามหาบิดามารดา สุดท้ายได้ชญาและมีเรื่องทะเลาะกับพ่อตา ประเภทที่ 2 เรื่องจะเริ่มที่พระเอกเป็นหนุ่มกำลังเสาะหาชญาที่ถูกต้องตามประเพณีเช่น ยกศรแล้วจึงได้ธิดาของพระราชามือเมืองนั้นมาครอง เช่น เรื่องการะเกด บางเรื่องอาจลักลอบเข้าหาธิดาของพระราชาก็มีเรื่องทะเลาะกับพ่อตา พระเอกฆ่าพ่อตาตาย หรืออาจถูกพ่อตาฆ่า เช่น สุวรรณหงส์ แล้วมีฤๅษีมาชุบชีวิต ต่อมาภายหลังต้องพลัดพรากกับชญาของคณีนี ระหว่างตามหาชญา พระเอกก็หลงเข้าไปเมืองอื่น และพระเอกมักจะทำพฤติกรรมชั่วๆ คือลักลอบเข้าหาธิดาพระราชามือเมืองนั้น ทำให้โครงเรื่องดังกล่าวนี้พระเอกมีชญาหลายคนในตอนจบ ประเภทที่ 3 เรื่องจะเริ่มที่พระเอกมีชญาแล้ว พระเอกและชญาออกประพาสป่า แต่มีเหตุให้ต้องพลัดพรากกัน อันเป็นเหตุให้พระเอกได้ชญาอีก เช่น เรื่องไชยเชษฐา พระเอกมีชญาอยู่แล้วเจ็ดคนก็ได้ชญาอีกเป็นคนที่แปด ในตอนจบของเรื่องมักมีการอิจฉาริชยากันระหว่างมเหสีเอกและมเหสีรอง

อารี รุ่งเรือง (2539) ได้ศึกษาเชิงวิเคราะห์นิทานกลอนอ่าน เป็นการศึกษาอนุภาคในตอนสำคัญในนิทานคำกลอน พบว่า นิทานคำกลอนมีโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกัน คือ ส่วนมากประกอบด้วยตอนสำคัญ 5 ตอน คือ ตอนกำเนิดตัวละครสำคัญ ตอนพลัดพรากออกจากเมือง ตอนได้คู่ครอง ตอนพลัดพรากจากคู่ครอง และตอนกลับมาพบกัน นิทานทุกเรื่องจบลงด้วยความสุข แม้ว่านิทานกลอนอ่าน จะมีเรื่องของอิทธิปาฏิหาริย์มาช่วยให้เรื่องสนุกสนานมากขึ้น แต่ทุกเรื่องก็มีโครงเรื่องเหมือนกัน ทำให้ผู้อ่านเดาเรื่องได้

พิชญานี เชิงศิริ (2542) ได้ศึกษาวรรณกรรมนิทานไทยตามทฤษฎีโครงสร้างนิทานของ วลาดิเมียร์ พรอพพ์ ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างของวรรณกรรมนิทานแต่ละภาค และสรุปโครงสร้างหลักของวรรณกรรมนิทานไทยโดยรวม พบว่า โครงเรื่องของนิทานจักรๆ วงศ์ๆ ของไทยแบ่งได้เป็น 3 โครงเรื่องคือ โครงเรื่องแบบที่ 1 เรื่องเริ่มที่ตัวละครวัยเด็ก โครงเรื่องแบบที่ 2 เรื่องเริ่มที่ตัวละครวัยหนุ่ม และโครงเรื่องแบบที่ 3 เรื่องเริ่มที่ตัวเอกมีภรรยาอยู่แล้ว เมื่อนำตอนต่างๆ ในโครงเรื่องแต่ละแบบมารวมกันจะได้ลำดับตอนในนิทานจักรๆ วงศ์ๆ โดยรวมดังนี้ ตอนวัยเด็ก ตอนได้นาง ตอนได้นางครั้งที่สอง และตอนกลับเมือง

พิสิทธิ์ กอบบุญ (2544) ได้วิเคราะห์โครงสร้างนิทานกำพรว้าไท – ลาว โดยใช้ทฤษฎีของพรอพพ์ สรุปประเภทของนิทานตามลักษณะของตัวเอกได้ 5 ประเภทดังนี้ ประเภทที่ 1 แบบกำพรว้าทั่วไป เป็นเรื่องที่ตัวเอกเกิดมากำพรว้าแต่มีลักษณะพิเศษ (แทนด้วย X) เช่น ขยันเป็นพิเศษ เกียจคร้านเป็นพิเศษ ปลูกต้นไม้เจริญงอกงามเป็นพิเศษ ยิงหน้าไม้เก่งเป็นพิเศษ และตัวเอกมักถูกกลั่นแกล้งจากผู้มีอำนาจเหนือกว่า แต่มีผู้ช่วยเหลือ ต้องต่อสู้กับตัวโกงแต่มักชนะตัวโกงเพราะมีผู้ช่วยเหลือ และตัวโกงได้รับการลงโทษภายหลัง ประเภทที่ 2 แบบกำพรว้าผีน้อย เป็นเรื่องของตัวเอกกำพรว้า ยากจนและถูกขับไล่จากที่อยู่ไปอยู่ในป่า ต่อมาได้รับความช่วยเหลือจากผีน้อย ตัวเอกมักได้สาวงามเป็น

ภรรยา แต่เมื่อเจ้าเมืองได้ยืมข่าวความงามของนางก็อยากได้ เจ้าเมืองจึงกลั่นแกล้งกำพรว้าให้ทำงานยากต่างๆ แต่กำพรว้าก็ทำสำเร็จเพราะได้รับความช่วยเหลือจากผีน้อย ประเภทที่ 3 แบบสุพรรณโมกษา เป็นเรื่องของกำพรว้าที่ได้นางไข่มุกที่ได้รับความพระราชทานจากพระอินทร์ แต่มีข้อแม้ว่ากำพรว้าต้องห้ามกินไข่มุก เจ้าเมืองอยากได้นางไข่มุก จึงกลั่นแกล้งกำพรว้าให้ทำงานยากต่างๆ แต่กำพรว้าก็ทำได้สำเร็จเพราะมีผู้วิเศษคอยช่วยเหลือเสมอ ต่อมากำพรว้าฝ่าฝืนข้อห้ามไปกินไข่มุก จึงพลัดพรากจากนางไข่มุก หลังจากนั้นจะมีการออกเดินทางตามหานาง ประเภทที่ 4 แบบซี้หูดสามเปา เป็นเรื่องของตัวเอกที่มีรูปร่างอัปลักษณ์ แต่สามารถปลุกมะเขืองามจนพระธิดาเจ้าเมืองเอามากินแล้วเกิดตั้งครรภ์ ตัวเอกและพระธิดาของเจ้าเมืองจึงถูกขับไล่ หลังจากนั้นได้พบกับผู้ช่วยเหลือที่มีของวิเศษทำให้สามารถแปลงร่างให้เป็นหนุ่มรูปงาม ประเภทที่ 5 แบบกำพรว้าไก่แก้ว เป็นเรื่องของกำพรว้าที่ตัวเอกเป็นผู้หญิงที่ถูกพ่อแม่ทิ้งไว้กับไก่อวิเศษ ไก่จะดูแลช่วยเหลือทุกอย่าง เมื่อไก่อตายจึงมีการนำไปฝังดิน หลังจากนั้นจะมีดอกไม้ขึ้นมาจากดิน เมื่อนางเอกลำดอกไม้ไปบูชาพระ ดอกไม้นั้นจะกลายเป็นหนุ่มรูปงาม

กิตติสารรงค์ กาฬสุวรรณ (2546) ได้ศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎีโครงสร้างนิทานของวลาดิเมียร์ พรอฟฟ์ และศึกษาคติชนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมภาคใต้จำนวน 238 เรื่อง สามารถแบ่งโครงสร้างหลักที่กำหนดลำดับพฤติกรรมและการดำเนินเรื่องของนิทาน ออกเป็น 6 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 นิทานเทพนิยายประกอบด้วยพฤติกรรมที่ทำให้ตัวเอกออกจากบ้านแล้ว ได้พบผู้ช่วยเหลือได้ของวิเศษหรือได้พบผู้ช่วยเหลือก่อนได้รับการทดสอบ ฝ่ายปฏิปักษ์ปลอมเป็นตัวเอก จากนั้นความจริงเปิดเผย ความโชคร้ายหมดไปแล้วจะได้แต่งงาน ประเภทที่ 2 นิทานชีวิตประกอบด้วยพฤติกรรมที่ทำให้ประสบความสำเร็จทุกขณตัวเอกต้องเดินทางออกจากบ้าน พบผู้ช่วยเหลือได้ของวิเศษหรือมีการหลอกและการหลงเชื่อ ต่อมาความจริงเปิดเผยและความโชคร้ายหมดไป ประเภทที่ 3 นิทานประจำถิ่น ประกอบด้วยโครงสร้างแบบเล่าเรื่องคนที่เกิดในท้องถิ่น โครงสร้างแบบฝีอรัลซ์ ประจำท้องถิ่น และโครงสร้างแบบเล่าที่มาของบางสิ่งบางอย่าง ประเภทที่ 4 นิทานสัตว์ประกอบด้วยโครงสร้างแบบตัวเอกที่เจ้าเล่ห์ชอบกลั่นแกล้งและโครงสร้างแบบตัวเอกที่ใช้ปัญญาแก้ไขปัญหา ประเภทที่ 5 นิทานมุขตลก ประกอบด้วยโครงสร้างแบบตัวเอกที่โง่เขลาและโครงสร้างแบบ ตัวเอกที่ฉลาด ประเภทที่ 6 นิทานคติประกอบด้วยโครงสร้างแบบตัวเอกที่ทำดีแล้วจะได้ผลดีตอบแทน

ปรมินท์ จารูวร (2547) ได้ศึกษาความขัดแย้งและความประนีประนอมในนิทานปรัมปราไทยเป็นการประยุกต์วิธีการศึกษาแบบโครงสร้างนิยมของโคลด เลวี-สเตราส์มาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ พบว่า ตำนานปรัมปราไทยได้สะท้อนให้เห็นปมปัญหาขัดแย้งในใจของบรรพชนไทยในเรื่องการเลือกรับนับถือศาสนาระหว่างความเชื่อดั้งเดิมกับพุทธศาสนาประการหนึ่งและเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์กับคนภายในกลุ่มและคนต่างกลุ่มอีกประการหนึ่ง การวิเคราะห์ตำนานปรัมปราไทยในเชิงโครงสร้างนี้ยังทำให้เข้าใจถึงมูลเหตุที่คนไทยหันมายอมรับนับถือพุทธศาสนา

ทั้งยังสามารถนำมาอธิบายสังคมไทยที่มีลักษณะของสังคมแห่งการประนีประนอมได้อีกด้วย อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นคุณค่าของตำนานปรัมปราในแง่ที่เป็นข้อมูลบันทึกร่องรอยความขัดแย้งเกี่ยวกับความคิดความเชื่อทางศาสนาและความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มต่างๆ เพื่อใช้ในการอธิบายลักษณะที่เป็นจริงของสังคมไทย

ฟาริส โยธาสมุทร (2556) ได้ศึกษาโครงสร้างของนิทานในวรรณคดีร้อยกรองสมัยอยุธยา จำนวน 17 เรื่องโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิทานของวลาดิเมียร์ พร็อพพ์ มาศึกษาโครงสร้างเชิงไวยากรณ์ และใช้ทฤษฎีโครงสร้างเรื่องเล่าของเอ เจ เกรมาส มาศึกษาโครงสร้างลึกลง เพื่อหาโครงสร้างพื้นฐานของนิทานในวรรณคดีร้อยกรองสมัยอยุธยา ผลการศึกษาโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างเชิงไวยากรณ์โครงสร้างนิทานของวลาดิเมียร์ พร็อพพ์ พบว่า พฤติกรรมเชิงหน้าที่ของตัวละครในวรรณคดีร้อยกรองสมัยอยุธยา ที่ตรงกับพฤติกรรมเชิงหน้าที่ในนิทานรัสเซียมีจำนวน 26 พฤติกรรมและมีพฤติกรรมที่ผู้วิจัยเสนอขึ้นใหม่ซึ่งไม่พบในนิทานรัสเซีย 7 พฤติกรรม เมื่อนำพฤติกรรมเชิงหน้าที่ต่างๆ มาเรียงตามลำดับ พบว่านิทานกลุ่มนี้มีโครงสร้างที่กำกับการดำเนินเรื่องร่วมกัน แสดงถึงลักษณะที่เป็นสากลของระบบคิดสากลของมนุษย์และลักษณะเฉพาะที่เนื่องมาจากบริบททางวรรณกรรมและสังคมวัฒนธรรม

ผลการศึกษาโครงสร้างลึกลงโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างเรื่องเล่าของ เอ เจ เกรมาส พบว่า ตัวกระทำหรือผู้แสดงบทบาทพื้นฐานมี 6 แบบได้แก่ผู้แสวงหา สิ่งที่แสวงหา ผู้ช่วยเหลือ ผู้ขัดขวาง ผู้ให้และผู้รับ การศึกษาโครงสร้างลึกลงพบว่าวรรณคดีร้อยกรองสมัยอยุธยามีสถานะเป็นเครื่องมือแห่งความเพื่อฝันเพื่อใช้ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์โดยเน้นที่ความต้องการของผู้ชายเป็นหลัก อีกทั้งยังเห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้ชายที่มีอำนาจและไม่มีอำนาจที่แฝงอยู่ในตัวบท ทำให้ตีความได้ว่าสิ่งที่ตัวเอกในนิทานวรรณคดีร้อยกรองสมัยอยุธยาแสวงหาคือ การเป็นผู้ชายที่มีอำนาจผ่านการยอมรับหรือขัดแย้งกับอำนาจของผู้ปกครอง วิธีการเข้าถึงอำนาจดังกล่าวแสดงให้เห็นคู่ตรงข้ามในการปฏิสัมพันธ์กับอำนาจซึ่งเป็นกรอบวิธีคิดของคนในสังคมเกี่ยวกับอำนาจ และเป็นทางออกทางจิตใจให้แก่คนในสังคมที่มีความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองหรือผู้มีอำนาจกับคนที่ไม่มีอำนาจ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีโครงสร้างนิยาม พบว่า งานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการนำทฤษฎีโครงสร้างนิยามมาใช้ในการวิเคราะห์นิทานในรูปแบบต่างๆ ของประเทศไทย แต่ยังไม่เคยมีผู้ใดนำทฤษฎีโครงสร้างนิยามมาใช้ในการสอนการเขียนนิทานที่มีการนำเสนอรูปแบบโครงสร้างนิทานที่น่าสนใจในการนำมาเขียนเป็นนิทานได้ชวนติดตามเรื่องราว

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำทฤษฎีดังกล่าวมาประยุกต์ใช้สำหรับการสอนการเขียนนิทาน เนื่องจากนิทานเป็นรูปแบบของวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่มีลักษณะเช่นเดียวกับภาษาที่มีระบบและกฎเกณฑ์ซ่อนอยู่ในรูปแบบของคู่ตรงข้าม ตัวเชื่อมและการกลับเรื่องกัน จากรูปแบบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างของกระบวนการคิดของมนุษย์ที่มีความเป็นสากลปรากฏอยู่ในทุกวัฒนธรรม

ดังนั้นการศึกษาในเชิงโครงสร้างจึงสามารถนำประยุกต์ใช้ในการวางโครงเรื่องเพื่อเขียนนิทานได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งมีนักการศึกษาที่สนใจในเรื่องทฤษฎีโครงสร้างนิยมหลายท่าน อาทิ Vladimir Propp นักคิดชาวรัสเซียที่ทำการศึกษานิทานเชิงสร้าง Claude Lévi-Strauss นักคิดชาวฝรั่งเศสที่ศึกษาวิธีการผูกเรื่องและดำเนินเรื่องในตำนานปรัมปรา เป็นต้น

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

5.1 แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับทฤษฎีการสร้างความรู้ไว้ดังนี้

Fosnot (1996: 12 – 15) กล่าวว่าทฤษฎีการสร้างความรู้เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้และการเรียนรู้ โดยอาศัยพื้นฐานทางจิตวิทยา ปรัชญาและมนุษยวิทยาที่ใช้อธิบายว่าความรู้คืออะไร มาอย่างไร ซึ่งความรู้เป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งมีการเปลี่ยนแปลงได้ และมีการพัฒนาโดยอาศัยสื่อกลางทางสังคมและวัฒนธรรม ส่วนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สามารถควบคุมได้ด้วยตนเองโดยต้องต่อสู้กับความขัดแย้งระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่แตกต่างกับความรู้เดิม ซึ่งเป็นการสร้างความรู้ใหม่

Glaserfeld (1995: 22 – 25) กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ว่าเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้และการเรียนรู้ที่มีรากฐานมาจากปรัชญา จิตวิทยา และการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อความหมายและการควบคุม ทฤษฎีการสร้างความรู้มีหลักการ 2 ข้อ คือ 1) ความรู้ไม่ได้เกิดจากการรับรู้เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการสร้างขึ้นโดยตัวผู้เรียนที่มีความรู้ความเข้าใจ และ 2) หน้าที่ของการรับรู้คือการปรับตัวและการประมวลประสบการณ์ทั้งหมด และใช้ประโยชน์จากการจัดประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ ดังนั้นบุคคลสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ โดยอาศัยการเพิ่มประสบการณ์จากสิ่งต่างๆ เหล่านั้น

Driscoll (1994: 171 – 174) กล่าวถึงเป้าหมายของแนวคิด Constructivism คือการให้เด็กสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากประสบการณ์ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Piaget ที่เรียกว่าทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของตนว่า เป็นแนวคิดที่เชื่อว่าการได้มาซึ่งความรู้เป็นกระบวนการที่ดำเนินไปโดยการสร้างขึ้นมาจากตัวตนเองจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยการลงมือกระทำกับวัตถุ และประสบการณ์เดิมมีผลต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้แนวคิดนี้ยังให้การยอมรับแนวคิดของ Ausubel เกี่ยวกับการให้ความสำคัญต่อประสบการณ์เดิมหรือโครงสร้างส่วนบุคคลว่ามีผลต่อการจัดการเรียนการสอน (Sutherland, 1992: 79) รวมถึงให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการเรียนรู้ของเด็กจากแนวคิดของ Vygotsky (McInerney and McInerney, 1994: 109) รวมถึงเชื่อมั่นในแนวคิดของ Dewey ที่ยอมรับประสบการณ์และข้อเท็จจริงที่ได้รับทางประสาทสัมผัส แต่ไม่ถือเอาประสาทสัมผัสเพียงอย่างเดียว

เป็นบ่อเกิดของความรู้ และไม่ใช้ประสบการณ์ทุกประสบการณ์เป็นความรู้ ความรู้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการไตร่ตรองเกี่ยวกับประสบการณ์ (ไพจิตร สดวกการ, 2539: 19 – 35)

Richardson (1994: 1) ได้กล่าวว่า การสร้างความรู้เป็นทฤษฎีการเรียนรู้หรือการสร้าง ความหมายของสิ่งที่รับรู้ ทฤษฎีนี้เชื่อว่ามนุษย์สามารถสร้างความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวได้ด้วยตัวเอง เพราะมนุษย์มีศักยภาพในการสร้างความรู้จากประสบการณ์ที่เป็นจริง

อิสรา ก้านจักร และ สุมาลี ชัยเจริญ (2547) ให้ความหมายของทฤษฎีการสร้างความรู้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน มีการสร้างความรู้จากความสัมพันธ์ของสิ่งที่พบเห็นกับความรู้เดิมที่มีมาก่อน โดยพยายามนำความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ ประสบการณ์ เดิมมาใช้

ดารุณี ภัทรโกคิน (2544) ให้ความหมายของทฤษฎีการสร้างความรู้ว่าเป็นทั้งแนวปรัชญา ความเชื่อ และเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้และการเรียนรู้ โดยมีรากฐานมาจากปรัชญาจิตวิทยาและมานุษยวิทยา ซึ่งกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจเกิดจากตัวผู้เรียนเป็นผู้สร้างขึ้น โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โครงสร้างทางปัญญา แรงจูงใจภายใน จึงทำให้เกิด ประสบการณ์ที่เชื่อมโยงความรู้เดิมของผู้เรียนกับประสบการณ์ใหม่ ซึ่งจะเป็นความรู้ที่มีความหมายในการเรียนรู้

แนวคิดของนักการศึกษาและนักจิตวิทยาดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรู้เป็นสิ่งที่มิอยู่ในตัวบุคคล บุคคลสามารถสร้างความรู้หรือความหมายของสิ่งที่รับรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยสังคมและวัฒนธรรมที่ได้มีปฏิสัมพันธ์เป็นสื่อกลาง จึงทำให้เกิดความรู้ซึ่งความรู้นั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ส่วนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลสร้างความหมาย คือเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่รับรู้ใหม่และแตกต่างจากสิ่งที่เคยรู้มาก่อน ดังนั้นความหมายหรือความเข้าใจของบุคคลจะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์และสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตน

5.2 แนวคิดจากทฤษฎีพื้นฐานการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

Constructivism เป็นกลุ่มผลงานหรือทฤษฎีที่มีรากฐานมาจากปรัชญาและทฤษฎีทางจิตวิทยาที่หลากหลาย เช่น ปรัชญาการศึกษาของ Dewey and Goodman ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของ Piaget ทฤษฎีประวัติศาสตร์ของ Vygotsky ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์และวัฒนธรรมของ Bruner และได้รับอิทธิพลมาจากนักจิตวิทยากลุ่ม Gestalt psychologists และ Bartlett เป็นต้น (Driscoll, 1994: 359; Woolfolk, 1995: 275) แต่ทฤษฎีที่ถือว่าเป็นต้นกำเนิดของ Constructivism และเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายคือ ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของ Piaget และทฤษฎีประวัติศาสตร์สังคมของ Vygotsky (Gredler, 1997: 58) ดังนั้น การสร้างกระบวนการเรียนรู้ภายใต้แนวคิดของ

Constructivism จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญจากทฤษฎีทั้งสองเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบโครงสร้างของการจัดกระบวนการเรียนรู้ในลำดับต่อไป

5.2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของPiaget

Jean Piaget (1972, อ้างถึงใน ปิยนุช จุกนิษฐ์, 2544: 89) กล่าวว่าความรู้ไม่ใช่ตัวสารสนเทศที่คงที่ (A Static body Information) ที่ส่งผ่านจากผู้สอนไปยังตัวผู้เรียน แต่เป็นกระบวนการสร้างและจัดระบบโครงสร้างของความรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนจะต้องมีการสร้างและปรับโครงสร้างของรูปร่างนี้ด้วยตนเอง Piaget ได้เสนออีกว่าการรู้บางสิ่งมีความหมายมากกว่าการจำข้อมูล การรู้ (Knowing) เกี่ยวกับการจัดลำดับข้อมูลและการขยายความคิดรวบยอดที่บุคคลมีอยู่เพื่อรับประสบการณ์หรือข้อมูลใหม่ นอกจากนี้ Piaget ได้ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งเป็นพื้นฐานของแนวคิด Constructivist โดย Piaget แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ระยะประสาทสัมผัส กล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Stage) คือ อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ปี เด็กจะรู้เฉพาะสิ่งที่เป็นรูปธรรม โดยผ่านประสาทสัมผัสทางปาก หู ตา ต่อสภาพแวดล้อม มีพฤติกรรมที่แสดงออกต่อสิ่งเร้า มีความเจริญอย่างรวดเร็วในด้านความคิด ความเข้าใจ การประสานงานระหว่างกล้ามเนื้อและสายตา และการใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ ต่อสภาพจริงรอบตัว เด็กในวัยนี้ชอบทำอะไรบ่อยๆ ซ้ำๆ เป็นการเลียนแบบ พยายามแก้ปัญหาแบบลองผิดลองถูก ความสามารถในการคิดวางแผนของเด็กอยู่ในขีดจำกัด

ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมสำหรับความคิดที่มีเหตุผล (Pre – parational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 2 – 7 ปี เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาพูดและเข้าใจเครื่องหมายต่างๆ หรือสภาพแวดล้อมรอบตัว สัญลักษณ์ต่างๆ เด็กสามารถสร้างโครงสร้างความรู้ทางปัญญาแบบง่ายๆ โดยไม่เห็นวัตถุหรือเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กัน ซึ่งการคิดพื้นฐานที่อาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ เด็กในวัยนี้ยังไม่สามารถคิดแบบเป็นเหตุเป็นผลได้ Piaget ได้แบ่งขั้นนี้ออกเป็นขั้นย่อยๆ 2 ขั้น คือ

1. ขั้นก่อนเกิดความคิดรวบยอด (Pre – conceptual Thought) อยู่ในช่วง 2 – 4 ปี โดยมีลักษณะชอบสำรวจ ตรวจสอบเด็กจะสนใจว่าทำไมเหตุการณ์ต่างๆ จึงเกิดขึ้นได้อย่างไร เด็กเริ่มจะใช้ภาษาและเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ โดยที่เด็กในขั้นนี้จะมีลักษณะต่างๆ ดังนี้

- 1.1 ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางชัดเจน
- 1.2 มองไม่เห็นวัตถุที่เหมือนกัน อาจมีบางส่วนต่างกัน
- 1.3 เริ่มคิดอย่างมีเหตุผลเป็นแบบตามใจตนเอง
- 1.4 ตัดสินใจต่างๆ ตามที่มองเห็น

2. **ขั้นคิดแบบรู้ขึ้นได้เอง (Intuitive Thought)** อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 4 – 7 ปี เป็นการคิดเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างแบบรวดเร็วโดยไม่คำนึงถึงความละเอียด การคิดและการตัดสินใจขึ้นอยู่กับความรู้เป็นส่วนใหญ่ ทำให้การตัดสินใจเปลี่ยนไปมา ความเข้าใจเด็กเริ่มมีปฏิกิริยาต่อสิ่งแวดล้อม มีความสนใจอยากรู้อยากเห็น มีการซักถามมากขึ้น มีการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ที่อยู่รอบข้าง ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการคิด อย่างไรก็ตามความเข้าใจของเด็กวัยนี้ก็ยังขึ้นอยู่กับสิ่งที่รับรู้จากภายนอก โดยเด็ดในขั้นนี้มีลักษณะดังนี้

2.1 เข้าใจเรื่องจำนวน

2.2 เข้าใจเรื่องการคงที่ (Conversation) เริ่มคิดว่าของบางสิ่งบางอย่างยังคงเดิม ไม่คำนึงถึงรูปร่างและจำนวนที่เปลี่ยนไป

2.3 เล่นเพื่อเข้าสังคมมากขึ้น เลียนแบบบทบาทต่างๆ และยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

ขั้นที่ 3 ขั้นการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงรูปธรรม (Concrete Operational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 7 – 11 ปี เด็กวัยนี้สามารถใช้สมองในการคิดอย่างมีเหตุผล แต่กระบวนการคิดและการใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาต้องอาศัยสิ่งที่เป็นรูปธรรม จุดเด่นของเด็กวัยนี้คือเริ่มมีเหตุผลสามารถคิดกลับไปกลับมาได้ เริ่มมองเห็นเหตุการณ์และสิ่งต่างๆ ได้หลายแง่มุมมากขึ้น สามารถตั้งกฎเกณฑ์นำมาใช้ในการแบ่งแยกสิ่งต่างๆ เป็นหมวดหมู่ได้

ขั้นที่ 4 ขั้นการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงนามธรรม (Formal Operational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 11 – 15 ปี ในขั้นนี้โครงสร้างทางความคิดของเด็กได้พัฒนาถึงขั้นสูงสุด เด็กจะเริ่มเข้าใจกฎเกณฑ์ทางสังคมได้ดีขึ้น สามารถเรียนรู้โดยใช้เหตุผลมาอธิบายและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ เด็กรู้จักคิดตัดสินใจ มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ได้มากขึ้น สนใจในสิ่งที่เป็นนามธรรม และสามารถเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ดีขึ้น

พัฒนาการของเด็กจะเป็นไปตามลำดับขั้นและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากระดับต่ำไปสู่ระดับสูงโดยไม่มีการกระโดดข้ามขั้น แต่บางช่วงอาจช้าหรือเร็วก็ได้ พัฒนาการทางสติปัญญาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใน 2 ลักษณะคือ

1. การผสมผสานหรือการซึมซับ (Assimilation) หมายถึง การซึมซับประสบการณ์ที่ได้ให้เข้ามาอยู่ในโครงสร้างของสติปัญญา (Cognitive Structure) ของเด็ก

2. การปรับโครงสร้างของสติปัญญาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (Accommodation) เป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดของเด็กที่มีอยู่ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ใหม่

หลักการสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การสร้างภาวะสมดุล (Equilibration) หมายถึง การที่บุคคลแต่ละคน จะต้องปรับปรุงความสมดุลทางสติปัญญาจากขั้นต่ำไปหาขั้นที่สูงกว่า โดยใช้

การซึมซับประสบการณ์ และปรับโครงสร้างทางสติปัญญาทั้งสองข้อและการปรับสมดุลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคนเพื่อการพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงขึ้นไป

Piaget มองว่าความรู้ไม่ใช่สิ่งที่ดูดซับได้ แต่จะถูกสร้างขึ้นในสมองของมนุษย์ โดยผ่านการกระทำ เด็กไม่ใช่ผู้นั่งรับความรู้แต่เป็นผู้แสวงหาความรู้โดยการกระทำของตนเอง เพื่อพัฒนาสติปัญญา พลังที่จะสร้างสติปัญญาจะต้องมาจากภายในตัวเด็กเอง โดยความรู้มีอยู่ด้วยกัน 3 แบบ คือ

1. ความรู้ทางกายภาพ เป็นความรู้ชนิดแรกที่เด็กพัฒนาขึ้นและเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับโครงสร้างของความรู้อื่นๆ ความรู้ทางกายภาพนี้พัฒนามาจากการสังเกตและการมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ

2. ความรู้ทางตรรกศาสตร์ Piaget เชื่อว่า ความรู้ทางตรรกศาสตร์เกิดมาจากประสบการณ์ทางกายภาพ เกิดขึ้นเมื่อเด็กแสดงออกทางการกระทำโดยเชื่อมโยงกับสติปัญญา

3. ความรู้ทางสังคม เป็นความรู้ที่แตกต่างจากความรู้ทางกายภาพและความรู้ทางตรรกศาสตร์ แต่เกิดมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง ข้อตกลงที่ตั้งขึ้นจะแสดงบทบาทที่สำคัญในการได้มาซึ่งความรู้ทางสังคม (วรรณทิพา รอดแรงคำ, 2540: 67)

Piaget กล่าวถึงปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาสติปัญญาและความคิด คือการปะทะสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ส่งผลทำให้ระดับสติปัญญาและความคิดมีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา การปะทะสัมพันธ์เป็นกระบวนการปรับตัวของอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกและการจัดการภายในสมองเพื่อให้สมดุลกับสิ่งแวดล้อม Piaget กล่าวถึงการปรับตัวว่าเป็นผลระหว่างกระบวนการดูดซึมเข้าสู่โครงสร้าง (Assimilation) และการปรับเข้าสู่โครงสร้าง (Accommodation) ผลจากการทำงานดังกล่าวก่อให้เกิดรูปแบบของความคิดขึ้น ซึ่ง Piaget เรียกรูปแบบของความคิดนี้ว่า สคริม (Scheme) (Morrison, 1995: 123 – 125)

ในการเรียนรู้ของบุคคล Piaget (Piaget, อ้างถึงใน McCown and Roop, 1992: 49 – 50) มีความเชื่อว่าการที่บุคคลมีพัฒนาการทางสติปัญญาช้าเร็วแตกต่างกันนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 4 อย่างคือ

1. วุฒิภาวะ (Maturation) Piaget เชื่อว่าการมีพัฒนาการทางร่างกาย อวัยวะรับสัมผัสและประสาทที่มีความพร้อม มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล

2. ประสบการณ์ (Experience) Piaget เชื่อว่าการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทำให้เกิดการสั่งสมของประสบการณ์ในบุคคลนั้นๆ Piaget ได้แบ่งประสบการณ์ของบุคคลออกเป็น 2 ประเภท คือ ประสบการณ์ที่เนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (Physical environment) และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการคิดหาเหตุผลทางคณิตศาสตร์ (Logical – mathematical environment)

3. การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (Social transmission) เป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับและเรียนรู้เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทั้งที่เป็นสิ่งแวดล้อมด้านบุคคล ประเพณีและวัฒนธรรม ฯลฯ Piaget เชื่อว่าประสบการณ์ทางสังคมที่บุคคลแต่ละคนได้รับจะส่งผลต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น

4. กระบวนการพัฒนาสมดุล (Equilibration) เป็นกลไกในการปรับโครงสร้างความรู้ของบุคคลให้อยู่ในภาวะสมดุล เมื่อบุคคลเกิดความขัดแย้งทางความคิด บุคคลจะพยายามลดความขัดแย้งดังกล่าว โดยการหาเหตุผลให้กับความคิดที่ขัดแย้งกันหรือหาข้อมูลเพิ่มเติม ฯลฯ กระบวนการพัฒนาสมดุลจึงเป็นกระบวนการกำกับตนเอง (Self – regulation) ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและทำให้เกิดภาวะสมดุลระหว่างโครงสร้างความรู้เดิมกับข้อมูลที่รับรู้ใหม่

ทิสนา แคมมณี และคณะ (ม.ป.ป.: 7 - 13) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้หรือทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ว่าเป็นทฤษฎีที่ตั้งอยู่บนฐานแนวคิดของ Piaget โดยกล่าวว่ามนุษย์มีแนวโน้มพื้นฐานที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. การจัดระบบโครงสร้างความรู้ (organization) เป็นการจัดภายในโดยวิธีรวมกระบวนการต่างๆ เข้าเป็นระบบ

2. การปรับขยายโครงสร้างความรู้ (adaptation) ซึ่งเป็นการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่มีมาตั้งแต่เกิด การปรับตัวของคนเกิดจากการที่คนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การปรับตัวนี้มี 2 กระบวนการคือ

2.1 กระบวนการดูดซึมประสบการณ์ (assimilation) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผ่านการรับรู้สิ่งเร้าเข้าไปในสมอง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นมีการจัดกระทำ โดยการเชื่อมโยงกับข้อมูลเดิมที่มีอยู่ในโครงสร้างทางสติปัญญาของตน (schema) ที่บุคคลสั่งสมมาตั้งแต่เกิด เมื่อกระบวนการที่ความรู้ใหม่กับความรู้เดิมเชื่อมโยงได้อย่างลงตัวและมีความหมายกับบุคคลนั้น จะทำให้บุคคลนั้นอยู่ในสภาวะสมดุล (Equilibrium) มีความเข้าใจในประสบการณ์หรือข้อความรู้ สามารถอธิบายและแสดงออกได้ตามความเข้าใจของตนเอง เพราะตนเป็นผู้คิด ผู้สร้างความหมายของสิ่งนั้นด้วยตนเอง

2.2 กระบวนการปรับโครงสร้างทางเชาว์ปัญญา (accommodation) ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสติปัญญาเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมใหม่ เมื่อบุคคลรับสิ่งเร้าเข้าไปและพยายามดูดซึมเชื่อมโยงสิ่งเร้าใหม่เข้ากับความรู้เดิมที่ตนมีอยู่ในโครงสร้างทางสติปัญญาของตน แต่ไม่สามารถดูดซึมรับเข้าไปเชื่อมโยงกันอย่างมีความมีความหมายได้ จะเกิดสภาวะที่เรียกว่า สภาวะไม่สมดุล เมื่อบุคคลเกิดสภาวะนี้จะทำให้งุนงง สงสัย สับสน บุคคลนั้นจะพยายามปรับสภาวะนั้นโดยใช้กระบวนการทางสติปัญญาของตนในการคิดหาวิธีที่จะสร้างความหมายของสิ่งเร้าใหม่กับสิ่งเดิมที่มีอยู่ หรือบางครั้งอาจใช้กระบวนการทางสังคมเข้าไปช่วยในการหาข้อมูลความคิดเห็นต่างๆ

จนในที่สุดบุคคลนั้นสามารถสร้างความหมายของสิ่งนั้นกับสิ่งเดิมได้ ความหมายที่สร้างขึ้นจึงเป็น ผลการเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการสร้างความหมายของข้อมูล สิ่งเร้าและประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันของบุคคลแต่ละคน

จากแนวคิดของ Piaget สะท้อนให้เห็นว่า บุคคลแต่ละคนมีความสามารถ ในการเรียนรู้แตกต่างกัน การจัดการการสอนจึงต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับความสามารถและ ความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่างๆ ของแต่ละบุคคลด้วย

5.2.2 ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของ Vygotsky

Vygotsky เชื่อว่าองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล คือการ สร้างสื่อกลางและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมทาง สังคมและวัฒนธรรมว่าช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของบุคคล การช่วยเหลือและชี้แนะจาก ผู้ที่มีความชำนาญมากกว่าจะทำให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ ประสบการณ์จากการ แก้ปัญหาดังกล่าวจะทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้และสามารถแก้ปัญหาได้ตามลำพังในเวลาต่อมา (Renshaw, 2541: 90 – 93)

สุมาลี กาญจนชาติ (2543: 18) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เชิงสังคมว่าเป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดของ Vygotsky เป็นพื้นฐานสำคัญ เชื่อว่าองค์ประกอบที่สำคัญ ต่อการเรียนรู้ของบุคคลคือการสร้างสื่อกลาง (Mediation) และการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ทางสังคมและวัฒนธรรม บุคคลสามารถสร้างกระบวนการจำสิ่งที่ตนรับรู้ได้โดยใช้สัญลักษณ์หรือ เครื่องหมายที่เป็นข้อตกลงทางสังคมและถูกถ่ายทอดมาทางวัฒนธรรม เช่น ภาษา กิริยาท่าทาง สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ฯลฯ

Gredler (1997: 243 – 256) ได้กล่าวถึงรายละเอียดของทฤษฎีประวัติศาสตร์ สังคมของ Vygotsky ว่ามนุษย์และสัตว์มีกระบวนการสืบทอดทางชีววิทยา (biological heritage) เป็นตัวกำหนดพัฒนาการขั้นพื้นฐานทางสมอง ประกอบด้วย การรับรู้ (perception) การจำอย่างง่าย (simple memory) และความสนใจโดยธรรมชาติ (involuntary attention) ต่อมาเมื่อมนุษย์รู้จัก พัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ รู้จักประดิษฐ์สัญลักษณ์ขึ้นใช้ในการสื่อสาร รู้จักสร้างและใช้สิ่งเร้าในฐานะ ที่เป็นเครื่องช่วยการจำและการคิด สิ่งเหล่านี้ก็มีการถ่ายทอดจากชนรุ่นหนึ่งไปสู่ชนอีกรุ่นหนึ่งเรียกว่า กระบวนการสืบทอดทางประวัติศาสตร์สังคม (sociohistorical heritage) ซึ่งเกิดขึ้นเฉพาะสังคมมนุษย์

มนุษย์จึงมีพฤติกรรมที่ต่างจากสัตว์โลกชนิดอื่นเนื่องจากการสืบทอดทางภาษา และระบบสัญลักษณ์ส่งผลให้ระบบการทำงานของสมองมนุษย์พัฒนาจากขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นสูง หรือซับซ้อนยิ่งขึ้น อันประกอบด้วย การรับรู้ที่จัดเป็นกลุ่ม (categorical heritage) การจำเชิงเหตุผล (logical memory) การคิดเชิงนามธรรมหรือเชิงมโนคติ (abstract or concept thought) การเลือก ฟังอย่างรอบคอบ (selective attention) และการรู้คิด กล่าวคือ การทำงานที่ซับซ้อนทางสมอง

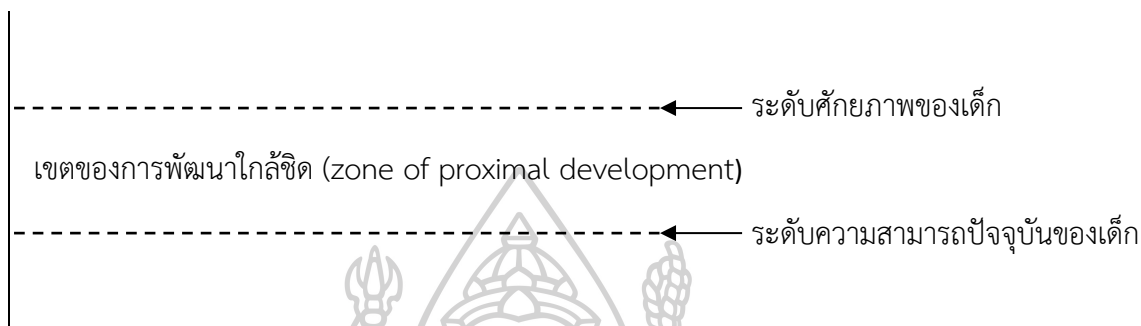
ถูกพัฒนาขึ้นผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและการใช้ระบบสัญลักษณ์ควบคุมและกำกับจากสมมติฐานที่กล่าวมา จึงสรุปได้ว่าพัฒนาการที่ซับซ้อนทางสมองเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่เชื่อมโยงกัน 2 กระบวนการ คือ กระบวนการเรียนรู้ภาษาและระบบสัญลักษณ์ และกระบวนการเรียนรู้ที่จะใช้ภาษาและระบบสัญลักษณ์กำกับและควบคุมการคิดของมนุษย์ โดยมีหลักการ 2 ข้อเป็นตัวอธิบายการเปลี่ยนแปลงการทำงานของสมองจากขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นที่ซับซ้อนคือ

หลักการข้อที่ 1 เรียกว่ากฎทั่วไปของพัฒนาการทางพันธุกรรม (The General Law of Genetic Development) กล่าวว่าการทำงานที่ซับซ้อนทางสมองทั้งหมดมีจุดกำเนิดจากปฏิสัมพันธ์ทางสังเคราะห์ระหว่างบุคคลกับบุคคล ที่เรียกว่า จิตวิทยาระหว่างบุคคล (interpsychological) จากนั้นบุคคลจะค่อยๆ ได้มาซึ่งความหมายและกลายเป็นสิ่งที่มีอยู่ภายในตัวบุคคลเรียกว่าจิตวิทยาภายในตนเอง (intrapsychological) นั่นคือความสัมพันธ์ที่มีในสมองของบุคคลครั้งหนึ่งเคยเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมาก่อน เช่น ภาษาพูดเริ่มต้นจากการใช้เพื่อสื่อสารกับบุคคลอื่น จากนั้นจึงค่อยเปลี่ยนเป็นภาษาพูดภายใน (inner speech) ซึ่งเป็นความหมายของการคิดนั่นเอง

หลักการข้อที่ 2 เรียกว่ากระบวนการสร้างความหมาย (The Processes of Signification) กล่าวว่ามนุษย์ใช้ภาษาในการจัดระบบการรับรู้ สร้างนัยทั่วไปและสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้น โดยการจัดกระทำกับสัญลักษณ์ความจำอย่างง่ายจะกลายเป็นความจำเชิงเหตุผลที่เป็นระบบ และเมื่อมีพัฒนาการสูงสุดมนุษย์จะสามารถควบคุมการจำและความสนใจโดยใช้สิ่งเร้าที่กำหนดขึ้นเอง เช่น สามารถจดจำค่าต่างๆ ได้จากการนำค่าเหล่านั้นมาแต่งเป็นประโยคหรือเรื่องราว นอกจากนี้พัฒนาการของกระบวนการทางสมองระดับสูงยังขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ที่จะใช้สิ่งเร้าและสัญลักษณ์ช่วยควบคุมการดำเนินการภายในสมองที่ซับซ้อน การรวมกันระหว่างภาษากับการทำกิจกรรมจะสร้างพัฒนาการทางปัญญาที่เป็นนามธรรมขึ้น Vygotsky ได้ศึกษาพบว่า ขณะเด็กพยายามแก้ปัญหาที่ซับซ้อนจะมีการวิจารณ์แสดงความคิดเห็นในการกระทำของตนเอง มีการพูดขึ้นนำการกระทำ พฤติกรรมนี้จะปรากฏมากขึ้นเมื่อเป็นการทำงานเชิงวิชาการที่ต้องใช้สมองและปรากฏมากที่สุดขณะที่เด็กทำงานโดยไม่มีผู้ใหญ่อยู่ด้วย

ทฤษฎีของ Vygotsky นอกจากจะให้ความสำคัญกับภาษา และการมีปฏิสัมพันธ์ในฐานะเป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างพัฒนาการทางสมองมนุษย์ขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นที่ซับซ้อน อีกสิ่งหนึ่งที่ Vygotsky ให้ความสำคัญไม่แพ้กันคือ การพัฒนาความสามารถทางสมองระดับสูงต้องเน้นพัฒนาการที่เหนือความสามารถปัจจุบันของเด็กที่เรียกว่า เขตของการพัฒนาใกล้ขีด (zone of proximal development) ซึ่งมีลักษณะดังภาพประกอบ 1 โดยใช้สถานการณ์ที่เลยขีดความสามารถปัจจุบันของเด็กแต่อยู่ในขอบเขตของศักยภาพที่เด็กจะทำได้ด้วยการช่วยเหลือแนะนำของผู้ใหญ่หรือการทำร่วมกับเพื่อนๆ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถทางสมองของเด็ก ผลจากการทดลองของ Vygotsky กับเด็ก 2 คนที่มีอายุสมอง 8 ปีพบว่าหลังจากใช้วิธีการดังกล่าว เด็กคนหนึ่งสามารถ

แก้ปัญหาของเด็กอายุ 12 ปี อีกคนหนึ่งสามารถแก้ปัญหาของเด็กอายุ 9 ปีได้ ซึ่งเขาอธิบายว่าการรู้ความหมายของภาษาหรือความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของพัฒนาการทางปัญญา สิ่งสำคัญคือพัฒนาการในเขตของการพัฒนาใกล้ชิดจะถูกสร้างขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กหรือเด็กกับเด็กที่เก่งกว่า

แผนภาพที่ 5 แสดงเขตของการพัฒนาใกล้ชิดของ Vygotsky

Lev Semanovick Vygotsky (1978, อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2552: 205) เสนอแนวคิดที่เน้นความสำคัญของวัฒนธรรมและสังคมรวมถึงการเรียนรู้ที่มีต่อการพัฒนาเชาวน์ปัญญา การเข้าใจพัฒนาการของมนุษย์จะต้องเข้าใจวัฒนธรรมการเลี้ยงดู เพราะตั้งแต่แรกเกิดมนุษย์จะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลงานของมนุษย์ คือวัฒนธรรม ซึ่งวัฒนธรรมแต่ละวัฒนธรรมจะช่วยบ่งชี้ผลผลิตของพัฒนาการของเด็ก เป็นต้นว่า เด็กควรจะเรียนรู้อะไรบ้าง ควรมีความสามารถทางด้านใดบ้าง สถาบันสังคมต่างๆ ตั้งแต่ครอบครัวขึ้นไปก็มีบทบาทที่สำคัญที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้และมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเชาวน์ปัญญา พัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของเด็กแต่ละวัยจะเพิ่มขึ้นขั้นสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคลได้ ก็ต่อเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากผู้ใหญ่หรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก เช่น ญาติ หรือเพื่อนวัยเดียวกัน นอกจากนี้ Vygotsky ยังได้แบ่งระดับของเชาวน์ปัญญาออกเป็น 2 ชั้น คือ 1. ระดับเชาวน์ปัญญาเบื้องต้น (Elementary mental process) หมายถึง เชาวน์ปัญญามูลฐานตามธรรมชาติโดยไม่ต้องเรียนรู้ เช่น เด็กสามารถดูตม สามารถใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายสัมผัส ตรวจสอบสิ่งแวดล้อมรอบตัว สามารถช่วยตัวเองตามธรรมชาติ เช่น ใช้มือเกาะเก้าอี้ หรือมานั่งเพื่อจะยืน 2. ระดับเชาวน์ปัญญาเบื้องต้นสูง (Higher mental process) หมายถึง เชาวน์ปัญญาที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดู ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้โดยใช้ภาษา เด็กจะเรียนรู้ภาษา ทำให้เด็กเรียนรู้ความคิดรวบยอด สัญลักษณ์ต่างๆ ช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งแวดล้อม ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการคิด ภาษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเชาวน์ปัญญา

5.2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีความหมายของ Ausubel

Ausubel เป็นผู้ตั้งทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีความหมายขึ้น (Theory of Meaningful Verbal Learning) Ausubel อธิบายว่า การเรียนรู้ประกอบด้วย 2 กระบวนการคิด (1) การสร้างความคิดรวบยอด (Concept Formation) (2) การดูดซึมความคิดรวบยอด (Concept Assimilation) การสร้างความคิดรวบยอดเป็นกระบวนการแยกลักษณะสำคัญที่เหมือนๆ กันของวัตถุหรือเหตุการณ์ต่างๆ ออกมารวมสร้างขึ้นเป็นความคิดรวบยอด

เมื่อนำมาใช้เป็นวิธีสอนคือการเรียนรู้ด้วยการค้นพบหรือใช้วิธีอุปมาน (Inductive Process) เช่นเด็กที่เรียนรู้ความคิดรวบยอดของเครื่องใช้ประจำวัน เช่น “หมวก” “รองเท้า” ซึ่งมีประสบการณ์ว่า ถ้าออกไปข้างนอกจะต้องสวมหมวกที่ศีรษะ สวมรองเท้าที่เท้า เด็กรับรู้รูปร่างหมวก และคำว่ารองเท้า แทนสิ่งที่ตนรับรู้และมีโนภาพ

ส่วนการดูดซึมความคิดรวบยอดคือ การเรียนความคิดรวบยอดจากคำจำกัดความ แทนที่จะศึกษาหรือเรียนด้วยตนเอง เมื่อนำมาใช้เป็นวิธีสอนคือการเรียนรู้โดยการค้นพบหรือใช้วิธีอนุมาน (Deductive Process) เด็กก่อนเข้าโรงเรียนยังไม่มีวุฒิภาวะทางสมองพอที่จะสัมพันธ์คำจำกัดความเข้ากับโครงสร้างความรู้ของตนได้ เด็กเล็กต้องสร้างความคิดรวบยอดเอง ความคิดรวบยอดของเขาจึงเป็นความคิดรวบยอดต่างๆ ไม่ซับซ้อน แต่ก็เป็นที่ถูกต้องที่เขาคิดค้นด้วยตัวเอง

ส่วนเด็กในวัยเข้าเรียนจะเรียนความคิดยอดด้วยการดูดซึมคือ มีวุฒิภาวะทางสมองพอที่จะสัมพันธ์กับคำจำกัดความ โดยเชื่อมโยงเข้ากับโครงสร้างความรู้ของตนได้ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้าผู้เรียนมีการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ทำให้การเรียนรู้สิ่งใหม่นั้นมีความหมาย แต่ถ้าผู้เรียนจะต้องเรียนสิ่งใหม่โดยที่ไม่มีพื้นฐานมาก่อน จะกลายเป็นการเรียนรู้ที่ไม่เกี่ยวกับความรู้เดิม เรียกว่า การเรียนแบบท่องจำ (Rote Learning) เพราะผู้เรียนเรียนได้แต่ไม่รู้ความหมาย (วรรณทิพา รอดแรงคำ, 2540: 9 – 10; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2552: 301 – 302)

5.2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bruner

Bruner (1986) เชื่อว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนสร้างแนวคิดใหม่และความคิดรวบยอดใหม่ขึ้น ความรู้ปัจจุบันและความรู้ในอดีตเป็นฐานการเรียนรู้ใหม่ ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกและปรับเปลี่ยนข้อมูล ตั้งสมมติฐาน และตัดสินใจในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบหลักการ กฎ กติกาต่างๆ ด้วยตนเอง ผู้สอนและผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมถาม – ตอบ แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับหลักการของทฤษฎีการสร้างความรู้ ได้แก่ การเรียนรู้เป็นการเสาะหาความหมายโดยต้องอาศัยความเข้าใจภาพรวมเช่นเดียวกับเข้าใจแต่ละส่วน โดยการเข้าใจแต่ละส่วนต่างอยู่ภายในบริบทขององค์รวม การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องเข้าใจรูปแบบการทำงานของสมองของผู้เรียน และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความหมายของการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ไม่เพียงแต่จำคำตอบที่ถูกต้องเท่านั้น

Bruner (1915, อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2552: 212) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้จะเกิดขึ้นก็เพราะนักเรียนมีโอกาสกระทำด้วยตนเอง ประกอบด้วย 1. การได้ความรู้ (Acquisition of knowledge) เป็นกระบวนการที่มีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา (Active) 2. นักเรียนหรือบุคคลแต่ละคนจะต้องเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้ ซึ่งมีหลักการพื้นฐานของตัวแปรที่สำคัญของการสอนและการเรียนรู้ดังนี้

1. บุคคลแต่ละคนมีวัฒนธรรมของตน เพราะตั้งแต่แรกเกิดทุกคนได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากผู้ใหญ่ที่อยู่รอบๆ เช่นบิดามารดา เป็นต้น

2. ความรู้ คืออำนาจ ครูควรจะให้เครื่องมือ (ทักษะ) แก่นักเรียนที่จะใช้แก้ปัญหาหรือหาคำตอบได้ การศึกษาควรจะเน้นความสำคัญของวิชาทุกอย่าง ไม่เฉพาะแต่วิชานี้ยังมีคำตอบไม่สมบูรณ์ เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตและเกี่ยวกับมนุษย์ ซึ่งมีปัญหาหลายชนิดที่ยังไม่มีคำตอบ แต่ควรจะศึกษาวิชาที่เกี่ยวข้องด้วยทั้งหมด เช่น วิชาศิลปะ วรรณคดี คณิตศาสตร์ และตรรกวิทยา

3. กระบวนการที่จะได้มาซึ่งความรู้สำคัญมาก ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 3 อย่างคือ

3.1 การเรียนรู้เกิดจากกระบวนการเปรียบเทียบความรู้ที่ได้มาหรือรับจากข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศใหม่ๆ กับสิ่งที่มีอยู่แล้วและปรับปรุงให้ดีขึ้น

3.2 การเรียนรู้เกิดจากกระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transform) ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาให้เข้ากับสิ่งที่มีอยู่

3.3 กระบวนการประเมินความสำคัญของความรู้ที่ได้รับใหม่ ว่าเหมาะสมกับงานที่ทำอยู่หรือไม่ การประเมินต้องอาศัยการวินิจฉัยที่ถูกต้อง

5.2.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gagne

Gagne (1979, อ้างถึงใน กาญจนา คุณารักษ์, 2539: 253 – 254) มีความเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ประกอบด้วยสถานการณ์และเงื่อนไขที่กำหนดให้ โดยการสร้างจุดประสงค์ที่ชัดเจนและกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์นั้น โดยแบ่งประเภทของการเรียนรู้ไว้ 7 ประเภทคือ 1. การเรียนรู้โดยสัญชาตญาณ 2. การเรียนรู้แบบมีสิ่งเร้าและการตอบสนอง 3. การเรียนรู้แบบลูกโซ่ 4. การเรียนรู้โดยใช้ภาษาต่อเนื่อง 5. การเรียนรู้โดยการจำแนกการเรียนรู้มโนคติ 6. การเรียนรู้กฎ 7. การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา รวมถึง Gagne ยังแสดงความคิดเห็นว่า การสอนให้เรียนรู้เนื่อหานั้นมีความสำคัญยิ่งกว่าการเรียนรู้กระบวนการ และครอบคลุมหลักการเรียนรู้ในด้านทักษะเขาวนปัญญา โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีเทคนิค 9 ชั้นในกระบวนการสอนคือ 1. เพิ่มความตั้งใจของนักเรียน (Gaining attention) 2. แจ้งจุดประสงค์แก่นักเรียน (Informing learners of the objective) 3. กระตุ้นให้ระลึกถึงความรู้เดิมที่มีมาก่อน

(Stimulation recall of the prior learning) 4. นำเสนอสื่อวัสดุการเรียนการสอนที่น่าสนใจ (presenting the stimulus) 5. จัดเตรียมคำแนะนำในการเรียนรู้ (Providing learning Guidance) 6. ให้นักเรียนปฏิบัติตามที่ต้องการ (Electing performance) 7. การเฉลยผลของการกระทำของนักเรียนทันที (Providing feeding) 8. ประเมินผลการปฏิบัติงาน (Assessing performance)

5.2.6 ทฤษฎีปรัชญาปฏิบัตินิยมของ John Dewey

John Dewey (1975: 125) ได้แบ่งประสบการณ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ ประสบการณ์ที่ไม่ได้ รู้คิด (Non – Cognitive Experience) และประสบการณ์รู้คิด (Cognitive Experience) ประสบการณ์ที่ไม่ได้รู้คิดเป็นกระบวนการของการกระทำและการประสบการณ์เปลี่ยนแปลงระหว่างอินทรีย์กับสภาพแวดล้อมที่ยังไม่ได้มีการไตร่ตรอง มักเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของอินทรีย์จากการมีความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ในลักษณะที่ยังไม่มีความหมายและเป็นความเคยชิน โดยไม่ได้ตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งเหล่านั้น ต่อมาเมื่อกระบวนการไตร่ตรอง (Reflection) เริ่มขึ้น ประสบการณ์ที่ไม่ได้รู้คิดเหล่านั้นจะค่อยๆ มีความหมายขึ้น ผู้ไตร่ตรองจึงเริ่มรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนประสบ

ประสบการณ์ที่ไม่ได้รู้คิดจึงเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการไตร่ตรองเป็นสิ่งที่มียู่ก่อนและมีขอบเขตกว้างกว่าประสบการณ์รู้คิดซึ่งเป็นความรู้ Dewey อธิบายลักษณะของการไตร่ตรองว่า เป็นการพิจารณาความเชื่ออย่างรอบคอบไม่ลดละ กิจกรรมการไตร่ตรองจะเริ่มต้นด้วยสถานการณ์ที่สับสน ยุ่งยาก ผู้ไตร่ตรองจะเข้าสู่สถานการณ์ไตร่ตรอง และจบลงด้วยสถานการณ์ที่แจ่มชัด แก้ปัญหาได้ เกิดความพอใจหรือรู้แล้ว และจะสนุกกับผลที่ได้รับ กิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างไตร่ตรองประกอบด้วย 1. ขั้นตอนกำหนดปัญหา 2. ขั้นตอนกำหนดความคิด 3. ขั้นใช้เหตุผล 4. ขั้นกระทำเพื่อทดสอบสมมติฐาน 5. ผลที่ได้รับจากกระบวนการไม่ได้เป็นไปตามที่คิด แต่ผลจากกระบวนการ คือ มีนิสัยการคิดไตร่ตรอง

Von Glasersfeld (1995, อ้างถึงใน ไพจิตร สดวกการ, 2539: 18 – 19) ได้กล่าวว่า Constructivist อธิบายความรู้ว่าเป็นผลของความพยายามทางปัญญาของมนุษย์ ในการจัดการกับโลกแห่งประสบการณ์ของตนด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ของ John Dewey ที่กล่าวว่าบ่อเกิดของความรู้เกิดจากประสบการณ์และข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการกระทำโดยใช้ประสาทสัมผัส แต่ไม่ใช่ประสบการณ์ทุกประสบการณ์จะเป็นความรู้ ความรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการไตร่ตรอง Dewey ได้แบ่งประสบการณ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ ประสบการณ์ที่ไม่ได้รู้คิด และประสบการณ์รู้คิด ประสบการณ์ที่ไม่ได้รู้คิดเป็นกระบวนการของการกระทำและการประสบการณ์เปลี่ยนแปลงระหว่างอินทรีย์กับสภาพแวดล้อมโดยที่ยังไม่ได้มีการไตร่ตรอง มักเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของอินทรีย์จากการมีความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ อย่างไม่มีความหมาย และกลายเป็นความเคยชินโดยที่อินทรีย์ได้ตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งเหล่านั้น ครั้นเมื่อกระบวนการไตร่ตรองเริ่มขึ้น

ประสบการณ์ที่ไม่ได้รู้คิดซึ่งผ่านกระบวนการไตร่ตรองแล้วจะกลายเป็นประสบการณ์รู้คิดซึ่งเป็นความรู้ ประสบการณ์ที่ไม่ได้รู้คิดจึงเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการไตร่ตรองเป็นสิ่งที่มียุ่ก่อน และมีขอบเขตกว้างกว่าประสบการณ์รู้คิดซึ่งเป็นความรู้

เอกชัย ปานเม่น (2544: 2 - 3) กล่าวว่า Constructivism เป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับการสร้างความรู้และการเรียนรู้ แนวคิดนี้จึงอธิบายว่าความรู้เป็นสิ่งชั่วคราวมีการพัฒนา ไม่เป็นปรนัย และถูกสร้างขึ้นภายในตัวคน โดยอาศัยสื่อกลางทางวัฒนธรรม ส่วนการเรียนรู้นั้นเป็นกระบวนการที่ควบคุมได้ด้วยตนเองในการต่อสู้กับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ระหว่างความรู้เดิมที่มีอยู่กับความรู้ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างตัวแทนใหม่ คนเป็นผู้สร้างความหมายอาศัยเครื่องมือและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและเป็นการประนีประนอมความหมายที่สร้างขึ้นผ่านกิจกรรมทางสังคม และผ่านการร่วมมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยพบว่าแนวคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการศึกษากลับกับการเรียนรู้ของมนุษย์ที่ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการสร้างแผนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ครูผู้สอนควรสร้างสถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนค้นพบโครงสร้างความรู้ด้วยตนเองคือ ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง อีกทั้งผู้เรียนต้องเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ จะเป็นการให้กรอบความคิดกับผู้เรียนก่อนการสอนเนื้อหา ก็จะทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายและสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ผู้สอนตั้งไว้

5.3 หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (constructivism teaching and learning) คือผู้เรียนเป็นผู้แปลความหมาย เหตุการณ์ หรือสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ดังมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองดังนี้

Bruner (1986: 75) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองไว้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนสร้างแนวคิดใหม่และความคิดรวบยอดใหม่ขึ้น โดยมีความรู้ปัจจุบันและความรู้ในอดีตเป็นฐาน ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกและปรับเปลี่ยนข้อมูลตั้งสมมติฐาน และตัดสินใจในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบหลักการ กฎกติกาต่างๆ ด้วยตนเอง ผู้สอนและผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมถาม - ตอบ แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับหลักการของทฤษฎีการสร้างความรู้ ได้แก่ การเรียนรู้เป็นการเสาะหาความหมายซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจภาพรวมเช่นเดียวกับเข้าใจแต่ละส่วน เพื่อเข้าใจแต่ละส่วนต่างอยู่ภายในบริบทขององค์รวม การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรเข้าใจรูปแบบ

การทำงานของสมองของผู้เรียนและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสร้างความหมายของการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ไม่เพียงแต่จำคำตอบที่ถูกต้องเท่านั้น

Driver and Bell (1986: 69) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความหมายของความรู้ นั้น ไม่ว่าความรู้ นั้นได้มาจากหนังสือเรียน จากการพูดคุยหรือจากประสบการณ์รอบตัว แนวคิดนี้เน้นว่า

1. ผลที่ได้จากการเรียนรู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้เท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับความรู้ที่มีอยู่เดิมของผู้เรียน ความคิด เป้าหมายและแรงจูงใจของผู้เรียนซึ่งมีอิทธิพลต่อวิธีการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับอุปกรณ์การเรียนรู้ในหลายรูปแบบ

2. การเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับการสร้างความหมาย คนเรามักสร้างความหมายในสิ่งที่เขาได้ยินหรือได้เห็นโดยการเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมที่มีอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับ

3. การสร้างความหมาย เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความหมาย เมื่อคนเรามีปฏิสัมพันธ์กับปรากฏการณ์ต่างๆ หรือบุคคลอื่นๆ เราจะมีส่วนร่วมในการตั้งสมมติฐาน ตรวจสอบและเปลี่ยนแปลงความคิด

4. ความเชื่อและการประเมินผลความหมาย ถึงแม้ว่าผู้เรียนอาจสร้างความหมายอย่างที่คุณสอนตั้งใจไว้ แต่เขาอาจไม่เต็มใจยอมรับหรือเชื่อมั่น การเรียนรู้ไม่ได้เกี่ยวข้องแค่การสร้าง ความหมายเท่านั้น แต่ต้องยอมรับมันด้วยความหมายที่ถูกสร้างขึ้นแล้วต้องมีการประเมินผลและหลังจากการประเมินผลแล้วอาจมีการยอมรับหรือทิ้งมันไป

5. การเรียนรู้เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียนนั้น ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองด้วย

6. ความหมายของผู้เรียนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ผู้เรียนแต่ละคนสามารถสร้างความหมายที่แตกต่างกันในการทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆ รอบตัว ซึ่งเป็นความหมายที่แปลกไม่เหมือนใคร ความหมายที่ผู้เรียนสร้างขึ้นอาจเนื่องมาจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยผ่านภาษาพูด

Saettler (1990: 189) ได้ให้แนวทางในการจัดการเรียนรู้และเงื่อนไขการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ ได้แก่

1.1 ได้รับความสนใจผู้เรียน

1.2 แจกวัตถุประสงค์การเรียนรู้

1.3 ทบทวนความรู้ / ทักษะเดิมที่เคยเรียนมาก่อน เพื่อกระตุ้นทบทวนความรู้หรือ

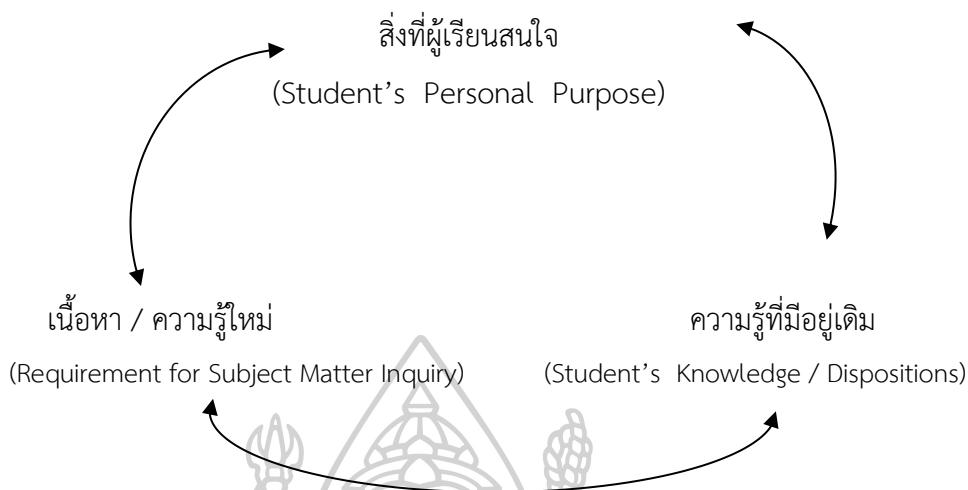
ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเรียนเรื่องใหม่

2. **ขั้นเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ได้แก่**
 - 2.1 ให้ความรู้ สาระสำคัญที่ควรรู้ควรรจำ
 - 2.2 แนะนำ คู่มือวิธีการเรียน
 - 2.3 จัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้และฝึกปฏิบัติ
 - 2.4 เสริมแรงด้วยการประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ
3. **ขั้นถ่ายโยงความรู้ นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่นได้แก่**
 - 3.1 จัดกิจกรรมให้ฝึกใช้ความรู้ ฝึกปฏิบัติทักษะ และประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข
 - 3.2 นำความรู้ ทักษะสู่การปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ ในสภาพจริงนอกห้องเรียน
4. **ขั้นสรุปและเสนอผลการอภิปราย โดยให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายสรุปแนวทางในการแก้ปัญหา ครอบคลุมประเด็นสำคัญได้แก่**
 - 4.1 สามารถวิเคราะห์สภาพและปัญหา ระบุปัญหา สาเหตุและผลที่จะเกิดขึ้น
 - 4.2 สามารถระบุความสำคัญของปัญหา
 - 4.3 สามารถคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหาได้อย่างหลากหลายและสามารถเลือกวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้องและเหมาะสมกับปัญหา
 - 4.4 อธิบายวิธีการแก้ปัญหาได้ถูกต้อง
 - 4.5 ดำเนินการแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เลือกได้อย่างถูกต้อง
5. **ขั้นวัดและประเมินผล ได้แก่**
 - 5.1 ผู้เรียนบันทึกผลในแบบบันทึกผลการเรียนรู้
 - 5.2 ผู้สอนสังเกตและประเมินผลความสามารถในการเรียนรู้ครอบคลุมทั้งการวัดก่อนเรียน การติดตามผลระหว่างเรียน และการวัดผลภายหลังเรียน

Brooks and Brooks (1993: 42 - 43) ได้กำหนดหลัก 5 ประการของการเรียนการสอนแบบ Constructivist ไว้ดังนี้

 1. ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมการเรียนการสอน โดยที่กิจกรรมนั้นมีพื้นฐานมาจากความขัดแย้งซึ่งมีความหมายโดยตรงกับผู้เรียน
 2. วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการสืบค้นเป็นรูปแบบภาพรวม (Organized Holistically) ที่มีลักษณะเป็นแนวคิดเพื่อช่วยกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาคำตอบโดยกระบวนการแก้ปัญหา
 3. ผู้สอนต้องกระตุ้นผู้เรียนสร้างมุมมองหรือความหมายของเนื้อหาที่เรียนด้วยตนเอง
 4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนต้องสามารถตอบสนองหรือช่วยผู้เรียนแสวงหาคำตอบจากสิ่งที่ผู้เรียนตั้งสมมุติฐานไว้
 5. ต้องประเมินสิ่งที่ผู้เรียนสร้างขึ้นจริงจากประสบการณ์ของตนเองหรืออยู่ในบริบทของความจริง (Authentic Assessment)

จากหลักดังกล่าว สามารถแสดงเป็นแผนภาพความสัมพันธ์ได้ดังนี้

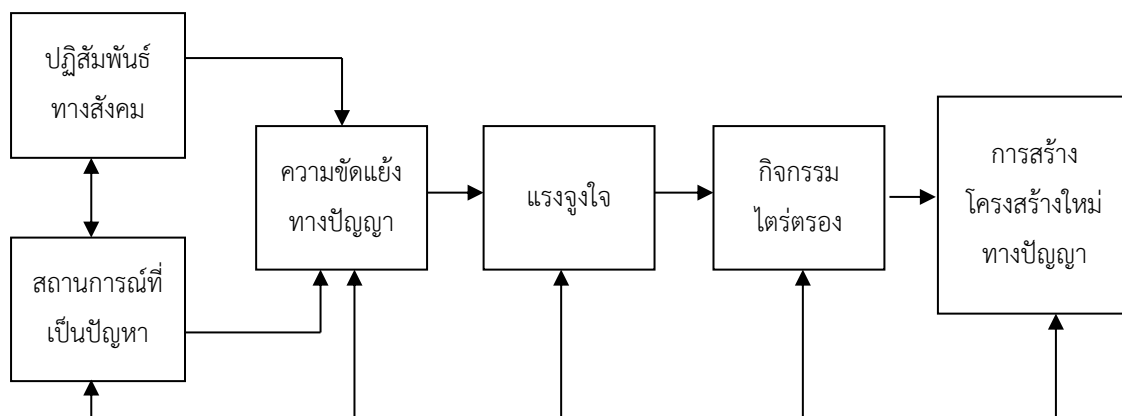
แผนภาพที่ 6 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ, ความรู้ที่มีอยู่เดิมของผู้เรียนและเนื้อหาหรือความรู้ใหม่

Zahoric (1995: 14-22) ได้เสนอแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สรุปได้ดังนี้

1. ตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียนก่อนที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนรู้สิ่งใหม่
2. ให้นักเรียนได้รับความรู้ในลักษณะที่เป็นองค์รวมก่อนที่จะเรียนรู้ส่วนย่อยๆ
3. ให้นักเรียนได้สำรวจ ตรวจสอบความรู้ที่สร้างขึ้นด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น
4. ให้นักเรียนได้ขยายและตกแต่งความรู้ของตนเองด้วยการนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริง
5. ให้นักเรียนสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่นำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

Caine and Caine (1991, อ้างถึงใน วัชรรา เล่าเรียนดี, 2552: 74 – 75) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับสมอง การทำงานของสมอง และความรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นแบบแผนที่ครูนำมาพิจารณาในการดำเนินการสอน ดังนี้

1. สมอง เปรียบเสมือนผู้ดำเนินการ หรือผู้จัดการ ซึ่งจะจัดการกับข้อมูลแต่ละประเภท แตกต่างกันไป เช่น ข้อมูลพัฒนาความคิด อารมณ์ และความรู้ด้านภาษา ซึ่งหมายรวมถึงการจัดการเรียนการสอนจะต้องพัฒนาเรียนหลายๆ วิธีเช่นกัน
 2. การเรียนรู้จะต้องใช้วิธีส่วนต่างๆ ของร่างกาย ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงไม่ควรเน้นเฉพาะการพัฒนาด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว
 3. การแสวงหาความหมายต่างๆ เป็นเรื่องเกิดขึ้นภายในแต่ละบุคคล การสอนที่มีประสิทธิภาพ ควรให้ความสำคัญกับตัวบุคคลแต่ละคนด้วย ซึ่งนั่นก็คือความเข้าใจของผู้เรียนแต่ละคน นั่น จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่บุคคลนั้นมีหรือได้รับ
 4. การแสวงหาความหมายจะเกิดขึ้นจากการสร้างรูปแบบ ซึ่งหมายถึงการสอนที่มีประสิทธิภาพ จะเชื่อมโยงแนวคิด และข้อมูลย่อยๆ กับความคิดรวบยอดและเรื่องใหม่ที่เรียน
 5. สมองและอารมณ์มีความสำคัญต่อการสร้างแบบแผนของการทำความเข้าใจ นั่นคือการเรียนรู้มีอิทธิพลมาจากสมอง อารมณ์ ความรู้สึกและเจตคติ
 6. สมองจัดการกับความรู้ใหม่และการสอนในเวลาเรียนเดียวกัน บุคคลจะมีปัญหาในการเรียน ถ้าการสอนที่เหมาะสมถูกละเลย
 7. การเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับการเข้าใจ ใส่ใจและการรับรู้ นั่นคือสภาพแวดล้อมในการเรียน วัฒนธรรม และบรรยากาศมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้
 8. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ตั้งใจ และไม่ตั้งใจ ผลคือผู้เรียนต้องการเวลาในการจัดการกับสิ่งที่เขาเรียน และวิธีเรียนรู้ได้อย่างไร
 9. มนุษย์มีวิธีจดจำอยู่ 2 วิธีคือ ระบบความจำที่เกี่ยวกับช่องว่างกับเวลา และระบบของการเรียนเพื่อจดจำ นั่นคือการสอนที่เผชิญกับการท่องจำ จะไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดประสบการณ์และความเข้าใจที่ลึกซึ้ง คงทน
 10. มนุษย์เข้าใจและจำได้ดีเมื่อที่ขณะนั้นปรากฏอยู่ตามธรรมชาติและรวมทั้งที่เชื่อมโยงกับเวลา การเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด
 11. การเรียนรู้พัฒนาได้ด้วยความท้าทาย และไม่เป็นการบังคับให้เรียน การจัดการเรียนรู้จึงควรสร้างความท้าทายแต่ไม่ทำให้เกิดความกลัว
 12. สมองแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตัว การสอนจึงควรหลากหลายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกวิธีที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด
- ไพจิตร สดวกการ (2539: 46) ได้นำแนวคิด Constructivism ไปใช้ในการเรียนการสอนสรุปด้วยแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ 7 แสดงวงจรการสร้างการเรียนรู้ตามแนวคิด Constructivism

จากแผนภาพเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้เน้นกระบวนการขัดแย้งทางปัญญา ดังนั้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญา จึงเป็นองค์ประกอบหลักของการให้ผู้เรียนสร้างโครงสร้างใหม่ทางปัญญาหรือเกิดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั่นเอง

วัฒนาพร ระวังบุทกซ์ (2541: 105) อธิบายว่าการเรียนรู้ตามแนว Constructivism ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนสร้างความหมายของสิ่งที่ได้พบเห็น รับรู้ โดยใช้กระบวนการทางปัญญาของตนเองที่เรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประสาทสัมผัสของผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม โดยจะใช้ความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมในการคาดคะเนเหตุการณ์

2. โครงสร้างทางปัญญา เกิดจากการพยายามทางความคิด หากการใช้ความรู้เดิมคาดคะเนเหตุการณ์ได้ถูกต้อง จะทำให้โครงสร้างทางปัญญามั่นคงยิ่งขึ้น แต่ถ้าหากคาดคะเนไม่ถูกต้อง จะเกิดสภาวะที่เรียกว่า เกิดความไม่สมดุล (Disequilibrium) และเมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ผู้เรียนมีทางเลือกคือ

2.1 ไม่ปรับความคิดในโครงสร้างทางปัญญาของตน แต่ปฏิเสธข้อมูลจากประสาทสัมผัส โดยการหาเหตุผลที่จะมาหักล้างข้อมูลจากประสาทสัมผัสออกไป จัดเป็นความเฉื่อยชาทางปัญญา (Cognitive Inertia) ผู้เรียนจะไม่สนใจข้อมูลที่ได้จากการสัมผัสแต่ยึดติดกับโครงสร้างทางปัญญาของตน

2.2 ปรับความคิดในโครงสร้างทางปัญญาไปในที่ทางที่คาดคะเนนั้นให้เป็นไปตามประสบการณ์มากขึ้น เกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายไม่สนใจที่จะทำความเข้าใจ

ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2557: 186 – 187) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นของการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองประกอบด้วย

1. ขั้นแรกเริ่มจากประเด็นปัญหาที่ผู้เรียนมีความสนใจ ซึ่งประเด็นปัญหานั้นต้องเป็นสิ่งที่เด็กให้ความสำคัญหรือสนใจ เพราะเป็นการสร้างแรงจูงใจเบื้องต้นในการเรียนรู้หรือครูทำให้เด็กเห็นว่าเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับชีวิต เรียกขั้นนี้ว่า Assimilation

2. ขั้นการทบทวนความรู้เดิม เป็นเรื่องธรรมดาที่บุคคลต้องการจะเรียนรู้ในสิ่งใดก็ต้องคิดทบทวนว่าเรามีความรู้ในสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใดเพื่อจะได้วางกลไกหรือสร้างยุทธศาสตร์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและการเกิดการถ่ายโอน (Transfer) ในสถานการณ์นี้อาจทำให้เกิดภาวะไม่สมดุล (Disequilibrium) ซึ่งจะทำให้บุคคลจะพยายามปรับสภาวะให้อยู่ในสภาวะสมดุล (Equilibrium) โดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation)

3. ขั้นการแสวงหาหนทางหรือทางเลือกด้วยกระบวนการรู้คิด (Cognition) ซึ่งในสถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนใช้ข้อมูลพื้นฐานของตัวเองนำมาไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ ดำเนินการตรวจสอบ ประเมินเพื่อคลี่คลายไปสู่ความกระจ่างแจ้งในประเด็นปัญหา

กิตติ พัฒนตระกูลสุข (2542: 85 - 86) กล่าวว่า การเรียนรู้ตามแนว Constructivism เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ไม่ใช่การบอกให้รู้แต่เป็นการสอนให้คิดเป็น และพัฒนาความคิดที่ผู้เรียนมีอยู่แล้วโดยที่ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยการรวบรวม ปรับเปลี่ยนสภาพการณ์รอบๆ ตัวมาอธิบายสิ่งที่กำลังศึกษาเป็นการสร้างความคิดจากพื้นฐานความคิดเดิมมากกว่าการเรียนรู้ความคิดผู้อื่น แต่การที่ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยแหล่งความรู้เป็นส่วนประกอบด้วย แหล่งแรกก็คือความรู้ที่ได้มาจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และแหล่งความรู้แหล่งที่สองก็คือ ความรู้ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนรู้

แจ่มจันทร์ ทองสา (2544: 126) กล่าวถึงการนำแนว Constructivism ไปใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองประกอบด้วย

1. มีการเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าที่จะเป็นผู้บอกความรู้

2. ผู้สอนต้องตระหนักถึงโครงสร้างทางปัญญาและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ทั้งประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากโรงเรียนและในชีวิตประจำวัน เพื่อจะได้ใช้สิ่งเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างโครงสร้างใหม่ทางปัญญา

3. ผู้สอนไม่ควรปฏิเสธกลวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ใช้ได้ผลจริงๆ สำหรับตัวผู้เรียนเอง
 วัชรภา เล่าเรียนดี (2548: 46 - 49) ได้เสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ ดังนี้

1. เตรียมความพร้อมผู้เรียน จูงใจ ให้ความสนใจ (Provide motivational anticipatory set)

- 1.1 จูงใจ เร้าความสนใจของผู้เรียน
- 1.2 แจ้งจุดประสงค์
- 1.3 สร้างความสำคัญให้ผู้เรียน
2. ให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน (Involve student in instructional activities) โดยให้ผู้เรียน
 - 2.1 ระบุตัวอย่างและไม่ใช้ตัวอย่าง และให้ผู้เรียนสังเกตความแตกต่าง
 - 2.2 นิยามความหมายและความคิดรวบยอด
 - 2.3 อภิปรายร่วมกันให้ผู้เรียนระบุรายการ จัดกลุ่มและอธิบาย
 - 2.4 มีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ทุกบทเรียน
 - 2.5 ทำ concept map หรือ mind map เพื่อเสนอแนวคิด / ข้อสรุป
 - 2.6 ใช้กิจกรรมฝึกการตัดสินใจ เช่น บทบาทสมมติ จำลองสถานการณ์
 - 2.7 แสดงรูปแบบพฤติกรรมที่คาดหวัง จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น
3. ตรวจสอบความเข้าใจ โดยผู้สอนดำเนินการดังนี้
 - 3.1 ถามคำถามหลายประเภทที่ส่งเสริมความคิด คำถามไม่ควรจำกัดคำตอบ แต่ไม่ควรกว้างเกินไปและไม่มีจุดเน้น
 - 3.2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ความคิดด้วยตนเอง
 - 3.3 ถามคำถามที่สำคัญ ใช้คำถามแบบเจาะลึก โดยยึดหลักการถามคำถามของ Tabo and Bloom เช่น ถามเปิดประเด็น ถามให้จัดกลุ่ม และอธิบายประกอบ ถามย้ำจุดเน้น ถามให้อธิบายให้ชัดเจน และให้สรุป ถามเปิดประเด็นและถามให้ตีความ และติดตาม
 - 3.4 ถามให้ผู้เรียนอธิบาย concept นิยามคุณลักษณะต่างๆ ด้วยคำพูดของตนเอง
 - 3.5 ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น
4. จัดโอกาสและเปิดโอกาสให้ปฏิบัติโดยตรง
 - 4.1 ให้ฝึกกิจกรรมที่ผู้เรียน ผู้สอนได้แสดงพฤติกรรมที่คาดหวัง
 - 4.2 แสดงรูปแบบของผลลัพธ์ที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติได้
 - 4.3 กระตุ้นการตอบสนองอย่างเปิดเผย
 - 4.4 ให้โอกาสผู้เรียนได้ฝึกทักษะและปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มที่
 - 4.5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมพิจารณาว่าผู้เรียนคนใดเกิดความคิดความเข้าใจในประเด็นสำคัญและใครบ้างที่ต้องมีการอธิบายเพิ่มเติมให้
5. การคิดไตร่ตรองและสะท้อนความคิดเกี่ยวกับบทเรียน
 - 5.1 ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรวมสรุปบทเรียน
 - 5.2 เชื่อมโยงวัตถุประสงค์กับบทสรุปของบทเรียน

5.3 ใช้คำถามระดับสูงที่ส่งเสริมการคิดให้มีการตอบสนองผู้เรียนในบทสรุปด้วย

5.4 ใช้คำถาม 2 ระดับเป็นอย่างน้อย (ความรู้ ความเข้าใจ และวิเคราะห์ สังเคราะห์)

5.5 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอภิปรายให้มากที่สุด

5.6 วัดและประเมินผลว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์ของบทเรียนหรือไม่ เช่น การสังเกต

พฤติกรรมการทำงานหรือการทดสอบย่อย

6. ให้การฝึกเพิ่มเติมหรือให้ทำโดยอิสระ

6.1 เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

6.2 ให้ทำแบบฝึกหัดที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโดยตรง ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้และทักษะในสถานการณ์อื่นๆ ที่แตกต่างจากที่ฝึกเพียงเล็กน้อย

6.3 ให้ทำแบบฝึกหัดในห้องเรียนให้เสร็จบางส่วน

6.4 แสดงรูปแบบที่สมบูรณ์ ระบุผลลัพธ์ที่ต้องการจะเกิดขึ้นกับผู้เรียน

สุวิทย์ แล ะอรทัย มูลคำ (2545: 105-106) เสนอหลักการของทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้

1. ความรู้ คือโครงสร้างทางปัญญาที่บุคคลสร้างขึ้นเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ที่เผชิญ
2. ความรู้เกิดจากตัวผู้เรียน โดยจะดูดซับสารสนเทศใหม่เชื่อมโยงหรือปรับเปลี่ยนสารสนเทศใหม่นั้นกับความรู้เดิม
3. ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความหมายแก่สิ่งที่ได้เรียน โดยมีการนำมาเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม
4. กิจกรรมการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความสามารถตามความเชื่อของตน ซึ่งจะช่วยให้สร้างความหมายกับสารสนเทศที่ได้รับ
5. การเรียนรู้เป็นกิจกรรมทางสังคมซึ่งเกิดขึ้นโดยการสืบเสาะร่วมกัน การเรียนแบบที่มีความร่วมมือในการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกัน จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกซึ้งและกว้างขวางขึ้น เพราะมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น และเป็นการขยายทัศนคติของตนเองให้กว้างขึ้น

จากการศึกษาหลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เน้นการเรียนรู้ที่มาจากการปฏิบัติงานจริง ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ครูจะมีบทบาทแตกต่างไปจากเดิมคือจากการเป็นผู้ถ่ายทอดและควบคุมการเรียนรู้ เป็นการให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้มากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมและสนับสนุนให้คำแนะนำเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากการศึกษาความเห็นของนักวิชาการท่านต่างๆ เกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้ตาม ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยสามารถผลการสังเคราะห์ดังปรากฏในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ตารางสังเคราะห์หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

Bruner (1986)	Saettler (1990)	วัฒนาพร ระเบียบทุกข์ (2541)	วัชรมา เล่าเรียนดี (2548)	ลักขณา สรีวัฒน์ (2557)	ผู้วิจัย
การเรียนรู้เป็น กระบวนการที่ ผู้เรียนสร้าง แนวคิดใหม่และ ความคิดรวบยอด ใหม่ขึ้นโดยมี ความรู้ปัจจุบัน และความรู้อัน เป็นพื้นฐานการ เรียนรู้ใหม่ ผู้เรียนจะเป็นผู้ เลือกและ ปรับเปลี่ยนข้อมูล ตั้งสมมติฐาน และตัดสินใจใน การจัดการเรียนรู้ ตามแนวทฤษฎี การสร้างความรู้ ผู้สอนควรกระตุ้น ให้ผู้เรียนค้นพบ หลักการ กฎ กติกาต่างๆ ด้วย ตนเอง ผู้สอนและ ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรม ถ้าม – ตอบ แนวคิดสำคัญ เกี่ยวกับหลักการ	แนวทางในการ จัดการเรียนรู้และ เจือปนของการ จัดการเรียนรู้ซึ่ง ประกอบด้วย ขั้นตอนต่อไปนี้ 1. ขั้นเตรียม ความพร้อม สำหรับการเรียนรู้ ได้แก่ 1.1 ให้ความ สนใจผู้เรียน 1.2 แจงวัตถุประสงค์ การประสงค์การ เรียนรู้ 1.3 ทบทวน ความรู้ / ทักษะ เดิมที่เคยเรียนมา ก่อน เพื่อกระตุ้น ทบทวน ความรู้ หรือทักษะที่ เกี่ยวข้องกับการ เรียนเรื่องใหม่ 2. ขั้นเรียนรู้และ ฝึกปฏิบัติ ได้แก่ 2.1 ให้ความรู้ สารสำคัญที่ควร รู้ควรจำ	การเรียนรู้ตาม แนวคอนสตรัคติ วิสต์ประกอบด้วย รายละเอียดดังนี้ 1. ผู้เรียนสร้าง ความหมายของ สิ่งที่ได้พบเห็น รับรู้ โดยใช้ กระบวนการทาง ปัญญาของตนเอง ที่เรียนรู้และสร้าง ความสัมพันธ์ ระหว่างประสาท สัมผัสของผู้เรียน กับสิ่งแวดล้อม โดยจะใช้ความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่ เดิมในการ คาดคะเน เหตุการณ์ 2. โครงสร้างทาง ปัญญา เกิดจาก การ พยายามทาง ความคิดทางการ ใช้ความรู้เดิม คาดคะเน เหตุการณ์ได้ ถูกต้อง จะทำให้	กระบวนการ จัดการเรียนรู้ด้วย การสร้างความรู้ (Constructivism learning process) ดังนี้ 1. เตรียมความพร้อมผู้เรียน ใจ ให้ความสนใจ (Provide motivational anticipatory set) 1.1 ใจ ใจ ใจ ใจ ความสนใจของ ผู้เรียน 1.2 แจง จุดประสงค์ 1.3 สร้าง ความสำคัญให้ ผู้เรียน 2. ให้ผู้เรียนทุก คนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียน การสอน (Involve student in instructional activities) โดย	ลำดับขั้นของการ เรียนรู้ตามแนว ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 1. ขั้นแรกเริ่มจาก ประเด็นปัญหาที่ ผู้เรียนมีความสนใจ ซึ่งประเด็นปัญหานั้นต้องเป็นสิ่งที่เด็ก ให้ความสำคัญหรือ สนใจ เพราะเป็น การสร้างแรงจูงใจ เบื้องต้นในการ เรียนรู้หรือครุทำให้ เด็กเห็นว่าเป็นสิ่งที่ สำคัญสำหรับชีวิต เรียกขั้นนี้ว่า Assimilation 2. ขั้นการทบทวน ความรู้เดิม เป็น เรื่องธรรมดาที่ บุคคลต้องการจะ เรียนรู้ในสิ่งใดก็ต้อง คิดทบทวนว่าเรามี ความรู้ในสิ่งนั้นมาก น้อยเพียงใดเพื่อจะ ได้วางกลไกหรือ	ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theories) เป็น แนวทางการ จัดการเรียนรู้ที่ มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้สร้างความคิด รวบยอดขึ้นใหม่ ด้วยตนเอง โดย ใช้องค์ความรู้เดิม ที่มีอยู่มาเป็น ฐานความรู้ซึ่ง ผู้เรียนจะได้เลือก ปรับเปลี่ยน ตัดสินใจในการนำ ความรู้เดิมนั้นมา เป็นแนวทางใน การแก้ปัญหาหรือ สร้างชิ้นงานใหม่ ขึ้นมาด้วยตนเอง โดยมี กระบวนการ สำคัญที่ผู้สอน จะต้องมีการ เตรียมความ พร้อมให้แก่ ผู้เรียนในการให้

ตารางที่ 3 ตารางสังเคราะห์หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ต่อ)

Bruner (1986)	Saettler (1990)	วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541)	วีชรา เล่าเรียนดี (2548)	ลักขณา สริวัฒน์ (2557)	ผู้วิจัย
ของทฤษฎีการสร้างความรู้ได้แก่ การเรียนรู้เป็นการเสาะหาความหมายโดยต้องอาศัยความเข้าใจภาพรวมเช่นเดียวกับเข้าใจแต่ละส่วน โดยการเข้าใจแต่ละส่วนต่างอยู่ภายในบริบทขององค์รวม การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องเข้าใจรูปแบบการทำงานของผู้เรียนและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความหมายของการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ไม่เพียงแต่จำคำตอบที่ถูกต้องเท่านั้นของทฤษฎีการสร้างความรู้ได้แก่ การเรียนรู้เป็นการเสาะหา	2.2 แนะนำ ดูแลวิธีการเรียน 2.3 จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ และฝึกปฏิบัติ 2.4 เสริมแรงด้วยการประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับ 3. ขั้นถ่ายโยงความรู้ นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่นได้แก่ 3.1 จัดกิจกรรมให้ฝึกใช้ความรู้ ฝึกปฏิบัติทักษะ และประเมินผล เพื่อปรับปรุงแก้ไข 3.2 นำความรู้ทักษะสู่การปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ ในสภาพจริงนอกห้องเรียน 4. ขั้นสรุปและเสนอผลการอภิปราย โดยให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายสรุป	โครงสร้างทางปัญญามันคงยิ่งขึ้น แต่ถ้าหากคาดคะเนไม่ถูกต้อง จะเกิดสภาวะที่เรียกว่าเกิดความไม่สมดุล (Disequilibrium) และเมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ผู้เรียนมีทางเลือกคือ 2.1 ไม่ปรับความคิดในโครงสร้างทางปัญญาของตน แต่ปฏิเสธข้อมูลจากประสาทสัมผัส โดยค้นหาเหตุผลที่จะมาหักล้างข้อมูลจากประสาทสัมผัส ออกไป จัดเป็นความเฉื่อยชาทางปัญญา (Cognitive Inertia) ผู้เรียนจะไม่สนใจข้อมูลที่ได้จากการสัมผัสแต่ยึดติดกับโครงสร้างทางปัญญาของตน	ให้ผู้เรียน 2.1 ระบุตัวอย่างและไม่ใช่ตัวอย่าง และให้ผู้เรียนสังเกตความแตกต่าง 2.2 นิยาม ความหมายและความคิดรวบยอด 2.3 อภิปรายร่วมกันให้ผู้เรียนระบुरายการ จัดกลุ่มและอธิบาย 2.4 มีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ทุกบทเรียน 2.5 ทำ concept map หรือ mind map เพื่อเสนอแนวคิด / ข้อสรุป 2.6 ใช้กิจกรรมฝึกการตัดสินใจ เช่นบทบาทสมมติ จำลองสถานการณ์ 2.7 แสดงรูปแบบพฤติกรรมที่คาดหวัง จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น 3. ตรวจสอบความเข้าใจ โดยผู้สอนดำเนินการ	สร้างยุทธศาสตร์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและการเกิดการถ่ายโอน (Transfer) ในสถานการณ์นี้อาจทำให้เกิดภาวะไม่สมดุล (Disequilibrium)	ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจกับความรู้ที่มีอยู่ให้เกิดความชัดเจน เพื่อจะได้นำความรู้นั้นไปต่อยอดในการเรียนรู้ใหม่ จากนั้นผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้มอบหมายด้วยการใช้ข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่มาไตร่ตรอง คัดเลือกและตัดสินใจเพื่อสร้างชิ้นงานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง

ตารางที่ 3 ตารางสังเคราะห์หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ต่อ)

Bruner (1986)	Saettler (1990)	วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541)	วีชรา เล่าเรียนดี (2548)	ลักขณา สริวัฒน์ (2557)	ผู้วิจัย
ความหมายโดย ต้องอาศัยความ เข้าใจภาพรวม เช่นเดียวกับ เข้าใจแต่ละส่วน โดยการเข้าใจแต่ ละส่วนต่างอยู่ ภายในบริบทของ องค์รวม การ จัดการเรียนรู้ได้ อย่างมี ประสิทธิผล ผู้สอนต้องเข้าใจ รูปแบบการ ทำงานของสมอง ของผู้เรียนและ วัตถุประสงค์ของ การเรียนรู้ เพื่อให้ ผู้เรียนสร้าง ความหมายของ การเรียนรู้ด้วย ตัวเอง ไม่เพียงแต่ จำคำตอบที่ ถูกต้องเท่านั้น	แนวทางในการ แก้ปัญหา ครอบคลุม ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 4.1 สามารถ วิเคราะห์สภาพ และปัญหา ระบุ ปัญหา สาเหตุ และผลที่จะ เกิดขึ้น 4.2 สามารถระบุ ความสำคัญของ ปัญหา 4.3 สามารถคิด หาวิธีการแก้ไข ปัญหาได้อย่าง หลากหลายและ สามารถเลือกวิธี แก้ปัญหาที่ ถูกต้องและ เหมาะสมกับ ปัญหา 4.4 อธิบาย วิธีการแก้ปัญหา ได้ถูกต้อง 4.5 ดำเนินการ แก้ปัญหาด้วย วิธีการที่เลือกได้ อย่างถูกต้อง 5. ชั้นวัดและ ประเมินผล ได้แก่ 5.1 ผู้เรียนบันทึก	2.2 ปรับความคิด ในโครงสร้างทาง ปัญญาไปในที่ทาง ที่คาดคะเนนั้นให้ เป็นไปตาม ประสบการณ์มาก ขึ้น เกิดเป็นการ เรียนรู้ที่มีความ หมายไม่ สนใจที่จะทำ ความเข้าใจ	ดังนี้ 3.1 ถามคำถาม หลายประเภทที่ ส่งเสริมความคิด คำถามไม่ควร จำกัดคำตอบ แต่ ไม่ควรกว้าง เกินไปและไม่มี จุดเน้น 3.2 เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนสร้าง ความรู้ ความคิด ด้วยตนเอง 3.3 ถามคำถามที่ สำคัญ ใช้คำถาม แบบเจาะลึก โดย ยึดหลักการถาม คำถามของ Tabo และ Bloom เช่น ถามเปิดประเด็น ถามให้จัดกลุ่ม และอธิบาย ประกอบ ถามย้ำ จุดเน้น ถามให้ อธิบายให้ชัดเจน และให้สรุป ถาม เปิดประเด็นและ ถามให้ตีความ และติดตาม 3.4 ถามให้ผู้เรียน อธิบาย concept นิยามคุณลักษณะ ต่างๆ ด้วยคำพูด	ซึ่งจะทำให้บุคคลจะ พยายามปรับ สถานะให้อยู่ใน สภาพสมดุล (Equilibrium) โดย ใช้กระบวนการปรับ โครงสร้างทาง ปัญญา (Accommodation) 3. ขั้นการแสวงหา หนทางหรือ ทางเลือกด้วย กระบวนการรู้คิด (Cognition) ซึ่งใน สถานการณ์นี้เป็น สถานการณ์ที่ ผู้เรียนใช้ข้อมูล พื้นฐานของตัวเอง นำมาไตร่ตรอง อย่าง เป็นระบบ ดำเนินการ ตรวจสอบ ประเมิน เพื่อคลี่คลายไปสู่ ความกระจ่างแจ้ง ในประเด็นปัญหา	

ตารางที่ 3 ตารางสังเคราะห์หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ต่อ)

Bruner (1986)	Saettler (1990)	วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541)	วัชรา เล่าเรียนดี (2548)	ลักขณา สริวัฒน์ (2557)	ผู้วิจัย
	ผลในแบบบันทึก ผลการเรียนรู้ 5.2 ผู้สอนสังเกต และประเมินผล ความสามารถใน การเรียนรู้ ครอบคลุมทั้งการ วัดก่อนเรียน การ ติดตามผล ระหว่างเรียน และการวัดผล ภายหลังเรียน		ของตนเอง 3.5 ส่งเสริมให้ ส่วนร่วมอย่าง กระตือรือร้น 4. จัดโอกาสและ เปิดโอกาสให้ ปฏิบัติโดยตรง 4.1 ให้ฝึก กิจกรรมที่ผู้เรียน ผู้สอนได้แสดง พฤติกรรมที่ คาดหวัง 4.2 แสดงรูปแบบ ของผลลัพธ์ที่ ต้องการให้ผู้เรียน ปฏิบัติได้ 4.3 กระตุ้นการ ตอบสนองอย่าง เปิดเผย 4.4 ให้โอกาส ผู้เรียนได้ฝึก ทักษะและปฏิบัติ กิจกรรมอย่าง เต็มที่ 4.5 ส่งเสริมการมี ส่วนร่วมพิจารณา ว่าผู้เรียนคนใด เกิดความคิด ความเข้าใจใน ประเด็นสำคัญ และใครบ้างที่ต้อง มีการอธิบาย เพิ่มเติมให้		

ตารางที่ 3 ตารางสังเคราะห์หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ต่อ)

Bruner (1986)	Saettler (1990)	วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541)	วีชรา เล่าเรียนดี (2548)	ลักขณา สริวัฒน์ (2557)	ผู้วิจัย
			5. การคิด ไตร่ตรองและ สะท้อนความคิด เกี่ยวกับบทเรียน 5.1 ให้ผู้เรียนได้มี โอกาสรวมสรูป บทเรียน 5.2 เชื่อมโยง วัตถุประสงค์กับ บทสรุปของ บทเรียน 5.3 ใช้คำถาม ระดับสูงที่ส่งเสริม การคิดให้มีการ ตอบสนองผู้เรียน ในบทสรุปด้วย 5.4 ใช้คำถาม 2 ระดับเป็นอย่าง น้อย (ความรู้ ความเข้าใจ และ วิเคราะห์ สังเคราะห์) 5.5 เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วม อภิปรายให้มาก ที่สุด 5.6 วัดและ ประเมินผลว่าได้ บรรลุ วัตถุประสงค์ของ บทเรียนหรือไม่ เช่น การสังเกต		

ตารางที่ 3 ตารางสังเคราะห์หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ต่อ)

Bruner (1986)	Saettler (1990)	วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541)	วีชรา เล่าเรียนดี (2548)	ลักขณา สริวัฒน์ (2557)	ผู้วิจัย
			พฤติกรรมกรรมการ ปฏิบัติงานหรือ การทดสอบ ย่อย 6. ให้การฝึก เพิ่มเติมหรือให้ทำ โดยอิสระ 6.1 เพื่อเป็นการ เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้ฝึก ปฏิบัติได้ด้วย ตนเอง 6.2 ให้ทำ แบบฝึกหัดที่ เกี่ยวข้องกับ บทเรียนโดยตรง ผู้เรียนสามารถใช้ ความรู้และทักษะ ในสถานการณ์ อื่นๆ ที่แตกต่าง จากที่ฝึกเพียง เล็กน้อย 6.3 ให้ทำ แบบฝึกหัดใน ห้องเรียนให้เสร็จ บางส่วน 6.4 แสดงรูปแบบ ที่สมบูรณ์ ระบุ ผลลัพธ์ที่ต้องการ จะเกิดขึ้นกับ ผู้เรียน		

5.4 บทบาทหน้าที่ของครูตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เน้นที่ การคิดและการกระทำของนักเรียนเป็นหลัก การเรียนรู้ของนักเรียนไม่สามารถเกิดขึ้นได้หรือไม่เป็นไป ตามทิศทางที่ต้องการหากไม่มีครูเป็นผู้ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือหรือส่งเสริม เนื่องจากการปล่อย นักเรียนไว้กับปัญหาตามลำพังโดยปราศจากการช่วยเหลือหรือปล่อยให้ นักเรียนจัดกระทำกับข้อมูล ด้วยตนเองทั้งหมดอย่างทันทีทันใด หรือให้ความช่วยเหลือที่ไม่เพียงพอ จะทำให้นักเรียนไม่ยอมจัด กระทำกับงานเพราะเชื่อว่าตนเองยังไร้ความสามารถ (Perkins, 1991: 20, Polya, 1987: 1) ตามข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีประวัติศาสตร์สังคมของ Vygotsky สรุปได้ว่า ครูเป็นผู้ที่มี บทบาทสำคัญในฐานะที่เลี้ยงหรือเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือหรือวางกระบวนการ ควบคุมขั้นตอนการ ทำงานที่นักเรียนยังไม่สามารถกระทำด้วยตนเองได้สำเร็จ และค่อยๆ เพิ่มความรับผิดชอบให้แก่ นักเรียนมากขึ้นเรื่อยๆ จนนักเรียนสามารถขยายแนวคิดหรือการกระทำได้ด้วยตนเอง (Driscoll, 1994: 376)

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของนักการศึกษาได้แก่ Clements and Battista, 1990: 35; Driscoll, 1994: 376; Driver et al., 1994: 10; Troutman and Lichtenberg, 1995: 25 – 26 ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เกี่ยวกับบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ดังนี้

ตารางที่ 4 บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

Clements and Battista (1990)	Driscoll (1994)	Driver et al. (1994)	Troutman and Lichtenberg (1995)	ผู้วิจัย
ผู้สอนจำเป็นต้อง ศึกษาผู้เรียนเพื่อจะ ได้เกิดความเข้าใจดี ขึ้นว่าผู้เรียนคิด อย่างไร มุมมอง ของผู้เรียนเป็น หน้าที่ไปสู่การให้ เหตุผลของผู้เรียน การรับรู้	ครูมีบทบาทสำคัญ ในฐานะที่เลี้ยงหรือ เป็นผู้เอื้ออำนวยคอย ให้ความช่วยเหลือหรือ วางกระบวนการ ควบคุมขั้นตอนการ ทำงานที่นักเรียนยังไม่ สามารถกระทำด้วย ตนเองได้สำเร็จ และ ค่อยๆ เพิ่มความ รับผิดชอบให้แก่ นักเรียนมากขึ้นเรื่อยๆ จนนักเรียนสามารถ	การช่วยเหลือ ผู้เรียนให้เกิดความ ชัดเจนในการสื่อสาร นำเสนอศัพท์เทคนิคที่ ผู้เรียนต้องพบ แนะนำให้ผู้เรียนรู้จัก และใช้คำศัพท์ต่างๆ หลังจากที่ผู้เรียนมี มโนคติของคำ เหล่านั้นหรือมีภาพ แทนทางสมองของสิ่ง ที่ต้องการแล้วค่อย แนะนำสัญลักษณ์สิ่ง	การให้ผู้เรียน แก้ปัญหาโดยปราศจาก ผลย้อนกลับใน ทันทีทันใดจะทำให้ ผู้เรียนมักจะจำรูปแบบ ที่เขาทำผิดได้ง่าย และ นอกจากนี้เรายังพบ รูปแบบที่ผู้เรียนจำครั้ง แรกจะเป็นสิ่งที่ติดแน่น ทนทานและแก้ไขได้ยาก ดังนั้นการให้ผล ย้อนกลับในทันทีทันใด เมื่อพบว่าผู้เรียนมีความ	ผู้สอนควรกำหนด สถานการณ์หรือ ปัญหาที่สอดคล้องกับ หลักสูตรและความ ต้องการของนักเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้น ความสนใจของ นักเรียน รวมทั้งให้ วิธีการตั้งคำถามเพื่อ นำไปสู่การสร้างหรือ ขยายมโนคติและ ตรวจสอบความคิด ของนักเรียน และครู

ตารางที่ 4 บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
(ต่อ)

Clements and Battista (1990)	Driscoll (1994)	Driver et al. (1994)	Troutman and Lichtenberg (1995)	ผู้วิจัย
	ขยายแนวคิดหรือการกระทำได้ด้วยตนเอง	เน้นในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่ต้องใช้ในบทเรียนและช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น	เข้าใจที่คลาดเคลื่อนจึงเป็นการป้องกันการจำรูปแบบที่ผิดของผู้เรียนและเป็นการแก้ไขปัญหาก่อนที่จะแก้ได้ยาก	ควรใช้วิธีนำเสนอศัพท์ที่ผู้เรียนต้องพบโดยแนะนำให้นักเรียนรู้จักการใช้ภาษาและสัญลักษณ์ที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนสามารถค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542: 12 – 14) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ว่าประกอบด้วย

1. บทบาทด้านการเตรียมการประกอบด้วย

1.1 การเตรียมตนเอง ครูจะต้องเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทของผู้เป็นแหล่งความรู้ (Resource person) ซึ่งต้องให้คำอธิบายคำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่นักเรียน รวมทั้งแหล่งความรู้ที่จะแนะนำ ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้ ดังนั้นครูจะต้องมีภาระหนักด้วยการเตรียมตนเองด้วยการอ่าน การค้นคว้า การทดลองปฏิบัติต่างๆ ในหัวข้อเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบ รวมทั้งข้อมูล ประสบการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน

1.2 การเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่นักเรียนทั้งในรูปแบบของสื่อการเรียน ใบความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ประกอบในห้องเรียน หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีความรู้ที่นักเรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ หรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนด้วย

1.3 การเตรียมกิจกรรมการเรียน บทบาทของครูก่อนการเรียนการสอนทุกครั้งคือการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ครูจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ได้สาระสำคัญ และเนื้อหาความรู้ เพื่อนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ตามที่กำหนด โดยบทบาทในส่วนนี้ครูทำหน้าที่คล้ายผู้จัดการ (Manager) ที่กำหนดบทบาทการเรียนรู้และความรับผิดชอบแก่นักเรียนให้เขาได้มาก ทำกิจกรรมตามความต้องการ ความสามารถ และความสนใจของแต่ละคน

1.4 การเตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ เมื่อออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ครูจะต้องพิจารณาและกำหนดว่าจะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ใด เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว บรรลุผล แล้วจัดเตรียมให้พร้อม บทบาทของครูจึงเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)

1.5 การเตรียมวิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์และวัดให้ครอบคลุมทั้งในของกระบวนการ (Process) และผลงาน (Product) ที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และทักษะพิสัย (Psychomotor) โดยเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

2. บทบาทด้านการดำเนินการเป็นบทบาทขณะนักเรียนดำเนินการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

2.1 การเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษา (Helper and Advisor) คอยให้คำตอบเมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ให้ข้อมูลหรือความรู้ในเวลาทีนักเรียนต้องการ เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 การเป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง (Support and Encourager) ช่วยสนับสนุนหรือกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ เข้าร่วมกิจกรรมหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

2.3 การเป็นผู้ร่วมทำกิจกรรม (Active participant) โดยเข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่มนักเรียนพร้อมทั้งให้ความคิดและความเห็นหรือช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของนักเรียนขณะทำกิจกรรม

2.4 การเป็นผู้ติดตามตรวจสอบ (Monitor) ตรวจสอบผลการทำงานตามกิจกรรมของนักเรียนเพื่อให้ถูกต้องชัดเจนและสมบูรณ์ก่อนให้นักเรียนสรุปเป็นข้อความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้

2.5 การเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตรโดยการสนับสนุนเสริมแรงและกระตุ้นให้นักเรียนได้เข้าร่วมทำงานกับกลุ่ม แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยเต็มที่ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และอภิปรายโต้แย้งด้วยท่วงทำนองนุ่มนวล ให้เกียรติกันอย่างเป็นมิตรโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป้าหมายของกลุ่มบรรลุความสำเร็จ

3. บทบาทด้านการประเมินผลครูผู้สอน ครูผู้สอนต้องดำเนินการเพื่อตรวจสอบ ประกอบด้วย

3.1 ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่

3.2 ครูควรเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดผลและประเมินผลทุกครั้ง และการวัดผลควรให้ครอบคลุมทุกด้าน

3.3 เน้นการวัดผลตามสภาพจริง (Authentic measurement) จากการปฏิบัติ (Performance) และจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ซึ่งในการวัดและประเมินผลนี้นอกจากครูจะ

เป็นผู้วัดและประเมินผลเองแล้ว นักเรียนและสมาชิกแต่ละกลุ่มควรจะมีบทบาทร่วมวัดผล และประเมินผลตนเองและกลุ่มด้วย

วรรณทิพา รอดแรงคำ (2540: 19) กล่าวถึง บิดคุลและออสบอร์น ว่าใช้วิธีการสอนที่เน้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู (Interactive Teaching Approach) ด้วยวิธีการสอนแบบนี้ถือว่า ครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เป็นทรัพยากรบุคคล เป็นผู้สืบเสาะหาความรู้ ที่ไม่เคยมีความรู้หรือไม่เคยมีประสบการณ์ในการสืบเสาะหาความรู้มาก่อน เป็นผู้ท้าทายความคิด ของนักเรียน ในฐานะที่เป็น ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ครูพยายามที่จะนำนักเรียนและ ทรัพยากรให้มาพบกันในฐานะที่เป็นทรัพยากรบุคคล ครูต้องจัดหาข้อมูลให้นักเรียนมากกว่าการถาม คำถามกลับไปทั่วนักเรียนในฐานะที่เป็นผู้สืบเสาะหาความรู้ที่ไม่เคยมีความรู้หรือไม่เคยมี ประสบการณ์ในการสืบเสาะหาความรู้มาก่อน ครูจะทำได้ไม่รู้เกี่ยวกับคำอธิบายหรือไม่รู้เกี่ยวกับ สถานการณ์นั้นเพื่อให้ช่วยให้นักเรียนหาคำตอบด้วยตนเอง และในฐานะที่เป็นผู้ท้าทายความคิดของ นักเรียน ครูจะท้าทายความคิดของนักเรียนโดยเจตนา โดยเฉพาะความคิดที่ไม่เป็นตามพยานหลักฐาน ที่ได้ หรือไม่เป็นประโยชน์หรือไม่ชัดเจน

แจ่มจันทร์ ทองสา (2544: 45) อธิบายบทบาทของผู้สอนตามแนวคิดของทฤษฎีการสร้าง ความรู้ด้วยตนเองดังนี้

1. ผู้สอนต้องเป็น “นักจูงใจ” ครูผู้สอนต้องช่วยให้นักเรียนพิจารณาในสิ่งที่ถูกต้องจาก สิ่งเร้าและความหมายที่หลากหลายและเป็นไปได้
2. ผู้สอนต้องเป็น “ผู้วินิจฉัย” ผู้สอนต้องค้นคว้าหาความคิดที่นักเรียนนำมาใช้ในการเรียน การสอนและจัดหาโอกาสระหว่างการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดและสื่อความหมาย ความคิดของตนเอง
3. ผู้สอนจะต้องเป็น “ผู้ชี้แนวทาง” คือ ต้องช่วยให้นักเรียนสร้างความหมายและอธิบาย ด้วยตนเอง ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนายุทธวิธีการใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ความไม่แน่นอนในความคิดของนักเรียน ทำให้นักเรียนพิจารณาความเป็นไปได้ของความหมายนั้น
4. ผู้สอนจะต้องเป็น “ผู้ที่ชอบเปลี่ยนแปลง” คือ ต้องชอบค้นหาทรัพยากรเพื่อจัดการ เรียนรู้ให้นักเรียน
5. ผู้สอนต้องเป็น “ผู้ทดลอง” คือ ผู้สอนต้องประเมินอย่างเป็นระบบในสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติ และใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยอยู่เสมอ
6. ผู้สอนจะต้องเป็น “นักวิจัย” โดยผู้สอนต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับการ สอนของตนกับผู้สอนท่านอื่นๆ ในขณะที่ครูผู้สอนช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

กิตติ พัฒนตระกูลสุข (2542: 102) กล่าวว่า การเรียนการสอนตามแนวคิดของทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเอง จะทำให้บทบาทผู้สอนเปลี่ยนจากผู้สอนในสิ่งที่ตนอยากสอนและบอก

ในสิ่งที่ตนเองต้องการบอก มาเป็นผู้ชี้แนะ และผู้เตรียมการให้เกิดการเรียนรู้ กิจกรรมการสอนเน้นให้ผู้เรียนถามเพื่อหาข้อมูลและข้อสรุปการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ หรือเรียนรู้จากสื่อที่จับต้องได้ โดยผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อสรุปของความคิดตนเอง การประเมินผลจะผสมผสานกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการสังเกตพฤติกรรมการทำงานและผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ส่วนบทบาทของผู้เรียนจะเป็นนักคิด เป็นเจ้าของความคิดมากกว่าผู้ติดตาม สิ่งที่ผู้เรียนเข้าใจคือสิ่งที่ผู้เรียนสร้างขึ้นไม่ใช่ทำตาม ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ด้วยการถาม การหาข้อมูล และลงมือกระทำเพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่แสดงแนวความคิดของตนเอง

สุวิทย์ และ อรทัย มูลคำ (2545: 102 - 103) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนตามแนว Constructivism โดยรายละเอียดสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ผู้สอนมีหน้าที่จัดการให้ผู้เรียนขยายโครงสร้างทางปัญญา (สร้างความรู้) โดยมีสมมุติฐานดังนี้

1.1 นำเสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหาซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ต่อสังคมและตัวผู้เรียนเอง ซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา

1.2 กระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา ทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดไตร่ตรองเพื่อสร้างความรู้ที่จะขจัดความขัดแย้งนั้น

1.3 สนับสนุนให้เกิดปฏิสัมพันธ์ขึ้นในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนคิดไตร่ตรองบนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมเกิดเป็นการสร้างโครงสร้างทางปัญญา

2. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็นและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

4. มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

5. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนโดยการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม รวมไปถึงการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่าบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ไม่ใช่การให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่นักเรียนชอบ กิจกรรมที่ครูจัดให้นักเรียนจะต้องทำกิจกรรมตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ นักเรียนเป็นเจ้าของความคิดมากกว่าเป็นผู้รับข่าวสารหรือรับข้อมูล นักเรียนจะเรียนรู้ด้วยความเข้าใจและสิ่งที่นักเรียนเข้าใจเป็นสิ่งที่นักเรียนสร้างขึ้น ควรให้ออกาสกับนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างสร้างสรรค์เพื่อจุดประกายการเรียนรู้ในตัวนักเรียน เป็นเรื่องที่ต้องให้นักเรียน

ทดลองทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ด้วยตนเอง แล้วนำความรู้สึก บรรยากาศ ประสบการณ์ที่ได้รับไปคิดต่อทำต่อด้วยตนเอง และนำผลที่ได้มาพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น ผลที่ได้จากการดำเนินการของแต่ละบุคคลถือเป็นการเรียนรู้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องสำเร็จหรือล้มเหลว โดยไม่มีการลอกเลียนแบบแนวคิดจากครู โดยสิ่งที่เรียนและวิธีเรียนมีผลกระทบจากบริบทของสังคม ซึ่งการเรียนรู้เกิดขึ้นรวมถึงบริบทของห้องเรียน บทบาทของครูคือผู้ชี้แนะ ผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกเป็นผู้จัดการให้เกิดการเรียนรู้และการสื่อสารของครูจะเป็นลักษณะกระตุ้นให้นักเรียนคิด โดยจะไม่บอกหรือตอบคำถามนักเรียนตรงๆ นักเรียนต้องเรียนรู้วิธีการแปลความหมายสิ่งที่ครูพูด เพื่อนำมาใช้ในการหาคำตอบที่นักเรียนต้องการคำตอบ ครูต้องเห็นความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อกระบวนการเรียนรู้ด้วยปัญญา

เมื่อได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ของครูตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจบทบาทของครูที่แตกต่างจากการเรียนการสอนรูปแบบเดิม ซึ่งจะนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นประการสำคัญ ครูเป็นบทบาทจากผู้ให้ความรู้เป็นผู้ชี้แนะ อำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5.5 การประเมินผลการเรียนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

เนื่องจากทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมีลักษณะที่แตกต่างจากการสอนแบบเดิม คือการสร้างความรู้ด้วยตนเองเน้นการประเมินที่เป็นพัฒนาการของนักเรียนและให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมากกว่าผลลัพธ์ซึ่งเป็นความรู้ในเนื้อหาวิชาเฉพาะ การประเมินจะเน้นการวัดความสามารถซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ประกอบด้วย ความสามารถในการตั้งปัญหา การแก้ปัญหา ความสามารถในการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถทางด้านเหตุผล ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความเข้าใจในมโนคติที่ลึกซึ้ง ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการเรียน (Watts and Fofili, 1998: 175)

Jonassen (1991: 28 – 32) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนรู้ควรมีความหมายเป็นอิสระจากเป้าหมายมากขึ้น กล่าวคือในการประเมินไม่ควรมองที่เป้าหมายก่อนว่าต้องการให้เกิดความก้าวหน้าเพียงใด หรือไม่ต้องมีเกณฑ์ไว้อ้างอิงผลการประเมินก่อนที่จะมีการประเมิน เพราะการรู้เป้าหมายก่อนอาจทำให้เกิดความลำเอียงในการประเมินได้

2. สิ่งที่ควรประเมินจากการเรียนรู้ คือกระบวนการได้มาซึ่งความรู้และทักษะการคิดในระดับสูง อันได้แก่ ทักษะการคิดเชิงเหตุผล และการรู้คิดของนักเรียน ความสามารถในการทำความเข้าใจที่มีไปถ่ายโยงกับสถานการณ์ใหม่ หรือบูรณาการความรู้ที่มีอยู่ในการสร้างผลงาน การประเมินควรทำให้ทั้งครูและนักเรียนรับรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้าในเมตาคognition ของนักเรียน

3. เนื่องจากหลักการสำคัญอย่างหนึ่งของการสร้างความรู้คือ เน้นการศึกษาที่เป็นจริง (authentic tasks) ซึ่งหมายถึงงานทั้งหลายที่มีประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตจริง เป็นงานที่ซับซ้อนมากด้วยบริบท และเป็นงานที่ผสมผสานเนื้อหาต่างๆ ของหลักสูตร ดังนั้น ปัญหาหรือสถานการณ์ที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ก็ควรเป็นปัญหาที่มากด้วยบริบทที่มีความซับซ้อนสอดคล้องกับชีวิตจริงเช่นเดียวกับที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน

4. การประเมินผลควรผสมผสานอยู่กับการเรียนการสอนหรือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ที่เรียกว่าการประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งเป็นการประเมินความสามารถของนักเรียนขณะที่นักเรียนแสดงหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการประเมินที่ทำให้ครูสามารถทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าการตอบแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ซึ่งอาจวัดได้เพียงความสามารถในการจำเท่านั้น

5. การประเมินไม่ควรใช้ผู้ประเมินเพียงคนเดียว ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน โดยการแสดงความรู้ ความคิดเห็น และประเมินความก้าวหน้าของตนเอง เนื่องจากไม่มีใครสามารถประเมินการสร้างความรู้ของนักเรียนได้ดีที่สุดเท่ากับตัวนักเรียนเอง และการให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินยังเป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง สามารถใช้การประเมินเป็นเครื่องมือในการควบคุมการเรียนรู้และวิเคราะห์ตนเองได้มากขึ้น

6. ในกรณีที่ต้องประเมินผลลัพธ์ของการเรียนรู้มากกว่ากระบวนการแล้ว ควรใช้แฟ้มสะสมงานมากกว่าการใช้ผลงานเพียงชิ้นเดียวในการประเมิน โดยแฟ้มสะสมงานที่ใช้ควรจะสามารถสะท้อนให้เห็นความแตกต่างทั้งในการตีความงานที่ได้รับมอบหมาย และขั้นตอนในการพัฒนางานของนักเรียนอย่างชัดเจน

สรุปได้ว่า การประเมินผลการเรียนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เน้นการประเมินที่เป็นพัฒนาการของนักเรียนและให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมากกว่าผลลัพธ์ซึ่งเป็นความรู้ในเนื้อหาวิชาเฉพาะ การประเมินจะเน้นการวัดความสามารถซึ่งเป็นคุณสมบัติหลายๆ ด้าน ประกอบด้วยความสามารถในการตั้งปัญหา และแก้ปัญหา ความสามารถในการสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถทางด้านเหตุผล ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความเข้าใจในโมโนคติที่ลึกซึ้ง ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการเรียน

จากการศึกษาการประเมินผลการเรียนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีหลากหลาย เน้นการประเมินตามสภาพจริงมากกว่าการประเมินความรู้ที่เป็นเนื้อหาวิชา ทำให้ออกแบบรูปแบบการประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

จากการศึกษาภาพรวมของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง พบว่า มีการนำทฤษฎีดังกล่าวไปใช้ในงานวิจัยดังนี้

Etheredge (1996) ได้พัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดของทฤษฎี Constructivism เพื่อใช้สอนแก้โจทย์ปัญหาเลขคณิตของนักเรียนเกรด 3 วิธีสอนเน้นการสอนตามหลักการที่สำคัญของทฤษฎี Constructivism ได้แก่ การอภิปราย การร่วมมือกัน และการสร้างความรู้ ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เชิงโครงสร้างของนักเรียนซึ่งยังไม่พบในระยะแรกของการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อความเข้าใจโครงสร้างของนักเรียนซึ่งยังไม่พบในระยะแรกของการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นในโครงสร้างโจทย์ปัญหาชนิดต่างๆ นอกจากนี้ยังพบว่าเรื่องราว ปัญหาที่นักเรียนร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นมา คำถามและการร่วมมืออภิปรายของนักเรียนรวมถึงการติดตามของครู สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการสอนแก้โจทย์ปัญหาเลขคณิตให้มีประสิทธิภาพและมีความหมาย

Wood, Cobb and Yackle (1991) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความเชื่อของครูที่สอนแบบแก้ปัญหามาตามแนวคิด Constructivism โดยศึกษาครูที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นเวลา 1 ปี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกเทปโทรทัศน์ การจดบันทึกข้อมูลภาคสนามและการสัมภาษณ์ กิจกรรมการเรียนการสอนแบบแก้ปัญหามาตามแนวคิด Constructivism ที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมดังนี้ 1. ให้นักเรียนได้ใช้วิธีที่หลากหลายในการแก้ปัญหามาด้วยตนเอง 2. ให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นคู่ ได้ช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 3. ให้นักเรียนได้ตรวจสอบความเข้าใจและหาข้อสรุปในการแก้ปัญหามาโดยอภิปรายร่วมกับนักเรียนทั้งชั้น ผลการวิจัยพบว่าครูที่สอนแบบแก้ปัญหามาตามแนวคอนสตรัคติวิซิมเปลี่ยนแปลงความเชื่อจากเดิมดังนี้ 1. ด้านเนื้อหาคณิตศาสตร์ เปลี่ยนจากการเน้นความสำคัญของกฎและกระบวนการมาให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่มีความหมาย 2. ด้านการเรียนรู้ เปลี่ยนจากการเรียนรู้โดยรับความรู้ที่ผู้อื่นถ่ายทอดให้มาเป็นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง 3. ด้านผู้สอน เปลี่ยนจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียน

สุมาลี กาญจนชาติ (2543) ได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียนระดับประถมศึกษาในการสร้างความรู้ตามแนวคิดของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งทำการวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ จำนวน 37 คนทำการทดลองสอนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) คุณลักษณะของนักเรียนระดับประถมศึกษาในการสร้างความรู้ตามแนวคิดของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองประกอบด้วย การกำกับตนเอง ทักษะทางสังคมและทักษะในการสืบสอบ 2) กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียนระดับประถมศึกษาในการสร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิซิม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ เกิดความขัดแย้งทางปัญญา แสวงหาคำตอบ

ตรวจสอบความเข้าใจ และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในบริบทอื่นๆ 3) นักเรียนมีพฤติกรรมการกำกับตนเองและพฤติกรรมที่แสดงทักษะในการสืบสอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับควรปรับปรุง ส่วนพฤติกรรมที่แสดงทักษะทางสังคมอยู่ในระดับพอใช้ทั้งก่อนและหลังการเรียนด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น 4) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการกำกับตนเอง พฤติกรรมที่แสดงทักษะทางสังคม และทักษะในการสืบสอบสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรสา สนธิ (2553) ได้พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะในการสร้างความรู้ด้วยตนเองตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยความสามารถในการกำกับตนเอง ทักษะทางสังคม และทักษะในการสืบสอบ ซึ่งมีกระบวนการเรียนการสอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเกิดความขัดแย้งทางปัญญา ขั้นแสวงหาคำตอบ ขั้นตรวจสอบความเข้าใจ และขั้นใช้ความรู้ที่เรียนมา การประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองพบว่าคะแนนคุณลักษณะของนักเรียนหลังการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองสูงกว่าก่อนเรียนในทุกๆ ด้าน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

จากการศึกษางานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึมนั้นนักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ มีผลต่อความเข้าใจมโนคติของนักเรียน สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนาขึ้น นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในความคิดของตนเองมากขึ้น จากการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในสนทนา ตั้งข้อคาถาคถาม สืบค้น สร้างข้อค้นพบ อภิปราย แสดงให้เห็นจริง และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำให้รูปแบบการเรียนการสอนการเขียนนิทานโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยามและทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนผังความคิด

6.1 ความหมายของแผนผังความคิด

เทคนิคแผนผังความคิด (Mind mapping Technique) มีชื่อเรียกหลากหลาย เช่น Mind Mapping, Semantic Webbing, Group Mapping, Cognitive Map, Concept Map ทั้งนี้นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้มากมาย ดังนี้

Tony Buzan (1997: 96) ได้ให้ความหมายของแผนที่ความคิดว่าหมายถึงแผนผังที่เป็น การแสดงออกด้านความคิดรอบทิศทางเป็นการกระทำตามธรรมชาติของสมองมนุษย์และเป็นเทคนิค การแสดงออกถึงความสำคัญด้วยภาพที่มีพลังนำไปสู่ศักยภาพในการทำงานของสมองแผนที่ความคิด สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกแห่งทุกมุมของชีวิตซึ่งการเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาและความคิด ที่ชัดเจนขึ้นจะนำไปสู่การพัฒนาการกระทำต่างๆของมนุษย์

Moreira (1979: 283 – 286) กล่าวว่า แผนผังมโนทัศน์เป็นภาพที่แสดงความสัมพันธ์ ระหว่างมโนทัศน์อย่างมีลำดับขั้นตอน เพื่อแสดงให้เห็นการจัดมโนทัศน์ของเนื้อหาที่เรียน ซึ่งอาจมี ทิศทางเดียวกัน หรือสองทิศทางหรือมากกว่า

Peter (1980: 158) กล่าวว่าแผนผังมโนทัศน์ หมายถึงการแสดงถึงความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยง กับความรู้เดิมที่มีอยู่แล้วในโครงสร้างทางสติปัญญา จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ผังมโนทัศน์จะประกอบไปด้วยมโนทัศน์อย่างน้อยสองมโนทัศน์ จะมีกิริยาเชื่อมที่เรียกว่า ข้อความ เชื่อม เพื่อแสดงความสัมพันธ์และแสดงความแตกต่างของมโนทัศน์อย่างมีลำดับชั้น โดยเริ่มจาก มโนทัศน์ที่มีความหมายครอบคลุมมากไปยังมโนทัศน์ที่จำเพาะเจาะจงอยู่ด้านล่าง

ทิตนา แคมมณี (2545: 387) ได้ให้ความหมายของแผนผังความคิดว่าหมายถึง ผังที่แสดง ความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่างๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวมโดยใช้เส้นคำระยะห่างจาก จุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเลขาคณิต และภาพแสดงความหมายและความเชื่อมโยง ของความคิดหรือสาระนั้นๆ

น้ำผึ้ง มีนิต (2545: 6) กล่าวว่า แผนภาพความคิด หมายถึง วิธีการนำข้อมูลหรือข้อความ ที่ผ่านการประมวลความรู้แล้ว โดยการนำเสนอด้วยแผนผังความคิดแบบต่างๆ เพื่อเป็นการสื่อสาร ให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ประกอบด้วย ผังการจำแนกข้อมูล ผังมโนทัศน์ ผังแวนน์ไดอะแกรม ผังใยแมงมุม ผังก้างปลา ผัง Flowchart และผังเรียงลำดับ

ศิริรัตน์ นิลคุปต์ (2532: 27) ได้ให้ความหมายของแผนภาพความคิดว่า หมายถึง การจด บันทึกลงข้อความจากสิ่งที่อ่านมาเขียนเป็นแผนภูมิ ซึ่งต้องคิดวิเคราะห์ประเมินข้อมูลที่จะเติมและให้ เหตุผลเชิงวิพากษ์วิจารณ์ว่า นักเรียนจะต้องเรียบเรียงและจำแนกความคิดตามแบบการเขียนของ

ผู้เขียน อาจกล่าวได้ว่าการเติมข้อมูลในแผนภูมิเป็นแบบฝึกหัดความคิดที่นักเรียนต้องใช้สติปัญญา ถ้านักเรียนเขียนแผนภูมิได้ก็แสดงว่าอ่านเข้าใจ

จากความหมายของแผนผังความคิดข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า แผนผังความคิดเป็นการแสดง ความรู้โดยใช้กระบวนการคิด มีการจำแนกความคิดหลักและความคิดรองเพื่อช่วยในการนำเสนอ ภาพรวมของเรื่องราวต่างๆ อย่างมีลำดับขั้นตอน มีการเชื่อมโยงโดยใช้คำ วลี หรือสัญลักษณ์ โดยให้คำสำคัญอยู่ตรงกลางหรือด้านบนสุด และประเด็นที่เป็นใจความรองหรือเป็นรายละเอียด จะกระจายออกไปจากคำสำคัญ

6.2 การสร้างแผนผังความคิด

ลำดับขั้นในการสร้างแผนผังความคิด แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันเป็นลำดับขั้น ดังนั้นนักวิชาการได้กล่าวถึงการสร้างแผนผังความคิดไว้ดังนี้

Ausubel (1963: 37) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นในการสร้างแผนผังความคิดไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์และแยกแยะความแตกต่างของสิ่งเร้า
2. สร้างสมมติฐานเกี่ยวกับลักษณะร่วมของสิ่งเร้า
3. ทดสอบสมมติฐานที่สร้างขึ้นในสถานการณ์หนึ่ง
4. เลือกสมมติฐานที่สามารถครอบคลุมสิ่งเร้าที่มีลักษณะบางประการเหมือนกัน
5. นำลักษณะเฉพาะของสิ่งเร้าที่คิดไว้จากสมมติฐานสัมพันธ์กับโครงสร้างความคิดที่มีอยู่

เดิมของตน

6. แยกแยะความแตกต่างระหว่างมโนทัศน์ที่ได้ใหม่กับมโนทัศน์ที่มีอยู่เดิมเพื่อหา ความสัมพันธ์

7. สรุปความหมายของมโนทัศน์ที่รับมาใหม่ให้ครอบคลุมไปยังสมาชิกทุกๆ หน่วยในกลุ่ม
8. คิดหาสัญลักษณ์ทางภาษาที่เหมาะสมมาใช้เป็นตัวแทนของมโนทัศน์ที่รับมาใหม่

Tony Buzan (1997: 98) มีขั้นตอนการสร้างการนำไปใช้และรูปแบบดังนี้

1. เริ่มเขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์หรือหัวข้อเรื่องตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษซึ่งควรใช้ กระดาษชนิดไม่มีเส้นและวางกระดาษตามแนวนอนควรเป็นภาพสี่

2. เขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์รองที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์หลักหรือหัวข้อเรื่องกระจาย ออกไปรอบมโนทัศน์หลัก

3. เขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์ย่อยที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์รองแตกออกไปเรื่อยๆ โดยเขียน ข้อความไว้บนเส้นแต่ละเส้น

4. ใช้ภาพสื่อความหมายให้มากที่สุด
5. เขียนหรือพิมพ์ด้วยตัวบรรจงขนาดใหญ่

6. เขียนคำที่มีลักษณะเป็นหน่วยเป็นคำหรือข้อความที่มีความหมายในตัวเอง
7. เขียนคำเหนือเส้นแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่นๆ
8. ระบายสีให้ทั่วแผนที่ความคิด

วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2549: 183 – 184) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างแผนผังความคิดดังนี้

1. เริ่มด้วยภาพสีตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ ภาพๆ เดียวมีค่ากว่าพันคำและยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และยังเพิ่มจำนวนมากขึ้นด้วย

2. ใช้ภาพให้มากที่สุด เพื่อเป็นการช่วยการทำงานของสมอง ดึงดูดสายตาและช่วยในการจำ

3. ควรเขียนคำสำคัญบรรจงใหญ่ๆ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ ตัวพิมพ์ใหญ่เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่จะให้ภาพที่ชัดเจน สะดุดตา อ่านง่ายและก่อผลกระทบต่อความคิดมากกว่าการใช้เวลาเพิ่มอีกเล็กน้อยในการเขียนตัวให้ใหญ่ จะทำให้อ่านง่าย ชัดเจน จะช่วยให้ประหยัดเวลาได้เมื่อย้อนกลับมาอ่านอีกครั้ง

4. เขียนคำสำคัญเหนือเส้น และแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่นๆ เพื่อให้แผนที่ความคิดมีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ

5. คำสำคัญควรมีลักษณะเป็นหน่วย โดยคำสำคัญ 1 คำ ต่อ 1 เส้น จะช่วยให้แต่ละคำเชื่อมโยงคำอื่นๆ ได้อย่างอิสระ เปิดทางให้แผนที่ความคิดคล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น

6. ระบายสีให้ทั่วแผนที่ความคิด เพราะสีจะช่วยยกระดับความจำ เพลินตา กระตุ้นสมอง ชักชวน

7. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ควรปล่อยให้คิดอิสระมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่ามัวคิดว่า จะเขียนลงตรงไหนหรือจะใส่หรือไม่ใส่อะไรลงไป เพราะล้วนแต่จะทำให้งานล่าช้าอย่างน่าเสียดาย

Ault (อ้างถึงใน พิทักษ์ เจริญวานิช, 2531: 28) ได้เสนอแนวทางสำหรับการสร้างแผนผังความคิดไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดหัวข้อในการสร้างแผนผังมโนทัศน์หรือระบุมโนทัศน์หลัก แล้วขีดเส้นใต้มโนทัศน์ที่สำคัญ จากนั้นเขียนแต่ละมโนทัศน์ลงบนกระดาษแข็งขนาดเล็กๆ สำหรับแต่ละมโนทัศน์

2. จัดลำดับความคิดของมโนทัศน์จากมโนทัศน์ที่รวบรวมไว้ในข้อ 1

3. อภิปรายเพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของมโนทัศน์แล้วจัดลำดับของมโนทัศน์อีกครั้ง

4. แกะไขแผนผังมโนทัศน์เพื่อให้ตรงกับเนื้อหาหรือบทความที่ต้องการศึกษา อาจเพิ่มมโนทัศน์อื่นๆ ลงในผังมโนทัศน์

5. ลากเส้นเชื่อมโยงระหว่างมโนทัศน์ที่มีความสัมพันธ์กัน

วัชราน เล่าเรียนดี (2549: 53) ได้อธิบายแนวทางการสร้างแผนผังความคิดดังนี้

1. เขียนชื่อเรื่องที่จะเรียนรู้ตรงกลางหน้ากระดาษ แล้วเขียนวงกลมล้อมรอบคำนั้น

2. จากชื่อเรื่องในวงกลมลากเส้นตรงออกจากวงกลมโดยรอบ เขียนหัวเรื่องย่อบนเส้นหรือใต้เส้นจากชื่อเรื่องในวงกลม

3. ลากเส้นต่อจากเรื่องย่อแต่ละเรื่องกำกับด้วยคำเชื่อมโยงบนเส้น

4. สำหรับข้อเท็จจริงแต่ละประเด็นอาจแยกย่อและโยงเส้นย่อได้อีก

ฉัญญา และ ขวัญฤดี ผลอนันต์ (2550: 55 – 57) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการทำแผนผังความคิดไว้ดังนี้

1. วางกระดาษเปล่าตามแนวนอน เริ่มจากกลางหน้ากระดาษเพราะจะช่วยให้สมองของนักเรียนมีอิสระในการคิดแผ่ขยายแขนงกิ่งออกไปได้ทุกทิศทางและแสดงออกได้อย่างอิสระ

2. ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์แทนประเด็นหลักหรือหัวข้อที่เป็นแกนกลางของเรื่อง

3. ใช้สีสັນ

4. เชื่อมโยงกิ่งแก้วซึ่งเป็นประเด็นสำคัญเข้ากับแก่นแกนที่เป็นภาพอยู่ตรงกลางและเชื่อมกิ่งก้อยหรือความคิดย่อยๆ แยกแขนงออกจากกิ่งแก้วออกไปเป็นชั้นที่ 2 และ 3 ตามลำดับ

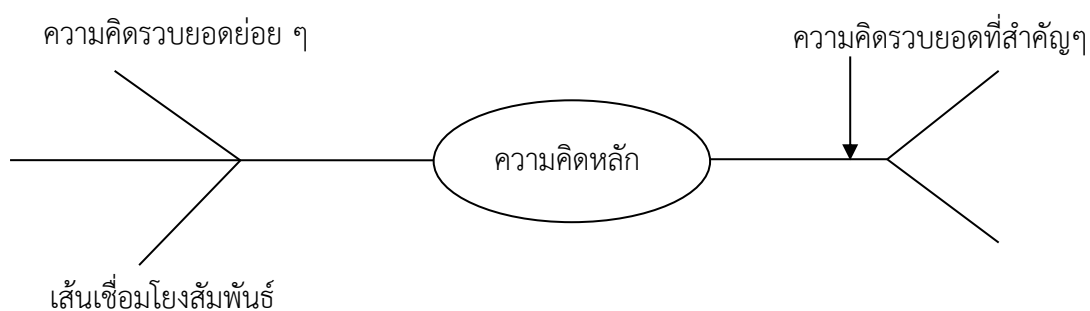
5. วาดกิ่งที่มีลักษณะเป็นเส้นโค้งแทนที่จะเขียนเป็นเส้นตรง

6. ใช้คำมูล เพียงคำเดียวเพื่อสะท้อนใจความหรือประเด็นสำคัญๆ เท่านั้น โดยกำหนดหนึ่งคำมูลต่อหนึ่งกิ่งเท่านั้น

7. ใช้รูปภาพประกอบให้ทั่วทั้งแผนที่ความคิด ภาพทุกๆ ภาพเปรียบเหมือนแก่นแกนมีความหมายเท่ากับคำพันคำ

สรุปได้ว่าการสร้างแผนผังความคิด ควรมีลำดับการสร้างดังนี้ (1) ระบุประเด็นหลัก (2) จัดลำดับความคิด (3) ลากเส้นเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ (4) ทบทวนตรวจสอบแผนผังความคิดที่สร้างขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แผนผังความคิดตามแนวคิดของ Buzan (1997: 45) เนื่องจากเป็นแผนผังความคิดที่แสดงภาพความคิดไว้อย่างชัดเจน และได้รับความนิยมน้อยอย่างแพร่หลาย แผนผังความคิดดังกล่าวจะช่วยในการระดมสมองเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะเขียนความคิดหลักไว้กึ่งกลางแล้วจึงแตกแขนงความคิดย่อย ออกไปดังแผนภาพที่ 8

แผนภาพที่ 8 แผนผังความคิด Mind Mapping

6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแผนผังความคิด

จากการศึกษาภาพรวมของเทคนิคแผนผังความคิด พบว่า มีการนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้ในงานวิจัยดังนี้

Reima Al-Jalf (2010) ได้ศึกษาการเสริมสร้างทักษะการเขียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้วยโปรแกรมแผนผังความคิดผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1. ผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนโดยใช้แผนผังความคิดผลของการทดสอบการเขียนบทความสั้นๆ พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองที่เขียนแบบทดสอบหลังเรียนเขียนรายละเอียดในบทความได้ตรงประเด็นมีการจัดการความคิดและมีความคิดที่ต่อเนื่องกันดีกว่านักศึกษาที่เป็นกลุ่มควบคุมนักศึกษาส่วนใหญ่ที่อยู่ในกลุ่มทดลองจะวาดแผนผังความคิดโดยใช้มือสำหรับในการเขียนหัวข้อที่จะช่วยให้นักศึกษาได้จัดการกับความคิดและทัศนคติเกี่ยวกับความคิด 2. ผลต่อเจตคติที่ได้เรียนโดยใช้แผนผังความคิดจากการตอบแบบสอบถามหลังจากการเรียนโดยใช้แผนผังความคิดผลการศึกษพบว่า นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในรายวิชาการเขียนที่ใช้แผนผังความคิดและนักศึกษาทั้งหมดพบว่าโปรแกรมแผนผังความคิดสนุกและมีประโยชน์ในการที่จะทำให้เกิดความคิดและการจัดการความคิดและเป็นทางเลือกใหม่ที่จะทำให้เกิดการระดมสมองและการวางแผนในการเขียนบทความสั้นๆต่อไป

ประทุม วิชาโคตร (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ฝึกโดยวิธีการเขียนแผนที่ความคิดซึ่งใช้แผนผังแบบใยแมงมุม (Spider Mapping) วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยของนักเรียนก่อนและหลังจากฝึกทักษะการเขียนโดยวิธีการเขียนแผนที่ความคิด 2) เพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ หลังจากฝึกทักษะการเขียนโดยวิธีการเขียนแผนที่ความคิด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนวัดปริวาส กรุงเทพมหานคร จำนวน 45 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย แบ่งระดับความสามารถ

ทางการเรียนออกเป็น 3 ระดับคือนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแผนการสอนและแบบทดสอบ โดยกำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ไว้ 12 ขั้นตอน คือ 1) หากกระดาษเปล่าไม่มีเส้น 2) วางกระดาษตามแนวนอน 3) เริ่มที่กึ่งกลางหน้ากระดาษ 4) กำหนดข้อความ คำ ภาพวาดที่เป็นข้อใหญ่ใจความของเรื่องที่เขียนหรือคิด 5) คิดถึงหัวข้อสำคัญที่เกี่ยวกับข้อความ คำ หรือภาพศูนย์กลางแล้วเขียนด้วยตัวอักษรหนาบนเส้นที่ยาวเท่ากับตัวหนังสือต่อตรงออกมา 6) เติมกิ่งสาขาของหัวข้อสำคัญด้วยจินตนาการ 7) แดกแขนงออกมายังระดับความคิดที่สอง ซึ่งคำหรือภาพจะแตกแขนงออกมาเส้นต้องต่อเนื่องกันและบางลงไป คำที่เขียนตัวเล็กลง 8) แดกแขนงข้อมูลไปยังระดับที่สามและสี่ตามความคิดที่ไหลออกมาอย่างอิสระโยกไปย้ายมายังกิ่งก้านสาขาต่างๆ 9) เพิ่มความลึกในแผนที่ความคิดโดยตีกรอบ ใส่กล่องรอบๆ คำหรือภาพ 10) ใช้สีตามรูปแบบของกิ่งก้านสาขา 11) ใส่ลูกศรเพื่อช่วยในการแสดงแนวคิดว่ามีความเชื่อมโยงกันอย่างไร 12) ทำให้แผนที่ความคิดดูสวยงาม มีศิลปะมากขึ้น มีสีสันสดใสขึ้นมาด้วยจินตนาการเพิ่มความลึกหรือมิติลงไป แทรกอารมณ์ขันทำให้สนุกสนานเท่าที่จะทำได้ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยวิธีการเขียนแผนที่ความคิด ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสำหรับความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยของนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนที่มีความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ ที่ได้รับการฝึกโดยวิธีการเขียนแผนที่ความคิดนั้นไม่แตกต่างกัน

จินดา ทองซุ่นห่อ (2549) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้เทคนิคแผนที่ความคิดตามแนวคิดของ Tony Buzan เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทรงวิทยศึกษากลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทรงวิทยศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือแผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความผลการวิจัย พบว่านักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านจับใจความสูงขึ้นเป็นลำดับและนักเรียนมีคะแนนทักษะการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิลาวัลย์ ธรรมชัย (2550) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะด้านการอ่านและการคิดวิเคราะห์ เรื่อง กระจายไม่ตื่นตูม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านช่องแมวจำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะด้านการอ่านและการคิดวิเคราะห์ เรื่อง กระจายไม่ตื่นตูม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะด้านการอ่านและการคิดวิเคราะห์ เรื่อง กระจายไม่ตื่นตูม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ

85.47/84.73 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถด้านการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนเพิ่มขึ้นก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความสนใจในกิจกรรม และร่วมทำกิจกรรมอย่างสนุกสนาน มีความสุขในการเรียน รู้จักแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแผนผังความคิด สรุปได้ว่าแผนผังความคิดจะส่งเสริมความสามารถในการเขียนของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้เรียนใช้กระบวนการคิดและมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมสู่องค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองผ่านแผนผังความคิด อีกทั้งยังสร้างความตื่นตัวและกระตือรือร้นในการเรียนให้กับผู้เรียนได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนอีกด้วย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และ 2) ศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยมีนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ซึ่งประกอบด้วยการดำเนินการหลัก 4 ขั้นตอนคือ

- ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R_1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
- ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D_1) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R_2) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D_2) การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้

โดยมีขั้นตอนดังปรากฏในแผนภาพที่ 9 ดังนี้

แผนภาพที่ 9 แผนภาพแสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) สำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานมีดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหา ข้อมูลพื้นฐานสำหรับนำมาใช้ในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยวิธีการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยและสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาของรายวิชา จากนั้นนำมาวิเคราะห์และกำหนดจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การสอนการเขียนนิทาน เพื่อนำมาสังเคราะห์สาระสำคัญ เพื่อใช้ในการพัฒนาแนวคิดสำหรับการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ โดยการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามคือ

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความสามารถในการเขียนนิทาน

3.2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

4. สรุปผลข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เป้าหมาย และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้การศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาไทย ระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการในการสอนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทาน

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนนิทาน

3. แบบวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานสำหรับกรวิเคราะห์หลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาในรายวิชา และแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทาน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาไทย

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง กำหนดประเด็นสัมภาษณ์มาสร้างแบบสัมภาษณ์ ฉบับร่างที่มีประเด็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนการเขียนนิทาน ทั้งในด้านเนื้อหา ผู้สอน ผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอน

1.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ รวมถึงภาษาที่ใช้

1.4 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และภาษาที่ใช้ แล้วนำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

สอดคล้อง ให้คะแนน +1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

ไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

นำผลการพิจารณามาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิคของวินเนลลี และแฮม เบอร์ตัน (Rovineli and Hambleton) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
ΣR	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผลการตรวจแบบสัมภาษณ์มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ (ดูภาคผนวก ข.)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการประสานงาน และดำเนินการนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาการเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน จำนวน 5 คนด้วยตนเอง (ดูภาคผนวก ก.)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2.1 ศึกษาเอกสารและตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง กำหนดประเด็นสัมภาษณ์มาสร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างที่มีประเด็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนการเขียนนิทาน ทั้งในด้านเนื้อหา ผู้สอน ผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอน

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสารเชิงทฤษฎี รวมถึงภาษาที่ใช้

2.4 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และภาษาที่ใช้ แล้วนำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน +1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

นำผลการพิจารณามาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิคของวินเนลลี และแฮม เบอร์ตัน (Rovine and Hambleton) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
ΣR	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อคำถามให้มีความชัดเจน สื่อความหมายได้ง่าย โดยผลการตรวจแบบสัมภาษณ์มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ (ดูภาคผนวก ข.)

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 20 คน

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเขียนนิทานในระดับอุดมศึกษา และแบบสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มาวิเคราะห์เอกสารโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พร้อมกับนำเสนอผลในรูปแบบของการพรรณนาความโดยมีขั้นตอนดังปรากฏในแผนภาพที่ 11

3. แบบวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์หลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาในรายวิชา และแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทาน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร

3.2 สร้างแบบวิเคราะห์เอกสารโดยกำหนดประเด็นการวิเคราะห์เอกสาร

3.3 นำแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสารเชิงทฤษฎีและนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบวิเคราะห์เอกสารที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

สอดคล้อง ให้คะแนน +1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

ไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

นำผลการพิจารณามารวบรวมวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิคของวินเนลลีและแฮมเบอร์ตัน (Rovineli and Hambleton) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

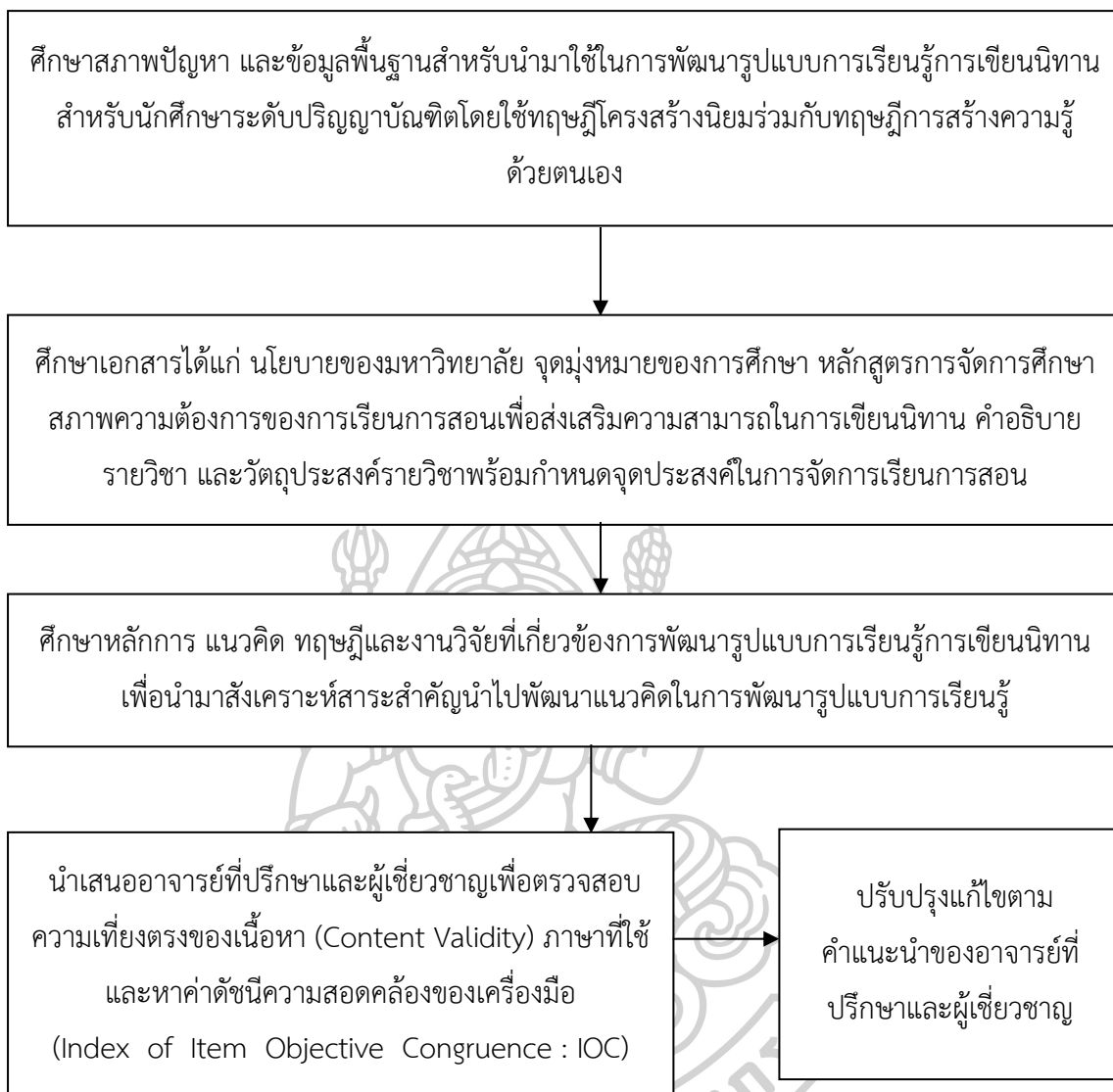
IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการตรวจแบบวิเคราะห์เอกสารมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ (ดูภาคผนวก ข.)

การเก็บรวบรวม ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาในรายวิชาตลอดจนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทาน โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

แผนภาพที่ 10 สรุปขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานตามแบบแผนการวิจัย (Research : R₁)

ตารางที่ 5 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ / การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
1. ศึกษาสภาพปัญหาและข้อมูลพื้นฐานสำหรับนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้	1. ศึกษาเอกสาร 2. สัมภาษณ์	1. สภาพที่คาดหวังข้อมูลจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2. อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาจำนวน 5 คน 3. นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจำนวน 20 คน	แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	ข้อมูลและรายละเอียดของรูปแบบการเรียนรู้
2. วิเคราะห์เอกสารหลักการและแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้	1. ศึกษาเอกสาร	1. นโยบายของมหาวิทยาลัย 2. จุดมุ่งหมายของการศึกษา 3. หลักสูตรการจัดการศึกษา 4. คำอธิบายรายวิชา 5. วัตถุประสงค์รายวิชา	แบบวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	ข้อมูลผลการจัดการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ (Development – D1 : Design and Development)

วัตถุประสงค์

เพื่อออกแบบและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีขั้นตอน ดังนี้

1. ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญา บัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองฉบับร่างที่ได้มาจากการ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1

2. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทาน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยตนเอง คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานและ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียน นิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยตนเอง

3. นำเสนอรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ฉบับร่างต่ออาจารย์ผู้คุมวิทยานิพนธ์จำนวน 3 คน

4. นำเสนอการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญา บัณฑิตที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำเพื่อความสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับ ปริญญาบัณฑิตและการรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตฉบับร่าง จากผลที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1

2. คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้

3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทาน
5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้
6. แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้

หลักการสร้างเครื่องมือในการศึกษา

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยามร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ที่พัฒนาขึ้นโดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาทบทวนข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 ทั้งในด้านผลของการจัดการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและความต้องการรูปแบบการเรียนรู้ซึ่งข้อมูลดังกล่าวใช้เป็นแนวทางในการกำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์องค์ประกอบและรายละเอียดด้านต่างๆ ของรูปแบบการเรียนรู้

1.2 สังเคราะห์และพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ฉบับร่างที่ชัดเจนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จำนวน 3 คนเพื่อตรวจสอบความชัดเจนถูกต้องและเหมาะสมของภาษาที่ใช้เพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุง

1.3 นำรูปแบบการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน ประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) ดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงปานกลาง
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ประเมินจะได้คะแนน จาก 5 ถึง 1 ตามลำดับจากข้อมากที่สุดไปหาข้อน้อยที่สุด การแปลความหมายคะแนนใช้เกณฑ์ ของเบสท์ (Best, 1981: 179 - 184) ดังรายละเอียดคือ

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้อง เหมาะสมในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้อง เหมาะสมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้อง เหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้อง เหมาะสมในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้อง เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การผ่านตั้งแต่คะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป และค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 หากมีค่าที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้

ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ 5 คนพบว่า รูปแบบการเรียนรู้มี ค่าดัชนีความสอดคล้องดังนี้คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.05 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมาก ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นดังประเด็นต่อไปนี้

1.3.1 ปรับภาษาในส่วนของกรอธิบายหลักการของรูปแบบการเรียนรู้ และในส่วนของกรอธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนให้ชัดเจน ตัดคำเชื่อมบางคำออก เพื่อให้เข้าใจมากขึ้น

1.4 ปรับปรุงและแก้ไขสำนวนภาษาให้สื่อความหมายชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อให้มี ประสิทธิภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

2. คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ เป็นเอกสารสำหรับผู้สอนเพื่อใช้ประกอบ การจัดการ เรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างร่วมกับทฤษฎีการ สร้างความรู้ด้วยตนเอง มีขั้นตอนดังนี้

2.1 พัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบของคู่มือซึ่ง ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนรู้ ทฤษฎีและ

แนวคิดพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการเรียนรู้ สาระสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ เกณฑ์ การประเมินการเขียนนิทาน เอกสารประกอบการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้

2.1 นำคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ชัดเจนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความชัดเจน ถูกต้อง และเหมาะสมของภาษาที่ใช้เพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุง

2.1 นำคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน ประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าความสอดคล้อง ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้มากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้มาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้ปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้น้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้น้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ประเมินจะได้คะแนนจาก 5 ถึง 1 ตามลำดับจากข้อมากที่สุดไปหาข้อน้อยที่สุด การแปลความหมายคะแนนใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981: 179 - 184) ดังรายละเอียดคือ

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้อง เหมาะสมในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้อง เหมาะสมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้อง เหมาะสมในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้อง เหมาะสมในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้อง เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การผ่านตั้งแต่คะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 หากมีค่าที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบว่า คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้องดังนี้คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.31 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.28 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมาก ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นดังประเด็นต่อไปนี้ คือ ควรเพิ่มการแปรผลคะแนนในเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนนิทาน

3. แผนการจัดการเรียนรู้ ในการวิจัยครั้งนี้มีแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน กำหนดการจัดการเรียนการสอนแผนการจัดการเรียนรู้ละ 3 ชั่วโมง โดยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน ได้แก่ 1) การเขียนนิทานครั้งที่ 1 2) การเขียนนิทานครั้งที่ 2 3) การเขียนนิทานครั้งที่ 3 4) การเขียนนิทานครั้งที่ 4 5) การเขียนนิทานครั้งที่ 5 6) การเขียนนิทานครั้งที่ 6 โดยแผนการจัดการเรียนรู้มีรายละเอียดได้แก่ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ เวลาเรียน สารสำคัญเนื้อหา จุดประสงค์ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือการวัดและการประเมินผลและบันทึกผลหลังการสอนซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิดหลักการเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

3.2 ศึกษาหลักสูตรคำอธิบายรายวิชาเพื่อกำหนดเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้

3.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนนิทานที่มีขั้นตอนการสอน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาโครงสร้าง ขั้นที่ 2 เริ่มร่างเนื้อหา ขั้นที่ 3 สนทนาแลกเปลี่ยน ขั้นที่ 4 พากเพียรวางผัง ขั้นที่ 5 คอยฟังประเมิน และขั้นที่ 6 ก้าวเดินเขียนนิทาน แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

3.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความที่มีตรงกับความคิดเห็นของผู้ประเมินจะได้คะแนนจาก 5 ถึง 1 ตามลำดับจากข้อมากที่สุดไปหาข้อน้อยที่สุดการแปลความหมายคะแนนใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981: 179 - 184) ดังรายละเอียดคือ

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การผ่านตั้งแต่คะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 หากมีค่าที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้องดังนี้คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.17 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมาก ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญ

ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นดังประเด็นต่อไปนี้ คือ พื้นที่ที่ใช้ในการเขียนใบงานการเขียนนิทาน ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาลงมือเขียนได้อย่างอิสระ

3.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (try out) จำนวน 1 แผนเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของการนำไปใช้และพิจารณาข้อดีและข้อจำกัดเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.6 สรุปผลและนำข้อมูลทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานเป็นแบบอัตนัย เพื่อวัดการเขียนนิทาน จำนวน 1 เรื่อง เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 1 ข้อ 1 เรื่องโดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนนิทานที่เป็นข้อสอบอัตนัย

4.2 กำหนดจุดมุ่งหมายและกรอบความคิดและสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการส่งเสริมการเขียนนิทานฉบับร่าง

4.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเขียนนิทานเพื่อใช้ประเมินความสามารถในการเขียนนิทาน

4.4 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานซึ่งเป็นแบบทดสอบอัตนัยแบบคู่ขนาน โดยกำหนดแนวคำถามแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 3 ข้อ

4.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานที่พัฒนาขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

4.6 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน เพื่อประเมินความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานโดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) ดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริง มากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริง มาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริง น้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ประเมินจะได้คะแนนจาก 5 ถึง 1 ตามลำดับจากข้อมากที่สุดไปหาข้อน้อยที่สุด

การแปลความหมายคะแนนใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981: 179 - 184)

ดังรายละเอียดคือ

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานมีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานมีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานมีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานมีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานมีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การผ่านตั้งแต่คะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 หากมีค่าที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานมีค่าดัชนีความสอดคล้องดังนี้คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.05 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมาก ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

4.6.1 เลือกข้อความที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 1 ข้อ จากจำนวน 3 ข้อ คือข้อความข้อที่ 1 มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.38 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.14 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมาก ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และผลการประเมินแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานในการประเมินรายข้อ ตั้งแต่ข้อ 1 – 3 พบว่า มีค่าความสอดคล้องค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.28 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

4.6.2 เลือกข้อความที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานก่อนเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานหลังเรียน ฉบับละ 1 ข้อ โดยมีลักษณะคู่ขนานกันแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out)

4.7 ทดลองใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาและพิจารณาข้อดีข้อจำกัดต่างๆ ของแบบทดสอบ จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เกณฑ์การประเมินการเขียนนิทาน

ประเด็นที่ประเมิน	เกณฑ์การประเมินการเขียนนิทาน				
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
1. ด้านการ สร้างเนื้อ เรื่อง	มีการนำเสนออย่างครบถ้วนทั้ง 5 ประเด็น ดังนี้ - มีการสร้างเรื่องให้ตัวละครเอกเป็นผู้แสดงความขัดแย้งหรือสร้างปมปัญหาในเรื่องอย่างเหมาะสม - มีการผูกปมปัญหาในเรื่องและมีการคลี่คลายปมไปสู่ตอนจบของเรื่องอย่างสมเหตุสมผล	มีการนำเสนอในประเด็นดังกล่าวเพียง 4 ประเด็น ดังนี้ - มีการสร้างเรื่องตัวละครเอกให้เป็นผู้แสดงความขัดแย้งหรือสร้างปมปัญหาในเรื่องอย่างเหมาะสม - มีการผูกปมปัญหาในเรื่องมีการคลี่คลายปมไปสู่ตอนจบของเรื่องอย่างสมเหตุสมผล	มีการนำเสนอในประเด็นดังกล่าวเพียง 3 ประเด็น ดังนี้ - มีการสร้างเรื่องตัวละครเอกให้เป็นผู้แสดงความขัดแย้งหรือสร้างปมปัญหาในเรื่องอย่างเหมาะสม - มีการผูกปมปัญหาในเรื่องมีการคลี่คลายปมไปสู่ตอนจบของเรื่องอย่างสมเหตุสมผล	มีการนำเสนอในประเด็นดังกล่าวเพียง 2 ประเด็น ดังนี้ - มีการสร้างเรื่องตัวละครเอกให้เป็นผู้แสดงความขัดแย้งหรือสร้างปมปัญหาในเรื่อง มีการคลี่คลายปมไปสู่ตอนจบของเรื่องอย่างสมเหตุสมผล	มีการนำเสนอในประเด็นดังกล่าวเพียง 1 ประเด็น ดังนี้ - มีการสร้างเรื่องตัวละครเอกให้เป็นผู้แสดงความขัดแย้งหรือสร้างปมปัญหาในเรื่อง มีการคลี่คลายปมไปสู่ตอนจบของเรื่องอย่างสมเหตุสมผล

ตารางที่ 6 เกณฑ์การประเมินการเขียนนิทาน (ต่อ)

ประเด็น ที่ประเมิน	เกณฑ์การประเมินการเขียนนิทาน				
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
- มีการเขียน ประโยคได้ ถูกต้องตามหลัก ไวยากรณ์ ไทยโดยมี ข้อผิดพลาดใน ประเด็นเหล่านี้ได้ ไม่เกิน 1-3 แห่ง	แผนการใช้ ภาษาไทยที่ดี - มีการเขียน ประโยคได้ ถูกต้องตาม หลักไวยากรณ์ ไทย โดยมี ข้อผิดพลาด ในประเด็นเหล่านี้ ได้ไม่เกิน 4 - 6 แห่ง	ภาษาไทยที่ดี มีการเขียน ประโยคได้ ถูกต้องตาม หลักไวยากรณ์ ไทย โดยมี ข้อผิดพลาดใน ประเด็น เหล่านี้ได้ไม่เกิน 7 - 9 แห่ง	การเขียนประโยค ได้ถูกต้องตาม หลักไวยากรณ์ ไทยโดยมี ข้อผิดพลาดใน ประเด็นเหล่านี้ได้ ไม่เกิน 10 - 12 แห่ง	ประโยคได้ถูกต้อง ตามหลัก ไวยากรณ์ไทย โดยมีข้อผิดพลาด ในประเด็นเหล่านี้ ตั้งแต่ 13 แห่ง ขึ้นไป	

เกณฑ์การพิจารณาผลการประเมินและการแปลความหมายของคะแนน

ช่วงคะแนน ระดับคุณภาพ

คะแนน 13 - 15 ผ่านในระดับดีมาก

คะแนน 10 - 12 ผ่านในระดับดี

คะแนน 7 - 9 ผ่านในระดับพอใช้

คะแนน ต่ำกว่า 7 ไม่ผ่านต้องแก้ไขปรับปรุง

การตรวจให้คะแนนครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ตรวจควบคู่กับผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนนิทานจำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบว่าเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนนิทานที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product moment Correlation Coefficient) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของผู้ตรวจ

ผู้ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถ การเขียนนิทาน ก่อน - หลังเรียน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเขียนนิทาน และผู้วิจัย	.827

จากตารางที่ 7 พบว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานก่อนเรียน และหลังเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนนิทาน มีค่าเท่ากับ .827 ซึ่งถือว่ามีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง แสดงว่าเกณฑ์การตรวจให้คะแนน มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้จริง

4.8 ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนนิทานฉบับสมบูรณ์ และจัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานและเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เริ่มจากสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ในด้านเนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอนประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับโดยมีขั้นตอนในการสร้างมีดังนี้

5.1 ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจ

5.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาตามขอบข่ายเนื้อหาที่กำหนด

5.3 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

5.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามโดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาระดับความพึงพอใจดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความที่มีตรงกับความคิดเห็นของผู้ประเมินจะได้คะแนน จาก 5 ถึง 1 ตามลำดับจากข้อมากที่สุดไปหาข้อน้อยที่สุด

การแปลความหมายคะแนนใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981: 179 - 184) ดังรายละเอียดคือ

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเลือกรูปแบบ การเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเลือกรูปแบบ การเรียนรู้ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเลือกรูปแบบ การเรียนรู้ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเลือกรูปแบบ การเรียนรู้ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเลือกรูปแบบ การเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การผ่านตั้งแต่คะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานไม่เกิน 1.00 หากมีค่าที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ 5 คนพบว่า แบบสอบถาม ความพึงพอใจมีค่าดัชนีความสอดคล้องดังนี้คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.26 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมาก ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

5.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจนถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้มีประสิทธิภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญกำหนด

5.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้วไปสอบถามนักศึกษาที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 40 คนในขั้นการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ทดลอง

6. แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีลักษณะเป็นการบันทึกเชิงคุณภาพแบบพรรณนาความใช้สำหรับ ให้ครูและนักศึกษาเขียนสะท้อนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นจากนั้นนำข้อมูลการบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ที่นักศึกษานำมาวิเคราะห์โดยใช้ วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีขั้นตอนในการสร้างมีดังนี้

6.1 ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกสะท้อนผลการ เรียนรู้ เพื่อจัดทำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

6.2 สร้างแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามข้อบ่งชี้เนื้อหาที่กำหนด

6.3 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

6.4 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามโดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาระดับความพึงพอใจดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความที่มีตรงกับความคิดเห็นของผู้ประเมินจะได้คะแนนจาก 5 ถึง 1 ตามลำดับจากข้อมากที่สุดไปหาข้อน้อยที่สุด

การแปลความหมายคะแนนใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981: 179 - 184) ดังรายละเอียดคือ

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเลือกรูปแบบการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเลือกรูปแบบการเรียนรู้ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเลือกรูปแบบการเรียนรู้ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การผ่านตั้งแต่คะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 หากมีค่าที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบว่า แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องดังนี้คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.19 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมาก ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

5.5 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจนถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้มีประสิทธิภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญกำหนด

5.6 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปสอบถามนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คนในขั้นการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ทดลอง

ตารางที่ 8 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ / การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
1. ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ 1.1 ระบุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ 1.2 สังเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้ 1.3 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการเรียนรู้ (Content Validity)	- สังเคราะห์ - สังเคราะห์ - สอบถาม	- เอกสาร - เอกสาร - ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน	- วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) - แบบประเมินความสอดคล้อง (Rating Scale)	- ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ - รูปแบบการเรียนรู้ฉบับร่าง

ตารางที่ 8 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้ (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ / การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
2. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 2.1 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 2.2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ	- ศึกษาเอกสารตำราและสร้างตามแนวทางที่ศึกษา		1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทาน 3. แบบสอบถามความพึงพอใจ	

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ (Research – R2 : Implement)

วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ระดับชั้นปีที่ 4 จำนวน 40 คน ได้มาจากวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

2.1 ความสามารถในการเขียนนิทาน

2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

เนื้อหา

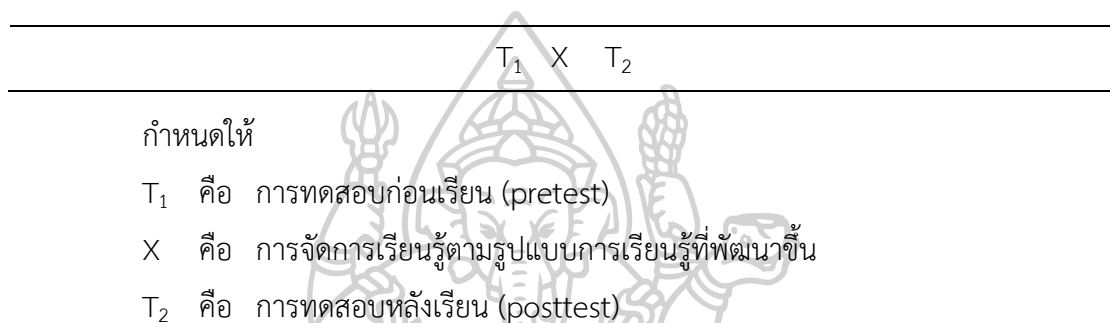
การเขียนบันเทิงคดีสร้างสรรค์สำหรับเด็กวัยต่างๆ ประเภทนิทานร้อยแก้ว เพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านเสริมการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งที่ปรากฏในหลักสูตร (มคอ.3) ของรายวิชา 1002310 การเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็ก (Creative Literature for Children)

ตารางที่ 9 หน่วยการจัดการเรียนการสอนและจำนวนชั่วโมง

สัปดาห์ / หน่วย	เนื้อหา	ชั่วโมง
1	1. ปฐมนิเทศ ชี้แจงข้อตกลงเบื้องต้นให้กับผู้เรียนรับทราบ กฎเกณฑ์ กติกา การเรียนรู้ 2. ทดสอบก่อนเรียน (pre – test)	3
2	การเขียนนิทานครั้งที่ 1 การใช้รูปแบบการสร้างเรื่องด้วยวิธีกลับเรื่อง	3
3	การเขียนนิทานครั้งที่ 2 การใช้รูปแบบการสร้างเรื่องด้วยวิธีกลับเรื่อง	3
4	การเขียนนิทานครั้งที่ 3 การใช้รูปแบบการกำหนดลักษณะของเนื้อหาที่มีการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง	3
5	การเขียนนิทานครั้งที่ 4 การใช้รูปแบบการกำหนดลักษณะของเนื้อหาที่มีแต่เรื่องทดสอบความสามารถ	3
6	การเขียนนิทานครั้งที่ 5 การใช้รูปแบบการสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องนิทานตามเหตุการณ์ที่ปรากฏ	3
7	การเขียนนิทานครั้งที่ 6 การใช้รูปแบบการสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องนิทานตามเหตุการณ์ที่ปรากฏ	3
8	1. ทดสอบหลังเรียน (post – test) 2. ทำแบบสอบถามความพึงพอใจ 3. ทำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้	3

แบบแผนการทดลอง

รูปแบบดำเนินการทดลองในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการวิจัยเชิงทดลองขั้นพื้นฐาน (Pre - Experimental Design) แบบกลุ่มเดียวที่วัดแบบ The One-Group Pretest-Posttest Design (Tuckman, 1999: 159 - 174) โดยเป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 กลุ่มเปรียบเทียบการทดลองก่อนทดลองและหลังการทดลองโดยใช้สถิติ t-test for dependent ดังปรากฏในแผนภาพที่ 11 ดังนี้

แผนภาพที่ 11 แบบแผนการทดลอง

ขั้นตอนดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้มีดังนี้

1. ขั้นตอนดำเนินการก่อนการทดลอง

การทดสอบก่อนการทดลองให้นักศึกษากลุ่มทดลองทำแบบทดสอบก่อนเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากนั้นจึงนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

2. ขั้นตอนดำเนินการทดลอง

การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ผู้วิจัยลงมือสอนด้วยตนเองรวมระยะเวลา 6 สัปดาห์ซึ่งดำเนินการสอนตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยมีเครื่องมือการทดลองได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีประเด็นดังจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน เกณฑ์การวัดและการประเมินผลทั้งนี้จะประเมินผลชิ้นงานเป็นระยะพร้อมเก็บคะแนนระหว่างเรียนเพื่อดูพัฒนาการทางการเรียนของนักศึกษา

3. ขั้นตอนดำเนินการหลังการทดลอง

การทดสอบหลังการทดลองเพื่อดูความสามารถหลังการทดลองพร้อมสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่พัฒนาขึ้นพร้อมทั้งศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ในลักษณะของการพรรณนาความ

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยนำผลคะแนนของผู้เรียนกลุ่มทดลองตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเขียนนิทานก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการดำเนินการทดลองเสร็จสิ้น (Posttest) โดยใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test for dependent)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาจากแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตารางที่ 10 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ / การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้	1. ทดสอบความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาที่เรียนก่อนเรียน 2. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด 3. ทดสอบความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาหลังเรียน	นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ระดับชั้นปีที่ 4 จำนวน 40 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก	รูปแบบการเรียนรู้ การเขียนนิทาน, แผนการจัดการเรียนรู้, แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทาน, แบบสอบถามความพึงพอใจ, แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ / ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ได้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ (Development - D2: Evaluation)

วัตถุประสงค์

เพื่อปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ให้สามารถนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการ

ขั้นตอนนี้เป็นการนำข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้มาพิจารณาประเมินผล และปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้
2. ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้มีวิธีวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้ก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) โดยการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระ (t-test for dependent)
2. ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้ก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังดำเนินการทดลอง (Posttest) ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้การทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระ (t-test for dependent)
2. วิเคราะห์ข้อมูลผลการสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ประมวลข้อมูลเพื่อปรับปรุงรายละเอียดของการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นและพร้อมจะนำไปใช้

ตารางที่ 11 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนรู้

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ / การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
เพื่อประเมินรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง 1. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนนิทานก่อนและหลังเรียน	ทดสอบ	นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ระดับชั้นปีที่ 4 จำนวน 40 คน	แบบทดสอบ / ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test for dependent)	ผลเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนนิทาน
2. วัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้	สอบถาม	นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ระดับชั้นปีที่ 4 จำนวน 40 คน	แบบสอบถาม / ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	ผลความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และ 2) ศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยมีนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ซึ่งประกอบด้วยการดำเนินการหลัก 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R₂) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) เป็นการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้ ดังจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ตอนที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

การนำเสนอผลการสร้างรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้

จากการศึกษาด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำราต่างๆ ที่เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักวิชาการทางการศึกษาท่านต่างๆ ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันว่ารูปแบบการเรียนรู้ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ได้ดังปรากฏในตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 12 แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้

Bardo and Hartman (1982)	Kemp, Morrison and Ross (1989)	Anderson (1997)	Arends (1997)	Joyce and Weil (2000)	ทิตนา แชมมณี (2545)	ผู้วิจัย
องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ว่าองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ไม่ได้มีข้อกำหนดที่แน่นอนว่าทุกรูปแบบจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดมากนักหรือควรมีองค์ประกอบใดบ้างขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้นๆ	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1) การอธิบายสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับหลักการที่ผู้พัฒนารูปแบบยึดถือ	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการที่มีแนวคิดหรือทฤษฎี	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการหรือแนวคิดของผู้พัฒนารูปแบบ	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1) ปริชญา ทฤษฎี หลักการหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบนั้น	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1) ปริชญา ทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนรู้ - การบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่กำหนดขึ้นโดยผู้พัฒนารูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรมการเรียนการสอนหรือการจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้

ตารางที่ 12 แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ (ต่อ)

Bardo and Hartman (1982)	Kemp, Morrison and Ross (1989)	Anderson (1997)	Arends (1997)	Joyce and Weil (2000)	ทิตินา แชมมณี (2545)	ผู้วิจัย
					สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ	4) การประเมินผลที่ชี้ให้เห็นผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบนั้น
	2) วัตถุประสงค์	2) วัตถุประสงค์	2) วัตถุประสงค์	2) วัตถุประสงค์ หรือความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้	2) การจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น	
	3) เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน การสอน	3) กิจกรรมการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้การใช้รูปแบบประสบผลสำเร็จ	3) ขั้นตอนการสอนหรือการจัดสิ่งแวดล้อมหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3) เนื้อหา และการระบุกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ กิจกรรมและขั้นตอนโดยระบุวิธีปฏิบัติแต่ละขั้นตอนเมื่อนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้	3) การอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ ที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด	

ตารางที่ 12 แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ (ต่อ)

Bardo and Hartman (1982)	Kemp , Morrison and Ross (1989)	Anderson (1997)	Arends (1997)	Joyce and Weil (2000)	ทิตนา แชมมณี (2545)	ผู้วิจัย
	4) วิธีการวัดและประเมินผล			4) การวัดและประเมินผล ประสิทธิภาพ ของรูปแบบการเรียนรู้	4) รูปแบบการเรียนรู้ต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ สามารถทำนายผลได้ รวมถึงมีศักยภาพในการสร้างความคิดรวบยอดและอธิบายความสัมพันธ์ใหม่ๆ ได้	

จากตารางที่ 12 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้จากนักวิชาการทางการศึกษา สามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้จะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ส่วนได้แก่ 1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่กำหนดโดยผู้พัฒนารูปแบบ 2. วัตถุประสงค์ 3. กิจกรรมการเรียนการสอน หรือการจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้และ 4. การประเมินผลที่ชี้ให้เห็นผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้

2. การสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิด และทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยม ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และแนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิดของ Buzan มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทาน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยขอเสนอเกี่ยวกับสาระสำคัญของทฤษฎีตลอดจนแนวคิดที่นำมาใช้เป็นฐานความคิดในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิยม (Structuralism)

สาระสำคัญ แนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิยมเป็นทฤษฎีที่สนใจเรื่องระบบศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างที่ซ่อนอยู่ในตัวบท และโครงสร้างเหล่านี้ได้แสดงหน้าที่ของส่วนต่างๆ ที่เป็นระบบที่เกี่ยวข้องกัน สามารถสรุปสาระสำคัญของทฤษฎีโครงสร้างนิยมได้ 6 ประการด้วยกัน ได้แก่

1. สนใจสิ่งที่เป็นตัวกำหนดหรือกำกับความคิดหรือการกระทำของคนในระดับจิตไร้สำนึก
2. ใช้วิธีการ

ผ่าหรือแบ่งสิ่งที่ต้องการศึกษาออกเป็นส่วนย่อยๆ เพื่อมองหาส่วนประกอบหรือความสัมพันธ์กับส่วนใหญ่ 3. ใช้วิธีสลับที่สลับทาง กลับหัวกลับหาง เพื่อหาระบบความสัมพันธ์ที่สอดรับกันระหว่างหน่วยย่อยกับหน่วยใหญ่เพื่อโยงให้เห็นระบบคิดที่เรียกว่า ระบบคิดแบบคู่ตรงข้าม (binary opposition) 4. ให้ความสำคัญกับตัวเชื่อม (mediation) คือการทำให้สิ่งที่ตรงข้ามกันหรือสิ่งที่ไปด้วยกันไม่ได้ ให้สามารถอยู่ด้วยกันได้ 5. มองสิ่งที่ศึกษาในฐานะที่เป็นสัญญาณ (sign) และการค้นหารหัสหรือกฎเกณฑ์ที่เป็นตัวกำหนดหรือสร้างความหมายให้เกิดขึ้น 6. สนใจศึกษาปรากฏการณ์เพราะต้องการหาความสัมพันธ์ที่สอดรับกันของสิ่งที่ศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิยมจากนักภาษาศาสตร์ 2 คนด้วยกันกล่าวคือ

2.1.1 แนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิทานรัสเซียของ Vladimir Propp

ทฤษฎีโครงสร้างนิทานรัสเซียของ Vladimir Propp จะประกอบด้วยสาระสำคัญใน 3 ประเด็นต่อไปนี้

1. นิทานมีองค์ประกอบหรือพฤติกรรมของตัวละครที่สัมพันธ์กันในลักษณะเป็นคู่กัน ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจะมีโครงสร้างเป็นตัวกำหนดในการดำเนินเรื่องของนิทาน และการกำหนดพฤติกรรมของตัวละครไม่ได้เน้นว่าตัวละครใดเป็นผู้กระทำ แต่เน้นที่การกระทำของตัวละครว่ากระทำอะไร โดยมีการแบ่งประเภทของตัวละคร ออกเป็น 7 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ (1) พระเอก (2) ผู้ร้าย (3) ผู้ให้ (4) ผู้นำสาร (5) พระเอกตัวปลอม (6) ผู้ช่วยเหลือ (7) เจ้าหญิง และตัวละครสามารถแทนที่กันได้คือสามารถเปลี่ยนตัวละครไปได้เรื่อยๆ อีกทั้งพฤติกรรมของตัวละครแต่ละตัวจะเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน และจะแสดงพฤติกรรมต่อเนื่องกันไป

2. เหตุการณ์ในนิทานมีความเหมือนหรือมีการซ้ำกันของเหตุการณ์ แต่ระดับความรุนแรงของพฤติกรรมจะแตกต่างกัน จึงทำให้นิทานแต่ละเรื่องมีความแตกต่างกัน แต่ความจริงแล้วจะมีโครงสร้างหลักเดียวกัน และจะมีเหตุการณ์ที่ปรากฏในนิทานซึ่งสามารถสรุปเป็นลำดับเหตุการณ์ได้ดังนี้ (1) การเริ่มต้นเรื่อง (2) การสร้างปัญหาของตัวเอก (3) การเดินทางออกจากบ้าน (4) การช่วยเหลือตัวเอก (5) การต่อสู้ระหว่างตัวเอกและตัวโกง (6) ตัวเอกชนะ (7) การทดสอบความสามารถให้ตัวเอกทำงานยาก (8) ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (9) การเดินทางกลับเมือง (10) การได้นาง / การแต่งงาน / การขึ้นครองบัลลังก์

3. การเรียงลำดับการเล่าเรื่องที่มีลักษณะเป็นพฤติกรรมของตัวละคร ไม่จำเป็นต้องมีพฤติกรรมครบ 31 พฤติกรรม เช่นเดียวกับนิทานรัสเซีย นิทานแต่ละเรื่องอาจมีเพียงบางพฤติกรรมเท่านั้น แต่ต้องปรากฏตามลำดับเหตุการณ์ นิทานบางชาติอาจมีพฤติกรรมของตัวละครมากกว่าหรือน้อยกว่าก็ได้ขึ้นอยู่กับระบบคิดและค่านิยมในวัฒนธรรมของชาตินั้นๆ โดยลำดับพฤติกรรมของตัวละครในนิทานสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ (1) นิทานที่มีแต่เรื่องต่อสู้

และมีการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีการทดสอบความสามารถของตัวเอง (3) นิทานที่มีทั้ง การต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ

2.1.2 แนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิยามของ Claude Lévi – Strauss

ทฤษฎีโครงสร้างนิยามของ Claude Lévi – Strauss จะประกอบด้วย สาระสำคัญใน 4 ประเด็น ต่อไปนี้

1. การดำเนินเรื่องที่มีเนื้อหาซึ่งเป็นลักษณะซ้ำๆ กันของเหตุการณ์ เป็นการแสดงถึงวิธีการในการต่อยอดในเรื่องโครงสร้างของนิทานที่เด่นชัด
2. มีระบบในการถอดรหัส โดยใช้แนวคิดของสิ่งที่ขัดแย้งในลักษณะ คู่ตรงข้าม (Binary opposition) กล่าวคือ จะทำให้สองสิ่งที่คุณเหมือนว่าจะไปด้วยกันไม่ได้ให้อยู่ด้วยกัน
3. มีความคิดเรื่องตัวเชื่อม (mediation หรือ mediator) หมายถึงสิ่งที่อยู่ตรงกลางระหว่างสิ่งที่มีลักษณะตรงข้ามกัน หรือเป็นสิ่งที่ทำให้สิ่งทีไปด้วยกันไม่ได้ ให้อยู่ด้วยกันได้ ดังนั้นตัวเชื่อมจึงทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามแต่ละคู่
4. ระบบความคิดแบบกลับหัวกลับหาง มี 2 ลักษณะด้วยกันคือ ลักษณะที่ 1 จะเป็นการกลับหัวกลับหางในนิทานเรื่องเดียวกัน ซึ่งลักษณะนี้จะเป็นการสลับพฤติกรรมกันของตัวละครสองตัวภายในเรื่อง โดยที่ตอนท้ายเรื่องตัวละครแต่ละตัวจะมากระทำพฤติกรรมที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับตอนต้นเรื่องซึ่งถือเป็นแนวคิดสำคัญในการผูกเรื่อง และลักษณะที่ 2 จะเป็นการกลับเรื่องของนิทานสองเรื่อง ซึ่งลักษณะนี้จะเป็นการกลับเรื่องกันของนิทานสองเรื่องโดยที่นิทานเรื่องหนึ่งจะมีรายละเอียดตรงข้ามกันทั้งเรื่องกับนิทานอีกเรื่องหนึ่ง ดังนั้น ระบบความคิดกลับหัวกลับหางจึงมีลักษณะเป็นคู่ตรงข้ามในส่วนของพฤติกรรมตัวละครในนิทาน

แนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิยามของ Vladimir Propp และ Claude Lévi – Strauss มาใช้เป็นฐานความคิดในการจัดรูปแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเขียนนิทานของผู้เรียน เพื่อสร้างเป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนสามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้างเนื้อเรื่องนิทาน โดยเริ่มจากแนวทางที่เป็นขั้นตอนจากง่ายไปสู่ยาก ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว เกิดความเข้าใจได้ง่ายและชัดเจน รูปแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญของทฤษฎีโครงสร้างนิยามซึ่งประกอบด้วยแนวทางในการเขียนนิทาน ประกอบด้วย 6 ประเด็นคือ

1. ตัวละครที่ปรากฏในเนื้อเรื่องนิทานประกอบด้วย (1) พระเอก (2) ตัวโกง (3) ผู้ให้ (4) ผู้เปิดเผยความจริง (5) พระเอกตัวปลอม (6) ผู้ช่วยเหลือ (7) เจ้าหญิง
2. การเรียงลำดับเหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่ในนิทานประกอบด้วย (1) การเริ่มต้นเรื่อง (2) การสร้างปัญหาของตัวโกง (3) การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอง

(4) การช่วยเหลือตัวเอง (5) การต่อสู้ระหว่างตัวเองกับตัวโกง (6) ตัวเอกได้รับชัยชนะ (7) การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเองทำงานยาก (8) ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (9) ตัวเอกเดินทางกลับเมือง (10) การได้นาง / การแต่งงาน / การขึ้นครองบัลลังก์ของตัวเอง

3. การดำเนินเรื่องมีความเหมือนหรือซ้ำกันของเหตุการณ์ โดยมีการเรียงลำดับการดำเนินเรื่องเป็น 4 ประเภทด้วยกัน คือ (1) นิทานที่มีแต่เรื่องการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีการทดสอบความสามารถของตัวเอง (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีทั้งการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ

4. พฤติกรรมของตัวละครมีลักษณะความสัมพันธ์เป็นคู่อย่างเป็นเหตุเป็นผล

5. มีการสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้าม โดยมีตัวเชื่อมทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามให้อยู่ด้วยกันได้

6. มีระบบความคิดแบบกลับหัวกลับหางหรือกลับเรื่อง

ต่อจากนั้นผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นหลักการสำคัญในกระบวนการเขียนนิทานของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จนได้แนวทางในการสร้างเรื่องนิทาน 4 แบบประกอบด้วย

แนวทางที่ 1 คือ การสร้างเรื่องนิทานด้วยวิธีการกลับเรื่อง โดยผู้สอนนำนิทานมาให้ผู้เรียนศึกษาและให้ผู้เรียนสร้างนิทานเรื่องใหม่ที่มีรายละเอียดตรงกันข้ามกับนิทานที่ผู้สอนกำหนดให้

จากนั้นก็ดำเนินการตามแนวทางที่ 2 คือ ให้ผู้เรียนสร้างเรื่องนิทานตามลักษณะการดำเนินเรื่องนิทานจาก 4 แบบ ได้แก่ (1) นิทานที่มีการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีแต่เรื่องทดสอบความสามารถ (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ และ (4) นิทานที่ไม่มีทั้งการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ

ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนสร้างเรื่องนิทานตามลักษณะการดำเนินเรื่องแบบที่ 1 และแบบที่ 2 เท่านั้น เนื่องจากนิทานในรูปแบบที่ 3 เป็นนิทานที่เกิดจากการนำนิทานในรูปแบบที่ 1 และ 2 มารวมกัน และนิทานในแบบที่ 4 จะปรากฏพฤติกรรมโครงสร้างใหญ่ที่เหมือนกันกับรูปแบบอื่น เพียงแต่ไม่มีพฤติกรรมต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ

ต่อจากนั้นก็ดำเนินการตามแนวทางที่ 3 คือ ให้ผู้เรียนลงมือสร้างโครงเรื่องนิทานและมีการดำเนินเหตุการณ์ในนิทานของตนเองตามเหตุการณ์ที่ปรากฏในนิทาน 10 เหตุการณ์ ได้แก่ การเริ่มต้นเรื่อง การสร้างปัญหาของตัวโกง การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอง การช่วยเหลือตัวเอง การต่อสู้ระหว่าง ตัวเอกและตัวโกง ตัวเอกได้รับชัยชนะจากการต่อสู้ การทดสอบความสามารถ โดยให้ตัวเองทำงานยาก ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ ตัวเอกเดินทางกลับเมือง ตัวเอกได้แต่งงานกับ

นางเอก หรือตัวเอกได้ขึ้นครองบัลลังก์ ทั้งนี้ การดำเนินเหตุการณ์ในนิทานดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาที่นักศึกษาได้เลือกไว้แล้ว

ตามด้วยการให้ผู้เรียนได้ดำเนินการตามแนวทางที่ 4 คือ ให้ผู้เรียนกำหนดลักษณะโครงสร้างของนิทานขึ้นเอง ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกประเภทของตัวละคร และกำหนดพฤติกรรมของตัวละครที่มีลักษณะความสัมพันธ์เป็นคู่อย่างเป็นเหตุผลเป็นผล รวมทั้งมีการสร้างข้อขัดแย้งของตัวละครในลักษณะคู่ตรงข้าม ทั้งนี้ผู้วิจัยขอแสดงผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีโครงสร้างนิยาย ตามที่รูปแบบกำหนดไว้ ดังปรากฏในแผนภาพที่ 12 ดังนี้

แนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิทานรัสเซีย ของ Vladimir Propp และแนวคิดทฤษฎี โครงสร้างนิยายของ Claude Lévi – Strauss	สาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎี โครงสร้างนิยาย
1. สาระสำคัญของทฤษฎีโครงสร้างนิทานของ Propp ประกอบด้วย 1. นิทานมีองค์ประกอบหรือพฤติกรรมของตัวละครที่สัมพันธ์กันในลักษณะเป็นคู่กัน และการกำหนดพฤติกรรมของตัวละครไม่ได้เน้นว่าตัวละครใดเป็นผู้กระทำแต่เน้นที่การกระทำของตัวละครมากระทำอะไร 2. เหตุการณ์ในนิทานมีความเหมือนกันหรือซ้ำกันของเหตุการณ์ โดยมีตัวละครแบ่งเป็น 7 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ (1) พระเอก (2) ผู้ร้าย (3) ผู้ให้ (4) ผู้นำสาร (5) พระเอกตัวปลอม (6) ผู้ช่วยเหลือ (7) เจ้าหญิง 3. การเรียงลำดับการเล่าเรื่อง สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ (1) นิทานที่มีแต่เรื่องการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอก (2) นิทานที่มีการทดสอบความสามารถของตัวเอก (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีทั้งการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ	สาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิยายที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากทฤษฎีโครงสร้างนิทานของ Propp และทฤษฎีโครงสร้างนิยายของ Claude Lévi – Strauss เพื่อมาใช้เป็นแนวทางในการเขียนนิทานประกอบด้วย 6 ประเด็น ดังนี้ 1. ตัวละครที่ปรากฏในเนื้อเรื่องนิทานประกอบด้วย (1) พระเอก (2) ตัวโกง (3) ผู้ให้ (4) ผู้เปิดเผยความจริง (5) พระเอกตัวปลอม (6) ผู้ช่วยเหลือ (7) เจ้าหญิง 2. การเรียงลำดับเหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องนิทานประกอบด้วย (1) การเริ่มต้นเรื่อง (2) การสร้างปัญหาของตัวโกง (3) การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอก

แผนภาพที่ 12 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิยาย

แนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิทานรัสเซีย ของ Vladimir Propp และแนวคิดทฤษฎี โครงสร้างนิยมของ Claude Lévi – Strauss	สาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎี โครงสร้างนิยม
2. สาระสำคัญของทฤษฎีโครงสร้างนิยมของ Claude Lévi – Strauss ประกอบด้วย 1. การดำเนินเรื่องมีลักษณะซ้ำๆ กันของเหตุการณ์ 2. มีระบบความคิดในเรื่องคู่ตรงข้าม (binary opposition) 3. มีระบบความคิดเรื่องตัวเชื่อม (mediation หรือ mediator) 4. มีระบบความคิดเรื่องการกลับหัวกลับหางหรือการกลับเรื่อง	(4) การช่วยเหลือตัวเอง (5) การต่อสู้ระหว่างตัวโกงกับตัวเอง (6) ตัวเอกได้รับชัยชนะ (7) การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเองทำงานยาก (8) ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (9) ตัวเอกเดินทางกลับเมือง (10) การไถ่นาง / การแต่งงาน / การขึ้นครองบัลลังก์ของตัวเอง 3. การดำเนินเรื่องมีความเหมือนหรือซ้ำกันของเหตุการณ์ โดยมีการเรียงลำดับการดำเนินเรื่องเป็น 4 ประเภทการเรียงลำดับด้วยกัน ได้แก่ (1) นิทานที่มีแต่เรื่องการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีการทดสอบความสามารถของตัวเอง (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีทั้งการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ 4. พฤติกรรมของตัวละครมีลักษณะความสัมพันธ์เป็นคู่อย่างเป็นเหตุผลเป็นผล 5. มีการสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้าม โดยมีตัวเชื่อมทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามให้อยู่ด้วยกันได้ 6. มีระบบความคิดแบบ กลับหัวกลับหางหรือกลับเรื่อง

แผนภาพที่ 12 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิยม (ต่อ)

จากแผนภาพที่ 12 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิยมทั้งของ Vladimir Propp และ Claude Lévi – Strauss ผู้วิจัยพบว่าแนวทฤษฎีที่สามารถนำมาใช้ในการเขียนนิทานประกอบด้วย 6 ประเด็น คือ 1. ตัวละครที่ปรากฏในเรื่องนิทานประกอบด้วย (1) พระเอก (2) ตัวโกง (3) ผู้ให้ (4) ผู้เปิดเผยความจริง (5) พระเอกตัวปลอม (6) ผู้ช่วยเหลือ (7) เจ้าหญิง 2. การเรียงลำดับเหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่ในนิทานประกอบด้วย (1) การเริ่มต้นเรื่อง (2) การสร้างปัญหาของตัวโกง (3) การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอก (4) การช่วยเหลือตัวเอก (5) การต่อสู้ระหว่างตัวเอกกับตัวโกง (6) ตัวเอกได้รับชัยชนะ (7) การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเอกทำงานยาก (8) ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (9) ตัวเอกเดินทางกลับเมือง (10) การได้นาง / การแต่งงาน / การขึ้นครองบัลลังก์ของตัวเอก 3. การดำเนินเรื่องมีความเหมือนหรือซ้ำกันของเหตุการณ์ โดยมีการเรียงลำดับการดำเนินเรื่องเป็น 4 ประเภทด้วย กัน คือ (1) นิทานที่มีแต่เรื่องการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอก (2) นิทานที่มีการทดสอบความสามารถของตัวเอก (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีทั้งการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ 4. พฤติกรรมของตัวละครมีลักษณะความสัมพันธ์เป็นคู่อย่างเป็นเหตุผลเป็นผล 5. มีการสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้าม โดยมีตัวเชื่อมทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามให้อยู่ด้วยกันได้ 6. มีระบบความคิดแบบกลับหัวกลับหางหรือกลับเรื่อง

2.2 แนวคิดของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theories)

สาระสำคัญ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theories)

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นทฤษฎีที่มีรากฐานมาจากปรัชญาและทฤษฎีทางจิตวิทยาที่หลากหลาย ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคมของ Vygotsky ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ Ausubel และทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bruner

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theories) เป็นทฤษฎีที่เกิดจากนักการศึกษากลุ่มปัญญานิยมในช่วงปี ค.ศ. 1980 ที่กล่าวถึงกระบวนการสร้างองค์ความรู้ที่เน้นว่าผู้เรียนต้องสามารถสร้างความรู้ขึ้นมาได้ด้วยตนเองจากการลงมือกระทำร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทฤษฎีนี้จะกล่าวถึงกระบวนการปรับตัวของอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกและการจัดการภายในสมองเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างโครงสร้างความรู้เดิมกับข้อมูลที่ได้รับรู้ใหม่ ซึ่งถือเป็นการเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ เมื่อกระบวนการระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เดิมได้เชื่อมโยงกันได้อย่างลงตัวแล้วก็จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในประสบการณ์หรือความรู้ที่ได้นั้นจนสามารถอธิบายและแสดงออกได้ตามความเข้าใจของตนเอง เนื่องจากตนเองเป็นผู้คิดและเป็นผู้สร้างความหมายของสิ่งนั้นด้วยตนเอง

ดังนั้นทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ขึ้นใหม่ด้วยตนเอง ใช้องค์ความรู้เดิมที่มีอยู่มาเป็นฐานความรู้

ซึ่งผู้เรียนจะได้เลือก ปรับเปลี่ยนตลอดจนตัดสินใจในการนำความรู้เดิมนั้นมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือสร้างชิ้นงานใหม่ขึ้นมาด้วยตนเอง มีกระบวนการสำคัญที่ผู้สอนจะต้องมีการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจกับความรู้ที่มีอยู่ให้เกิดความชัดเจน เพื่อจะได้นำความรู้นั้นไปต่อยอดในการเรียนรู้ครั้งใหม่ จากนั้นผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้มอบหมายให้นำข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่มาไตร่ตรอง คัดเลือกและตัดสินใจเพื่อสร้างชิ้นงานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง

แนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนศึกษาแนวทางในการเขียนนิทาน โดยที่ ผู้เรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับแนวทางการสร้างนิทานในลักษณะต่างๆ ตามทฤษฎีโครงสร้างนิทานที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นแนวทางในการเขียนนิทานเอาไว้ 4 แบบ ซึ่งจะปรากฏอยู่ในใบความรู้ที่ผู้สอนเตรียมไว้ จากนั้นผู้เรียนจะสร้างโครงเรื่องนิทานของตนเองตามแนวทางแต่ละแบบ เริ่มจากแนวทางที่ 1 การสร้างเรื่องด้วยวิธีการกลับเรื่องเป็นการนำนิทานมาให้ผู้เรียนศึกษาและเขียนเป็นนิทานเรื่องใหม่ที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับนิทานเรื่องเดิม จากนั้นก็จะดำเนินการตามแนวทางที่ 2 ผู้เรียนสร้างโครงเรื่องนิทานตามลักษณะเนื้อเรื่องและรายละเอียดของเนื้อหานิทานของตนเองมาสร้างเป็นโครงเรื่องนิทานตามที่ได้ผู้สอนกำหนด ต่อจากนั้นเป็นแนวทางที่ 3 โดยผู้เรียนลงมือสร้างโครงเรื่องนิทานและการดำเนินเรื่องตามเหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่ในนิทาน และแนวทางที่ 4 ผู้เรียนกำหนดลักษณะโครงสร้างของนิทานขึ้นเอง เลือกประเภทของตัวละครรวมทั้งกำหนดพฤติกรรมที่มีลักษณะความสัมพันธ์เป็นคู่อย่างเป็นเหตุเป็นผล รวมถึงการสร้างข้อขัดแย้งตัวละครในลักษณะคู่ตรงข้ามตามที่รูปแบบกำหนดไว้ ซึ่งแนวทางในการสร้างนิทานทั้ง 4 แนวทางนั้นผู้เรียนจะนำโครงเรื่องนิทานที่ได้สร้างขึ้นของตัวเองมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อเติมเต็มโครงเรื่องนิทานของตนเองให้สมบูรณ์และน่าสนใจยิ่งขึ้น จากนั้นผู้เรียนจะลงมือเขียนนิทานของตนเองได้ในที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยขอแสดงผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของการแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ดังปรากฏในแผนภาพที่ 13 ดังนี้

แนวคิดของ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง	สาระสำคัญของแนวคิด ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
1. เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียน สร้างความรู้ด้วยตนเอง	1. การสร้างความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนได้ ลงมือกระทำด้วยตนเอง หรือผู้เรียน สามารถเรียนรู้จากข้อมูลที่มีอยู่ด้วย ตนเองจนเกิดความเข้าใจ
2. การสร้างความรู้เกิดจากการใช้ องค์ความรู้เดิมมาเป็นฐานความรู้ในการ สร้างชิ้นงานใหม่ด้วยตนเอง	2. การสร้างความรู้ใหม่เกิดจากการ เชื่อมโยงองค์ความรู้เดิมมาเป็น ฐานความรู้ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ด้วยตนเอง
3. การเรียนรู้ต้องเกิดจากการที่ผู้สอน มีการเตรียมความพร้อม เพื่อให้ผู้เรียนทำ ความเข้าใจกับความรู้ที่มีอยู่ให้ชัดเจน	3. การเตรียมความพร้อมในกิจกรรม การเรียนการสอน รวมทั้งมีการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และ การได้รับคำแนะนำหรือการช่วยเหลือ จากผู้สอน จึงทำให้การเรียนรู้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และผู้เรียนสามารถ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเองตามลำพังหรือ สร้างชิ้นงานด้วยตนเองในเวลาต่อไป
4. การเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จากกิจกรรมการ เรียนการสอนที่ผู้สอนมอบหมาย โดย ผู้เรียนใช้ข้อมูลที่มีอยู่มาไตร่ตรอง คัดเลือก ตัดสินใจเพื่อสร้างชิ้นงานให้ สำเร็จด้วยตนเอง	4. การลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างชิ้นงาน ด้วยตนเอง

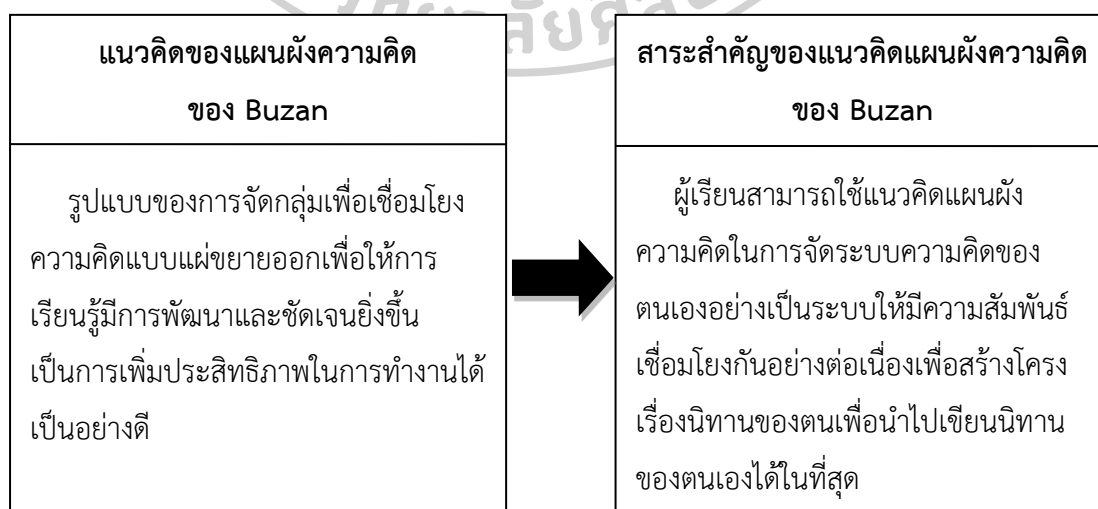
แผนภาพที่ 13 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

จากแผนภาพที่ 13 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง พบว่า เกิดจากการที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง หรือผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากข้อมูลที่มีอยู่ด้วยตนเองจนเกิดความเข้าใจ โดยเชื่อมโยงองค์ความรู้เดิมมาเป็นฐานความรู้ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ผู้สอนต้องมีการเตรียมความพร้อมในกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และการได้รับคำแนะนำหรือการช่วยเหลือจากผู้สอน จึงทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองตามลำพังหรือสร้างชิ้นงานด้วยตนเองในเวลาต่อไป หลังจากนั้นผู้เรียนจึงลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างชิ้นงานด้วยตนเอง

2.3 แนวคิดของแผนผังความคิดของ Buzan

สาระสำคัญ แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิด เป็นรูปแบบของการจัดกลุ่มระบบเพื่อเชื่อมโยงความคิดแบบแผ่ขยายออก ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานตามธรรมชาติของจิตใฝ่มนุษย์ เปรียบเสมือนกุญแจที่จะไขศักยภาพของสมองออกมา แผนผังความคิดนี้จะทำให้ผู้เรียนมองเห็นประเด็นหลักและรายละเอียดของความคิดตนเองได้อย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลให้การเรียนรู้มีการพัฒนาและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้เป็นอย่างดี

แนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิดจะช่วยจัดระบบความคิดและเชื่อมโยงความคิดเข้าด้วยกัน ผู้เรียนจะสามารถจัดทำโครงเรื่องของนิทานได้อย่างชัดเจน จากนั้นก็นำโครงเรื่องของนิทานมาเขียนให้ปรากฏอย่างชัดเจนในใบงานที่ผู้สอนกำหนดให้ เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของการเขียนนิทานที่ประกอบด้วยการเริ่มเรื่อง เนื้อเรื่องและการจบเรื่องที่ชัดเจน มีประเด็นสำคัญที่ครบถ้วน ก่อนจะลงมือเขียนนิทานต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยขอแสดงผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดแผนผังความคิดของ Buzan ดังปรากฏในแผนภาพที่ 14

แผนภาพที่ 14 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดแผนผังความคิดของ Buzan

จากแผนภาพที่ 14 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยใช้แผนผังความคิดของ Buzan มีสาระสำคัญ คือ ผู้เรียนสามารถใช้แนวคิดแผนผังความคิด ในการจัดระบบความคิดของตนเองอย่างเป็นระบบให้ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างโครงเรื่องนิทานของตนเพื่อนำไปเขียนนิทานของตนเองได้ในที่สุด

3. การสังเคราะห์ขั้นตอนรูปแบบการเรียนรู้

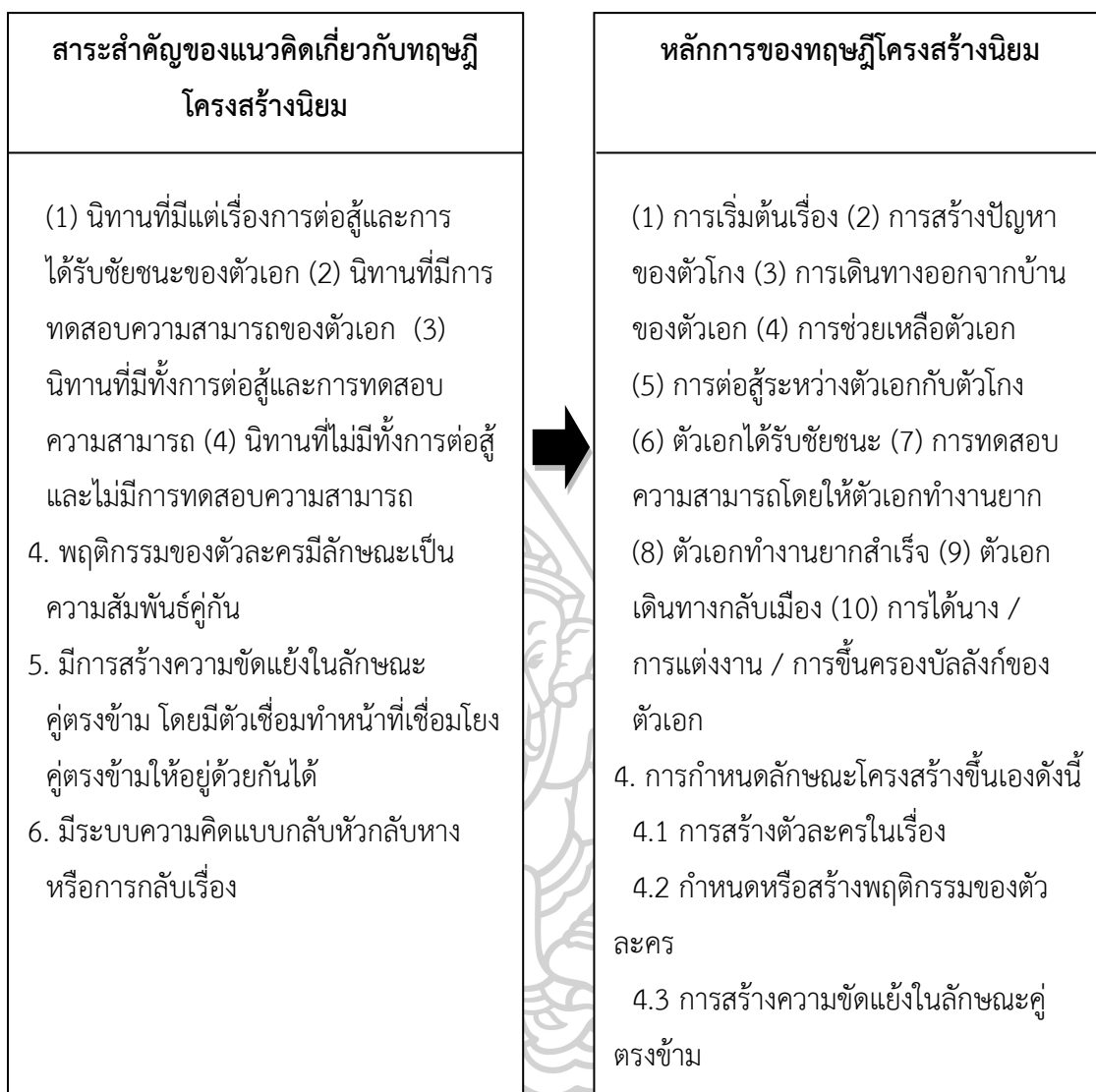
จากสาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวสู่รูปแบบการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

3.1 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของทฤษฎีโครงสร้างนิยมนสู่หลักการของทฤษฎีโครงสร้างนิยมน เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้วิจัยของแสดงผลการสังเคราะห์ สาระสำคัญของทฤษฎีโครงสร้างนิยมนไปสู่หลักการในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ดังปรากฏใน แผนภาพที่ 15 ดังนี้

สาระสำคัญของแนวคิดของ ทฤษฎีโครงสร้างนิยม	หลักการของทฤษฎีโครงสร้างนิยม
แนวทางในการเขียนนิทานประกอบด้วย 6 แนวทาง ดังนี้ ตัวละครที่ปรากฏในเรื่องนิทานตามทฤษฎีโครงสร้างนิยมประกอบด้วย (1) พระเอก (2) ตัวโกง (3) ผู้ให้ (4) ผู้เปิดเผยความจริง (5) พระเอกตัวปลอม (6) ผู้ช่วยเหลือ (7) เจ้าหญิง เหตุการณ์ที่ปรากฏในเรื่องนิทานประกอบด้วย (1) การเริ่มต้นเรื่อง (2) การสร้างปัญหาของตัวโกง (3) การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอง (4) การช่วยเหลือตัวเอง (5) การต่อสู้ระหว่างตัวเองกับตัวโกง (6) ตัวเอกได้รับชัยชนะ (7) การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเองทำงานยาก (8) ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (9) ตัวเอกเดินทางกลับเมือง (10) การได้นาง / การแต่งงาน / การขึ้นครองบัลลังก์ของตัวเอง การดำเนินเรื่องมีความเหมือนหรือซ้ำกันของเหตุการณ์ โดยมีการเรียงลำดับการดำเนินเรื่องเป็น 4 ประเภท ได้แก่	จากสาระสำคัญของแนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิมดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางในการสร้างเรื่องนิทานได้ 4 แนวทางด้วยกัน เพื่อนำมาใช้เป็นหลักการในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้โดยพิจารณาจากแนวทางที่เป็นขั้นตอนจากง่ายไปสู่ยาก โดยเริ่มจาก 1. วิธีการสร้างเรื่องด้วยการกลับเรื่อง 2. การกำหนดประเภทของเนื้อหาจากประเภทของการดำเนินเรื่อง 4 แบบ ได้แก่ (1) นิทานที่มีแต่เรื่องการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีการทดสอบความสามารถของตัวเอง (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีทั้งการต่อสู้และไม่มี การทดสอบความสามารถ 3. การสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องตามเหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่ในนิทาน 10 เหตุการณ์ ประกอบด้วย

แผนภาพที่ 15 ผลการสังเคราะห์หลักการของทฤษฎีโครงสร้างนิยม

แผนภาพที่ 15 ผลการสังเคราะห์หลักการของทฤษฎีโครงสร้างนิยม (ต่อ)

จากแผนภาพที่ 15 ผลการสังเคราะห์หลักการของทฤษฎีโครงสร้างนิยม พบว่าแนวทางสำคัญในการสร้างเรื่องนิทานมี 4 แนวทาง ได้แก่ 1. วิธีการสร้างเรื่องด้วยการกลับเรื่อง 2. การกำหนดลักษณะของเนื้อหานิทานจากประเภทของการดำเนินเรื่อง 4 แบบ ได้แก่ (1) นิทานที่มีแต่เรื่องการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีการทดสอบความสามารถของตัวเอง (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีทั้งการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ 3. การสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องตามเหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่ในนิทาน 10 เหตุการณ์ประกอบด้วย (1) การเริ่มต้นเรื่อง (2) การสร้างปัญหาของตัวโกง (3) การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอง (4) การช่วยเหลือตัวเอง (5) การต่อสู้ระหว่างตัวเองกับตัวโกง (6) ตัวเองได้รับ

ชัยชนะ (7) การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเองทำงานยาก (8) ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (9) ตัวเอกเดินทางกลับเมือง (10) การได้นาง / การแต่งงาน / การขึ้นครองบัลลังก์ของตัวเอง 4. การกำหนดลักษณะโครงสร้างขึ้นเองซึ่งประกอบไปด้วย 4.1 การสร้างตัวละครในเรื่อง 4.2 กำหนดหรือสร้างพฤติกรรมของตัวละคร 4.3 การสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้าม

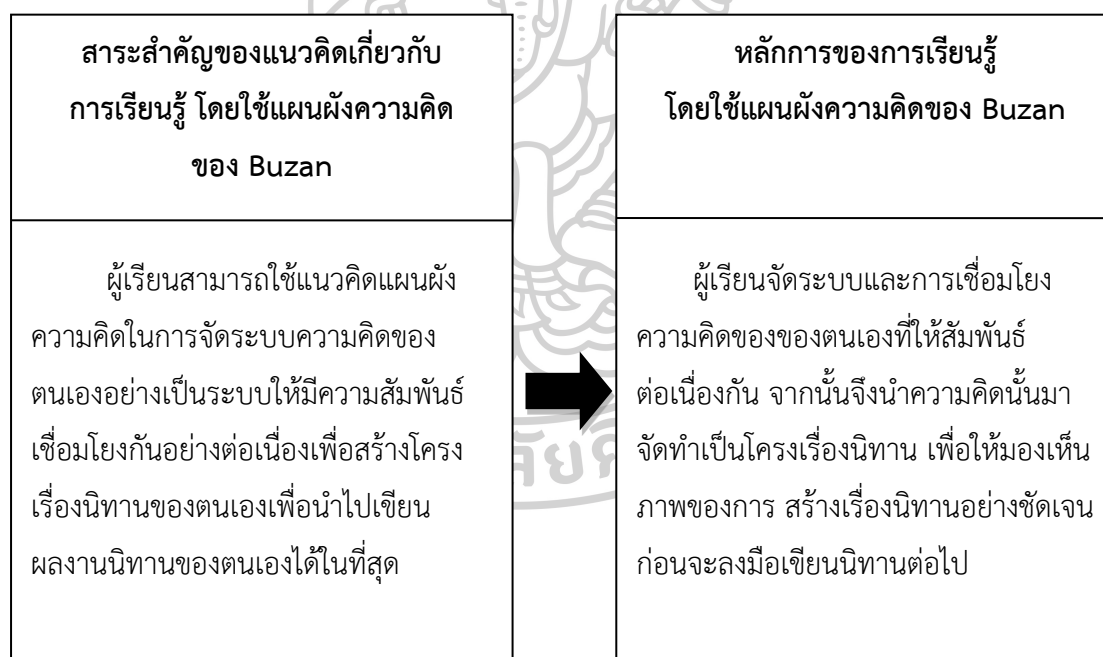
3.2 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองสู่หลักการแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้วิจัยขอแสดงผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองไปสู่หลักการแนวคิดของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองดังปรากฏในแผนภาพที่ 16 ดังนี้

สาระสำคัญของแนวคิด ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง	หลักการแนวคิด ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
1. การสร้างความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนได้ลงมือ กระทำด้วยตนเอง หรือผู้เรียนสามารถเรียนรู้ จากข้อมูลที่มีอยู่ด้วยตนเองจนเกิดความเข้าใจ	1. ผู้เรียนศึกษาแนวทางในการเขียนนิทาน ตามทฤษฎีโครงสร้างนิยายด้วยตนเองจากใบ ความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้
2. การสร้างความรู้ใหม่เกิดจากการ เชื่อมโยงองค์ความรู้เดิมมาเป็นฐานความรู้ใน การสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง	2. ผู้เรียนกำหนดลักษณะเนื้อเรื่องและ รายละเอียดของนิทานตามแนวทางของการ สร้างนิทานที่ได้ศึกษาจากใบความรู้ที่กำหนดให้ มาสร้างเป็นโครงเรื่องนิทานของตนเอง
3. การเตรียมความพร้อมในกิจกรรมการ เรียนการสอน รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิกในกลุ่ม และการได้รับคำแนะนำหรือการ ช่วยเหลือจากผู้สอนจึงทำให้การเรียนรู้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและผู้เรียนสามารถ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเองตามลำพังหรือสร้าง ชิ้นงานด้วยตนเองในเวลาต่อไป	3. ผู้เรียนนำโครงเรื่องนิทานที่สร้างขึ้นของ ตนเองมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกใน กลุ่ม รวมทั้งการได้รับคำแนะนำหรือการ ช่วยเหลือจากผู้สอน เพื่อเป็นการเติมเต็มให้ โครงเรื่องนิทานของตนเองมีความสมบูรณ์และ น่าสนใจยิ่งขึ้น
4. ลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างชิ้นงานด้วย ตนเอง	4. ผู้เรียนลงมือเขียนนิทานจากโครงเรื่อง สมบูรณ์ที่ได้วางไว้ จนสำเร็จสมบูรณ์ น่าสนใจ ได้ด้วยตนเอง

แผนภาพที่ 16 ผลการสังเคราะห์หลักการแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเพื่อใช้เป็น
แนวทางการสร้างรูปแบบการเรียนรู้

จากแผนภาพที่ 16 ผลการสังเคราะห์หลักการแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองพบว่า หลักการสำคัญเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้มีดังนี้ ผู้เรียนศึกษาแนวทางในการเขียนนิทานตามทฤษฎีโครงสร้างนิมด้วยตนเองจากใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้ จากนั้นผู้เรียนกำหนดลักษณะเนื้อเรื่องและรายละเอียดของนิทานตามแนวทางของการสร้างนิทานที่ได้ศึกษาจากใบความรู้ที่กำหนดให้มาสร้างเป็นโครงเรื่องนิทานของตนเอง และนำโครงเรื่องนิทานที่สร้างขึ้นของตนเองมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่ม รวมทั้งการได้รับคำแนะนำหรือการช่วยเหลือจากผู้สอน เพื่อเป็นการเติมเต็มให้โครงเรื่องนิทานของตนเองมีความสมบูรณ์และน่าสนใจยิ่งขึ้น ต่อจากนั้นผู้เรียนลงมือเขียนนิทานจากโครงเรื่องสมบูรณ์ที่ได้วางไว้ จนสำเร็จสมบูรณ์ น่าสนใจได้ด้วยตนเอง

3.3 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิดของ Buzan สู่หลักการแนวคิดแผนผังความคิดของ Buzan เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ดังปรากฏในแผนภาพที่ 17 ดังนี้

แผนภาพที่ 17 ผลการสังเคราะห์หลักการของการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดของ Buzan

จากแผนภาพที่ 17 ผลการสังเคราะห์หลักการของการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดของ Buzan พบว่า ผู้เรียนสามารถจัดระบบและเชื่อมโยงความคิดของตนเองที่ให้สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน จากนั้นจึงนำความคิดนั้นมาจัดทำเป็นโครงเรื่องนิทาน เพื่อให้มองเห็นภาพของการสร้างเรื่องนิทานอย่างชัดเจนก่อนจะลงมือเขียนนิทานต่อไป

จากหลักการของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยนำผลมาสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ดังปรากฏในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

หลักการของรูปแบบการเรียนรู้	วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	กลวิธีการจัดการเรียนรู้
แนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิยมน		
1. ผู้เรียนศึกษาแนวทางในการสร้างเรื่องด้วยการกลับเรื่องนิทานที่ผู้สอนกำหนดให้และสร้างเป็นนิทานเรื่องใหม่โดยการปรับเปลี่ยนให้มีลักษณะตรงข้ามกับเรื่องเดิม	ผู้เรียนสามารถบอกแนวทางในการสร้างนิทานด้วยการกลับเรื่องได้อย่างถูกต้อง	ผู้เรียนศึกษาแนวทางในการสร้างนิทานด้วยการกลับเรื่องจากใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้
2. ผู้เรียนศึกษาแนวทางในการสร้างเรื่องนิทานจากการกำหนดลักษณะของเนื้อหา นิทานจากลักษณะของการดำเนินเรื่อง 4 แบบ ได้แก่ (1) นิทานที่มีแต่เรื่องการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีการทดสอบความสามารถของตัวเอง (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีทั้งการต่อสู้และไม่มี การทดสอบความสามารถ	ผู้เรียนสามารถบอกแนวทางในการสร้างนิทานด้วยการกำหนดลักษณะของเนื้อหา นิทานจากลักษณะของการดำเนินเรื่อง 4 แบบ ได้อย่างถูกต้อง	ผู้เรียนศึกษาแนวทางในการสร้างนิทานด้วยการกำหนดลักษณะของเนื้อหา นิทานจากลักษณะของการดำเนินเรื่อง 4 แบบ จากใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้

ตารางที่ 13 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับ
นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้
ด้วยตนเอง (ต่อ)

หลักการของรูปแบบการเรียนรู้	วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	กลวิธีการจัดการเรียนรู้
3. ผู้เรียนศึกษาแนวทางการสร้างนิทานจากการสร้างโครงเรื่องนิทานโดยมีการดำเนินเรื่องเหตุการณ์ในนิทาน 10 เหตุการณ์ ซึ่งการดำเนินเหตุการณ์ในนิทานจะต้องสอดคล้องกับลักษณะของดำเนินเรื่องที่ปรากฏในนิทาน 10 เหตุการณ์ ประกอบด้วย (1) การเริ่มต้นเรื่อง (2) การสร้างปัญหาของตัวเอก (3) การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอก (4) การช่วยเหลือตัวเอก (5) การต่อสู้ระหว่างตัวเอกกับตัวโกง (6) ตัวเอกได้รับชัยชนะ (7) การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเอกทำงานยาก (8) ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (9) ตัวเอกเดินทางกลับเมือง (10) การไต่ถาม / การ แต่งงาน / การขึ้นครองบัลลังก์ของตัวเอก	ผู้เรียนสามารถบอกแนวทางในการสร้างนิทานด้วยการสร้างโครงเรื่องนิทานและมีการดำเนินเหตุการณ์ในนิทานของตนเองตามเหตุการณ์ที่ปรากฏ 10 เหตุการณ์ได้อย่างถูกต้อง	ผู้เรียนศึกษาแนวทางในการสร้างนิทานด้วยการสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องตามเหตุการณ์ที่ปรากฏ 10 เหตุการณ์จากใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้
4. ผู้เรียนศึกษาแนวทางการสร้างนิทานจากการกำหนดลักษณะโครงสร้างขึ้นเองใน 3 ประเด็นคือ 4.1 การสร้างตัวละครในเรื่อง 4.2 กำหนดหรือสร้างพฤติกรรมของตัวละคร 4.3 การสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้าม	ผู้เรียนสามารถบอกแนวทางในการสร้างนิทานด้วยการกำหนดลักษณะโครงสร้างของนิทานขึ้นเองใน 3 ประเด็น ได้อย่างถูกต้อง	ผู้เรียนศึกษาแนวทางในการสร้างนิทานด้วยการกำหนดลักษณะโครงสร้างของนิทานขึ้นเองใน 3 ประเด็น จากใบความรู้ ที่ผู้สอนกำหนดให้

ตารางที่ 13 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับ
นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้
ด้วยตนเอง (ต่อ)

หลักการของรูปแบบการเรียนรู้	วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	กลวิธีการจัดการเรียนรู้
แนวคิดของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง		
1. ผู้เรียนศึกษาแนวทางในการเขียนนิทานตามทฤษฎีโครงสร้างนิยมด้วยตนเองจากใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้	ผู้เรียนสามารถบอกแนวทางในการสร้างนิทานในลักษณะ ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง	ผู้สอนจัดทำใบความรู้เกี่ยวกับการสร้างนิทานในลักษณะต่างๆ ให้ผู้เรียนศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างนิทาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเรื่องนิทานของตนเองได้ต่อไป
2. ผู้เรียนกำหนดลักษณะเนื้อเรื่องและรายละเอียดของนิทานตามแนวทางของการสร้างนิทานที่ได้ศึกษาจากใบความรู้ที่กำหนดให้มาสร้างเป็นโครงเรื่องนิทานของตนเอง	ผู้เรียนสามารถนำลักษณะของการดำเนินเรื่องนิทานที่กำหนดให้มาสร้างเป็นโครงเรื่องนิทานของตนเองได้อย่างเหมาะสมและน่าสนใจ	ผู้เรียนสร้างเนื้อเรื่องนิทานของตนเองตามแนวทางที่ได้ศึกษา จากนั้นผู้สอนให้คำชี้แนะ แนะนำแนวทางในการสร้างเนื้อเรื่องนิทานจากใบความรู้ที่มอบหมาย พร้อมทั้งตรวจใบงานและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับแก้ให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. ผู้เรียนนำโครงเรื่องนิทานที่สร้างขึ้นของตนเองมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่ม รวมทั้งการได้รับคำแนะนำหรือการช่วยเหลือจากผู้สอน เพื่อเป็นการเติมเต็มให้โครงเรื่อง	ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขผลงานของตนเอง	ผู้สอนจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงร่างเนื้อเรื่องนิทานของแต่ละคน

ตารางที่ 13 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับ
นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้
ด้วยตนเอง (ต่อ)

หลักการของรูปแบบการเรียนรู้	วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	กลวิธีการจัดการเรียนรู้
นิทานของตนเองมีความสมบูรณ์และ น่าสนใจยิ่งขึ้น	ให้มีความน่าสนใจและ เหมาะสมมากขึ้น	เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไขให้น่าสนใจและ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้ง ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ซักถามและขอคำแนะนำ เพื่อปรับแก้และเติมเต็ม โครงเรื่องนิทานของตนเอง ให้มีความสมบูรณ์ชัดเจน ยิ่งขึ้น
4. ผู้เรียนลงมือเขียนนิทานจาก โครงเรื่องสมบูรณ์ที่ได้วางไว้จนสำเร็จ สมบูรณ์ น่าสนใจได้ด้วยตนเอง	ผู้เรียนสามารถเขียน นิทานตามโครงเรื่องที่ วางไว้ได้เสร็จสมบูรณ์	ผู้สอนมอบหมายงานให้ ผู้เรียนเขียนนิทานตามโครง เรื่องที่ได้วางไว้ให้เสร็จ สมบูรณ์ภายในระยะเวลาที่ กำหนด
แนวคิดเทคนิคแผนผังความคิด		
ผู้เรียนจัดระบบและการเชื่อมโยง ความคิดของของตนเองที่สัมพันธ์ ต่อเนื่องกัน จากนั้นจึงนำความคิดนั้นมา จัดทำเป็นโครงเรื่องนิทาน เพื่อให้ มองเห็นภาพของการ สร้างเรื่องนิทาน อย่างชัดเจนก่อนจะลงมือเขียนนิทาน ต่อไป	ผู้เรียนสามารถเขียน แผนผังโครงเรื่องนิทาน ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และชัดเจน	ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียน จัดทำแผนผังโครงเรื่อง นิทานเพื่อเป็นการจัดระบบ ความคิดก่อนลงมือเขียน นิทาน

จากตารางที่ 13 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่ากลวิธีในการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 แนวทางด้วยกัน เริ่มจากผู้เรียนศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างเรื่องนิทานด้วยวิธีการต่างๆ จากใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้ แล้วจึงให้ผู้เรียนสร้างเนื้อเรื่องนิทานของตนเองตามแนวทางที่ได้ศึกษา ผู้สอนให้คำชี้แนะ แนะนำแนวทางในการสร้างเนื้อเรื่องนิทานจากใบความรู้ที่มอบหมาย พร้อมทั้งตรวจใบงานและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับแก้ให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นผู้สอนจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงร่างเนื้อเรื่องนิทานของแต่ละคน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขให้น่าสนใจและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามและขอคำแนะนำเพื่อปรับแก้และเติมเต็มโครงร่างเนื้อเรื่องนิทานของตนเองให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนยิ่งขึ้น และผู้เรียนวางแผนโครงเรื่องนิทาน เพื่อเป็นการจัดระบบความคิดของตนเองก่อนลงมือเขียนนิทาน จากนั้นผู้สอนให้คำแนะนำและปรับปรุงโครงเรื่องให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากนั้นผู้สอนมอบหมายงานให้ผู้เรียนเขียนนิทานตามโครงเรื่องที่ได้วางไว้ให้เสร็จสมบูรณ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด

จากผลการสังเคราะห์กลวิธีในการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้ การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำมาสังเคราะห์สู่หลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ได้ ดังปรากฏในแผนภาพที่ 18 ดังนี้

หลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้
ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

—————> หมายถึง แนวทางหลักที่นำไปสู่หลักการสำคัญ
 - - - - -> หมายถึง แนวทางรองที่นำไปสู่หลักการสำคัญ

แผนภาพที่ 18 ผลการสังเคราะห์กลวิธีในการจัดการเรียนการสอนสู่หลักการของรูปแบบการเรียนรู้

จากแผนภาพที่ 18 จะเห็นได้ว่ากลวิธีในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถสังเคราะห์เป็นหลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ 8 ประการ ได้แก่ 1. ผู้เรียนศึกษาแนวทางในการเขียนนิทานจากใบความรู้ที่กำหนดให้ 2. ผู้เรียนกำหนดลักษณะโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนนิทาน 3. ผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อย เพื่อนำเสนอโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟัง 4. ผู้เรียนแต่ละคนสะท้อนความคิดเห็นเพื่อไปใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานของสมาชิกให้มีความสมบูรณ์ขึ้น 5. ผู้เรียนวางแผนโครงเรื่องนิทานตามโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานของตนเอง 6. ผู้สอนให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงโครงเรื่องนิทานของผู้เรียนให้มีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น 7. ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การประเมินให้ผู้เรียนรับทราบและผู้เรียนลงมือเขียนนิทานตามแผนผังที่ได้จัดทำไว้ 8. การเรียนรู้ผลสะท้อนการเขียนนิทานเพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงการเขียนนิทานในครั้งต่อไป

จากผลการสังเคราะห์หลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการเรียนรู้ได้ 6 ขั้นตอน ดังปรากฏในแผนภาพที่ 19 ดังนี้

แผนภาพที่ 19 ผลการสังเคราะห์หลักการสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้สู่ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

จากแผนภาพที่ 19 จะเห็นได้ว่า หลักการในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้าง

นิยมนำทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ 6 ขั้นตอนประกอบด้วย 1. ชั้นศึกษาโครงสร้าง 2. ชั้นเริ่มร่างเนื้อหา 3. ชั้นสนทนาแลกเปลี่ยน 4. ชั้นพาดพิงรวางผัง 5. ชั้นคอยฟังประเมิน และ 6. ก้าวเดินเขียนนิทาน

จากผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทาน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนำทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนของการเรียนรู้ทั้ง 6 ขั้นตอน มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทผู้สอน และบทบาทผู้เรียน ดังปรากฏในตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

กิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
1. ชั้นศึกษาโครงสร้าง ผู้เรียนศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างนิทานลักษณะต่างๆ จากใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางโครงสร้างเนื้อเรื่อง เพื่อใช้กำหนดโครงสร้างเนื้อเรื่องในการเขียนนิทานของตนเอง	เร้าความสนใจของผู้เรียนในการเขียนนิทานด้วยตนเอง ซึ่งผู้สอนชี้ให้เห็นความสำคัญของกลวิธีการเขียนนิทานโดยที่ผู้เรียนสามารถศึกษาแนวทางในการสร้างนิทานในลักษณะต่างๆ จากใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้	ศึกษาใบความรู้ในเรื่องแนวทางในการสร้างนิทานในลักษณะต่างๆ จากนั้นผู้เรียนบันทึกความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการสร้างนิทานที่ศึกษาจากใบความรู้ เพื่อเป็นการสรุปประเด็นสำคัญเพื่อสร้างความเข้าใจให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. ชั้นเริ่มร่างเนื้อหา 2.1 ผู้เรียนร่างประเด็นและรายละเอียดของเรื่องลงในใบงานที่ผู้สอนแจกให้ 2.2 ผู้เรียนวางโครงสร้างเนื้อเรื่อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางโครงเรื่องนิทานลงในใบงานที่ครูกำหนดให้	สร้างบรรยากาศและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน กำหนดลักษณะเนื้อเรื่องในการเขียนนิทานให้ถูกต้องตามแนวทางที่ผู้สอนกำหนดให้	กำหนดประเด็นตามลักษณะเนื้อเรื่องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนนิทาน

ตารางที่ 14 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
3. ขั้นสนทนาแลกเปลี่ยน 3.1 ผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 5 คน เพื่อนำเสนอผลงานโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟัง 3.2 สมาชิกในกลุ่มสะท้อนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้เรียนใช้ ปรับแต่งโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานของตนเองให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น	กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อผลงานการสร้างโครงสร้างเนื้อเรื่องในการเขียนนิทานของสมาชิกในกลุ่ม	แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มเพื่อนำมาใช้ในการปรับแต่งโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานของตนเองให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. ขั้นพากเพียรวางแผน 4.1 ผู้เรียนนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากสมาชิกในกลุ่มมาปรับแต่งโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานที่จะเขียนให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น 4.2 ผู้เรียนวางแผนโครงเรื่องนิทานที่จะเขียนลงในใบงานที่ผู้สอนกำหนดให้	กระตุ้นการใช้ความคิดของผู้เรียนในการวางแผนโครงเรื่องนิทานโดยใช้แผนผังความคิด	วางแผนโครงเรื่องนิทานจากการสร้างลักษณะเนื้อเรื่องที่ได้ผ่านการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงของสมาชิกในกลุ่มและปรับแก้เรียบร้อยแล้ว
5. ขั้นคอยฟังประเมิน 5.1 ผู้สอนให้คำแนะนำและปรับปรุงโครงเรื่องของผู้เรียนให้มีความชัดเจนและมีความสมบูรณ์มากที่สุด 5.2 ผู้สอนให้ความช่วยเหลือผู้เรียนโดยการให้คำแนะนำตาม	ผู้สอนให้ความช่วยเหลือโดยการให้คำแนะนำในการเขียนโครงเรื่องของผู้เรียนและตรวจสอบความถูกต้องในการเชื่อมโยงความคิดของผู้เรียน	นำคำแนะนำของผู้สอนไปปรับปรุงผังโครงเรื่องนิทานของตนเองให้มีความชัดเจนและสมบูรณ์มากที่สุด

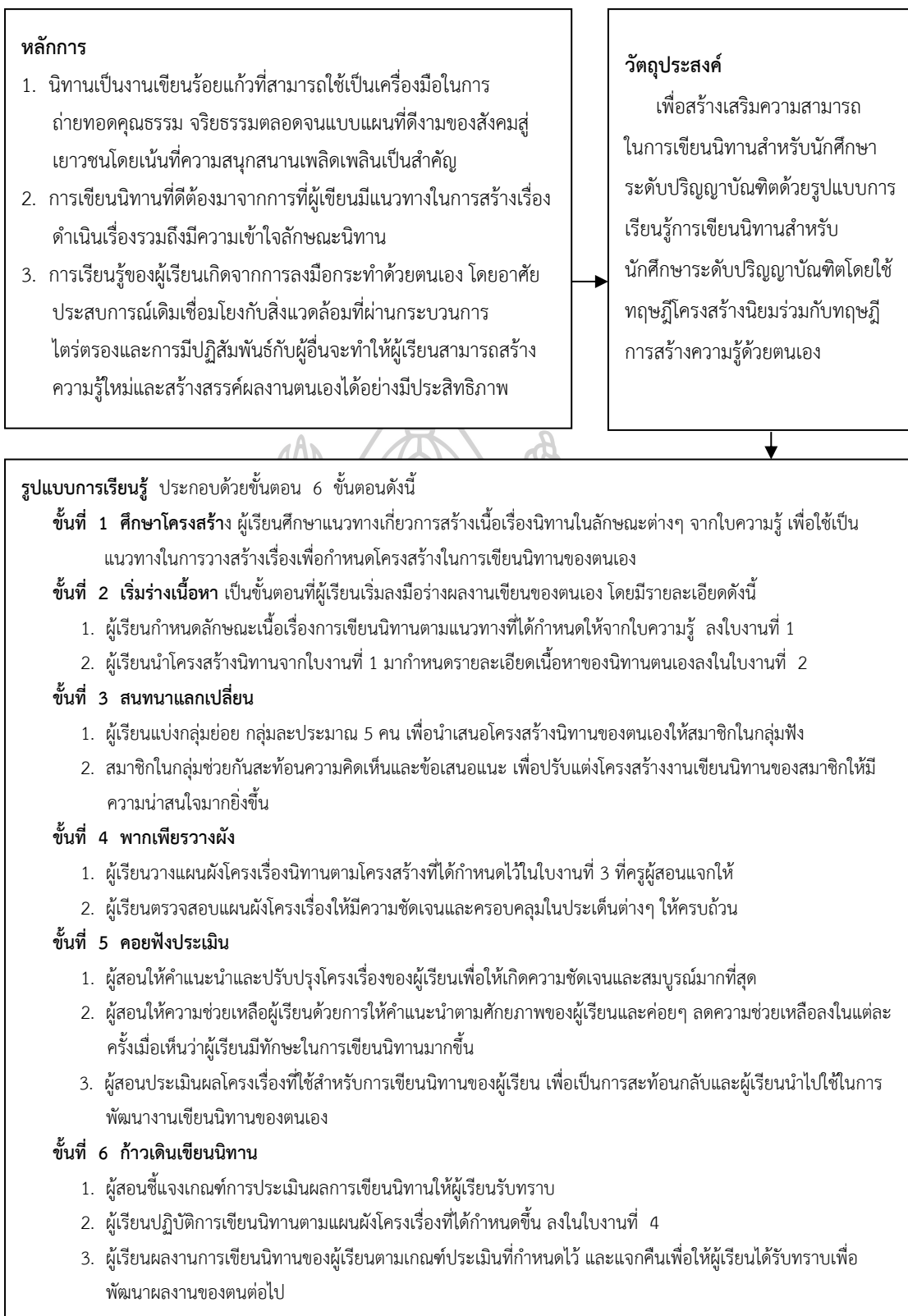
ตารางที่ 14 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
ศักยภาพของผู้เรียน และค่อยๆ ลดความช่วยเหลือลงในแต่ละครั้ง เมื่อเห็นว่าผู้เรียนมีทักษะในการเขียนนิทานมากขึ้น 5.3 ผู้สอนประเมินผล โครงเรื่องที่ใช้สำหรับการเขียนนิทานของผู้เรียน		
6. ก้าวเดินเขียนนิทาน 6.1 ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลการเขียนนิทานให้ผู้เรียนรับทราบ 6.2 ผู้เรียนลงมือเขียนนิทานตามผังโครงเรื่องที่กำหนดไว้ลงในใบงานที่ผู้สอนกำหนดให้ 6.3 ผู้เรียนตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของนิทานด้วยตนเองว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร 6.4 ผู้สอนตรวจประเมินผลงานการเขียนนิทานตามเกณฑ์ประเมินที่กำหนดไว้ พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับแต่งนิทานของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด	ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนนิทานให้ผู้เรียนรับทราบ และประเมินผลงานการเขียนนิทานตามเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมให้ข้อเสนอแนะให้กับผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงงานเขียนนิทานของผู้เรียนต่อไป	ลงมือเขียนนิทานตามผังโครงเรื่องและผู้เรียนกำหนดขึ้น และผู้เรียนตรวจสอบผลงานการเขียนนิทานของตนเองอีกครั้ง หลังจากได้รับการตรวจประเมินจากผู้สอนเรียบร้อยแล้ว เพื่อปรับปรุงให้งานเขียนนิทานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในครั้งต่อไป

จากตารางที่ 14 จะเห็นได้ว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทผู้สอนและบทบาทผู้เรียนโดยมีขั้นตอนหลัก 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นศึกษาโครงสร้าง เป็นขั้นตอนเริ่มต้นสำหรับการเขียนนิทาน โดยผู้เรียนศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสร้างนิทานในลักษณะต่างๆ ที่เป็นโครงสร้างการเขียนนิทานจากใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางโครงสร้างเนื้อเรื่องเพื่อใช้กำหนดโครงสร้างในการเขียนนิทานของตนเอง 2. ขั้นเริ่มร่างเนื้อหา เป็นการร่างประเด็นและรายละเอียดของเรื่อง รวมถึงผู้เรียนมีการวางโครงสร้างเนื้อเรื่อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางโครงเรื่องนิทาน 3. ขั้นสนทนาแลกเปลี่ยน เป็นขั้นตอนในการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเห็นแนวทางในการสร้างผลงานนิทานของตนเอง 4. ขั้นพาดพิงรวางผัง เป็นขั้นตอนที่มีการนำแผนผังความคิดมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นแนวทางการเขียนนิทานของตนเองให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น 5. ขั้นคอยฟังประเมิน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ข้อเสนอแนะ หรือแนวทางในการเขียนนิทานของผู้เรียน และ 6. ก้าวเดินเขียนนิทาน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนลงมือเขียนนิทานด้วยตนเองตามโครงเรื่องที่จัดทำไว้

ผลการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ดังปรากฏในแผนภาพที่ 20 ดังนี้

แผนภาพที่ 20 รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

4. ผลของกระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R₂) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) เป็นการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้ ดังจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ด้วยการวิเคราะห์ปัญหาในการเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการดังนี้

1.1 ศึกษาปัญหาเพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานโดยวิธีการดังนี้

1.1.1 สัมภาษณ์ผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การเขียนนิทานในระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1.1.2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นด้านการเขียนนิทานของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ 5 แห่ง จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นผู้ที่เคยผ่านการเรียนรู้ด้านการเขียนนิทานมาแล้ว โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.1.3 วิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมความสามารถในการเขียนนิทาน

1.2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการเขียนนิทานของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจากการสัมภาษณ์ผู้สอนจำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นความคิดเห็นในหัวข้อต่างๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยสรุปผลได้ดังนี้

นักศึกษาส่วนมากไม่มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการสร้างนิทานผู้สอนจึงต้องใช้ระยะเวลาในการปูพื้นฐานในเรื่องการเขียนนิทานค่อนข้างมาก ทำให้นักศึกษามีเวลาในการฝึกเขียนนิทานน้อยลง อีกทั้งนักศึกษาไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเขียนนิทาน และการที่ผู้สอนกำหนดหัวเรื่องหรือกำหนดรูปแบบในการเขียนนิทานให้นักศึกษาจะเป็นการจำกัดแนวความคิดของผู้เรียนมากเกินไป ทำให้นักศึกษาเขียนนิทานได้ไม่สนุก และไม่น่าสนใจและขาดความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงภาษาที่ใช้ในการเขียนนิทานของนักศึกษายังไม่เหมาะสมกับพัฒนาการ

ช่วงวัยของเด็ก พบว่า มีการใช้คำฟุ่มเฟือย ใช้คำเชื่อมมากเกินไป ใช้ประโยคซ้ำซ้อน เป็นต้น นอกจากนี้ นักศึกษาไม่สามารถวางโครงเรื่องนิทานเพื่อนำไปสู่การเขียนเนื้อเรื่องนิทานได้ จึงทำให้ เนื้อเรื่องของ นิทานไม่กระชับ ไม่สนุกและไม่น่าสนใจสำหรับเด็ก และการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินงาน เขียนเพื่อวัดความสามารถในการเขียนนิทานของผู้เรียนให้ได้ครบถ้วนและถูกต้องตามองค์ประกอบ ของการเขียนยังขาดความเหมาะสมในการวัดและประเมิน อีกทั้งตัวอย่างหนังสือนิทานสำหรับเด็ก ที่เหมาะสมที่ผู้สอนนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการสอนค่อนข้างหาได้ยาก ถึงแม้ว่านักศึกษาค่อนข้าง ให้ความสนใจกับการเขียนนิทานพอสมควรแต่ผลงานยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และพบว่าจะมี นักศึกษาบางคนที่ไม่มีความสามารถในการวาดภาพประกอบนิทานก็จะไม่ชอบการเขียนนิทาน

1.3 ผลการวิเคราะห์การเรียนรู้ด้านการเขียนนิทานของนักศึกษาระดับปริญญา บัณฑิต จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาจากการเรียนรู้ด้านการเขียนนิทานจากนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏ 5 แห่ง จำนวน 20 คนซึ่งเป็นผู้ที่เคยผ่านการเรียนด้านการเขียนนิทานมาแล้วพบว่า

1.3.1 นักศึกษาไม่สามารถกำหนดโครงเรื่องที่ตรงกับความสนใจของเด็ก ในแต่ละช่วงวัยได้ มีการดำเนินเรื่องในการเขียนนิทานค่อนข้างวกวน รวมถึงไม่สามารถสร้างเนื้อเรื่อง ให้เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ที่ตนเองต้องการได้

1.3.2 นักศึกษามีปัญหาในเรื่องการสร้างพฤติกรรมของตัวละครให้เหมาะสมตาม โครงเรื่องนิทาน

1.3.3 นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับจัดลำดับความคิด จึงทำให้การดำเนินเรื่องขาด ความต่อเนื่อง อีกทั้งไม่สามารถเขียนนิทานให้กระชับและเหมาะสมตามหลักการเขียนนิทานที่ดีได้

1.3.4 ภาษาที่ใช้ในงานเขียนนิทานยังไม่เหมาะสมกับพัฒนาการช่วงวัยของเด็ก มีการใช้สำนวนภาษาต่างประเทศในงานเขียน ใช้คำฟุ่มเฟือย การเขียนประโยคมีความซับซ้อนมาก เกินกว่าจะใช้เป็นหนังสือนิทานสำหรับเด็ก

1.3.5 ผู้สอนยังใช้รูปแบบการสอนแบบเดิมที่เน้นการบรรยายค่อนข้างมากด้วย การนำตัวอย่างหนังสือนิทานให้ผู้เรียนศึกษาถึงลักษณะของหนังสือนิทานที่ดี ว่ามีลักษณะอย่างไร หลังจากนั้นผู้สอนมอบหมายหัวข้อเรื่อง เพื่อให้เด็กเขียนนิทานส่งตามกำหนดเวลา นักศึกษา ประสบปัญหาว่าไม่รู้จะเริ่มต้นการเขียนนิทานของตนเองอย่างไร อีกทั้งผู้สอนยังไม่สามารถกระตุ้น ความสนใจให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเขียนนิทานและรู้สึกว่าการเขียนนิทานเป็นภาระงาน ที่ยากเกินความสามารถของผู้เรียน

จากการดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งจากผู้สอนและนักศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปถึงสภาพ ปัญหาของการจัดการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้ว่าปัญหา ที่เกิดขึ้นมี 2 ประเด็น ได้แก่

1. ปัญหาจากตัวผู้สอน คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเขียนนิทานให้น่าสนใจตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ และผู้เรียนขาดแนวทางว่าจะเขียนอย่างไร

2. ปัญหาจากตัวผู้เรียน ผู้เรียนไม่สามารถเริ่มต้นเขียนนิทาน รวมถึงใช้ภาษาไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม และเห็นว่าการเขียนนิทานเป็นเรื่องยากลำบากเกินความสามารถที่จะทำได้

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า แนวทางในการจัดการเรียนรู้การเขียนนิทานคือ ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงเรื่องของนิทาน มีการจัดทำร่างแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างนิทานและควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนด้วยกันเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขโครงเรื่องนิทานของตนเองให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D1) เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิทานร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert (Likert Five Rating Scales) จำนวน 5 คน และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานและเกณฑ์การวัดแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ และแบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิทานร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

จากการวิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิทานร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยสามารถแสดงรายละเอียดดังแผนภาพที่ 22 ได้ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ (Principles)

1. นิทานเป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้วที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดคุณธรรม จริยธรรมตลอดจนแบบแผนที่ดีงามของสังคมสู่เด็กและเยาวชนเพื่อมุ่งเน้นความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นสำคัญ

2. การเขียนนิทานที่ดีต้องมาจากการที่ผู้เรียนมีความรอบรู้และมีความคิดสร้างสรรค์ โดยต้องมีแนวทางในการสร้างเรื่อง ดำเนินเรื่อง รวมถึงมีความรู้ในเรื่องของลักษณะนิทานที่ประกอบไปด้วยการสร้างโครงเรื่อง การสร้างตัวละคร การสร้างปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งเพื่อเร้าความสนใจของผู้อ่าน อีกทั้งเนื้อเรื่องของนิทานต้องตรงกับความสนใจของเด็กแต่ละช่วงวัยอีกด้วย

3. การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดจากการลงมือกระทำด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมที่ผ่านกระบวนการไตร่ตรอง และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การเรียนรู้ดังกล่าวจะสามารถทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสร้างสรรค์ผลงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้

เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตด้วยรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

3. รูปแบบกระบวนการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ศึกษาโครงสร้าง เป็นขั้นตอนเริ่มต้นสำหรับการเขียนนิทาน ดังนี้

ผู้เรียนศึกษาแนวทางเกี่ยวกับการสร้างนิทานในลักษณะต่างๆ ที่เป็นโครงสร้างการเขียนนิทานจากใบความรู้ที่ 1 ที่ผู้สอนแจกให้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางสร้างเรื่องเพื่อกำหนดโครงสร้างในการเขียนนิทานของตนเอง

ขั้นที่ 2 เริ่มร่างเนื้อหา เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเริ่มลงมือร่างผลงานเขียนของตนเอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนกำหนดลักษณะเนื้อเรื่องการเขียนนิทานตามแนวทางที่ได้กำหนดให้จากใบความรู้ ลงใบงานที่ 1
2. ผู้เรียนนำโครงสร้างนิทานจากใบงานที่ 1 มากำหนดรายละเอียดเนื้อหาของนิทานตนเองลงในใบงานที่ 2

ขั้นที่ 3 สนทนาแลกเปลี่ยน เป็นขั้นตอนในการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเห็นแนวทางในการสร้างผลงานนิทานของตนเอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 5 คน เพื่อนำเสนอโครงสร้างนิทานของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟัง
2. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสะท้อนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อปรับแต่งโครงสร้างงานเขียนนิทานของสมาชิกให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 4 พากเพียรร่าง เป็นขั้นตอนที่มีการนำแผนผังความคิดมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นแนวทางการเขียนนิทานของตนเองให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนวางแผนผังโครงเรื่องนิทานตามโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้ในใบงานที่ 3 ที่ครูผู้สอนแจกให้

2. ผู้เรียนตรวจสอบแผนผังโครงเรื่องให้มีความชัดเจนและครอบคลุม
ในประเด็นต่างๆ ให้ครบถ้วน

ขั้นที่ 5 คอยฟังประเมิน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทาง
ในการเขียนนิทานของผู้เรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้สอนให้คำแนะนำและปรับปรุงโครงเรื่องของผู้เรียนเพื่อให้เกิด
ความชัดเจนและสมบูรณ์มากที่สุด

2. ผู้สอนให้ความช่วยเหลือผู้เรียนด้วยการให้คำแนะนำตามศักยภาพ
ของผู้เรียนและค่อยๆ ลดความช่วยเหลือลงในแต่ละครั้งเมื่อเห็นว่าผู้เรียนมีทักษะในการเขียนนิทาน
มากขึ้น

3. ผู้สอนประเมินผลโครงเรื่องที่ใช้สำหรับการเขียนนิทานของผู้เรียน
เพื่อเป็นการสะท้อนกลับและผู้เรียนนำไปใช้ในการพัฒนางานเขียนนิทานของตนเอง

ขั้นที่ 6 ก้าวเดินเขียนนิทาน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนลงมือเขียนนิทานด้วยตนเอง
ตามโครงเรื่องที่จัดทำไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลการเขียนนิทานให้ผู้เรียนรับทราบ
2. ผู้เรียนปฏิบัติการเขียนนิทานตามแผนผังโครงเรื่องที่ได้กำหนดขึ้น
ลงในใบงานที่ 4

3. ผู้เรียนผลงานการเขียนนิทานของผู้เรียนตามเกณฑ์ประเมินที่
กำหนดไว้ และแจกคืนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับทราบเพื่อพัฒนาผลงานของตนต่อไป

4. เงื่อนไขการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้

การนำรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยามร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ไปใช้จะต้องคำนึงถึงส่วนที่เป็น
เงื่อนไข ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินการตามกระบวนการจัดการเรียนการสอน
ตามรูปแบบการเรียนรู้ มีความเป็นไปได้สำหรับการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล
มากยิ่งขึ้นดังต่อไปนี้

4.1 ระบบสังคม (Social System)

การจัดการเรียนรู้จะมีการสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ให้ผู้เรียน
ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความใส่ใจในการฝึก
ปฏิบัติและสร้างความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

4.2 ระบบสนับสนุน (Support System)

การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบดังกล่าวผู้สอนต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์
ในการเรียนให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมทั้งจัดทำใบความรู้

ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยคำนึงความพร้อมและความสามารถ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดแนวทางในการสร้างผลงานการเขียนนิทานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 หลักการตอบสนอง (Principle of Reaction)

การนำรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองไปใช้ ต้องคำนึงถึงการตอบสนองของนักศึกษาในระหว่างการเรียนรู้ดังนี้

4.3.1 ผู้สอนต้องกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนตลอดเวลา เพื่อให้ผู้เรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4.3.2 ผู้สอนต้องกระตุ้นความคิดของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและกลุ่ม อีกทั้งคอยช่วยเหลือเพิ่มเติมข้อมูล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้และนำไปใช้สร้างผลงานการเขียนนิทานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

4.3.3 ผู้สอนต้องดูแลให้ผู้เรียนทุกคนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม อีกทั้งต้องให้คำแนะนำ ปรึกษาช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.4 ผู้สอนสร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่น่าสนใจ จนสามารถนำมาเขียนเป็นเรื่องราวในนิทานได้อย่างเหมาะสม

การพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

หลักการ (Principles)

1. นิทานเป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้วที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดคุณธรรม จริยธรรมตลอดจนแบบแผนที่ตั้งงามของสังคมสู่เด็กและเยาวชนเพื่อมุ่งเน้นความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นสำคัญ
2. การเขียนนิทานที่ดีต้องมาจากการที่ผู้เรียนมีความรอบรู้และมีความคิดสร้างสรรค์ โดยต้องมีแนวทางในการสร้างเรื่อง ดำเนินเรื่อง รวมถึงมีความรู้ในเรื่องของลักษณะนิทานที่ประกอบไปด้วยการสร้างโครงเรื่อง การสร้างตัวละคร การสร้างปัญหาหรือข้อขัดแย้งเพื่อสร้างความสนใจของผู้อ่าน อีกทั้งเนื้อเรื่องของนิทานต้องตรงกับความสนใจของเด็กแต่ละช่วงวัยอีกด้วย
3. การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดจากการลงมือกระทำด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมที่ผ่านกระบวนการไตร่ตรองและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การเรียนรู้ดังกล่าวจะสามารถทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสร้างสรรค์ผลงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้
เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตด้วยรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ระบบสังคม (Social System) การจัดการเรียนรู้จะมีการสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม มีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความสนใจในการฝึกปฏิบัติและสร้างความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง	ระบบสนับสนุน (Support System) การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบดังกล่าว ผู้สอนต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมทั้งจัดทำใบความรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยคำนึงความพร้อมและความสามารถ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดแนวทางในการสร้างผลงานการเขียนนิทานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการตอบสนอง (Principle of Reaction)
การนำรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้ ต้องคำนึงถึงการตอบสนองของนักศึกษาในระหว่างการเรียนรู้ดังนี้

1. ผู้สอนต้องกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนตลอดเวลา เพื่อให้ผู้เรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
2. ผู้สอนต้องกระตุ้นความคิดของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและกลุ่ม อีกทั้งคอยช่วยเหลือเพิ่มเติมข้อมูล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้และนำไปใช้สร้างผลงานการเขียนนิทานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
3. ผู้สอนต้องดูแลให้ผู้เรียนทุกคนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม อีกทั้งต้องให้คำแนะนำ ปรึกษาช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่ น่าสนใจ จนสามารถนำมาเขียนเป็นเรื่องราวในนิทานได้อย่างเหมาะสม

แผนภาพที่ 21 รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

จากการประเมินคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของรูปแบบการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Scales) พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 ดังปรากฏในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{x}	S.D.	แปลความ
	1	2	3	4	5			
1. หลักการของรูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง	4	5	4	4	5	4.4	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับหลักการ	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
3. ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง	4	4	5	5	4	4.4	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
4. ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริง	4	5	4	5	5	4.6	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
5. ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาโครงสร้าง มีความเหมาะสมที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างนิทานได้เป็นอย่างดี	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

ตารางที่ 15 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{x}	S.D.	แปลความ
	1	2	3	4	5			
6. ขั้นตอนที่ 2 เริ่มร่างเนื้อหา มีความเหมาะสม ช่วยให้ ผู้เรียนกำหนดลักษณะเนื้อ เรื่องนิทานของตนเองได้อย่าง ชัดเจน	4	5	4	5	5	4.6	0.55	มีความสอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
7. ขั้นตอนที่ 3 สนทนา แลกเปลี่ยน มีความเหมาะสม ช่วยให้ ผู้เรียนพิจารณาข้อมูล ย้อนกลับจากเพื่อน เป็นการ ทบทวนและเห็นข้อบกพร่อง ของงานเขียนตนเองเพื่อนำ ไปสู่การแก้ไขงานเขียน นิทานของตนเองให้มีความ สมบูรณ์	4	5	4	4	5	4.4	0.55	มีความสอดคล้อง เหมาะสมมาก
8. ขั้นตอนที่ 4 พากเพียรวาง ผัง มีความเหมาะสม ช่วยให้ ผู้เรียนสามารถวางโครงเรื่อง นิทานของตนเองให้มีความ ชัดเจนและครอบคลุม ประเด็นต่างๆ ให้ครบถ้วน	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้อง เหมาะสมมาก

ตารางที่ 15 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{x}	S.D.	แปลความ
	1	2	3	4	5			
9. ขั้นตอนที่ 5 คอยฟัง ประเมิน มีความเหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนเห็นข้อบกพร่อง ในงานเขียนของตนเองจาก คำแนะนำของผู้สอนและ สามารถแก้ไขข้อบกพร่อง จน ได้งานเขียนนิทานฉบับ สมบูรณ์	4	5	5	5	5	4.8	0.45	มีความสอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
10. ขั้นตอนที่ 6 ก้าวเดิน เขียนนิทาน มีความเหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนสามารถ ถ่ายทอดเรื่องราวนิทานจาก โครงเรื่อง และเรียบเรียง เนื้อหา การเลือกใช้ถ้อยคำได้ อย่างเหมาะสม	4	5	4	5	5	4.6	0.55	มีความสอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
11. รูปแบบการเรียนรู้นี้ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติการ สอนได้จริงในชั้นเรียน	4	5	4	5	5	4.6	0.55	มีความสอดคล้อง เหมาะสม มากที่สุด
12. ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ รูปแบบมีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการ เรียนรู้	4	5	4	5	4	4.4	0.55	มีความสอดคล้อง เหมาะสมมาก
รวม						4.45	0.05	มีความ สอดคล้อง เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 15 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Scales) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบว่า โดยรวมมีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ทั้งโดยรวมและรายข้อ โดยมีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างด้านความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้โดยรวมมีความสอดคล้องมาก ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นในประเด็นดังนี้

1. ปรับภาษาในส่วนของคำอธิบายหลักการของรูปแบบการเรียนรู้และในส่วนของการอธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ตัดคำเชื่อมบางคำออกเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นได้นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาถึงความถูกต้อง และเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การนำรูปแบบการเรียนรู้ไปทดลองใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองได้แก่

2.3.1 จากการประเมินคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.28 ดังปรากฏในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความ
	1	2	3	4	5			
1. คู่มือฉบับนี้มีมีองค์ประกอบครบถ้วน ที่ครูผู้สอนต้องรับทราบก่อนนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้	4	5	5	4	5	4.6	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
2. คู่มือฉบับนี้มีมีองค์ประกอบที่ใช้อธิบายแนวทางการใช้รูปแบบ การเรียนรู้ได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน เหมาะสม	4	5	5	4	5	4.6	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
3. คู่มือฉบับนี้อธิบายความเป็นมาของรูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน	4	5	3	5	5	4.4	0.89	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
4. คู่มือฉบับนี้ระบุถึงทฤษฎีที่ใช้เป็นฐานความคิดในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน	4	5	3	5	5	4.4	0.89	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
5. คู่มือฉบับนี้มีมีการนำเสนอเงื่อนไขของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม ชัดเจน	4	5	3	4	5	4.2	0.84	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
6. คู่มือฉบับนี้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้การพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้ที่ชัดเจน	4	5	3	3	4	3.8	0.84	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
7. คู่มือฉบับนี้อธิบายสาระสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน	4	5	3	5	5	4.4	0.89	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
8. คู่มือฉบับนี้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	4	5	4	5	5	4.6	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 16 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความ
	1	2	3	4	5			
9. คู่มือฉบับนี้ระบุเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนนิทานได้อย่างเหมาะสม	4	4	5	4	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
10. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลงานการเขียนนิทาน สามารถนำไปใช้ได้จริง	4	4	4	4	4	4	0.00	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
11. คู่มือฉบับนี้อธิบายได้ชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริง	4	4	5	4	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
รวม						4.31	0.28	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

จากตารางที่ 16 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่าโดยรวมมีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.28 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ทั้งโดยรวมและรายข้อ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น คือ ควรเพิ่มการแปลผลคะแนนในเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนนิทาน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นได้นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาถึงความถูกต้อง และเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่คู่มือการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

2.3.2 ผลการประเมินด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

จากการประเมินคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 ดังปรากฏในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความ
	1	2	3	4	5			
1. สาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำหนดไว้	5	4	4	4	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้มีความครอบคลุม ครบถ้วน	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
3. จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้สามารถใช้วัดความสามารถของผู้เรียนได้จริง	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
4. เนื้อหาสาระมีความชัดเจนถูกต้องตามหลักวิชาการ	4	5	4	5	5	4.6	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนการสอนมีการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3	4	4	5	4	4	0.71	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
6. กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	4	4	4	4	4	4	0.00	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

ตารางที่ 18 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความ
	1	2	3	4	5			
7. กิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
8. กิจกรรมการเรียนการสอน เหมาะสมกับเวลาในการสอน	3	4	4	5	4	4	0.71	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
9. ขั้นตอนในกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
10. สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับวัยและระดับขั้นของผู้เรียน	4	5	4	5	5	4.6	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
11. สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนการสอน	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
12. สื่อการเรียนการสอนเหมาะสม สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	4	5	4	5	5	4.6	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
13. สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา	4	5	4	5	5	4.6	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
14. สื่อการเรียนการสอนก่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	3	5	4	5	5	4.4	0.89	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
15. แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วนตามหลักการ	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

ตารางที่ 18 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความ
	1	2	3	4	5			
16. เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีความชัดเจน เหมาะสม	4	4	5	4	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
17. เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผลสามารถใช้เป็นแนวทางตรวจผลงานได้อย่างง่าย	4	4	5	4	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
18. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
19. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล มีความชัดเจน เหมาะสม	4	4	5	5	4	4.4	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
20. แบบสะท้อนผลการเรียนรู้สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
รวม						4.27	0.17	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

จากตารางที่ 17 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบว่า โดยรวมมีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ทั้งโดยรวมและรายข้อ

2.4 ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบได้แก่

2.4.1 จากการประเมินคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานประกอบด้วย แบบวัดการเขียนนิทานและเกณฑ์การตรวจให้คะแนนโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.05 ดังปรากฏในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานและเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนนิทานของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความ
	1	2	3	4	5			
1. แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย	4	4	5	5	4	4.4	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
2. แบบทดสอบมีคำชี้แจงรายละเอียดในการเขียนนิทานได้ครบถ้วนและชัดเจน	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
3. แบบทดสอบมีกำหนดประเด็นที่ใช้ในการเขียนนิทานได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับวัยและประสบการณ์ของผู้เรียน	5	4	4	5	4	4.4	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
4. ระยะเวลาในการทำแบบทดสอบมีความเหมาะสม	4	4	5	5	4	4.4	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
5. ภาษาที่ใช้ในแบบทดสอบมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
6. แบบทดสอบสามารถวัดความสามารถในการเขียนนิทานของผู้เรียนได้	4	4	4	5	5	4.4	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

ตารางที่ 18 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานและเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนนิทานของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความ
	1	2	3	4	5			
7. แบบทดสอบเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการเขียนนิทานได้อย่างเต็มที่	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
8. เกณฑ์ที่ใช้สำหรับการประเมินผล การเขียนนิทานมีความชัดเจน	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
9. สัดส่วนคะแนนในการตรวจแบบทดสอบมีความเหมาะสม	4	5	5	5	5	4.8	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
10. แบบทดสอบมีการแจ้งสัดส่วนคะแนนในการเขียนนิทานให้ผู้เรียนได้ทราบอย่างชัดเจน	4	4	5	5	4	4.4	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
รวม						4.36	0.05	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

จากตารางที่ 18 ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานและเกณฑ์การตรวจให้คะแนน โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า โดยรวมมีความสอดคล้องเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ทั้งโดยรวมและรายข้อ

นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทาน ในการประเมินรายข้อ จำนวน 3 ข้อ ดังปรากฏในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 การแสดงผลการพิจารณาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทาน

แบบทดสอบข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความ
	1	2	3	4	5			
1. นิทานส่งเสริมคุณธรรมที่ดีสำหรับเด็ก	5	5	5	5	5	5	0.00	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
2. นิทานสะท้อนภาพปัญหาของสังคมในปัจจุบัน	5	4	5	4	5	4.17	0.52	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
3. นิทานส่งเสริมและปลูกฝังความเป็นไทยให้เกิดขึ้นในตัวเด็กและเยาวชน	4	5	5	5	5	4.5	0.42	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
รวม						4.56	0.28	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 19 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานประกอบด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานและเกณฑ์การตรวจให้คะแนน โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบว่า โดยรวมมีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.28 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ทั้งภาพรวมและรายข้อ

2.4.2 ผลการประเมินคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง จากการประเมินคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert

Five Rating Scales) พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 ดังปรากฏในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความ
	1	2	3	4	5			
1. ประเด็นในการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนในแต่ละประเด็นมีความเหมาะสม ครบถ้วน	4	4	4	4	4	4	0.00	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
2. ข้อคำถามในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดครอบคลุม ครบถ้วน	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
3. ประเด็นในการสอบถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
4. ภาษาที่ใช้ในข้อคำถามมีความชัดเจน	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
5. ประเด็นในการสอบถามสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์	4	4	3	5	4	4	0.71	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
6. ประเด็นในการสอบถามความพึงพอใจสามารถสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์ได้อย่างแท้จริง	4	4	3	5	4	4	0.71	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
รวม						4.10	0.26	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

จากตารางที่ 20 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า โดยรวมมีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ทั้งโดยรวมและรายข้อ

2.4.3 ผลการประเมินด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

จากการประเมินคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.19 ดังปรากฏในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความ
	1	2	3	4	5			
1. ประเด็นในแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละประเด็นมีความเหมาะสม ครบถ้วน	4	4	4	4	4	4	0.00	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
2. ข้อคำถามในแต่ละประเด็นในแบบสะท้อนผลการเรียนรู้มีรายละเอียดครอบคลุม ครบถ้วน	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
3. ประเด็นในแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย	4	4	5	5	4	4.4	0.55	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

ตารางที่ 21 การแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทาน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	แปลความ
	1	2	3	4	5			
4. ประเด็นในแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถช่วยสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
5. ประเด็นในแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการใช้รูปแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
6. การใช้ภาษาในการเขียนข้อความคำถามของแบบสะท้อนผลการเรียนรู้มีความชัดเจนเพียงพอ	4	4	4	5	4	4.2	0.45	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
รวม						4.20	0.19	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก

จากตารางที่ 21 ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า โดยรวมมีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.19 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ทั้งโดยรวมและรายข้อ

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R2) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้

การนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ซึ่งลงทะเบียนในรายวิชา 1002310 การเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน มีวิธีการดำเนินการดังนี้

3.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 40 คน ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2560 ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้สาขาวิชาเป็นหน่วยสุ่ม

3.2 กำหนดแบบแผนการวิจัยในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Pre- Experimental Designs) ดำเนินการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) โดยใช้สถิติ t- test for dependent (นิคม ตั้งคะพิภพ, 2543: 310)

3.3 นำรูปแบบการเรียนรู้ และเครื่องมือต่าง ๆ ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ และรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เรียนในรายวิชา 1002310 การเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง ตามตารางเรียนของนักศึกษา ในระหว่างเดือนตุลาคม – เดือนธันวาคม 2560

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) เป็นการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้

การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ดำเนินการโดยพิจารณาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพของผลสำเร็จของรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเมื่อนำไปปฏิบัติจริง จากการประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการเขียนนิทานและมีความพึงพอใจการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

**ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษา
ระดับปริญญาบัณฑิตที่ใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วย
ตนเอง**

จากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญา
บัณฑิตที่ใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่พัฒนาขึ้น
ผู้วิจัยนำเสนอผลการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์เพื่อบรรลุผลของการวิจัยดังนี้

**1. ผลการประเมินความสามารถด้านการเขียนนิทานของนักศึกษา ก่อนและหลังการ
ทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้และพัฒนาการเขียนนิทาน**

จากการทดลองสามารถเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการเขียนนิทานก่อน
และหลังการทดลองพบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการเขียนนิทานหลังการทดลองสูงกว่าก่อน
การทดลอง ดังปรากฏในตารางที่ 22 ดังนี้

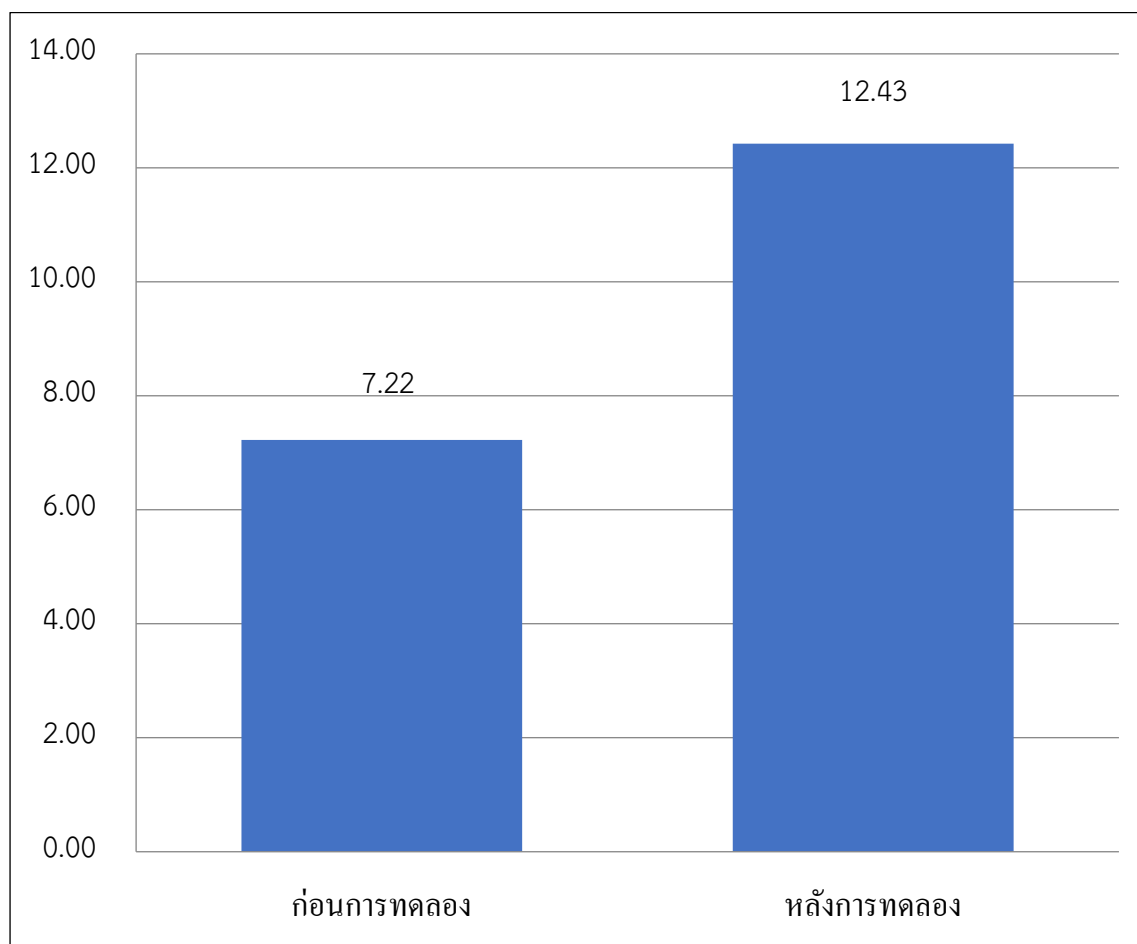
ตารางที่ 22 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการเขียนนิทานก่อนการทดลองและหลัง
การทดลอง

(n = 40)

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	t	df	p
ก่อน การทดลอง	15	7.23	0.95	34.04	39	.000
หลัง การทดลอง	15	12.43	0.76			

จากตารางที่ 22 พบว่าคะแนนก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.23 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานเท่ากับ 0.95 คะแนนหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ
0.76 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพบว่า คะแนนความสามารถในการเขียนนิทาน
ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษา
ระดับปริญญาบัณฑิตที่ใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง หลังการ
ทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้สามารถแสดงผลเป็นแผนภาพ

แสดงคะแนนเปรียบเทียบก่อน และหลังการทดลองการเขียนนิทานของนักศึกษา ดังปรากฏ
ในแผนภาพที่ 22 ดังนี้

แผนภาพที่ 22 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถก่อนการทดลองและหลังการทดลองการ
เขียนนิทานของนักศึกษา

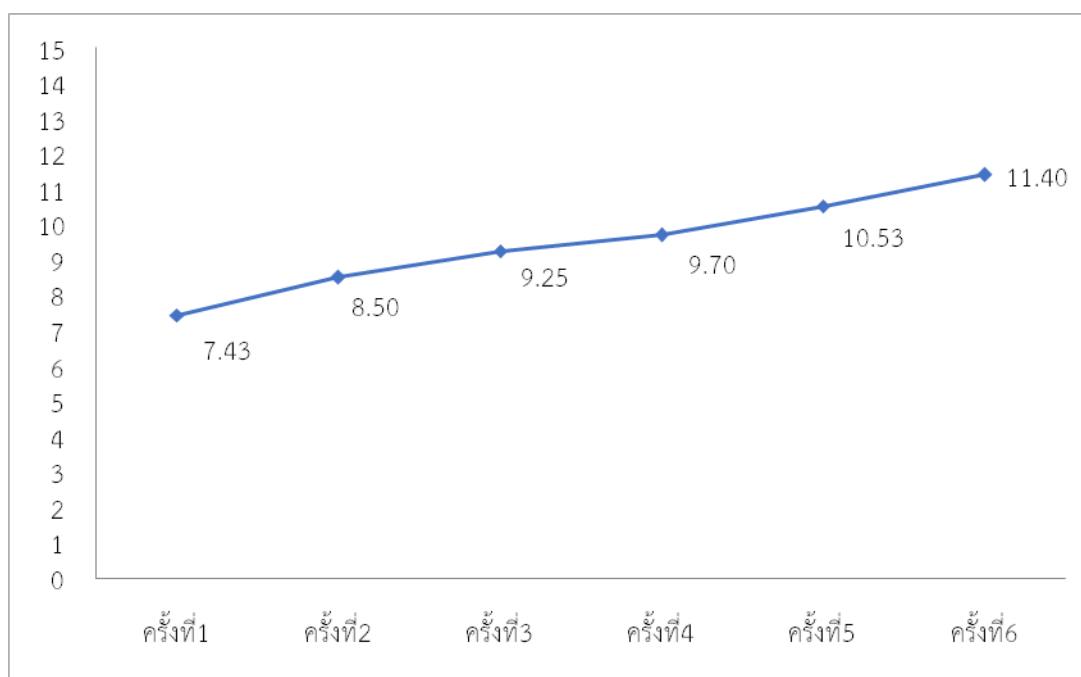
ทั้งนี้สามารถแสดงผลคะแนนการเขียนนิทานของนักศึกษาจากการฝึกปฏิบัติการเขียน
นิทานระหว่างการทดลองได้ ดังปรากฏในตารางที่ 23 ดังนี้

ตารางที่ 23 คะแนนความสามารถในการเขียนนิทานระหว่างการทดลองจากการวัด 6 ครั้ง

การเขียนนิทาน ครั้งที่	คะแนนเฉลี่ยที่ได้ (คะแนนเต็ม 15 คะแนน) N = 40	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
ครั้งที่ 1 การใช้รูปแบบการสร้างเรื่องด้วยวิธี กลับเรื่อง	7.43	0.50
ครั้งที่ 2 การใช้รูปแบบการสร้างเรื่องด้วยวิธี กลับเรื่อง	8.50	0.78
ครั้งที่ 3 การใช้รูปแบบการกำหนดลักษณะ ของเนื้อหาที่มีการต่อสู้และการได้รับชัยชนะ ของตัวเอง	9.25	0.87
ครั้งที่ 4 การใช้รูปแบบการกำหนดลักษณะของ เนื้อหาที่มีแต่เรื่องทดสอบความสามารถ	9.70	0.79
ครั้งที่ 5 การใช้รูปแบบการสร้างโครงเรื่องและ การดำเนินเรื่องนิทานตามเหตุการณ์ที่ปรากฏ	10.53	0.72
ครั้งที่ 6 การใช้รูปแบบการสร้างโครงเรื่องและ การดำเนินเรื่องนิทานตามเหตุการณ์ที่ปรากฏ	11.40	0.50

จากตารางที่ 23 พบว่า คะแนนความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาระหว่างการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 ครั้ง จำนวน 40 คน คะแนนเต็ม 15 คะแนนมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นในการวัดแต่ละครั้ง ได้ผลคะแนนความสามารถในการเขียนนิทานดังนี้ ครั้งที่ 1 การใช้รูปแบบการสร้างเรื่องด้วยวิธีกลับเรื่อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ครั้งที่ 2 การใช้รูปแบบการสร้างเรื่องด้วยวิธีกลับเรื่อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 ครั้งที่ 3 การใช้รูปแบบการกำหนดลักษณะของเนื้อหาที่มีการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 ครั้งที่ 4 การใช้รูปแบบการกำหนดลักษณะของเนื้อหาที่มีแต่เรื่องทดสอบความสามารถค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 ครั้งที่ 5 การใช้รูปแบบการสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องนิทานตามเหตุการณ์ที่ปรากฏ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 ครั้งที่ 6 การใช้รูปแบบการสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องนิทานตามเหตุการณ์ที่ปรากฏ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีพัฒนาการด้านความสามารถในการเขียนนิทานดีขึ้นตามลำดับ

โดยแสดงผลเป็นแผนภาพแสดงคะแนนความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาระหว่างการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 ครั้งดังนี้

แผนภาพที่ 23 คะแนนความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาระหว่างการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 ครั้ง

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

2.1 จากผลการตอบแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้หลังจากได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองครบ 6 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 40 คน สามารถสรุปผลการประเมินความพึงพอใจได้ดังปรากฏในตารางที่ 24 ดังนี้

ตารางที่ 24 แสดงค่าระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
ด้านเนื้อหาสาระ			
1. เนื้อหาสาระที่ใช้ในการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.33	0.46	มีความพึงพอใจระดับมาก
2. เนื้อหาสาระที่ใช้ในการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักศึกษา	4.30	0.45	มีความพึงพอใจระดับมาก
3. เนื้อหาสาระที่ใช้ในการเรียนรู้มีความหลากหลาย และเอื้อต่อการเรียนรู้	4.08	0.26	มีความพึงพอใจระดับมาก
4. แบบฝึกหัดที่ใช้ในการเขียนนิทานมีจำนวนเหมาะสม	4.63	0.48	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
รวมด้านเนื้อหาสาระ	4.33	0.09	มีความพึงพอใจระดับมาก
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
5. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.35	0.47	มีความพึงพอใจระดับมาก
6. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นที่ชัดเจน ทำให้นักศึกษาสามารถเขียนนิทานได้จริง	4.30	0.45	มีความพึงพอใจระดับมาก
7. ขั้นตอนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างความสนใจของนักศึกษา	4.50	0.50	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
8. กิจกรรมการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาได้	4.40	0.49	มีความพึงพอใจระดับมาก
รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.39	0.02	มีความพึงพอใจระดับมาก

ตารางที่ 24 แสดงค่าระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
ด้านสื่อการเรียนรู้			
9. สื่อการเรียนรู้สามารถกระตุ้นความสนใจของนักศึกษาได้	4.33	0.46	มีความพึงพอใจระดับมาก
10. สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.03	0.15	มีความพึงพอใจระดับมาก
11. สื่อการเรียนรู้มีความชัดเจน เหมาะสม เข้าใจง่ายเหมาะสมกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	4.90	0.30	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
12. สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการเขียนนิทานได้	4.08	0.26	มีความพึงพอใจระดับมาก
รวมด้านสื่อการเรียนรู้	4.33	0.11	มีความพึงพอใจระดับมาก
รวม	4.35	0.11	มีความพึงพอใจระดับมาก

จากตารางที่ 24 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้น มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.11) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากเป็นลำดับแรก ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.02) ส่วนด้านเนื้อหาสาระ ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.09) และด้านสื่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.11) นั้นมีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละด้านในข้อคำถามที่มีค่าระดับมากที่สุดในแต่ละด้านดังนี้ 1) ด้านเนื้อหาสาระ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า แบบฝึกหัดที่ใช้ในการเขียนนิทานมีจำนวนเหมาะสม ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.48) 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างความสนใจของนักศึกษา

($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.50) 3) ด้านสื่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า สื่อการเรียนรู้ มีความชัดเจน เหมาะสม เข้าใจง่ายเหมาะสมกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{x} = 4.90$, S.D. = 0.30)

2.2 จากผลการเขียนแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักศึกษา จำนวน 40 คน ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้หลังสิ้นสุดการเรียนรู้จำนวน 6 ครั้ง พบว่า นักศึกษาที่เป็น กลุ่มตัวอย่างได้สะท้อนความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความสามารถในการเขียนนิทานจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้

จากการตรวจสอบแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวว่า การใช้แนวทางสำหรับเขียนนิทานจะทำให้ผู้เรียนสามารถ เขียนนิทานได้ง่ายขึ้น มีการเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับประสบการณ์เดิมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการ เขียนนิทานเรื่องใหม่ อีกทั้งมีการคิดที่เป็นระบบ สามารถวางโครงเรื่องได้อย่างชัดเจนก่อนลงมือเขียน ทำให้งานเขียนนิทานมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของ นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในประเด็นดังต่อไปนี้

“รูปแบบการรู้นี้สามารถเขียนนิทานได้จริง เพราะแนวทางที่ใช้มี ความชัดเจน เข้าใจง่าย มีขั้นตอนที่เป็นระบบ มีการฝึกเขียนซ้ำๆ ตามลำดับ เนื้อหาจากง่ายไปหายาก อีกทั้งมีการวางโครงเรื่อง เพื่อให้มีนิทานที่มีความสมบูรณ์ มากขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 7

“การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการรู้นี้ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการ เขียนนิทานด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น มองนิทานว่าไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป ถ้าได้ทำ กิจกรรมใบงานจากการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการรู้นี้จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ และ สามารถวางโครงเรื่อง ทำให้สามารถเขียนนิทานได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 3

“รูปแบบการรู้นี้มีการใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มแสดง ความคิดเห็นและเป็นแนวทางให้ผู้เรียนนำความคิดเห็นดังกล่าวไปใช้ปรับปรุง งานเขียนนิทานของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 25

ประเด็นที่ 2 ความชัดเจนของขั้นตอนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้

จากการตรวจสอบแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ พบว่านักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวว่า ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน และสามารถวางโครงเรื่องเพื่อใช้ในการเรียบเรียงเนื้อหาניתานได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในประเด็นดังต่อไปนี้

“ขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนในครั้งนี้ มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ทำให้เห็นแนวทางที่จะทำให้งวางโครงเรื่องเพื่อใช้ในการเขียนניתานได้ง่ายขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 38

“การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าว ทำให้ผู้เรียนให้ลำดับความคิดให้เป็นระบบ คำอธิบายในแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจน เรียงลำดับจากง่ายไปสู่ยาก”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 12

“รูปแบบการรู้นี้จะทำให้เขียนניתานได้ง่ายขึ้น เพราะใบงานในแต่ละกิจกรรมเป็นลำดับขั้นชัดเจน ทำให้สามารถวางโครงเรื่องไว้ก่อนลงมือเขียนניתานจริง ทำให้เขียนได้ง่ายยิ่งขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 6

ประเด็นที่ 3 ความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้

จากการตรวจสอบแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ พบว่านักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้โดยการศึกษาใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้ ช่วยให้นักศึกษาสามารถเขียนניתานได้ง่ายขึ้น เพราะใบความรู้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมทฤษฎีโครงสร้างนิยม อีกทั้งภาษาที่ใช้ในใบความรู้เข้าใจง่าย ชัดเจน สามารถใช้เป็นแนวทางในการเขียนניתานได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในประเด็นดังต่อไปนี้

“ใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของทฤษฎีโครงสร้างนิยมได้เป็นอย่างดี เพราะตัวอย่างที่อยู่ในใบความรู้ทำให้เข้าใจลักษณะของทฤษฎีโครงสร้างนิยมได้มากขึ้นและรวดเร็ว”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 3

“การศึกษาใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้ จะเห็นแนวทางในการสร้างนิทานได้อย่างชัดเจน เพราะภาษาที่ใช้ในใบความรู้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย เนื้อหาครอบคลุม ทำให้ผู้เรียนสามารถเขียนนิทานได้ง่ายขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 33

ประเด็นที่ 4 ความชัดเจนของใบงานที่ผู้สอนมอบหมายให้ จากการตรวจสอบแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ พบว่านักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้โดยการทำใบงานตามที่ผู้สอนกำหนดให้ ช่วยให้นักศึกษาสามารถเขียนนิทานได้ง่ายขึ้น เพราะใบงานมีการจัดลำดับความคิดของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้เขียนนิทานได้อย่างเป็นระบบ และเกิดความมั่นใจว่าการเขียนนิทานไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในประเด็นดังต่อไปนี้

“ใบงานที่ใช้ในการกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบดังกล่าว ทำให้เขียนนิทานได้ง่ายขึ้น เนื่องจากมีการวางโครงเรื่องที่เป็นระบบ สามารถจัดระบบความคิดของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 19

“การดำเนินกิจกรรมตามใบงานที่ผู้สอนมอบหมายทำให้เขียนนิทานได้ เพราะมีขั้นตอนที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก อีกทั้งใบงานแต่ละชั้นมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน ทำให้วางโครงเรื่องได้อย่างชัดเจน และสามารถเขียนนิทานได้ง่ายขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 31

“การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มีประโยชน์ต่อการเขียนนิทานเป็นอย่างมาก เพราะจะได้แนวทางเพื่อปรับปรุงนิทานของตนเอง ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 16

ประเด็นที่ 5 บรรยากาศและกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ จากการตรวจสอบแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ ช่วยสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน เนื่องจากผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงเรื่อง การเขียนนิทานของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟัง ความคิดเห็นที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มจะสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงงานเขียนนิทานของตนเองให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในประเด็นดังต่อไปนี้

“การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้ ผู้เรียนได้ลงมือเขียนนิทานด้วยตนเอง มีการแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ทำให้ห้องเรียนมีความตื่นตัว เห็นมุมมองอย่างหลากหลาย อีกทั้งผู้สอนได้ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ทำให้ไม่เครียดและรู้สึกภูมิใจ”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 29

“บรรยากาศสนุกสนาน พร้อมกับได้มุมมองในการแก้ไขปรับปรุงงานเขียนนิทานของตนเองให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 31

“ผู้สอนคอยให้คำปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน เพื่อปรับปรุงผลงานนิทานของตนเอง ทำให้ไม่รู้สึกกดดัน มีกำลังใจที่จะเขียนนิทานได้เป็นอย่างดี”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 21

ประเด็นที่ 6 แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานนิทานของนักศึกษา จากการตรวจสอบแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้

ช่วยให้นักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเขียนนิทาน มองการเขียนนิทานว่าไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป ทำให้นักศึกษาเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลงานนิทานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในประเด็นดังต่อไปนี้

“การเรียนรู้ตามรูปแบบในครั้งนี้นี้ทำให้ผมรู้สึกว่าการเขียนนิทานไม่ใช่เรื่องยากเกินความสามารถอีกต่อไป ถ้ามีแนวทางที่ดีเพื่อสร้างเป็นโครงเรื่องจะทำให้เขียนนิทานได้สนุกยิ่งขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 39

“ช่วยให้มีกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานนิทานมากขึ้น เพราะเข้าใจได้ว่าถ้าเรามีแนวทางและมีหลักการเขียนที่เป็นระบบ จะสามารถเขียนนิทานได้ง่ายขึ้น ทำให้อยากเขียนนิทานมากขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 14

จากแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้นี้ ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการเขียนนิทานมากขึ้น เนื่องจากมีขั้นตอนในกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบ เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน มีการเรียงลำดับขั้นตอนการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก อีกทั้งใบความรู้และใบงานที่ผู้สอนกำหนดให้ช่วยให้ผู้เรียนจัดระบบความคิดได้เป็นอย่างดี เกิดความเข้าใจแนวทางในการเขียนนิทานได้มากขึ้นและรวดเร็ว จนสามารถวางโครงเรื่องได้อย่างชัดเจน อีกทั้งมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลาย จนสามารถนำไปใช้ปรับปรุงผลงานนิทานของตนเองให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้สอนก็ได้ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะอย่างใกล้ชิด จึงทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และ 2) ศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

การวิจัยในครั้งนี้ได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R₂) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) เป็นการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่กำหนดโดยผู้พัฒนารูปแบบ 2. วัตถุประสงค์ 3. กิจกรรมการเรียนการสอน 4. การประเมินผล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ระดับชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 1002310 การเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็ก (Creative Literature for Children) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก มีตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ความสามารถในการเขียนนิทาน และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง กำหนดแบบแผนการทดลองเป็นแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวด้วยการทดสอบก่อนทดลองและหลังการทดลอง (One – Group Pretest-Posttest Design) และมีระยะเวลาในการทดลอง โดยได้ดำเนินการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทาน แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และแบบสะท้อนผลการเรียนรู้จากผู้เรียน

จากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) พบว่าโดยรวมมีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.28 แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 และแบบสะท้อนผลการเรียนรู้จากผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.19

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติที่แบบไม่อิสระ (t-test for dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่
 1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่กำหนดโดยผู้พัฒนารูปแบบ
 2. วัตถุประสงค์
 3. กิจกรรม

การเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 ศึกษาโครงสร้าง ชั้นที่ 2 เริ่มร่างเนื้อหา ชั้นที่ 3 สนทนาแลกเปลี่ยน ชั้นที่ 4 พากเพียรวางผัง ชั้นที่ 5 คอยฟังประเมิน ชั้นที่ 6 ก้าวเดินเขียนนิทาน และ 4. การประเมินผล

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่มีต่อประเด็นต่างๆ ของรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการประเมินความสอดคล้องแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scale) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ประกอบรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการประเมินความสอดคล้องแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scale) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานและเกณฑ์การตรวจให้คะแนน แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ และแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ มีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ก่อนทดลองและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ พบว่า คะแนนความสามารถในการเขียนนิทานหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ตามด้วยความพึงพอใจด้านเนื้อหาสาระและความพึงพอใจด้านสื่อการเรียนรู้ มีระดับคะแนนเฉลี่ยรองลงมาตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปราย 3 ประเด็น คือ 1) การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ 2) ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ และ 3) ความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการเรียนรู้ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทาน

รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อย่างมีระบบและเป็นลำดับขั้นตอน ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีที่นักภาษาศาสตร์และนักจิตวิทยาการศึกษาได้นำเสนอไว้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตอันได้แก่ ทฤษฎีโครงสร้างนิยม (Structuralism) ของ Vladimir Propp and Claude Lévi – Strauss ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theories) ของ Piaget, Vygotsky, Bruner, Dewey รวมถึงเทคนิคแผนผังความคิด (Mind Mapping) ของ Buzan โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 แนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิยมของ Vladimir Propp and Claude Lévi – Strauss (Structuralism) เป็นทฤษฎีที่สนใจเรื่องระบบโดยศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างบางอย่างและโครงสร้างเหล่านี้ได้แสดงหน้าที่ที่เป็นระบบเกี่ยวข้องกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิยมจากนักภาษาศาสตร์ 2 คนด้วยกัน กล่าวคือ แนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิทานรัสเซียของ Vladimir Propp และแนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิยมของ Claude Lévi – Strauss ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ 6 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ตัวละครที่ปรากฏในเนื้อเรื่องนิทานประกอบด้วย (1) พระเอก (2) ตัวโกง (3) ผู้ให้ (4) ผู้เปิดเผยความจริง (5) พระเอกตัวปลอม (6) ผู้ช่วยเหลือ (7) เจ้าหญิง

ประเด็นที่ 2 การเรียงลำดับเหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่นิทานประกอบด้วย (1) การเริ่มต้นเรื่อง (2) การสร้างปัญหาของตัวโกง (3) การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอก (4) การช่วยเหลือตัวเอก (5) การต่อสู้ระหว่างตัวเอกกับตัวโกง (6) ตัวเอกได้รับชัยชนะ (7) การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเอกทำงานยาก (8) ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (9) ตัวเอกเดินทางกลับเมือง (10) การได้นาง / การแต่งงาน / การขึ้นครองบัลลังก์ของตัวเอก

ประเด็นที่ 3 การดำเนินเรื่องมีความเหมือนหรือซ้ำกันของเหตุการณ์ มีการเรียงลำดับ 4 ประเภทด้วยกัน คือ (1) นิทานที่มีแต่เรื่องการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอก

(2) นิทานที่มีการทดสอบความสามารถของตัวเอง (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีทั้งการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ

ประเด็นที่ 4 พฤติกรรมของตัวละครมีลักษณะความสัมพันธ์เป็นคู่
 อย่างเป็นเหตุผลเป็นผล

ประเด็นที่ 5 มีการสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้าม โดยมีตัวเชื่อม
 ทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามให้อยู่ด้วยกันได้

และประเด็นที่ 6 มีระบบความคิดแบบกลับหัวกลับหางหรือกลับเรื่อง

ผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญของแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นฐานความคิดในการ
 จัดรูปแบบการเรียนรู้โดยนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเขียนนิทานของผู้เรียน
 เพื่อสร้างเป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแนวทางในการเขียนนิทาน
 โดยเริ่มจากแนวทางที่เป็นขั้นตอนจากง่ายไปสู่ยาก ประกอบด้วยแนวทางในการเขียนนิทาน
 4 แบบเริ่มจาก

แนวทางที่ 1 การสร้างเรื่องด้วยวิธีการกลับเรื่อง คือ ผู้สอนนำนิทานมาให้
 ศึกษาและให้ผู้เรียนสร้างนิทานเรื่องใหม่ที่มีรายละเอียดตรงกันข้ามกับนิทานที่ผู้สอนกำหนดให้
 ในแต่ละประเด็น

แนวทางที่ 2 ผู้เรียนกำหนดลักษณะการดำเนินเรื่องนิทานจาก 4 แบบ ได้แก่
 (1) นิทานที่มีการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีแต่เรื่องทดสอบความสามารถ
 (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ และ (4) นิทานที่ไม่มีการต่อสู้และไม่มีการ
 ทดสอบความสามารถ

แนวทางที่ 3 ผู้เรียนลงมือเขียนโครงเรื่องและมีการดำเนินเหตุการณ์ในนิทาน
 ของตนเอง 10 เหตุการณ์ด้วยกัน ได้แก่ การเริ่มต้นเรื่อง การสร้างปัญหาของตัวเอก การเดินทางออก
 จากบ้านของตัวเอง การช่วยเหลือตัวเอง การต่อสู้ระหว่างตัวเอกและตัวโกง ตัวเอกได้รับชัยชนะ
 จากการต่อสู้ การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเอกทำงานยาก ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ ตัวเอก
 เดินทางกลับเมือง ตัวเอกได้แต่งงานกับนางเอก หรือตัวเอกได้ขึ้นครองบัลลังก์ ทั้งนี้การดำเนิน
 เหตุการณ์ในนิทานดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาที่นักศึกษาได้เลือกไว้

แนวทางที่ 4 ผู้เรียนกำหนดลักษณะโครงสร้างของนิทานขึ้นเอง ซึ่งผู้เลือก
 ประเภทของตัวละคร และกำหนดพฤติกรรมของตัวละครที่มีการสร้างข้อขัดแย้งของตัวละครใน
 ลักษณะคู่ตรงข้ามอย่างเป็นเหตุเป็นผล

ในการใช้แนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างนิยามมาเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้
 เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตครั้งนี้ จะช่วยให้
 นักศึกษาเห็นแนวทางการเขียนนิทานของตนเอง และให้ผู้เรียนยึดเป็นหลักในการเขียนนิทานทำให้

เขียนนิทานง่ายขึ้น แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิมในขั้นตอนแรกคือการเขียนนิทานด้วยวิธีการกลับเรื่อง ผู้สอนนำนิทานมาให้ผู้เรียนศึกษาและให้ผู้เรียนสร้างนิทานเรื่องใหม่ที่มีรายละเอียดตรงกันข้ามกับนิทานที่ผู้สอนกำหนดให้ ขั้นตอนนี้จะสามารถทำให้ผู้เรียนเขียนนิทานที่มีระดับง่ายที่สุด ผู้เรียนแยกรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องให้มีลักษณะตรงกันข้ามกับนิทานที่ผู้สอนกำหนดให้ หลังจากนั้นผู้เรียนก็จะสามารถนำรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องมาเขียนเป็นนิทานเรื่องใหม่ได้ด้วยตนเอง

ต่อมาในขั้นตอนการสร้างเรื่องนิทานตามลักษณะการดำเนินเรื่องนิทาน ผู้เรียนศึกษาลักษณะวิธีการเขียนนิทานด้วยการกำหนดลักษณะของการดำเนินเรื่องตามที่ผู้สอนกำหนดให้ ซึ่งลักษณะของการดำเนินเรื่องมี 4 ลักษณะ คือ (1) นิทานที่มีการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีแต่เรื่องทดสอบความสามารถ (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ และ (4) นิทานที่ไม่มีการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนสร้างเรื่องนิทานตามลักษณะการดำเนินเรื่องแบบที่ 1 และแบบที่ 2 เท่านั้นเนื่องจากนิทานในรูปแบบที่ 3 เป็นนิทานที่เกิดจากการนำนิทานในรูปแบบที่ 1 และ 2 มารวมกัน และนิทานในแบบที่ 4 จะปรากฏพฤติกรรมโครงสร้างใหญ่ที่เหมือนกันกับรูปแบบอื่น เพียงแต่ไม่มีพฤติกรรมการต่อสู้และไม่มีพฤติกรรมทดสอบความสามารถ เมื่อผู้เรียนเข้าใจลักษณะของการดำเนินเรื่องแล้วก็จะทำให้เห็นแนวทางเรียงลำดับพฤติกรรมของตัวละคร ทำให้ผู้เรียนเขียนนิทานได้ง่ายขึ้น และขั้นตอนถัดไปผู้เรียนศึกษาลักษณะวิธีการเขียนนิทานด้วยการสร้างโครงเรื่องนิทานและมีการดำเนินเหตุการณ์ในนิทานของตนเองตามเหตุการณ์ที่ปรากฏในนิทาน 10 เหตุการณ์ ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะสามารถระบุรายละเอียดของเหตุการณ์ในนิทานได้อย่างชัดเจนว่าจะเริ่มต้นเรื่องอย่างไร และระบุพฤติกรรมของตัวละครแต่ละตัวได้ เมื่อผู้เรียนระบุรายละเอียดของเหตุการณ์แล้วจะทำให้ผู้เรียนลงมือเขียนนิทานได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จากนั้นเป็นขั้นตอนสุดท้าย คือ ผู้เรียนกำหนดลักษณะโครงสร้างของนิทานขึ้นเอง ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกประเภทของตัวละคร และกำหนดพฤติกรรมของตัวละครที่มีลักษณะความสัมพันธ์เป็นคู่อย่างเป็นเหตุผลเป็นผล รวมทั้งมีการสร้างข้อขัดแย้งของตัวละครในลักษณะคู่ตรงข้าม ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องลักษณะการดำเนินเรื่อง การสร้างโครงเรื่อง การสร้างตัวละคร การสร้างปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งในนิทานที่จะสร้างความสนใจผู้อ่านให้อยากติดตามเรื่องราวต่อไปได้อย่างชัดเจน จึงทำให้ลงมือเขียนนิทานได้อย่างสมบูรณ์และมีความน่าสนใจ ซึ่งแนวทางในการสร้างเรื่องสำหรับผู้วิจัยกล่าวมาข้างต้น เป็นการที่ผู้เรียนจะศึกษาจากใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้ ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว เข้าใจง่ายและมีความชัดเจน จึงทำให้นักศึกษาสามารถเขียนนิทานได้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นทฤษฎีที่มีรากฐานมาจากปรัชญาและทฤษฎีทางจิตวิทยาที่หลากหลาย ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคมของ Vygotsky ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีความหมายของ Ausubel ทฤษฎีการเรียนรู้การค้นพบของ Bruner ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gagne และทฤษฎีปรัชญาปฏิบัตินิยมของ John Dewey ซึ่งเป็นการกล่าวถึงกระบวนการสร้างองค์ความรู้ที่เน้นว่าผู้เรียนต้องสามารถสร้างความรู้ขึ้นมาได้ด้วยตนเองจากการลงมือกระทำร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทฤษฎีนี้จะกล่าวถึงกระบวนการปรับตัวของอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกและการจัดการภายในสมองเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างโครงสร้างความรู้เดิมกับข้อมูลที่ได้รับรู้ใหม่ ซึ่งถือเป็นการเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ เมื่อกระบวนการระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เดิมได้เชื่อมโยงกันได้อย่างลงตัวแล้วก็จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในประสบการณ์หรือความรู้ที่ได้นั้นจนสามารถอธิบายและแสดงออกได้ตามความเข้าใจของตนเอง เนื่องจากตนเองเป็นผู้คิดและเป็นผู้สร้างความหมายของสิ่งนั้นด้วยตนเอง

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สร้างความคิดรวบยอดขึ้นใหม่ด้วยตนเอง โดยใช้องค์ความรู้เดิมที่มีอยู่มาเป็นฐานความรู้ ซึ่งผู้เรียนจะได้เลือก ปรับเปลี่ยนตลอดจนตัดสินใจในการนำความรู้เดิมนั้นมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือสร้างชิ้นงานใหม่ขึ้นมาด้วยตนเอง โดยมีกระบวนการสำคัญที่ผู้สอนจะต้องมีการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างความเข้าใจกับความรู้ที่มีอยู่ให้เกิดความชัดเจน เพื่อจะได้นำความรู้นั้นไปต่อยอดในการเรียนรู้ครั้งใหม่ จากนั้นผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้มอบหมายด้วยการใช้ข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่มาไตร่ตรอง คัดเลือกและตัดสินใจเพื่อสร้างชิ้นงานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มาใช้เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการเขียนนิทานจากใบความรู้ที่ผู้สอนจัดทำ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความคิดรวบยอดด้วยตนเอง ซึ่งการเรียนรู้สิ่งใหม่นั้น จะทำการเชื่อมโยงความรู้โดยนำความรู้เดิมที่มีอยู่จากการศึกษาใบความรู้มาใช้เป็นฐานความรู้ในการผังความคิดโครงเรื่องนิทานของตนเอง ดังนั้น ผู้เรียนจึงสามารถเข้าใจแนวทางในการเขียนนิทานได้อย่างชัดเจนและมีความหมาย ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้นี้ ผู้สอนต้องมีการเตรียมความพร้อมและต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบแนวทางในการเขียนนิทานด้วยตนเอง ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้จึงมีการแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อนำเสนอโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานของตนเอง เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มสะท้อนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความชัดเจนในการสร้างเนื้อเรื่อง ซึ่งเป็นไปตามหลักการของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิก

ในกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปรับปรุงโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานของตนเองให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากนั้นผู้เรียนจะลงมือสร้างโครงเรื่องนิทาน โดยนำข้อเสนอแนะของสมาชิกในกลุ่มและคำแนะนำจากผู้สอนมาปรับแต่งโครงเรื่องนิทานให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จากนั้นผู้เรียนจะลงมือเขียนนิทานจากผังความคิดที่วางไว้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มาจากการลงมือปฏิบัติจริงผ่านการฝึกฝนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ประกอบกับการที่ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมและสนับสนุนรวมทั้งให้คำแนะนำเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.3 แผนผังความคิดของ Buzan (1991) เป็นการกล่าวถึงการจัดกลุ่มระบบเพื่อเชื่อมโยงความคิดแบบแผ่ขยายออก เป็นกระบวนการทำงานตามธรรมชาติของมนุษย์ที่สามารถพัฒนาความคิดของผู้เรียนให้เป็นระบบ มีการเชื่อมโยงข้อมูลทั้งหมดเข้าด้วยกัน จัดเป็นกลวิธีการแสดงด้วยภาพที่มีพลัง เปรียบเสมือนกุญแจที่จะไขศักยภาพของสมองออกมา ซึ่งแผนผังความคิดจะช่วยให้ผู้เรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเทคนิคแผนผังความคิดมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานเขียนนิทานของนักศึกษา โดยก่อนที่นักศึกษาจะลงมือเขียนนิทานนั้น นักศึกษาต้องมีการศึกษาแนวทางในการสร้างเรื่องจากใบความรู้ที่ผู้สอนจัดทำขึ้น จากนั้นมีการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาใช้วางโครงเรื่องนิทาน เพื่อจัดทำเค้าโครงเรื่องหรือวางกรอบแนวคิดที่จะเขียน ซึ่งจะช่วยให้ประเด็นเนื้อเรื่องในนิทานมีความครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้เรียนมองเห็นองค์ประกอบทั้งหมดในการเขียนนิทาน ตั้งแต่การเริ่มเรื่อง การดำเนินเรื่องและการจบเรื่องว่าจะมีลักษณะอย่างไร โดยแผนผังความคิดจะแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงที่ผู้เรียนต้องการนำเสนอในนิทานของตนเองว่ามีส่วนใดที่สามารถเชื่อมโยงต่อเนื่องกันไปว่าองค์ประกอบของงานเขียนนิทานในส่วนเริ่มเรื่องผู้เรียนจะกล่าวถึงสิ่งใด ส่วนที่เป็นเนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประเด็น และในแต่ละประเด็นมีข้อขัดแย้งหรือรายละเอียดย่อยอะไรบ้าง และในตอนจบเรื่องจะกล่าวถึงอะไร ดังนั้นเมื่อผู้เรียนได้ร่างความคิดออกมาเป็นแผนผังความคิดที่ชัดเจนแล้ว ก็จะทำให้เขียนนิทานได้ครอบคลุมตรงประเด็น ไม่ซ้ำซ้อน ซึ่งการนำเทคนิคแผนผังความคิดมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เปรียบได้กับการจำลองการทำงานของสมองบนกระดาษ เป็นการช่วยจัดลำดับความคิดของนักศึกษาไม่ให้วอกว้าง และเอื้อต่อการเขียนนิทานของตนเองในขั้นตอนการลงมือเขียนนิทานในลำดับถัดไป

2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยามร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้พบว่า คะแนนความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า

2.1 รูปแบบการเรียนรู้ได้มีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ผลการตรวจสอบรูปแบบการเรียนรู้ฉบับร่างที่ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ด้วยการประเมินความสอดคล้องแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scale) เพื่อตรวจสอบเพื่อประเมินความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของรูปแบบการเรียนรู้ พบว่ารูปแบบการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งถือเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

เนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนี้ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเขียนนิทานได้ด้วยตนเองจริง เพราะมีวิธีการในการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มจากง่ายไปสู่ยาก ดังปรากฏในขั้นตอนแรกของการจัดการเรียนรู้คือ การสร้างเรื่องนิทานด้วยวิธีการกลับเรื่อง ผู้สอนนำนิทานมาให้ผู้เรียนศึกษาและให้ผู้เรียนสร้างนิทานเรื่องใหม่ที่มีรายละเอียดตรงกันข้ามกับนิทานที่ผู้สอนกำหนดให้ หลังจากนั้นผู้เรียนศึกษาลักษณะวิธีการเขียนนิทานด้วยการกำหนดลักษณะของการดำเนินเรื่อง ตามด้วยผู้เรียนศึกษาวิธีการเขียนนิทานด้วยการสร้างโครงเรื่องนิทานและมีการดำเนินเหตุการณ์ในนิทานของตนเองตามเหตุการณ์ที่ปรากฏในนิทาน 10 เหตุการณ์ ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะสามารถระบุรายละเอียดของเหตุการณ์ในนิทานได้อย่างชัดเจนว่าจะเริ่มต้นเรื่องอย่างไร และระบุพฤติกรรมของตัวละครแต่ละตัวได้อย่างชัดเจนเมื่อผู้เรียนระบุรายละเอียดของเหตุการณ์แล้วก็จะทำให้ผู้เรียนลงมือเขียนนิทานได้ ต่อจากนั้นเป็นขั้นตอนสุดท้าย คือ ผู้เรียนกำหนดลักษณะโครงสร้างของนิทานขึ้นเอง โดยผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกประเภทของตัวละคร และกำหนดพฤติกรรมของตัวละครที่มีลักษณะความสัมพันธ์เป็นคู่อย่างเป็นเหตุผลเป็นผล รวมทั้งมีการสร้างข้อขัดแย้งของตัวละครในลักษณะคู่ตรงข้าม ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องลักษณะการดำเนินเรื่อง การสร้างโครงเรื่อง การสร้างตัวละคร การสร้างปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งในนิทานที่จะสร้างความสนใจผู้อ่านให้อยากติดตามเรื่องราวต่อไปได้อย่างชัดเจน

ผลที่เกิดขึ้นจึงสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ว่า ใบความรู้และใบงานที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีความชัดเจนเข้าใจง่ายทำให้เห็นภาพกิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นดังมีประเด็นดังนี้

1. ควรปรับภาษาในส่วนของกรอธิบายหลักการของรูปแบบการเรียนรู้และในส่วนของกรอธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ตัดคำเชื่อมบางคำออกเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาถึงความถูกต้องและความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง

ก่อนจะนำรูปแบบการเรียนรู้ไปทดลองใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้นี้ได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ (System Approach) และมีการจัดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกันอย่างชัดเจน ตามแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนั้นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจึงทำให้ผู้เรียนสามารถเขียนนิทานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีขั้นตอนที่ชัดเจนและเป็นระบบ เนื่องจากผู้วิจัยได้นำกระบวนการของวิธีระบบมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รูปแบบการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่กำหนดโดยผู้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ศึกษาโครงสร้าง ขั้นที่ 2 เริ่มร่างเนื้อหา ขั้นที่ 3 สนทนาแลกเปลี่ยน ขั้นที่ 4 พากเพียรวางผัง ขั้นที่ 5 คอยฟังประเมิน ขั้นที่ 6 ก้าวเดินเขียนนิทาน และ 4) การประเมินผล จากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขของการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ ได้แก่ ระบบสังคม ระบบสนับสนุน และหลักการตอบสนอง

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์สาระองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการเรียนรู้พบว่า หลักการของรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงของหลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ

ผลการวิจัยดังกล่าวได้สอดคล้องกับ Joyce, Weil and Calhoun (2009: 21 – 37) ที่กล่าวถึงหลักการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันตลอดทั้งระบบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน สาระความรู้และสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง ระบบสนับสนุน และเงื่อนไขการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ตามหลักการของทฤษฎีการสร้างความรู้ตนเองที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาและสร้างความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนคนอื่นๆ อย่างกระตือรือร้น เน้นการลงมือปฏิบัติจริง จึงทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเขียนนิทานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้สอนมีบทบาทเป็นเพียงผู้คอยกระตุ้นและเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเป็นผู้ให้คำแนะนำ เพื่อให้ผู้เรียนเขียนนิทานได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสกัดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอนได้ดังนี้

1. ชั้นศึกษาโครงสร้าง เป็นขั้นที่กำหนดให้ผู้เรียนศึกษาแนวทางเกี่ยวกับการสร้างนิทานในลักษณะต่างๆ ที่เป็นโครงสร้างการเขียนนิทานจากใบความรู้ที่ครูผู้สอนแจกให้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางสร้างเรื่อง เพื่อกำหนดโครงสร้างเนื้อเรื่องในการเขียนนิทานของตนเอง ซึ่งมี แนวทาง 4 แนวทาง ได้แก่ 1. วิธีการสร้างเรื่องด้วยการกลับเรื่อง 2. วิธีการสร้างเรื่องด้วยการกำหนดลักษณะของเนื้อหาจากการดำเนินเรื่อง 4 แบบ ได้แก่ (1) นิทานที่มีแต่เรื่องการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีการทดสอบความสามารถของตัวเอง (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีทั้งการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ 3. วิธีการสร้างเรื่อง จากการสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องตามเหตุการณ์ที่ปรากฏในนิทาน 10 เหตุการณ์ประกอบด้วย (1) การเริ่มต้นเรื่อง (2) การสร้างปัญหาของตัวเอก (3) การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอง (4) การช่วยเหลือตัวเอง (5) การต่อสู้ระหว่างตัวเอกกับตัวโกง (6) ตัวเอกได้รับชัยชนะ (7) การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเอกทำงานยาก (8) ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (9) ตัวเอกเดินทางกลับเมือง (10) การได้นาง / การแต่งงาน / การขึ้นครองบัลลังก์ของตัวเอง 4. วิธีการสร้างเรื่องจากการกำหนดลักษณะโครงสร้างขึ้นเอง ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกประเภทของตัวละคร และกำหนดพฤติกรรมของตัวละครที่มีลักษณะความสัมพันธ์เป็นคู่อย่าง เป็นเหตุผลเป็นผล รวมทั้งมีการสร้างข้อขัดแย้งของตัวละครในลักษณะคู่ตรงข้าม ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างเรื่องนิทานว่า ควรจะต้องประกอบด้วยลักษณะอย่างไรบ้าง เมื่อผู้เรียนศึกษาแนวทางดังกล่าวจากใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้จนเกิดความเข้าใจแล้ว ผู้เรียนทำใบงานเกี่ยวกับรูปแบบโครงสร้างที่ครูผู้สอนกำหนดให้ การดำเนินการในขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้เรียนเห็นแนวทางเกี่ยวกับการสร้างเนื้อเรื่องนิทาน ทำให้ลงมือเขียนนิทานได้อย่างสมบูรณ์และน่าสนใจ เนื่องจากใบความรู้ที่ผู้สอนจัดทำมีความชัดเจน เข้าใจง่าย ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และสามารถเขียนนิทานได้ในที่สุด

กล่าวได้ว่ารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานข้างต้นสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนของ Tyler (1949: 11) ที่กล่าวถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แต่ละประสบการณ์ได้ส่งเสริมซึ่งกันและกันนำไปสู่การสะสมผลการเรียนรู้ในระยะยาว ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์สำคัญ 3 เกณฑ์ ได้แก่ (1) ความต่อเนื่อง คือ สัมพันธ์ของเนื้อหาในเชิงลึกและเชิงกว้าง (2) การลำดับก่อนหลัง คือ ความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่แสดงลำดับความง่ายยากในการเรียนรู้ ควรเริ่มเรียนรู้จากเนื้อหาที่มีความง่ายไปสู่เนื้อหาที่มีความยาก และ (3) การบูรณาการ

2. ชั้นเริ่มร่างเนื้อหา เป็นขั้นที่กำหนดให้ผู้เรียนกำหนดลักษณะเนื้อเรื่อง การเขียนนิทานตามแนวทางที่ได้กำหนดให้จากใบความรู้ ซึ่งมีแนวทาง 4 แนวทาง ได้แก่ 1. วิธีการ

สร้างเรื่องด้วยการกลับเรื่อง 2. วิธีการสร้างเรื่องด้วยการกำหนดลักษณะของเนื้อหาจากการดำเนินเรื่อง 4 แบบ ได้แก่ (1) นิทานที่มีแต่เรื่องการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีการทดสอบความสามารถของตัวเอง (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีทั้งการต่อสู้และไม่มีมีการทดสอบความสามารถ 3. วิธีการสร้างเรื่องจากการสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องตามเหตุการณ์ที่ปรากฏในนิทาน 10 เหตุการณ์ ประกอบด้วย (1) การเริ่มต้นเรื่อง (2) การสร้างปัญหาของตัวเอก (3) การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอง (4) การช่วยเหลือตัวเอง (5) การต่อสู้ระหว่างตัวเอกกับตัวโกง (6) ตัวเอกได้รับชัยชนะ (7) การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเอกทำงานยาก (8) ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (9) ตัวเอกเดินทางกลับเมือง (10) การได้นาง / การแต่งงาน / การขึ้นครองบัลลังก์ของตัวเอง 4. วิธีการสร้างเรื่องโดยการกำหนดลักษณะโครงสร้างขึ้นเอง ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกประเภทของตัวละคร และกำหนดพฤติกรรมของตัวละครที่มีลักษณะความสัมพันธ์เป็นคู่อย่างเป็นเหตุผลเป็นผล รวมทั้งมีการสร้างข้อขัดแย้งของตัวละครในลักษณะคู่ตรงข้ามลงในใบงาน ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะสามารถกำหนดรายละเอียดเนื้อหาของนิทานได้ด้วยตนเอง หลังจากนั้นผู้เรียนนำโครงสร้างนิทานจากใบงานมากำหนดรายละเอียดเนื้อหาของนิทานตนเองลงในใบงาน ขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นโครงร่างภาพรวมว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรก่อนลงมือเขียนนิทาน ซึ่งสอดคล้องกับ Johnson and Johnson (1994: 31-34) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่แล้ว

3. ขั้นสนทนาแลกเปลี่ยน เป็นขั้นที่กำหนดให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 5 คน เพื่อนำเสนอโครงสร้างนิทานของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟัง และสมาชิกช่วยคิดสะท้อนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อปรับแต่งโครงสร้างงานเขียนนิทานของสมาชิกให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นไปตามหลักการของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปรับปรุงโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานของตนเองให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากนั้นผู้เรียนจะลงมือสร้างโครงเรื่องนิทาน นำข้อเสนอแนะของสมาชิกในกลุ่มและคำแนะนำจากผู้สอนมาปรับแต่งโครงเรื่องนิทานให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จากนั้นผู้เรียนจะลงมือเขียนนิทานจากผังความคิดที่วางไว้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มาจากการลงมือปฏิบัติจริงผ่านการฝึกฝนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ประกอบกับการที่ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมและสนับสนุนรวมทั้งให้คำแนะนำเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มเพื่อน จะทำให้เห็นแนวทางในการปรับปรุงโครงเรื่องนิทานของตนเองให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978: 90) ได้กล่าวว่าปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนที่เน้นการพูดเปรียบเสมือนเครื่องมือของการคิดและกระบวนการ

พัฒนาทางปัญญาของผู้เรียน ซึ่งถือเป็นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันกับกลุ่มเพื่อน ทำให้ผู้เรียนเห็นแนวทางในการปรับแต่ง โครงเรื่องนิทานของตนเองให้สมบูรณ์ได้

ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ King, Staffieri and Adelgais (1998) ที่ได้ศึกษาผลของปฏิสัมพันธ์แบบเพื่อนช่วยเหลือกันเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้โดยศึกษา ปฏิสัมพันธ์การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการศึกษาพบว่า การมีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะเพื่อนช่วย เพื่อนจะช่วยส่งเสริมการคิด และการเรียนรู้ได้ ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะมีอายุและความสามารถเท่าๆ กัน แต่ผู้เรียนก็สามารถส่งเสริมการคิดขั้นสูง และการเรียนรู้ต่อกันได้ โดยที่ผู้สอนจะเป็นผู้ฝึกหรือ เตรียมการให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในการใช้คำถามที่กระตุ้นการคิดและการทำความเข้าใจ ก่อนที่ ผู้เรียนจะปฏิสัมพันธ์กันเองในกลุ่ม รวมถึงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 87) กล่าวว่า หลักการของแนวคิด Constructivist คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด ได้ตัดสินใจและลงมือ กระทำในสิ่งที่ตนเองสนใจด้วยตนเอง โดยครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้ตอบสนองแก่เด็กรวมทั้งให้ โอกาสแก่นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการทำงาน

4. ขั้นพาดพิงวางแผน เป็นขั้นที่กำหนดให้ผู้เรียนวางแผนผังโครงเรื่องนิทาน ตามโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้ลงในใบงาน ก่อนที่นักเรียนจะลงมือเขียนนิทานนั้น นักศึกษาต้องมีการศึกษาแนวทางในการสร้างเรื่องจากใบความรู้ที่ผู้สอนจัดทำขึ้น จากนั้นมีการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาใช้วางแผนผังโครงเรื่องนิทาน เพื่อจัดทำโครงเรื่องซึ่งจะช่วยให้ประเด็นเนื้อเรื่องในนิทาน มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้เรียนมองเห็นองค์ประกอบทั้งหมดในการเขียนนิทาน ตั้งแต่การเริ่มเรื่อง การดำเนินเรื่องและการจบเรื่องว่าจะมีลักษณะอย่างไร เนื่องจากแผนผังความคิดจะแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันว่าองค์ประกอบของนิทานในส่วนเริ่มเรื่องผู้เรียนจะกล่าวถึงสิ่งใด ส่วนที่เป็นเนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประเด็น และในแต่ละประเด็นมีข้อขัดแย้งหรือรายละเอียดย่อยอะไรบ้าง และในตอนจบเรื่องจะกล่าวถึงอะไร ดังนั้นเมื่อผู้เรียนได้ร่างความคิดออกมาเป็นแผนผังความคิดที่ชัดเจนแล้ว ก็จะทำให้เขียนนิทานได้ครอบคลุมตรงประเด็น ไม่ซ้ำซ้อน ซึ่งการนำเทคนิคแผนผังความคิดมาใช้ ในการวิจัยครั้งนี้เปรียบได้กับการจำลองการทำงานของสมองบนกระดาษ เป็นการช่วยจัดลำดับ ความคิดของนักศึกษาไม่ให้วุ่นวายสับสน และเอื้อต่อการเขียนนิทานของตนเองในขั้นตอนการลงมือ เขียนนิทาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของเทคนิคแผนผังความคิด (Mind mapping Technique) ที่เข้ามาช่วยในการวางแผนผังโครงเรื่องดังที่ บูซาน (Buzan, 1991: 106 - 107) กล่าวว่า แผนผังความคิด จัดเป็นการจำลองการทำงานของสมองบนกระดาษ จัดเป็นการสะท้อนการคิดของคนเราออกมา รวมถึงกมล โปธิเย่น (2547: 96 - 97) ได้กล่าวว่าการใช้ผังความคิดประกอบในการเขียนสามารถ นำมาใช้ในการวางแผนผังโครงเรื่องเพื่อให้เขียนได้ครอบคลุมและตรงประเด็น สามารถจัดปัญหาในเรื่องของการเขียนซ้ำ และไม่ครอบคลุมประเด็นได้เป็นอย่างดี

5. **ชั้นคอยฟังประเมิน** เป็นชั้นที่กำหนดให้ผู้สอนให้คำแนะนำและปรับปรุงโครงเรื่องของผู้เรียนเพื่อให้เกิดความชัดเจนและความสมบูรณ์ให้มากที่สุด ผู้สอนให้ความช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนด้วยการให้คำแนะนำเช่น ผู้เรียนมีข้อมูลหรือความรู้ที่จะนำเสนอในประเด็นที่จะนำมาเขียนน้อย เมื่อครูได้ให้คำแนะนำในการจัดวางความคิดตามแผนผังโครงเรื่องที่กำหนดไว้แล้ว รวมถึงผู้เรียนได้คำแนะนำจากสมาชิกในกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนขยายความคิดในการเขียนนิทานให้น่าสนใจยิ่งขึ้น และค่อยๆ ลดความช่วยเหลือลงในแต่ละครั้ง เมื่อเห็นว่าผู้เรียนมีทักษะในการเขียนนิทานมากขึ้น รวมทั้งผู้สอนประเมินผลโครงเรื่องที่ใช้สำหรับการเขียนนิทานของผู้เรียน เพื่อเป็นการสะท้อนกลับและผู้เรียนนำไปใช้ในการพัฒนางานเขียนนิทานของตนเองให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อีกทั้งครูผู้สอนอาจต้องให้คำแนะนำในการเขียนที่เป็นการเริ่มต้นเรื่องเพื่อให้ผลงานนิทานของตนให้น่าสนใจ ชวนติดตามอ่านต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ Palincsar and Brown (1984, อ้างถึงใน กมล โปธิเย็น, 2547: 207) กล่าวถึงการช่วยเหลือการเรียนรู้ว่าการช่วยเหลือผู้เรียนจะค่อยๆ ลดลง ขณะที่ผู้เรียนจะค่อยๆ เพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยตนเองขึ้นไปเรื่อยๆ และเมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองอย่างอิสระแล้ว การช่วยเหลือในการทำกิจกรรมนั้นจะยุติลง อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Wolter (1976) ได้วิจัยเรื่องผลของการส่งผลย้อนกลับในเวลาสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ยังไม่มีทักษะในการเขียนทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะถ้าให้เขียนชีวประวัติสั้นๆ พร้อมกับครูให้คำติชมเพื่อเสริมกำลังใจ จะช่วยให้นักเรียนได้ปรับปรุงวิธีเขียนของเขาให้ดีขึ้นได้ และนักเรียนที่รู้จักประเมินตนเองในการเขียนอยู่เสมอ พร้อมทั้งมีการเขียนกราฟแสดงความก้าวหน้าในการเขียนของตนเองจะทำให้เขียนผลงานได้ดีขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับความคิดของ Krauss (1996: 195) ที่กล่าวว่า การแนะนำชี้แนะโดยการพูดคุยสนทนากับผู้เรียน เพื่อให้แนวทางแก้ไขปรับปรุง การเรียนรู้งานนั้นจะช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้ สอดคล้องกับความคิดของ Krauss (1996: 195) ที่กล่าวว่า การแนะนำชี้แนะโดยการพูดคุยสนทนากับผู้เรียน เพื่อให้แนวทางแก้ไขปรับปรุง การเรียนรู้งานนั้นจะช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้

6. **ชั้นก้าวเดินเขียนนิทาน** เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การประเมินผล การเขียนนิทานให้กับผู้เรียนได้รับทราบ หลังจากนั้นผู้เรียนปฏิบัติการเขียนนิทานตามแผนผังโครงเรื่องที่ได้กำหนดขึ้นในใบงาน ต่อจากนั้นผู้สอนตรวจผลงานการเขียนนิทานของผู้เรียนตามเกณฑ์ประเมินที่กำหนดไว้ และแจกคืนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับทราบเพื่อการพัฒนาผลงานของตนต่อไป จะเห็นได้ว่าขั้นตอนนี้เป็นการที่ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับ ทำให้ผู้เรียนได้รับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อนำไปพัฒนางานเขียนนิทานของตนเองในครั้งต่อไป ผู้เรียนนำข้อดี และข้อบกพร่องในงานเขียนของตนไปพัฒนางานเขียนชิ้นต่อไปได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ Moscovici (1994) ที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการสอนและการเรียนรู้ พบว่าในกระบวนการสอนและการเรียนรู้ตามทฤษฎี

การสร้างความรู้ที่แท้จริงจะเกิดจากผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงในบริบททางสังคมโดยเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองสามารถช่วยสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทานได้จริง ดังจะเห็นได้จากคะแนนระหว่างการทดลอง 6 ครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งมีคะแนนเต็ม 15 คะแนน จะพบว่า นักศึกษามีพัฒนาการในการเขียนนิทานขึ้นตามลำดับดังนี้ ครั้งที่ 1 การเขียนนิทานโดยใช้รูปแบบการสร้างเรื่องด้วยวิธีกลับเรื่อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.43 ครั้งที่ 2 การเขียนนิทานโดยใช้รูปแบบการสร้างเรื่องด้วยวิธีกลับเรื่อง (ต่อ) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.50 ครั้งที่ 3 การเขียนนิทานโดยใช้รูปแบบการกำหนดลักษณะของเนื้อหาที่มีการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.25 ครั้งที่ 4 การเขียนนิทานโดยใช้รูปแบบการกำหนดลักษณะของเนื้อหาที่มีแต่เรื่องทดสอบความสามารถค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.70 ครั้งที่ 5 การเขียนนิทานโดยใช้รูปแบบการสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องนิทานตามเหตุการณ์ที่ปรากฏ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.53 ครั้งที่ 6 การเขียนนิทานโดยใช้รูปแบบการสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องนิทานตามเหตุการณ์ที่ปรากฏ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.40 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีพัฒนาการด้านความสามารถในการเขียนนิทานดีขึ้นตามลำดับ

นอกจากนี้ผลของการวัดความสามารถในการเขียนนิทานหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใน 6 ขั้นตอนดังที่กล่าวมา มีข้อดีเนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละขั้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนจัดลำดับความคิดและเรียบเรียงเนื้อหาจากโครงเรื่องที่มีความชัดเจน โดยผู้เรียนสามารถเรียบเรียงเนื้อหาได้อย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียน ทำให้ผู้เรียนสามารถกำหนดประเด็นของเรื่องได้อย่างชัดเจนจึงทำให้ผู้เรียนเขียนนิทานได้อย่างสมบูรณ์มากขึ้น

จากรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังกล่าวจะเห็นได้ว่า แต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมีการสอดประสานสัมพันธ์กันอย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจน และขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 6 ขั้นตอนนี้จึงส่งเสริมให้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทานได้อย่างแท้จริง

2.3 บรรยากาศในการเรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ พบว่า การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ ทำให้บรรยากาศในห้องเรียน

สนุกสนาน มีความเป็นกันเองระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน เนื่องจากผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเป็นอิสระ โดยผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้มอบความรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวก และกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นกับสมาชิกภายในกลุ่มอย่างทั่วถึง ซึ่งบรรยากาศดังกล่าวก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 31) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีอิสระ ยอมรับความแตกต่างของบุคคล และมีความหลากหลายในวิธีการเรียนรู้ สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ อีกทั้ง วรรณทิพา รอดแรงคำ (2540: 19) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการสร้างความรู้ จะเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู (Interactive Teaching Approach) ด้วยวิธีการสอนครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เป็นทรัพยากรบุคคล เป็นผู้สืบเสาะหาความรู้ที่ไม่เคยมีความรู้หรือไม่เคยมีประสบการณ์ในการสืบเสาะหาความรู้มาก่อน เป็นผู้ท้าทายความคิดของนักเรียน ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ครูพยายามที่จะนำนักเรียนและแหล่งทรัพยากรให้มาพบกัน ในฐานะที่เป็นทรัพยากรบุคคล ครูต้องจัดหาข้อมูลให้นักเรียนมากกว่าการถามคำถามกลับไปให้นักเรียน เพื่อให้นักเรียนหาคำตอบด้วยตนเอง และต้องเป็นผู้ท้าทายความคิดของนักเรียน

3. ความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการเรียนรู้

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง จากการตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่าในการใช้รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

3.1 ด้านเนื้อหาสาระ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นที่อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) แบบฝึกหัดที่ใช้ในการเขียนนิทานมีจำนวนเหมาะสม 2) เนื้อหาสาระที่ใช้ในการเรียนรู้มีความน่าสนใจ 3) เนื้อหาสาระที่ใช้ในการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักศึกษา ทั้งนี้ นักศึกษามีความเห็นว่เนื้อหาสาระในการเรียนรู้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย อีกทั้งแบบฝึกหัดที่ใช้มีจำนวนข้อที่เหมาะสม แบบฝึกหัดมีความน่าสนใจเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่นักศึกษาสนใจที่ต้องการเรียนรู้ ดังเช่นที่นักศึกษาคนหนึ่งเขียนความคิดเห็นลงในแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ว่า

“การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าว ทำให้ผู้เรียนได้ลำดับความคิดให้เป็นระบบ คำอธิบายในแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจน เรียงลำดับจากง่ายไปสู่ยาก”

และความคิดเห็นของนักศึกษาอีกคนหนึ่งที่ว่า

“การเรียนรู้ตามรูปแบบในครั้งนี้นี้ทำให้ผมรู้สึกว่าการเขียนนิทานไม่ใช่เรื่องยากเกินความสามารถอีกต่อไป ถ้ามีแนวทางที่ดีเพื่อสร้างเป็นโครงเรื่องจะทำให้เขียนนิทานได้สนุกยิ่งขึ้น” และความคิดเห็นของนักศึกษาอีกคนหนึ่งที่ว่า “รูปแบบการเรียนรู้นี้จะทำให้เขียนนิทานได้ง่ายขึ้น เพราะใบงานในแต่ละกิจกรรมเป็นลำดับขั้นชัดเจน ทำให้สามารถวางโครงเรื่องไว้ก่อนลงมือเขียนนิทานจริง ทำให้เขียนได้ง่ายยิ่งขึ้น”

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นที่อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างความสนใจของนักศึกษา 2) กิจกรรมการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาได้ 3) ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้มีการจัดตามลำดับขั้นตอนเริ่มจากง่ายไปสู่ยาก มีการฝึกให้ผู้เรียนจัดระบบความคิดและมีการเชื่อมโยงความคิดเพื่อใช้ในการวางโครงเรื่อง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อนำมาใช้ในการปรับแต่งโครงเรื่องนิทานของตนเอง ซึ่งถือเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดี จึงทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเขียนนิทานไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไปและเกิดแรงบันดาลใจในการเขียนนิทานของตนเองให้ดีขึ้นต่อไป ดังเช่นที่นักศึกษาคณะหนึ่งเขียนความคิดเห็นลงในแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ว่า

“ขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนในครั้งนี้นี้ มีความชัดเจน เข้าใจง่ายทำให้เห็นแนวทางที่จะทำให้อ่างโครงเรื่องเพื่อใช้ในการเขียนนิทานได้ง่ายขึ้น”

และความคิดเห็นของนักศึกษาอีกคนหนึ่งที่ว่า

“การดำเนินกิจกรรมตามใบงานที่ผู้สอนมอบหมายทำให้เขียนนิทานได้ เพราะมีขั้นตอนที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก อีกทั้งใบงานแต่ละขั้นมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน ทำให้วางโครงเรื่องได้อย่างชัดเจน และสามารถเขียนนิทานได้ง่ายขึ้น”

และความคิดเห็นของนักศึกษาอีกคนหนึ่งที่ว่า

“การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มีประโยชน์ต่อการเขียนนิทานเป็นอย่างมาก เพราะจะได้แนวทางเพื่อปรับปรุงนิทานของตนเองให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น”

3.3 ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นที่อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) สื่อการเรียนรู้มีความชัดเจน

เหมาะสม เข้าใจง่ายเหมาะสมกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 2) สื่อการเรียนรู้สามารถกระตุ้นความสนใจของนักศึกษาได้ 3) สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการเขียนนิทานได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยสามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมถึงสื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ ดังเช่นที่นักศึกษาคคนหนึ่งเขียนความคิดเห็นลงในแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ว่า

“ใบงานที่ใช้ในการกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบดังกล่าว ทำให้เขียนนิทานได้ง่ายขึ้น เนื่องจากมีการวางโครงเรื่องที่เป็นระบบ สามารถจัดระบบความคิดของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี” และความคิดเห็นของนักศึกษาอีกคนหนึ่งที่ว่า “ใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของทฤษฎีโครงสร้างนิยมได้เป็นอย่างดี เพราะตัวอย่างที่อยู่ในใบความรู้ทำให้เข้าใจลักษณะของทฤษฎีโครงสร้างนิยมได้มากขึ้นและรวดเร็ว”

และความคิดเห็นของนักศึกษาอีกคนหนึ่งที่ว่า

“การศึกษาใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้ จะเห็นแนวทางในการสร้างนิทานได้อย่างชัดเจน เพราะภาษาที่ใช้ในใบความรู้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย เนื้อหาครอบคลุมทำให้ผู้เรียนเขียนนิทานได้ง่ายขึ้น”

ข้อสังเกตที่ได้จากการดำเนินการทดลอง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกตที่ได้จากการดำเนินการทดลองดังนี้

1. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองในครั้งที่ 1 พบว่า ผู้เรียนใช้เวลาในการเขียนนิทานค่อนข้างมาก อาจเนื่องมาจากผู้เรียนยังไม่เข้าใจแนวทางการเขียนนิทานโดยวิธีการกลับเรื่อง จึงใช้เวลาทำความเข้าใจกับใบความรู้ค่อนข้างนาน แต่หลังจากการทดลองในครั้งที่ 2 เป็นต้นไป ผู้เรียนใช้ระยะเวลาในการเขียนนิทานน้อยกว่าการทดลองในครั้งที่ 1 เป็นเพราะใบงานที่ผู้สอนกำหนดให้มีการแสดงลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ทำให้ผู้เรียนเกิดเรียนรู้มากขึ้น

2. การให้ผู้เรียนทำกิจกรรมในชั้นสนทนาแลกเปลี่ยน ที่เป็นการนำเสนอโครงสร้างนิทานของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟัง และสมาชิกช่วยคิดสะท้อนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อปรับแต่งโครงสร้างงานเขียนนิทานของสมาชิกให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น พบว่า ในช่วงต้นผู้เรียนยังไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่มมากนัก อาจเป็นเพราะยังไม่คุ้นเคยกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนใช้ ผู้สอนจึงกระตุ้นบรรยากาศในการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน

กล้าแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้สอนควรสอดส่องดูแลให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นให้ครบถ้วนทุกคน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การที่ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับหรือให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการเขียนนิทานด้วยความเป็นกันเอง เอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ทำให้ผู้เรียนเห็นข้อดีและข้อบกพร่องในการเขียนนิทานของตนเอง รวมถึงผู้เรียนจะรู้สึกภาคภูมิใจและมีกำลังใจที่จะพัฒนาผลงานนิทานของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการเรียนรู้นี้สามารถสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้นั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนที่สนใจนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน ผู้สอนต้องศึกษาและทำความเข้าใจขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นให้เข้าใจก่อน และผู้สอนควรแจ้งจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้รวมถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการศึกษาด้วยรูปแบบการเรียนรู้นี้ให้ผู้เรียนทราบ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและใส่ใจต่อการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้นี้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ต้องเน้นการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ สังเกตและใส่ใจพฤติกรรมของนักศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจในการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการเขียนนิทานได้ดีขึ้น

3. ผู้สอนควรส่งเสริมพฤติกรรมด้านประชาธิปไตยที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในชั้นที่มีการสนทนาแลกเปลี่ยน ดังนั้นผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง รวมทั้งต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4. ผู้สอนควรศึกษาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีโครงสร้างนิยมนเพื่อใช้ในการสร้างสื่อการเรียนรู้ เช่น ใบความรู้ ใบงาน รวมทั้งการจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นที่น่าจะศึกษาค้นคว้าต่อไปดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ไปสู่การสร้างเสริมความสามารถในการคิด เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างเป็นระบบ เป็นต้น

2. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ไปสู่การสร้างเสริมความสามารถในการเขียน เช่น การเขียนเล่าเรื่อง การเขียนเรื่องสั้น เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- Anderson, T.P. (1997). "Using models of instruction." In C.R. Drill and A. J. Romiszowsky (eds.), **Instructional development paradigms**, pp. 521-536. New Jersey: Educational Publications.
- Arends, R. L. (1997). **Classroom instructional and management**. New York: The McGraw-Hill Companies, Inc.
- Ausubel, David P. (1963). **The Psychology of Meaningful Verbal Learning**. New York: Grune and Stratton.
- Bardo, J. W. and Hartman, J. J. (1982). **Urban Sociology: A Systematic Introduction**. U.S.A.: F. E. Peacock.
- Best, John W. (1981). **Research in Education**. 4th ed. New Jersey: Prentice-Hall.
- Brooks, J. G. and M. G. Brooks. (1993). "The Case for Constructivist Classroom." Virginia Association for Supervision and Curriculum Development.
- Bruner, J. S. (1986). **Actual Minds, Possible Worlds**. Cambridge, Ma: Harvard University.
- Cameron, H. (2001). **Review of 'Faith in Politics' Political Theology**. New York: Houghton Mifflin.
- Carre, Clive. (1995). "What is to be Learned in school?." In **An Introduction to Teaching**. Edited by Charles Desforges, pp.34 – 53. Massachusetts: Basil Blackwell Ltd.
- Clements, Douglas H. and Battista Michael T. (1990). "Constructivist Learning and Teaching." **Arithmetic Teacher** 38, 1 (September): 34 – 35.
- Cole, Peter G. and Chan Lorna K. S. (1987). **Teaching Principles and Practice**. New York: Prentice Hall.
- Dewey, John. (1975). "How We Thinking." **Science Education** 49 (March): 39.
- Driscoll, Marcy P. (1994). **Psychology of learning for Instruction**. The United States of America: Allyn and Bacon.
- Driver, R. and Bell. (1986). "Students Thinking and the Learning of Science; A Constructivist View." **School Science Review** 67 (240): 443 – 456.

- Driver, Rosalind et al. (1994). "Constructing Scientific Knowledge in the Classroom." **Educational Researcher** 23, 7 (October): 10.
- Etheredge, S. M. (1996). "A Constructivist Instructional Approach to Arithmetic World Problem-Solving: Children as Authors and Collaboration." *Dissertation Abstracts International*, 3040-A. Michigan: Bell Howell.
- Fosnot, C. (1996). **Constructivism: Theory, Perspectives and Practice**. New York: Teachers College Press.
- Glaserfeld, E. V. (1995). A Constructivist Approach to Teaching in Steffe, L. and Gale, J. (eds.). **Constructivism in Education**, 3-16. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Gredler, Margaret E. (1997). **Learning and Instruction Theory into Practice**. 3rd ed. New Jersey: Prentice – Hall Inc.
- Ivancevich, John M., Konopaske, Robert and Matteson, Michael T. (1989). **Organizational Behavior and Management**. 7th ed. Singapore: McGraw Hill.
- Johnson, R. T. and Johnson, D. W. (1994). "An overview of cooperative learning." In Thousand J. S., Villa, R. A. and Nevin, A. I. (Eds.), **Creative and Collaborative Learning**, 31-34. Baltimore, Maryland: Paul H. Brookers Publishing Co.
- Jonassen, D. H. (1991). Evaluation constructivist learning. In T. M. Duffy (Ed.), **Constructivism and the technology of instruction**, pp. 137 – 147. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Joyce, B. and Weil, M. (2000). **Model of Teaching**. 6th ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Joyce, B., Weil, M. and Calhoun, E. (2004). **Model of Teaching**. 7th ed. New York: Courtesy of Reece Galleries, Inc.
- Kemp, M. (1989). **Watching children read and write**. Melbourne: Thomas Nelson.
- King, A., Stafferi, A. and Adelgais, A. (1998). "Mutual peer-tutoring: Effects of structuring tutorial interaction to scaffold peer learning". **Journal of Educational Psychology** 90, 1: 134 - 152.
- Krauss, Dixon L. (1996). **Vygotsky in the Classroom: Mediated Literacy Instruction and Assessment**. New York: Longman.
- Levi-Strauss, Claude. (1963). **Introduction History and anthropology**, P.1-27 "Effective of Symbol" P.187-205 and "Structural Analysis in Linguistics and in Anthropology"

- P.31-79 In Structural Anthropology Volume 2 Translated from French by Claire Jacobson and Brooke Grundfest Schoepf, Basic Book.
- McCown, R. R. and Roop, P. (1992). **Educational psychology and classroom practice: a partnership**. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Mcinerney, D. M. (1994). **Education Psychology: Constructing Learning**. Sydney: Prentice Hall.
- Moreira, Marco A. (1979). "Concept Maps as Tool for Teaching." **Journal of Collage Science Coaching** 21, 4 (May): 283 – 286.
- Morrison, George S. (1995). **Early Childhood Education Today**. 6th ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Moscovici, S. (1994). "Three concepts: Minority, conflict and behavioral style." In S. Moscovici, A. Mucchi-Faina and A. Maass (eds.), **Minority Influence**, pp.233-251, Chicago: Nelson-Hall.
- Piaget, J. (1972). "Intellectual evolution for adolescence to adulthood." **Human Development** 19, 12.
- Reima Al-Jalf. (2010). "Teaching Medical Terminology with a Mind Mapping Software." *Annals of Dunarea de Jos. University of GALATI Fascicle XIII. Language and Literature. New Series.*
- Renshaw, P. D. (2541). "เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ เรื่อง Constructivism and Application to Teaching ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 6 -8 กรกฎาคม 2541".
- Richardson, V. (1994). "Constructivist teaching: theory and practice." **Teaching Thinking & Problem Solving** 16, 1: 3 - 7.
- Saettler. **System Approach (online)**. Accessed 10 October 2008. Available from http://22faculty.mdc.edu/jmcnair.Joe14pages/basics_of_behaviorism.html.
- Saylor, J. G. and Alexander, W. M. (1981). **Curriculum planning: for better teaching and learning**. New York: Rinehart.
- Simon, Martin A. and Schifter, Deborah. (1994). "Towards a Constructivist Perspective: An Intervention Study of Mathematics Teacher Development." **Educational Studies in Mathematics** 22, 4 (August): 309 – 331.

Sutherland, Peter. (1992). **Cognitive Development Today: Piaget and his Critics.**

London: Paul Chapman.

Tony Buzan. (1991). **Use your head.** London: BBC Book. (First Published 1974).

Troutman Andria P. and Lichtenberg, Betty K. (1995). **Mathematics a Good Beginning.**

5th ed. USA.: Brooks/cole Publishing.

Tyler, R. W. (1949). **Basic principles of curriculum and instruction.** Chicago: The

University of Chicago.

Vygotsky, L. S. (1978). **Mind in Society: The Development of Higher Psychological**

Process. n.p.

Watts, Mike and Fofili, Zelia. (1998,). "Toward Critical Constructivist Teaching."

International Journal of Science Education 20, 2 (February): 173 – 185.

Wolter, D. R. (1976). "Effect of feedback on performance on a creative writing task."

Ph.D. Dissertation. University of Michigan. (Online).

Available <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=757081081&sid=2&Fmt=&clientId=71090&RQT=309&VName=PQD>.

Wood, T., Cobb, P. and Yackle, E. "Change in teaching mathematics: A case study."

America Educational Research Journal 28 (1991): 587 - 616.

Woolfolk, Anita E. (1995). **Educational Psychology.** 6th ed. Boston: Allyn and Bacon.

Yackel, Erna et al. (1990). "The Importance of Social Interaction in Children's

Construction of Mathematical Knowledge." **In Teaching & Learning**

Mathematics in the 1990s, p 12-20. Reston, Virginia: The National Council of Teachers of Mathematics, Inc.

Zahoric, J. A. (1995). **Constructivist Teaching (Fastback 390).** Bloomington, Indiana: Phi

Delta Kappa Educational Foundation.

กมล โพธิ์เย็น. (2547). "รูปแบบการพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างเสริมความสามารถด้านทักษะการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยใช้แนวคิดทฤษฎีไตรอาร์ชิกและวิธีการแบบสแกฟโฟลด์." วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิตกฤตศาสตร์ สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง. (2559). อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน.

- กรกัญญา ราชพลสิทธิ์. (2559). อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ภูเก็ต. สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน.
- กรมการฝึกหัดครู (2528). **หนังสือและบรรณสารสำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กัญญารัตน์ เกตุบุญลือ และคณะ. (2547). “การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการฟังนิทานของ
เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบเทคนิคการปั้นกับการฟังนิทานแบบปกติ.” *ปริญาครุศาสตร์
บัณฑิต โปรแกรมวิชาการศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*.
- กาญจนา कुमारักษ์. (2539). **การออกแบบการเรียนการสอน**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- กิ่งแก้ว อัดถากร. (2519). **คติชนวิทยา**. กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิ่งฟ้า สินธุวงศ์. (2537). **ประมวลสาระชุดวิชาสารัตถะและวิทยวิธีทางวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ:
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กิตติ พัฒนตระกูลสุข. (2542). “ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับ Constructivism โยนิโสมนสิการ (Think
by Way of Causal Relations or by Way of Problem Solving).” *วารสารคณิตศาสตร์*
42 (485 – 487): 21-25.
- กิตติสุรางค์ กาฬสุวรรณ. (2546). “การวิเคราะห์โครงสร้างนิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมภาคใต้ ตามทฤษฎี
โครงสร้างนิทานของวลาดิเมียร์ พรอฟฟ์.” *วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา
ภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- กฤษณา รัชมนณี. (2525). **นิทานอุทาหรณ์ในวรรณคดีสันสกฤต**. นครปฐม: คณะอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2518). **คติชาวบ้าน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2519). **คติชาวบ้าน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกริก ยุ้นพันธ์ (2543). **การเล่านิทาน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ชนิษฐา จิตชินะกุล. (2545). **คติชนวิทยา**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จริญญาพร สวายนานุสรณ์. (2559). อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน.
- จินดา ทองซุ่นห่อ. (2549). “ผลการใช้เทคนิคแผนที่ความคิดเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทรงวิทยศึกษาศาสตร์.” *วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระ
นคร*.
- จินตนา ไบกาชุย. (2534). **การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- เจือ สตะเวทิน. (2517). **คติชาวบ้านไทย**. กรุงเทพฯ: สุทธิสารการพิมพ์.

แจ่มจันทร์ ทองสา (2544). “การนำรูปแบบบทเรียนมัลติมีเดียตามแนวคอนสตรัคติวิสต์สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาญชัย หมั่นประสงค์. (2559). อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาญจนบุรี. สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอสถ. (2545). **Semiology, Structuralism, Post – Structuralism and the
Study of Political Science** สัณนิทวิทยา. โครงสร้างนิยมหลังโครงสร้างนิยมกับการศึกษา
รัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: วิชาษา.

ดารุณี ภัทรโกคิน. (2544). “การสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้จากการ
แก้ปัญหาในวิชาเคมีและการเปลี่ยนแปลง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (สำเนา).

ทิตินา แคมมณี และคณะ. (ม.ม.ป.) “กระบวนการเรียนรู้: ความหมาย แนวทางการพัฒนาและปัญหา
ข้อใจ.” เอกสารเผยแพร่ในโครงการ พว. ลำดับที่ 01.

ทิตินา แคมมณี. (2544). **วิทยาการด้านการคิด**. กรุงเทพฯ: เดอร์มาสเตอร์กรุ๊ป แมนเนจเม้นท์.

ทิตินา แคมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตินา แคมมณี. (2550). **รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตินา แคมมณี. (2556). **ศาสตร์การสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ัญญา สังข์พันธานนท์ และ ขวัญฤดี ผลอนันต์. (2550). **Mind Map** กับการศึกษาและการบริหาร
ความรู้. กรุงเทพฯ: ขวัญข้าว.

ัญญา สังข์พันธานนท์. (2559). **แว่นวรรณคดี ทฤษฎีร่วมสมัย**. ปทุมธานี: นาคร.

ัญญาลักษณ์ สังข์แก้ว. (2559). อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน.

นภาพร แถวโนนังว. (2537). “การวิเคราะห์ห่มโนคติที่คลาดเคลื่อนทางวิทยาศาสตร์ (ว 102) เรื่องโลกสี
เขียวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นายดำรา ณ เมืองใต้. (2536). **นิทานอีสป**. กรุงเทพฯ: บริษัทรวมสาส์น จำกัด.

น้ำผึ้ง มีนิล. (2545). “ผลของการใช้เทคนิคแผนผังกราฟฟิกในการเรียนการสอนวิชาโครงงาน
วิทยาศาสตร์กับคุณภาพชีวิตที่มีต่อการใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และความสามารถใน
การทำโครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.” วิทยานิพนธ์ปริญญา

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิคม ตั้งคะพิภพ. (2543). **การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมและการออกแบบการวิจัยทางการศึกษา**. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นิตยา วรรณกิติร์. (2559). **วรรณกรรมสำหรับเด็ก**. นนทบุรี: อินทนิล.

นียบรรณ วรรณศิริ. (2540). **มานุษยวิทยาวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2541). **การพัฒนาการสอน**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

ปรมิษฐ์ จารุวร. (2547). “ความขัดแย้งและความประนีประนอมในนิทานปรัมปราไทย.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.

ประคอง นิมมานเหมินทร์. (2551). **นิทานพื้นบ้านศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โครงการตำรา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประทุม วิชาโคตร. (2544). “ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ฝึกโดยวิธีการเขียนแผนที่ความคิด.” **ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**.

ประทุม สอสะอาด. (2547). “การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**.

ประยูร ทรงศิลป์. (2542). **การศึกษาวิเคราะห์ตำนานและนิทานพื้นบ้านเขมร ภาคที่ 1 – 9**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี.

ปราณี เชียงทอง. (2526). **วรรณกรรมสำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.

ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล. (2533). “เค้าโครงความคิดเรื่องโครงสร้างในการศึกษานิทานปรัมปราของโคลด เลวี – สเตราส์.” **วารสารธรรมศาสตร์** 17: 45-70.

ปิยนุช จุลกนิษฐ์. (2544). “ผลของการจัดประสบการณ์การแก้ไขปัญหาขัดแย้งตามแนวคิดคอนสตรัค - ตวิสต่อความรอบรู้ทางอารมณ์ของเด็กวัยอนุบาล.” **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พิชญาณี เชิงศิริ. (2542). “การศึกษาวรรณกรรมนิทานไทยตามทฤษฎีโครงสร้างนิทานของวลาดิเมียร์ พรอพพ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทักษ์ เจริญวานิช. (2531). “การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่องการหายใจระดับเซลล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนโดยใช้แผนผังโนมติกกับการสอนปกติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิมพ์ันท์ เดชะคุปต์. (2545). **พฤติกรรมการสอนวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานบริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- พิสิทธิ กอบบุญ. (2544). **โครงสร้างนิทานกำพร้าวของไทย – ลาว ใน ศิราพร ณ ถลาง (บรรณาธิการ), ไวยากรณ์ของนิทาน: การศึกษานิทานเชิงโครงสร้าง**. ศูนย์คติชนวิทยา และโครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพจิตร สดวกการ. (2539). “ผลของการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของคอนสตรัคติวิสต์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พาริส โยธาสุมุท. (2556). “โครงสร้างของนิทานในวรรณคดีร้อยกรองสมัยอยุธยา.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. (2554). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รายวิชาชีวเคมี ๒ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2524). **สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 15**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- เรไร ไพรวรรณ. (2551). “โครงการผลงานวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี.” **วรรณกรรมท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2557). **จิตวิทยาสำหรับครู**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2540). **คอนสตรัคติวิสต์**. กรุงเทพฯ: ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- วรรณภา บัวเกิด. (2521). “ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความและทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรภา เล่าเรียนดี. (2548). **เทคนิคและวิธีพัฒนาทักษะการคิด การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรภา เล่าเรียนดี. (2549). **เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการคิด การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรภา เล่าเรียนดี. (2552). **รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด: Thinking Skills Instructional Model and Strategies**. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2541). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- วิเชียร เกษประทุม. (2550). **นิทานพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- วิเชียร ณ นคร. (2531). **รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษานิทานพื้นบ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช**. นครศรีธรรมราช: วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช.
- วิบูลย์วรรณ มุสิกะนุเคราะห์. (2535). “พุทธเสนาะ: การวินิจฉัยต้นฉบับและการศึกษาพฤติกรรมของตัวละคร.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). **นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้**. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิลาวณิชย์ ธรรมชัย. (2550). “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะ ด้านการอ่านและการคิดวิเคราะห์เรื่องกระต่ายไม่ตื่นตูม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.” การค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีไล มาตจรัส. (2539). **เทคนิคการเขียน การเล่านิทานสำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ: มิติใหม่.
- ศิริภาพร ฐิตะฐาน ณ ถลาง. (2537). **ในท้องถื่นมีนิทานและการละเล่น: การศึกษาคติชนวิทยาในบริบททางสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- ศิริภาพร ณ ถลาง. (2557). **ทฤษฎีคติชนวิทยา วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน – นิทานพื้นบ้าน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริภาพร ณ ถลาง. (2557). **ไวยากรณ์ของนิทาน การศึกษานิทานเชิงโครงสร้าง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2520). “การเล่านิทานเพื่อเสริมพัฒนาการทางอารมณ์แก่เด็กก่อนวัยเรียน.”

ประถมศึกษา 7, 3 (พฤษภาคม).

ศิริรัตน์ นิลคุปต์. (2532). **ทักษะการอ่านต้องพัฒนาเพื่อฝ่าฟันเข้าสู่ประตูมหาวิทยาลัย.** กรุงเทพฯ: สมาคมนักอ่านแห่งประเทศไทย.

ศุภวรรณ สัจจพิบูล. (2553). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ เนื้อหาและประเภทงานเขียน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงวิชาการและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมศักดิ์ ปริบุระ. (2540). **นิทานความสำคัญและประโยชน์.** ราชบุรี: สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **กระบวนการสร้างนิทานเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี.** กรุงเทพฯ: ไอเดียสแควร์.

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (2559). **สถิติจำนวนนักศึกษาลงทะเบียน.** เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม. เข้าถึงได้จาก <http://www.bsru.net/aar2018/index.php/stat/stat-now/stat-cenro>.

สุกัญญา สุฉายา. (2557). **วรรณคดีนิทานไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรางค์ จันทวานิช. (2555). **ทฤษฎีสังคมวิทยา.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมาลย์ พงษ์ไพบูลย์. (2542). **คติชนวิทยา.** กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.

สุมาลี กาญจนชาติ. (2543). “การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียนระดับประถมศึกษาในการสร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิซึม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

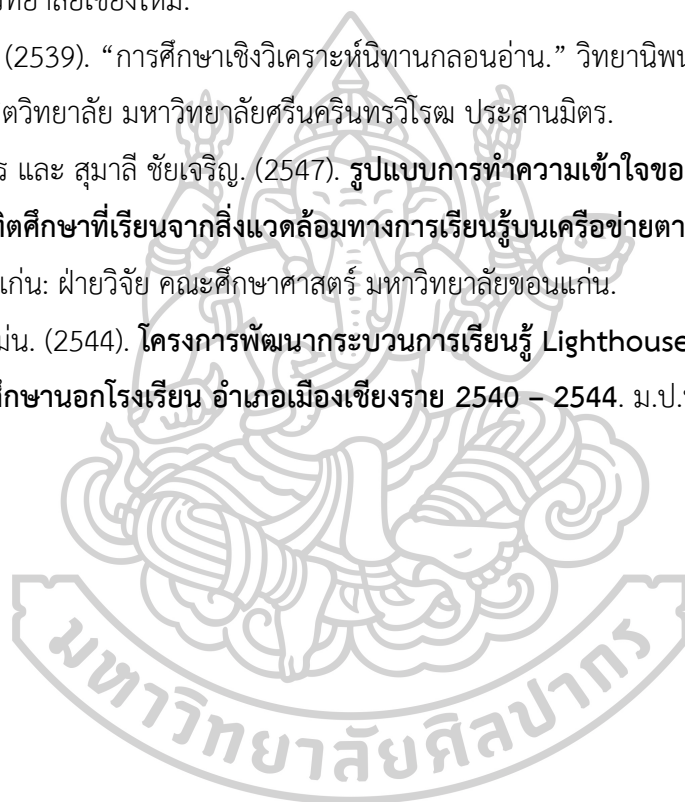
สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2552). **จิตวิทยาการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ และ อรทัย มูลคำ. (2545). “การจัดการเรียนรูปแบบสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism): วิธีการจัดการเรียนรู้.” **วารสารครุศาสตร์** 30, 1 (กรกฎาคม – ตุลาคม): 60-67.

เสาวลักษณ์ อนันตศานต์. (2548). **นิทานพื้นบ้าน.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เสาวลักษณ์ อนันตศานต์. (2552). **ทฤษฎีคติชนวิทยาร่วมสมัย.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- หทัย ตันหยง. (2529). **การสร้างสรรคัวรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- อภิรักษ์ อนุษามาน. (2546). “การบูรณาการการสอนเขียนแบบบรรณฐานในรายวิชาการระดับอุดมศึกษา: รูปแบบการเรียนการสอน.” **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- อรสา สนธิ. (2553). “การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.” **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- อารี รุ่งเรือง. (2539). “การศึกษาเชิงวิเคราะห์หนังสืออ่าน.” **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.**
- อิศรา ก้านจักร และ สุมาลี ชัยเจริญ. (2547). **รูปแบบการทำความเข้าใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เรียนจากสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนว constructivism.**
 ขอนแก่น: ฝ่ายวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เอกชัย ปานแมน. (2544). **โครงการพัฒนาระบบการเรียนรู้ Lighthouse Project ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมืองเชียงราย 2540 – 2544.** ม.ป.ท.: มูลนิธิศึกษาพัฒนา.

ภาคผนวก

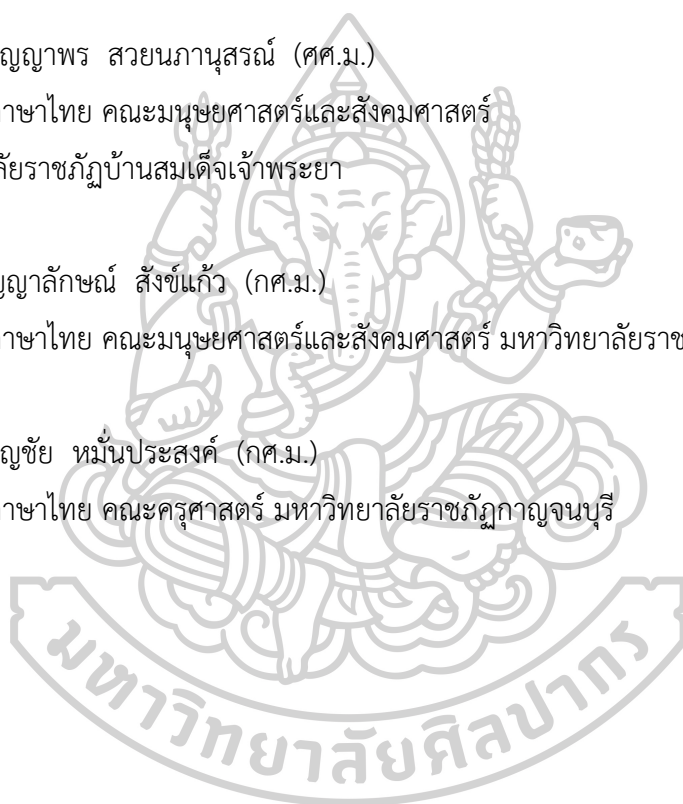

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลด้านสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนนิทาน

1. ผศ.ดร.กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (ปร.ด.)
สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. อาจารย์กรกัญญา ราชพลสิทธิ (ค.ม.)
สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
3. อาจารย์จริญญาพร สวายนานุสรณ์ (ศศ.ม.)
สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
4. อาจารย์ธัญญาลักษณ์ สังข์แก้ว (กศ.ม.)
สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
5. อาจารย์ชาญชัย หมั่นประสงค์ (กศ.ม.)
สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินเครื่องมือวิจัย
การพัฒนา (Development : D₁) การออกแบบและพัฒนาเครื่องมือที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้
การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยม
ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

1. รศ.เอมอร ชิตตะโสภณ (อ.ม.)
ข้าราชการบำนาญ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. รศ.ดร.ฤตินันท์ สมุทรทัย (ค.ด.)
อาจารย์ประจำสาขาวิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา ภาควิชาพื้นฐานและการพัฒนา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. อาจารย์ ดร.ภทรพร ยุทธาภรณ์พินิจ (ค.ด.)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก
4. อาจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูลย์ (ค.ด.)
อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ (ภาษาไทย)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์ ดร.ฐิติพร สังข์รัตน์ (ปร.ด.)
อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินเครื่องมือวิจัย
ด้านการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้
การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยม
ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง**

1. อาจารย์ ดร.วรพงศ์ ไชยฤกษ์ (ศศ.ด.)
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
2. อาจารย์ ดร.นภัทร อังกูรสินธนา (ปร.ด.)
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. อาจารย์ ดร.กิ่งกาญจน์ บุรณสินวัฒน์กุล (ปร.ด.)
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ดร.พรสุดา อินทร์सान (ปร.ด.)
ผู้อำนวยการ รร.บ้านรักภาษา สาขาไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่
5. อาจารย์พรรณษา พลอยงาม (ศศ.ม.)
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ภาคผนวก ข

ข้อมูลแสดงความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 25 การแสดงผลพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับ
อาจารย์ผู้สอนด้านการเขียนนิทานระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการ
จัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทาน

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นประโยชน์ต่อการเก็บข้อมูลเบื้องต้นในการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3. ภาษาที่ใช้ในข้อคำถามมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4. ประเด็นในการสัมภาษณ์ทำให้เข้าใจถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอน การเขียนนิทานได้อย่างแท้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5. ประเด็นในการสัมภาษณ์สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6. ข้อคำถามมีรายละเอียดครอบคลุม	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7. ข้อคำถามสามารถได้ข้อมูลที่ตอบโจทยการวิจัยได้ตรงประเด็น	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 26 การแสดงผลพิจารณาคุณค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับ
 นักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอนการเขียนนิทานของนักศึกษาระดับ
 ปริญญาบัณฑิต

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นประโยชน์ต่อการเก็บข้อมูลเบื้องต้นในการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3. ภาษาที่ใช้ในข้อความมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4. ประเด็นในการสัมภาษณ์ทำให้เข้าใจถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอน การเขียนนิทานได้อย่างแท้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5. ประเด็นในการสัมภาษณ์สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6. ข้อคำถามมีรายละเอียดครอบคลุม	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7. ข้อคำถามสามารถได้ข้อมูลที่ตอบ โจทย์การวิจัยได้ตรงประเด็น	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 27 การแสดงผลพิจารณาคุณค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสารในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทาน

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1. เอกสารที่นำมาประกอบการวิเคราะห์สามารถบอกรายละเอียดของข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาได้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2. เอกสารที่นำมาประกอบการวิเคราะห์สามารถใช้สรุปสาระสำคัญของข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาได้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3. เอกสารที่นำมาประกอบการวิเคราะห์สามารถจัดระบบความคิดของผู้วิจัยเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ได้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4. เอกสารที่นำมาประกอบการวิเคราะห์บอกแหล่งที่มาของข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5. เอกสารที่นำมาประกอบการวิเคราะห์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ได้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6. เอกสารที่นำมาประกอบการวิเคราะห์ให้ข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ได้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7. เอกสารที่นำมาประกอบการวิเคราะห์มีความถูกต้อง ทันสมัย	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 27 การแสดงผลพิจารณาคุณค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสารในการจัดการ
เรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทาน (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง	แปล ความหมาย
	1	2	3	4	5		
8. เอกสารที่นำมาประกอบการ วิเคราะห์มีความสอดคล้องและมีความ เป็นไปได้ที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางใน การสร้างรูปแบบการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
9. เอกสารที่นำมาประกอบการ วิเคราะห์แสดงถึงหลักการ แนวคิด ทฤษฎีอย่างถูกต้องชัดเจนในการนำมา เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการ เรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ภาคผนวก ค
ข้อมูลแสดงผลการทดลอง

ตารางที่ 28 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเขียนนิทานก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง
1	7	13
2	7	14
3	7	12
4	7	13
5	6	11
6	6	11
7	8	12
8	7	12
9	8	14
10	8	13
11	7	13
12	7	12
13	6	12
14	7	12
15	7	13
16	9	12
17	6	13
18	8	13
19	7	12
20	8	12
21	9	12
22	7	12
23	7	13
24	6	11
25	6	12
26	7	12
27	7	12
28	9	13

ตารางที่ 28 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเขียนนิทานก่อนและหลังการทดลอง (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง
29	8	12
30	9	14
31	7	13
32	7	13
33	7	14
34	9	14
35	7	11
36	9	13
37	6	11
38	6	12
39	7	12
40	6	12
รวม	289	497
\bar{x}	7.23	12.43
S.D.	0.95	0.76

ตารางที่ 29 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเขียนนิทานระหว่างการทดลองจำนวน 6 ครั้ง

คนที่	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6
1	8	9	9	9	10	11
2	8	10	11	11	12	12
3	7	8	9	9	10	11
4	8	9	9	10	11	12
5	7	7	8	8	10	11
6	7	8	8	9	10	11
7	7	8	9	9	10	11
8	7	8	9	10	10	11
9	8	10	11	11	12	12
10	8	9	9	10	11	12
11	8	9	10	10	11	12
12	7	8	9	9	10	11
13	7	8	9	10	10	11
14	7	8	9	9	10	11
15	8	9	10	10	11	12
16	7	8	9	10	10	11
17	8	9	10	10	11	12
18	8	9	9	10	11	12
19	7	8	9	9	10	11
20	7	8	9	10	10	11
21	7	8	9	9	10	11
22	7	8	9	10	10	11
23	8	9	9	10	11	12
24	7	7	8	8	10	11
25	7	8	9	10	10	11
26	7	8	9	9	10	11
27	7	8	9	10	10	11
28	8	9	10	10	11	12

ตารางที่ 29 แสดงผลคะแนนความสามารถในการเขียนนิทานระหว่างการทดลองจำนวน 6 ครั้ง (ต่อ)

29	7	8	9	9	10	11
30	8	10	11	11	12	12
31	8	9	10	11	11	12
32	8	9	10	10	11	12
33	8	10	11	11	12	12
34	8	10	11	11	12	12
35	7	8	8	9	10	11
36	8	9	9	10	11	12
37	7	8	8	9	10	11
38	7	8	9	9	10	11
39	7	8	9	10	10	11
40	7	8	8	9	10	11
รวม	297	340	370	388	421	456
\bar{x}	7.43	8.50	9.25	9.70	10.53	11.40
S.D.	0.50	0.78	0.87	0.79	0.72	0.50

ภาคผนวก ง
คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้

**คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง**

คำชี้แจง

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ฉบับนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ซึ่งผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับผู้สอนที่จะนำรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้ ดังนั้นผู้สอนสามารถศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเขียนนิทานให้ชัดเจนก่อนที่จะนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติการสอนจริง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. คำชี้แจงการใช้รูปแบบการเรียนรู้
2. ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนรู้
3. ทฤษฎี และแนวคิดพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการเรียนรู้
4. สาระสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้
5. เงื่อนไขของการใช้รูปแบบการเรียนรู้
6. เกณฑ์การประเมินผลการเขียนนิทาน
7. เอกสารประกอบการเรียนรู้

1. คำชี้แจงการใช้รูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีข้อควรปฏิบัติก่อนดำเนินการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดในส่วนต่างๆ ของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ศึกษาคำชี้แจงการใช้รูปแบบการเรียนรู้ประกอบกับการศึกษาส่วนอื่นๆ ในคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้

1.2 ศึกษาความเป็นมาของรูปแบบการเรียนรู้ ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการเรียนรู้ ตลอดจนเงื่อนไขของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี อันเป็นที่มาของรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นภาพรวม ตลอดจนเห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ในรูปแบบการเรียนรู้

1.3 ศึกษาลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน โดยมีลักษณะดังนี้

1.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนประกอบด้วย วิธีการสำหรับการเขียนนิทาน ระยะเวลาในการสอน สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

1.3.2 แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมุ่งให้ผู้เรียนสามารถเขียนนิทานตามวิธีการที่กำหนดให้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ขั้นตอนทั้งหมด 6 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ศึกษาโครงสร้าง ขั้นที่ 2 เริ่มร่างเนื้อหา ขั้นที่ 3 สนทนาแลกเปลี่ยน ขั้นที่ 4 พากเพียรวางผัง ขั้นที่ 5 คอยฟังประเมิน ขั้นที่ 6 ก้าวเดินเขียนนิทาน

2. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบถ้วน และเมื่อได้ศึกษาส่วนต่างๆ จากคู่มือการใช้รูปแบบครบถ้วนแล้ว ควรดำเนินการก่อนการสอนดังนี้

2.1 ศึกษารูปแบบการเรียนรู้อย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้เกิดความแม่นยำชัดเจน

2.2 ศึกษาและจัดเตรียมสื่อการสอนที่เสนอไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ให้เพียงพอแก่จำนวนนักศึกษา ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน ประกอบด้วยใบความรู้ในหัวข้อต่างๆ และใบงาน นอกจากนี้ควรเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องฉายภาพทึบแสง เพื่อนำเสนอหลักการให้กับผู้เรียนในชั้นเรียน

2.3 ศึกษาและจัดเตรียมเครื่องมือเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการสอนจากองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผล ทั้งนี้การวัดและประเมินผลตามหลักการการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้นี้ ผู้เรียนควรให้อิสระในการสร้างสรรค์งานเขียนนิทานตามวิธีการที่กำหนดในแต่ละแผนการจัดการ

เรียนรู้ พร้อมทั้งชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เรียนได้ทราบ หากผู้สอนมีความประสงค์จะสอนเนื้อหาตามตัวอย่างนี้ ก็สามารถนำรูปแบบการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทาน และเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนนิทานไปใช้ได้ โดยศึกษาตามคำแนะนำที่ให้ไว้

3. แนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้

เมื่อได้ศึกษาและจัดเตรียมเอกสารและสื่ออุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนไว้พร้อมแล้ว ผู้สอนสามารถดำเนินการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่เตรียมไว้ โดยการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ตามที่ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับบทบาทครูผู้สอนไว้ดังนี้

3.1 ผู้สอนเป็นผู้เตรียมความพร้อม และเป็นผู้คอยให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้เรียน และควรให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนรู้ โดยมีผู้สอนคอยให้คำแนะนำและปรับแต่งความคิดของผู้เรียนให้กิจกรรมที่ทำ จนกระทั่งผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานนิทานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องคำนึงเป็นอย่างมาก อีกทั้งผู้สอนจะต้องเลือกวิธีการในการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนแต่ละบุคคล โดยการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เป็นกันเองให้กับผู้เรียนที่มีปัญหาในเรื่องการเขียนนิทาน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสอบถาม พุดคุยขอคำปรึกษาจากผู้สอน จนกระทั่งผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์งานเขียนนิทานตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ผู้สอนต้องมีความรู้ ความชำนาญและแม่นยำในขั้นตอนและกลวิธีการเขียนนิทาน เพื่อจะได้ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3.4 ผู้สอนต้องชี้ให้เห็นความสำคัญของการเขียนนิทาน และดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือเขียนนิทานด้วยตนเองโดยผ่านการเชื่อมโยงความรู้ ความคิดและประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเข้ากับความคิดใหม่ เพื่อถ่ายทอดออกมาเป็นชิ้นงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนรู้

นิทานจัดเป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีที่แสดงความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ที่ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญต่อมนุษย์มาช้านาน อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่ดีของเด็ก ส่งเสริมความสนใจใคร่รู้ เพิ่มความสามารถในการจดจำ ส่งเสริมความกล้าแสดงออกของเด็ก และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจูงใจสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคมได้อีกด้วย (กัญญารัตน์ เกตุบุญลือ และคณะ, 2547: 17) ดังนั้นนิทานจึงมีประโยชน์สำหรับเด็กเป็นอย่างมาก ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำนิทานมาใช้สื่อและเครื่องมือเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะและคุณลักษณะของเด็กได้เป็นอย่างดี

ในส่วนของหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาได้มีการบรรจุรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเขียนนิทานไว้สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีไว้ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยมีคำอธิบายรายวิชาปรากฏตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ในรายวิชาการเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน ในหลักสูตรของคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สามารถสรุปคำอธิบายรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการเขียนนิทานไว้ว่า ผู้เรียนสามารถเขียนบันเทิงคดีสร้างสรรค์สำหรับเด็กวัยต่างๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง การสร้างเรื่องการใช้ภาษาสื่อสาร และปฏิบัติงานเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์เพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านเสริมการเรียนสำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แม้ว่าการเขียนนิทานจะเป็นส่วนหนึ่งของวิชาที่ได้รับการบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา แต่จากประสบการณ์การสอนเขียนนิทานในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนไม่ทราบว่าเขียนอะไร เขียนอย่างไร อีกทั้งเมื่อผู้เรียน ลงมือเขียนนิทานแล้วไม่ประสบความสำเร็จ อ่านแล้วไม่สนุก ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากกรณีที่ผู้เรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนนิทาน อีกทั้งสำนวนภาษาที่ผู้เรียนใช้ในการเขียนนิทานไม่เหมาะสมกับระดับช่วงวัยของเด็ก จึงทำให้นิทานไม่น่าสนใจ ไม่ชวนให้ผู้อ่านรู้สึกอยากติดตามเรื่องราว ทำให้ผู้เรียนจะเกิดความเบื่อหน่าย ไม่ประสบความสำเร็จในการเขียนนิทาน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน จำนวน 5 คนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 5 แห่ง สัมภาษณ์ 1 พฤศจิกายน 2559) เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการเรียนการสอนการเขียนนิทาน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากการสัมภาษณ์พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนนิทาน อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ในด้านความสามารถของการเขียนนิทาน นักศึกษาส่วนมากไม่มีทักษะในการเขียน ดังนั้นผู้สอนจึงต้องใช้ระยะเวลาในการปูพื้นฐานในเรื่องการเขียนนิทานค่อนข้างมาก ทำให้นักศึกษามีเวลาในการเขียนนิทานน้อยลง อีกทั้งนักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการเขียนนิทาน และการที่ผู้สอนกำหนดหัวเรื่องหรือกำหนดรูปแบบในการขึ้นต้นนิทานให้กับนักศึกษา อาจเป็นการบังคับแนวความคิดของผู้เรียนมากเกินไป ทำให้นิทานที่นักศึกษาเขียนออกมาไม่สนุก และไม่น่าสนใจ รวมถึงภาษาที่ใช้ในการเขียนนิทานของนักศึกษายังไม่เหมาะสมกับพัฒนาการช่วงวัยของเด็ก ใช้คำฟุ่มเฟือย ใช้คำเชื่อมมากเกินไป ใช้ประโยคซ้ำซ้อน อีกทั้งนักศึกษาไม่สามารถวางโครงเรื่องนิทานเพื่อนำไปสู่การเขียนนิทานได้ ทำให้นิทานไม่กระชับ ไม่สนุกและไม่น่าสนใจสำหรับเด็ก

ส่วนด้านการวัดและประเมินผลการเขียนนิทาน พบว่า การกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินงานเขียนเพื่อวัดความสามารถในการเขียนนิทานของผู้เรียนให้ได้ครบถ้วนและถูกต้องตามองค์ประกอบของการเขียนค่อนข้างยากและด้านการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน พบว่า ผู้สอนใช้ตัวอย่าง

หนังสือนิทานมาใช้เป็นสื่อประกอบการสอน ซึ่งหนังสือนิทานดังกล่าวค่อนข้างหายาก ด้านความสนใจของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาค่อนข้างให้ความสนใจ แต่ผลงานยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และจะมีนักศึกษาบางคนที่ไม่มีความสามารถในการวาดภาพก็จะไม่ชอบการเขียนนิทาน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเก็บข้อมูลจากสัมภาษณ์นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 5 ที่ได้เคยเรียนรายวิชาการเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชนของสาขาวิชาภาษาไทย จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏและสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 20 คน สัมภาษณ์ 14 พฤศจิกายน 2559) พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาการเขียนนิทานในด้านการสร้างเรื่อง คือ นักศึกษาไม่สามารถกำหนดโครงเรื่องที่ตรงกับความสนใจของเด็กในแต่ละช่วงวัย ดำเนินเรื่องนิทานรวบรวมนวมถึงไม่สามารถสร้าง เนื้อเรื่องให้เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ที่ตนเองต้องการ อีกทั้งนักศึกษามีปัญหาในเรื่องพฤติกรรมของตัวละครที่ต้องใช้เหตุผลในการแสดงพฤติกรรม ด้านการนำเสนอในการดำเนินเรื่องของนิทาน พบว่า นักศึกษาจัดลำดับความคิดรวบรวมน ทำให้การดำเนินเรื่องขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งไม่สามารถเขียนนิทานให้กระชับ ได้ใจความตามหลักการเขียนนิทานที่ดีได้

ด้านการใช้สำนวนภาษา พบว่า ภาษาที่ใช้ในงานเขียนนิทานไม่เหมาะสมกับพัฒนาการช่วงวัยของเด็ก ไม่เหมาะสมกับลักษณะของตัวละคร การใช้สำนวนภาษาต่างประเทศในงานเขียนใช้คำฟุ่มเฟือย ประโยคมีความซับซ้อนมากเกินไปจนกว่าจะใช้เป็นหนังสือนิทานสำหรับเด็ก

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนพบว่า ผู้สอนยังใช้รูปแบบการสอนแบบเดิมที่เน้นการบรรยาย มีการนำตัวอย่างหนังสือนิทานไว้ให้ผู้เรียนศึกษา แล้วมอบหมายหัวข้อเรื่องแล้วให้นักศึกษาเขียนนิทานมาส่งตามกำหนดเวลา โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่ม นักศึกษาจึงประสบปัญหาว่าไม่รู้จะเริ่มต้นการเขียนนิทานของตนเองอย่างไร อีกทั้งไม่สามารถกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเขียนนิทานและเขียนนิทานได้อย่างมีความสุข ด้านแนวทางการฝึกทักษะการเขียนนิทาน ผู้สอนนำตัวอย่างหนังสือนิทานที่มีรูปแบบแตกต่างกันมาให้นักศึกษาศึกษาถึงลักษณะของหนังสือนิทานที่ดี ว่ามีลักษณะอย่างไร แต่เนื่องจากงานที่มอบหมายเป็นกิจกรรมกลุ่ม อาจมีนักศึกษาบางคนไม่ช่วยเขียนเนื้อเรื่อง แต่เปลี่ยนหน้าที่ไปเป็นการวาดภาพระบายสีแทน ด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้งานเขียนนิทานของนักศึกษามีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร

ผู้วิจัยเห็นว่าหากมีแนวทางในการสร้างนิทานให้ผู้เรียนได้ยึดเป็นหลักในการเขียนนิทานก็น่าจะช่วยให้ความยากที่เกิดขึ้นในการเขียนนิทานสามารถลดลงไปได้ ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงแนวทางในการช่วยในการเขียนนิทานให้ง่ายขึ้น จึงสนใจศึกษาทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษานิทาน ซึ่งทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสอนเขียนนิทานในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจทฤษฎีโครงสร้างนิยมมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอน

ทฤษฎีโครงสร้างนิยมนี้มีความน่าสนใจตรงที่เป็นระเบียบวิธีที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างของระบบไม่ว่าจะเป็นภาษา ปรัชญา การณ์ ข้อปฏิบัติทางวัฒนธรรม วรรณคดี รวมถึงเรื่องเล่าและตำนานพื้นบ้านได้เป็นอย่างดี โดยให้ความสนใจกับโครงสร้างบางอย่างที่ซ่อนอยู่ภายในที่แสดงถึงหน้าที่ของส่วนต่างๆ ที่เป็นระบบและมีความเกี่ยวข้องกัน โดยมีสาระสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่งให้ความสนใจสิ่งที่เป็นตัวกำหนดหรือกำกับความคิดหรือการกระทำของคนในระดับจิตไร้สำนึก ประการที่สอง ใช้วิธีแบ่งสิ่งที่ต้องการศึกษาออกเป็นส่วนๆ เพื่อหาส่วนประกอบ ประการที่สาม ใช้วิธีสลับที่สลับทาง กลับหัวกลับหางเพื่อให้เกิดความหมายใหม่ที่เกิดจากการจัดลำดับของหน่วยย่อยที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เพื่อให้เห็นระบบความคิดที่เรียกว่า ระบบคิดแบบคู่ตรงข้าม (binary opposition) ประการที่สี่ ให้ความสำคัญกับตัวเชื่อม (mediation) ที่ทำให้สิ่งที่ตรงข้ามกันไปด้วยกันได้ ประการที่ห้า มองสิ่งที่ศึกษาเป็นสัญญาณ (sign) และค้นหารหัสหรือกฎเกณฑ์ที่เป็นตัวกำหนดหรือสร้างความหมายให้เกิดขึ้น และประการสุดท้าย คือ ให้ความสนใจในปรากฏการณ์ใดปรากฏหนึ่งโดยไม่สนใจว่าเกิดในช่วงเวลาใด แตกต่างกันหรือไม่ (ธัญญา สังขพันธานนท์, 2559: 45 – 46)

ทฤษฎีโครงสร้างนิทานของ Vladimir Propp นักคติชนวิทยาชาวรัสเซีย ได้ศึกษาตัวบทของเรื่องเล่าแบบต่างๆ เน้นการวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ที่เป็นโครงสร้างของเรื่องเล่า เช่น ผู้เล่า ตัวละคร การดำเนินเรื่อง โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ฉากทั้งเวลาและสถานที่ โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของตัวละครและความสัมพันธ์ของตัวละคร รวมไปถึงลักษณะของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในเรื่อง โดย Propp ได้ศึกษาจากรูปแบบของเทพนิยายรัสเซียจำนวน 100 กว่าเรื่องที่ Afanasev ได้รวบรวมไว้และเขียนหนังสือชื่อว่า Morphology of the Folklore พบว่า นิทานจะมีโครงสร้างในการดำเนินเรื่องเหมือนกันถ้านิทานเรื่องนั้นเป็นนิทานประเภทเดียวกันแต่นิทานก็อาจมีกฎการดำเนินเรื่องเป็นของตัวเอง (self regulation) ที่สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของเจ้าของนิทานนั้นๆ ดังนั้นการดำเนินเรื่องของนิทานจึงมีความเป็นสากลของการเล่าเรื่องและมีความเป็นลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมเจ้าของนิทานนั้นๆ (ศิริพร ณ ถลาง, 2557: 202; เสาวลักษณ์ อนันตศาสตร์, 2548: 274 – 275) จากการศึกษาดังกล่าวพบประเด็นสำคัญของทฤษฎีโครงสร้างนิทาน 3 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 นิทานมีองค์ประกอบหรือมีพฤติกรรมของตัวละครที่สัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็นคู่กัน เช่น พฤติกรรมการห้าม – พฤติกรรมละเมิดข้อห้าม, พฤติกรรมต่อสู้ – พฤติกรรมได้รับชัยชนะ, พฤติกรรมการทดสอบโดยการให้ทำงานยาก – พฤติกรรมการทำงานยากสำเร็จ, พฤติกรรมการเดินทางออกจากเมือง – พฤติกรรมการเดินทางกลับเมือง ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจะโครงสร้างเป็นตัวกำหนด โดยไม่เน้นว่าตัวละครใดเป็นผู้กระทำแต่เน้นที่การกระทำของตัวละครว่ากระทำอะไร โดยประเภทของตัวละครในนิทานประกอบด้วย (1) พระเอก (2) ผู้ร้าย (3) ผู้ให้ (4) ผู้นำสาร (5) พระเอกตัวปลอม (6) ผู้ช่วยเหลือ (7) เจ้าหญิง ประเด็นที่ 2 การดำเนินเรื่องมีความเหมือนและซ้ำกันในเหตุการณ์ แต่อาจมีระดับความรุนแรงของพฤติกรรมของตัวละครแตกต่างกัน จึงทำให้นิทาน

ดูแตกต่างกันแต่ความจริงแล้วมีโครงสร้างหลักเดียวกัน และประเด็นที่ 3 พฤติกรรมของตัวละคร ในนิทานอาจพบพฤติกรรมเฉพาะของแต่ละวัฒนธรรมเจ้าของนิทานไม่จำเป็นต้องมีพฤติกรรม 31 พฤติกรรม สามารถข้ามพฤติกรรมบางพฤติกรรมไปได้แต่จะต้องเรียงลำดับเช่นเดียวกับนิทาน รัสเซีย เนื่องจากการเรียงลำดับพฤติกรรมถือเป็นหัวใจสำคัญของทฤษฎีโครงสร้างนิทาน โดยจำนวน พฤติกรรมของตัวละครขึ้นอยู่กับระบบคิดและค่านิยมในวัฒนธรรมของชาตินั้นๆ

ในขณะที่ทฤษฎีการศึกษาตำนานปรัมปราแบบโครงสร้างนิยมของ Claude Levi Strauss ได้ศึกษาเกี่ยวกับแบบแผนกระบวนการคิดของมนุษย์ที่ประกอบด้วยระบบย่อยๆ ที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน ซึ่งระบบย่อยดังกล่าวจะมีความแตกต่างกัน (difference) แต่ก็มีความสัมพันธ์ (relation) ซึ่งกันและกันด้วย ความคิดหลักของ Strauss ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง คือ ความคิดแบบคู่ที่ตรงข้าม (binary opposition) หมายถึง สิ่งที่มีสอง หรือเป็นคู่ๆ แต่มีลักษณะตรงกันข้ามกันแต่ส่งเสริมซึ่งกันและกันเพื่ออธิบายถึงลักษณะที่ตรงข้ามกัน ซึ่งถือเป็นปมขัดแย้งในระดับเรื่อง (ศิริพร ณ ถลาง, 2557: 277; นิยพรรณ วรรณศิริ, 2540: 356) เนื่องจากเรื่องเล่ามีส่วนประกอบซ้ำๆ ซึ่งแสดงถึงความคิดที่มนุษย์มีอยู่ร่วมกัน เมื่อนำองค์ประกอบ เหล่านั้นมาเรียงลำดับให้แตกต่างกันก็จะทำให้เกิดตำนานใหม่ภายใต้องค์ประกอบเดิม ซึ่งตำนาน ทุกเรื่องจะสะท้อนความคิดในเรื่องตรงกันข้าม เช่น ร้อน – เย็น, ชาย – หญิง, วัฒนธรรม – ธรรมชาติ หรือตัวละคร 1 ตัวอาจมีความรู้สึกต่อสิ่งเดียวกันได้ 2 แบบเช่น ความรักและความเกลียดชัง เนื่องจาก ธรรมชาติของจิตใจมนุษย์จะปรากฏสิ่งที่เป็นคู่

ประการที่สอง คือ ตัวเชื่อม (mediation หรือ mediator) หมายถึง สิ่งที่อยู่ตรงกลางระหว่าง สิ่งที่ตรงข้ามกันและเป็นลักษณะร่วมของสิ่งที่ตรงข้ามกัน ทำหน้าที่เชื่อมคู่ตรงข้ามแต่ละคู่ ดังตัวอย่าง จาก The Raw and The Cooked โดย Strauss ได้วิเคราะห์ตำนานปรัมปรา 187 สำนวน ซึ่งพบว่า ตำนานปรัมปราดังกล่าวสะท้อนให้เห็นคู่ตรงข้ามระหว่างธรรมชาติ (nature) และวัฒนธรรม (culture) โดยอาหารดิบเปรียบได้กับความเป็นธรรมชาติ ส่วนอาหารสุกเปรียบได้กับวัฒนธรรม ดังนั้นการรู้จักวิธีทำอาหารให้สุกโดยการใช้ไฟเป็นตัวเชื่อมของคู่ตรงข้ามระหว่างธรรมชาติ (the raw) กับวัฒนธรรม (the cooked) เป็นต้น

ประการสุดท้ายคือ การกลับหัวกลับหางหรือการกลับเรื่องกัน (inversion) คือ การดำเนิน เรื่องในตำนาน โดยตอนต้นเรื่องมีเนื้อหาอย่างหนึ่ง ส่วนตอนจบเรื่องมีเนื้อหาที่กลับกันกับตอนต้น (ศิริพร ณ ถลาง, 2557: 309) ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับความคิดเรื่องคู่ตรงข้าม แต่ความคิดทั้งสองนี้ แตกต่างกันที่ความคิดเรื่องคู่ตรงข้ามเป็นการพิจารณาคู่ตรงข้ามทีละคู่ ส่วนความคิดเรื่องการกลับหัว กลับหาง เป็นความคิดในการผูกเรื่องการกลับหัวกลับหางหรือการกลับเรื่องกัน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่หนึ่ง การกลับหัวกลับหางในตำนานเรื่องเดียวกัน หมายถึง การที่ตัวละครตัวที่ 1 กระทำพฤติกรรมหนึ่ง และตัวละครตัวที่ 2 กระทำอีกพฤติกรรมหนึ่ง แต่ตอนจบเรื่องพบว่าตัวละครตัวที่ 2 มากระทำพฤติกรรมของตัวละครตัวที่ 1 ซึ่งจบเรื่องตรงกันข้ามกับตอนต้นเรื่อง

ลักษณะที่สอง การกลับเรื่องกันในตำนานที่มีรายละเอียดตรงกันข้ามกับอีกตำนานหนึ่ง เช่น นิทานเรื่อง Cinderella ที่เป็นนิทานแถบยุโรปกับนิทานเรื่อง The Ash-Boy (เด็กชายขี้เถ้า) ของอินเดียจนแดงเผ่าซุนีเป็นการปรับเปลี่ยนเนื้อหาในตำนานให้ตรงกันข้ามกับตำนานอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งถือเป็นการรับวัฒนธรรมแล้วนำไปปรับเปลี่ยน ซึ่งอาจมีลักษณะแบบคู่ตรงข้ามกับตำนานต้นแบบ (Lechte, 1994, อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2555: 150 – 151; ธัญญา สังขพันธานนท์, 2559: 80-82; ปรีตรา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล, 2533: 67; ไชยรัตน์ เจริญสินโอสถ, 2545: 43 – 57; ประมินทร์ จารูร, 2549: 26, 66 – 67; เสาวลักษณ์ อนันตสานต์, 2552: 359 – 361; ศิราพร ณ ถกลาง, 2557: 300 – 313)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์แนวคิดหลักของทั้ง 2 ทฤษฎีมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างนิทานตามทฤษฎีโครงสร้างนิยามมี 6 แนวทางดังนี้

แนวทางที่ 1 การสร้างตัวละครที่ปรากฏในเนื้อเรื่องตามแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างนิยาม ประกอบด้วย (1) พระเอก (2) ผู้ร้าย (3) ผู้ให้ (4) ผู้นำสาร (5) พระเอกตัวปลอม (6) ผู้ช่วยเหลือ (7) เจ้าหญิง

แนวทางที่ 2 การสร้างเรื่องและการดำเนินเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่ปรากฏในเรื่งนิทาน ประกอบด้วย (1) การเริ่มต้นเรื่อง (2) การสร้างปัญหาของตัวเอก (3) การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอก (4) การช่วยเหลือตัวเอก (5) การต่อสู้ระหว่างตัวเอกและตัวโกง (6) ตัวเอกชนะ (7) การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเอกทำงานยาก (8) ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (9) ตัวเอกเดินทางกลับเมือง (10) การได้นาง การแต่งงาน การขึ้นครองบัลลังก์ของตัวเอก

แนวทางที่ 3 ลักษณะของเนื้อหาที่ปรากฏในนิทาน การดำเนินเรื่องมีความเหมือนหรือมีการซ้ำกันของเหตุการณ์คือมีลักษณะของเหตุการณ์ที่เหมือนกัน ประกอบด้วย (1) นิทานที่มีการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอก (2) นิทานที่มีแค่ทดสอบความสามารถ (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ

แนวทางที่ 4 การกำหนดหรือการสร้างพฤติกรรมของตัวละครมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์คู่

แนวทางที่ 5 มีการสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้าม โดยมีตัวเชื่อมซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามให้อยู่ด้วยกัน

แนวทางที่ 6 มีระบบความคิดแบบกลับเรื่อง โดยนำนิทานที่เป็นที่รู้จักเป็นอย่างดีของคนทั่วไปมาสร้างเรื่องใหม่โดยนำมากลับเรื่อง เช่น เปลี่ยนเพศของตัวละคร เปลี่ยนพฤติกรรมตัวละคร

การนำแนวทางทั้ง 6 แนวทางดังกล่าวมาใช้นั้น ผู้วิจัยจะจัดลำดับความยากง่ายในการใช้เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างนิทานของนักศึกษาต่อไปดังนั้นการศึกษาของทฤษฎีโครงสร้างนิยามตามแนวทางทั้ง 6 แนวทางจึงมีความสำคัญต่อการสร้างนิทานของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี เพราะการศึกษาโครงสร้างดังกล่าวจะทำให้ผู้เขียนสามารถวางโครงเรื่องเพื่อใช้ในการสร้างนิทานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังไม่เคยมีงานวิจัยที่นำทฤษฎีโครงสร้างนิยามมาใช้พัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทาน

จากแนวทางในการเขียนนิทานดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นขั้นตอนได้ 4 ขั้นตอนเพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากแนวทางที่เป็นขั้นตอนจากง่ายไปสู่ยาก โดยเริ่มต้นจาก

1. วิธีการสร้างเรื่องด้วยการกลับเรื่อง เป็นการนำนิทานที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมาให้นักศึกษาศึกษาและสร้างเป็นนิทานเรื่องใหม่ โดยนำวิธีการกลับเรื่องมาใช้ เช่นการเปลี่ยนเพศของตัวละคร หรือเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวละครให้ตรงข้ามกัน

2. การกำหนดลักษณะของเนื้อหา นิทาน นักศึกษาเป็นผู้เลือกลักษณะของการดำเนินเรื่องจาก 4 แบบ ได้แก่ (1) นิทานที่มีการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีแต่เรื่องทดสอบความสามารถ (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และการทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีการต่อสู้และไม่มีการทดสอบความสามารถ ตามที่นักศึกษาได้ศึกษา

3. การสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่อง นักศึกษาลงมือสร้างโครงเรื่องและดำเนินเหตุการณ์ในนิทานของตนเอง ตามเหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่ในนิทาน 10 เหตุการณ์ ได้แก่ การเริ่มต้นเรื่อง การสร้างปัญหาของตัวโกง การเดินทางออกจากบ้านของตัวเอง การช่วยเหลือตัวเอง การต่อสู้ระหว่างตัวเองและตัวโกง ตัวเอกได้รับชัยชนะจากการต่อสู้ การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเองทำงานยาก ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ ตัวเอกเดินทางกลับเมือง ตัวเอกได้แต่งงานกับนางเอก หรือตัวเอกได้ขึ้นครองบัลลังก์ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาที่นักศึกษาได้เลือกไว้

4. การกำหนดลักษณะโครงสร้างขึ้นเองโดยยึดแนวทางต่อไปนี้

4.1 การสร้างตัวละครในเรื่อง นักศึกษาเป็นผู้เลือกตัวละครด้วยตนเองจากตัวละคร 7 ประเภทตามแนวทางที่นักศึกษาได้ศึกษา

4.2 การกำหนดหรือการสร้างพฤติกรรมของตัวละคร นักศึกษากำหนดพฤติกรรมของตัวละครที่มีลักษณะความสัมพันธ์เป็นคู่ เพื่อให้พฤติกรรมของตัวละครมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอื่นอย่างเห็นเหตุเป็นผล

4.3 การสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้าม และมีตัวเชื่อมทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามให้อยู่ด้วยกัน

จะเห็นได้ว่าแนวทางในการเขียนนิทานที่ผู้วิจัยสังเคราะห์มาจากทฤษฎีโครงสร้างนิยามนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทางหรือแบบแผนในการสร้างนิทานให้มีความน่าสนใจ ชวนติดตามและบรรลุ

วัตถุประสงค์ของการสร้างนิทานได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ หากแต่แนวทางในการเขียนนิทาน จากทฤษฎีโครงสร้างนิยมเพียงแนวคิดเดียวไม่สามารถนำไปพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้ ผู้วิจัยเห็นว่าทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการสร้างความรู้ที่เกิดขึ้นจากการลงมือกระทำด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมที่ผ่านการไตร่ตรอง และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งความรู้ที่ได้จะสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ใหม่ต่อไป

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism Theories) เป็นทฤษฎีที่มีรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของ Piaget และ Vygotsky ซึ่งอธิบายได้ว่าพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของบุคคลมีการปรับตัวผ่านกระบวนการซึมซับหรือดูดซึม (assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation) ที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับและซึมซับข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม หากไม่สัมพันธ์กันจะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น (disequilibrium) บุคคลจะพยายามปรับสภาวะให้อยู่ในภาวะสมดุล (equilibrium) โดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation) Piaget เชื่อว่าทุกคนมีพัฒนาการทางปัญญาไปตามลำดับขั้น จากการมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการคิดเชิงตรรกะและคณิตศาสตร์ (logico – mathematical experience) รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (social transmission) วุฒิภาวะ (maturity) และกระบวนการพัฒนาความสมดุล (equilibration) ของบุคคลนั้น (Piaget, 1972: 1-2)

ในขณะที่ Vygotsky ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและสังคมมาก โดยอธิบายว่ามนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่แรกเกิด ทั้งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมนั้นก็คือวัฒนธรรมที่แต่ละสังคมสร้างขึ้น ดังนั้นสถาบันสังคมต่างๆ เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของแต่ละบุคคล รวมถึงภาษายังเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการคิดและการพัฒนาทางปัญญาขั้นสูง โดยพัฒนาการทางภาษาและทางความคิดของเด็กจะเริ่มด้วยการพัฒนาที่แยกจากกัน เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้นพัฒนาการทั้ง 2 ด้านนี้จะไปร่วมกัน (Vygotsky, 1978: 90 - 91) จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยนำแนวคิดนี้มาเป็นพื้นฐานทฤษฎีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตให้เป็นระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำเทคนิคแผนผังความคิด (Mind mapping Technique) มาใช้ในการจัดระบบความคิดของผู้เรียน เพื่อให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสม เพื่อนำมาจัดกลุ่มหรือจัดระบบให้เห็นความสัมพันธ์ที่เกิดข้อมูลความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์งานเขียนนิทานของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดดังที่ Buzan (1991:

1 - 3) กล่าวว่าโครงสร้างหรือการทำงานของสมองในการติดต่อ จัดการ รวบรวม บันทึก เชื่อมโยง ข้อมูลข่าวสารต่างๆ นั้นควรจะเริ่มด้วยความคิดหลัก (main idea) ที่จุดกลางแล้วแตกสาขาแยกย่อย ออกไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน

ดังนั้นเทคนิคแผนผังความคิด จึงเป็นเทคนิคที่น่าสนใจในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนา ความคิดอย่างเป็นระบบ โดยนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแผนผังโครงสร้างความคิดของผู้เรียน ก่อนที่จะ ลงมือสร้างสรรค์ผลงานการเขียนนิทานขึ้นมา สอดคล้องกับที่กมล โพธิเย็น (2547: 96 - 97) ได้กล่าวว่าการใช้ผังความคิดประกอบการเขียน สามารถนำมาใช้ในการวางโครงเรื่องเพื่อให้ เขียนได้ครอบคลุมและตรงประเด็น สามารถจัดปัญหาในเรื่องของการเขียนซ้ำ และไม่ครอบคลุม ประเด็นได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเทคนิคแผนผังความคิด (Mind mapping Technique) มาใช้ในขั้นตอนการวางโครงเรื่อง เพื่อให้เนื้อหาที่เขียนมีความครอบคลุม กระชับและเชื่อมโยง ความคิดของผู้เรียนได้ชัดเจนก่อนลงมือเขียนจริง

ผู้วิจัยเชื่อว่าแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นจะสามารถใช้เป็นหลักการในการพัฒนา ความสามารถในการเขียนนิทานของนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการเรียนรู้

3.1 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎีมาพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ 3 ประการ ดังนี้

3.1.1 ทฤษฎีโครงสร้างนิยม เป็นทฤษฎีที่เป็นระเบียบวิธีในการวิเคราะห์โครงสร้างของ นิทานที่เป็นระบบและมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์แนวคิดของทฤษฎี โครงสร้างนิยมได้เป็น 6 แนวทาง ได้แก่

แนวทางที่ 1 การสร้างตัวละครที่ปรากฏในเนื้อเรื่องตามแนวคิดทฤษฎี โครงสร้างนิยมประกอบด้วย (1) พระเอก (2) ผู้ร้าย (3) ผู้ให้ (4) ผู้นำสาร (5) พระเอกตัวปลอม (6) ผู้ช่วยเหลือ (7) เจ้าหญิง

แนวทางที่ 2 การสร้างเรื่องและการดำเนินเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่ปรากฏ ในเรื่องนิทานประกอบด้วย (1) การเริ่มต้นเรื่อง (2) การสร้างปัญหาของตัวเอก (3) การเดินทางออก จากบ้านของตัวเอก (4) การช่วยเหลือตัวเอก (5) การต่อสู้ระหว่างตัวเอกและตัวโกง (6) ตัวเอกชนะ (7) การทดสอบความสามารถโดยให้ตัวเอกทำงานยาก (8) ตัวเอกทำงานยากสำเร็จ (9) ตัวเอกเดินทาง กลับเมือง (10) การไต่ถาม การแต่งงาน การขึ้นครองบัลลังก์ของตัวเอก

แนวทางที่ 3 ลักษณะของเนื้อหาที่ปรากฏในนิทาน การดำเนินเรื่องมีความ เหมือนหรือมีการซ้ำกันของเหตุการณ์คือมีลักษณะของเหตุการณ์ที่เหมือนกัน ประกอบด้วย

- (1) นิทานที่มีการต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง (2) นิทานที่มีแค่ทดสอบความสามารถ
 (3) นิทานที่มีทั้งการต่อสู้และทดสอบความสามารถ (4) นิทานที่ไม่มีการต่อสู้และไม่มีการทดสอบ
 ความสามารถ

แนวทางที่ 4 การกำหนดหรือการสร้างพฤติกรรมของตัวละครมีลักษณะ
 เป็นความสัมพันธ์คู่

แนวทางที่ 5 มีการสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้าม โดยมีตัวเชื่อม
 ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามให้อยู่ด้วยกัน

แนวทางที่ 6 มีระบบความคิดแบบกลับเรื่อง โดยนำนิทานที่เป็นที่รู้จัก
 เป็นอย่างดีของคนทั่วไปมาสร้างเรื่องใหม่โดยนำมากลับเรื่อง เช่น เปลี่ยนตัวละคร เปลี่ยนพฤติกรรม
 ตัวละคร

แนวทางที่ 6 แนวทางข้างต้นจะช่วยให้ผู้เขียนใช้ในการวางโครงเรื่องนิทาน
 เพื่อใช้ในการสร้างนิทานได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้วิจัยจะดำเนินการสังเคราะห์เป็นขั้นตอน รวมถึง
 จัดลำดับความยากง่ายในการใช้ได้ 4 ขั้นตอน เพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้
 ที่ผู้เขียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังไม่เคยมีงานวิจัยที่นำทฤษฎีโครงสร้างนิยามมา
 ใช้พัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทาน โดยเริ่มจาก

1. วิธีการสร้างเรื่องด้วยการกลับเรื่อง
2. การกำหนดลักษณะของเนื้อหานิทาน
3. การสร้างโครงเรื่องและการดำเนินเรื่อง
4. การกำหนดลักษณะโครงสร้างขึ้นเองโดยยึดแนวทางต่อไปนี้
 - 4.1 การสร้างตัวละครในเรื่อง
 - 4.2 การกำหนดหรือการสร้างพฤติกรรมของตัวละคร
 - 4.3 การสร้างความขัดแย้งในลักษณะคู่ตรงข้าม และมีตัวเชื่อม

ทำหน้าที่เชื่อมโยงคู่ตรงข้ามให้อยู่ด้วยกัน

3.1.2 ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง Piaget (1972) และ Vygotsky (1978)
 ได้อธิบายว่าพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของบุคคลมีการปรับตัวผ่านกระบวนการซึมซับ หรือดูดซึม
 (assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation) ที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคล
 รับและซึมซับ ข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญา
 ที่มีอยู่เดิม หากไม่สัมพันธ์กันจะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น (disequilibrium) บุคคลจะพยายามปรับสภาวะ
 ให้อยู่ในภาวะสมดุล (equilibrium) โดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation)
 Piaget เชื่อว่าทุกคนมีพัฒนาเขาวนปัญญาไปตามลำดับขั้น จากการมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์
 กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการคิดเชิงตรรกะและคณิตศาสตร์

(logico – mathematical experience) รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (social transmission) วุฒิภาวะ (maturity) และกระบวนการพัฒนาความสมดุล (equilibration) ของบุคคลนั้น (Piaget, 1972: 1-2) ในขณะที่ Vygotsky ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและสังคมมาก โดยอธิบายว่ามนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่แรกเกิด ทั้งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม นั่นก็คือวัฒนธรรมที่แต่ละสังคมสร้างขึ้น ดังนั้นสถาบันสังคมต่างๆ เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของแต่ละบุคคล รวมถึงภาษายังเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการคิดและการพัฒนาเขาวนปัญญาขั้นสูง โดยพัฒนาการทางภาษาและทางความคิดของเด็กจะเริ่มด้วยการพัฒนาที่แยกจากกัน เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้นพัฒนาการทั้ง 2 ด้านนี้จะนำไปร่วมกัน ซึ่งถือเป็นทฤษฎีสำคัญที่ใช้ในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

3.1.3 แผนผังความคิดของ Buzan (1991) เป็นการอธิบายถึงการจัดกลุ่มที่เป็นระบบเพื่อใช้ในการเชื่อมโยงความคิดของผู้เรียนให้เป็นระบบระเบียบ เป็นการทำงานร่วมกันของสมองซีกซ้ายและซีกขวาในการเชื่อมโยงข้อมูลทั้งหมดเข้าด้วยกัน แผนผังความคิดจะช่วยจำลองการทำงานของสมองและจัดลำดับความคิดไม่ให้กวนสับสน ทำให้ผู้เรียนมีกรอบสำหรับการเขียนที่ตรงประเด็นที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

4. สาระสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้ใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีขั้นตอนในการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ศึกษาโครงสร้าง เป็นขั้นตอนเริ่มต้นสำหรับการเขียนนิทาน โดยผู้เรียนศึกษาแนวทางเกี่ยวกับการสร้างนิทานในลักษณะต่างๆ ที่เป็นโครงสร้างการเขียนนิทานจากใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในกำหนดโครงสร้างการเขียนนิทานของตนเอง

ขั้นที่ 2 เริ่มร่างเนื้อหา เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเริ่มลงมือร่างผลงานเขียนของตนเอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนกำหนดประเด็นรายละเอียดของเรื่องที่จะเขียนลงในใบงานที่ผู้สอนกำหนดให้

2. ผู้เรียนวางโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทาน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางโครงเรื่องนิทานของตนเอง ลงในใบงานที่ผู้สอนกำหนดให้

ขั้นที่ 3 สนทนาแลกเปลี่ยน เป็นขั้นตอนในการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเห็นแนวทางในการสร้างผลงานนิทานของตนเอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 5 คน เพื่อนำเสนอผลงานโครงสร้างานนิทานของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟัง

2. สมาชิกในกลุ่มสะท้อนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างานเรื่องนิทานของตนเองให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 4 พากเพียรวางแผน เป็นขั้นตอนที่มีการนำแผนผังความคิดมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นแนวทางการเขียนนิทานของตนเองให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากสมาชิกในกลุ่ม มาปรับแต่งโครงสร้างานเรื่องนิทานของตนเองให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. ผู้เรียนวางแผนโครงเรื่องนิทานลงในใบงานที่ผู้สอนกำหนดให้

ขั้นที่ 5 คอยฟังประเมิน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนนิทานของผู้เรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้สอนให้คำแนะนำและแก้ไขผังโครงเรื่องของผู้เรียนให้มีความชัดเจนและมีความสมบูรณ์มากที่สุด

2. ผู้เรียนนำคำแนะนำของผู้สอนมาปรับแต่งผังโครงเรื่องนิทานของตนเองให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. ผู้สอนให้ความช่วยเหลือผู้เรียนโดยการให้คำแนะนำตามศักยภาพของผู้เรียนและค่อยๆ ลดความช่วยเหลือลงในแต่ละครั้งเมื่อเห็นว่าผู้เรียนมีทักษะในการเขียนนิทานมากขึ้น

ขั้นที่ 6 ก้าวเดินเขียนนิทาน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนลงมือเขียนนิทานด้วยตนเองตามโครงเรื่องที่จัดทำไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลการเขียนนิทานให้ผู้เรียนรับทราบ

2. ผู้เรียนลงมือเขียนนิทานตามแผนผังโครงเรื่องที่วางไว้ ลงในใบงานที่ผู้สอนกำหนดให้

3. ผู้เรียนตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของนิทานด้วยตนเองว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

4. ผู้สอนตรวจแก้งานเขียนของผู้เรียนตามเกณฑ์ประเมินที่กำหนดไว้ พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับแต่งนิทานของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่กล่าวไปแล้วนั้น ผู้สอนควรดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนดังกล่าวอย่างเคร่งครัด และเป็นไปตามขั้นตอนที่ได้ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนนิทานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. เงื่อนไขของการใช้รูปแบบการเรียนรู้

การนำรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองไปใช้ จะต้องคำนึงถึงส่วนที่เป็นเงื่อนไข ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินการตามกระบวนการจัดการเรียนสอนตามรูปแบบการเรียนรู้มีความเป็นไปได้ เพื่อนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นดังนี้

5.1 ระบบสังคม (Social System)

รูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าว มีระบบสังคมดังนี้ ผู้เรียนมีการสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความใส่ใจในการฝึกปฏิบัติและสร้างความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

5.2 ระบบสนับสนุน (Support System)

การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบดังกล่าวผู้สอนต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมทั้งจัดทำใบความรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยคำนึงความพร้อมและความสามารถ อีกทั้งความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เพื่อเป็นการจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดแนวทางในการสร้างผลงานการเขียนนิทานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 หลักการตอบสนอง (Principle of Reaction)

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้ ต้องคำนึงถึงการตอบสนองของนักศึกษาในระหว่างการเรียนรู้ดังนี้

5.3.1 ผู้สอนต้องกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนตลอดเวลา เพื่อให้ผู้เรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5.3.2 ผู้สอนต้องกระตุ้นความคิดของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและกลุ่ม อีกทั้งช่วยเหลือเพิ่มเติมข้อมูล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้และนำไปใช้สร้างผลงานการเขียนนิทานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

5.3.3 ผู้สอนต้องดูแลให้ผู้เรียนทุกคนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม อีกทั้งต้องให้คำแนะนำ ปรึกษาช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.4 ผู้สอนสร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่ น่าสนใจ จนสามารถนำมาเขียนเป็นเรื่องราวในนิทานได้อย่างเหมาะสม

การพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

หลักการ (Principles)

1. นิทานเป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้วที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดคุณธรรม จริยธรรมตลอดจนแบบแผนที่ดีงามของสังคมสู่เด็กและเยาวชนเพื่อมุ่งเน้นความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นสำคัญ
2. การเขียนนิทานที่ดีต้องมาจากการที่ผู้เรียนมีความรอบรู้และมีความคิดสร้างสรรค์ โดยต้องมีแนวทางในการสร้างเรื่อง ดำเนินเรื่อง รวมถึงมีความรู้ในเรื่องของลักษณะนิทานที่ประกอบไปด้วยการสร้างโครงเรื่อง การสร้างตัวละคร การสร้างปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งเพื่อสร้างความสนใจของผู้อ่าน อีกทั้งเนื้อเรื่องของนิทานต้องตรงกับความสนใจของเด็กแต่ละช่วงวัยอีกด้วย
3. การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดจากการลงมือกระทำด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมที่ผ่านกระบวนการไตร่ตรองและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การเรียนรู้ดังกล่าวจะสามารถทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสร้างสรรค์ผลงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

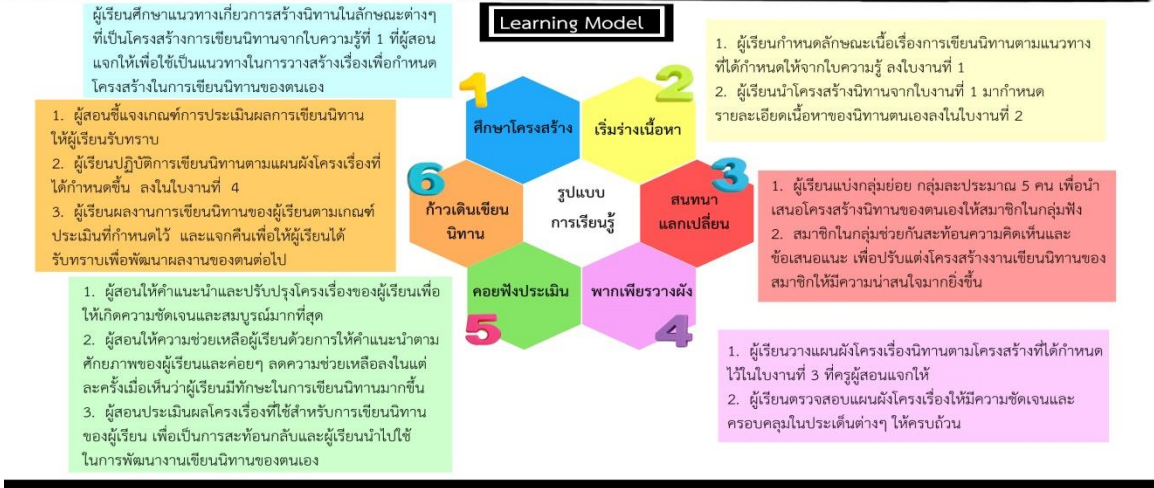
วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้
 เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตด้วยรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ระบบสังคม (Social System) การจัดการเรียนรู้จะมีการสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม มีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความใส่ใจในการฝึกปฏิบัติและสร้างความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนอย่างต่อเนื่อง	ระบบสนับสนุน (Support System) การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบดังกล่าว ผู้สอนต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมทั้งจัดทำใบความรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยคำนึงความพร้อมและความสามารถ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดแนวทางในการสร้างผลงานการเขียนนิทานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการตอบสนอง (Principle of Reaction)

การนำรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้ ต้องคำนึงถึงการตอบสนองของนักศึกษาในระหว่างการเรียนรู้ดังนี้

1. ผู้สอนต้องกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนตลอดเวลา เพื่อให้ผู้เรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
2. ผู้สอนต้องกระตุ้นความคิดของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและกลุ่ม อีกทั้งคอยช่วยเหลือเพิ่มเติมข้อมูล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้และนำไปใช้สร้างผลงานการเขียนนิทานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
3. ผู้สอนต้องดูแลให้ผู้เรียนทุกคนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม อีกทั้งต้องให้คำแนะนำ ปรึกษาช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่ น่าสนใจ จนสามารถนำมาเขียนเป็นเรื่องราวในนิทานได้อย่างเหมาะสม

แผนภาพที่ 24 รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

6. การวัดและประเมินผล

การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทานครั้งนี้ มีการประเมินผล การเขียนนิทานที่เกิดจากการสังเคราะห์เกณฑ์การประเมินผลจากนักวิชาการ และงานวิจัยต่างประเทศ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายด้านการเขียนนิทานไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านการสร้างเนื้อเรื่อง ด้านการสร้างพฤติกรรมตัวละคร ด้านการใช้สำนวนภาษาในการเขียน โดยกำหนดประเด็นละ 5 คะแนน รวมทั้งสิ้น 15 คะแนน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 ความสามารถด้านการสร้างเนื้อเรื่อง	5	คะแนน
6.2 ความสามารถด้านการดำเนินเหตุการณ์ในเรื่อง	5	คะแนน
6.3 ความสามารถด้านการใช้สำนวนภาษาในการเขียน	5	คะแนน

ประเด็น ที่ประเมิน	เกณฑ์การประเมินการเขียนนิทาน				
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
1. ด้านการ สร้าง เนื้อเรื่อง	มีการนำเสนอ อย่างครบถ้วน ทั้ง 5 ประเด็น ดังนี้ - มีการสร้าง เรื่องให้ตัว ละครเอกเป็น ผู้แสดงความ ขัดแย้งหรือ สร้างปม ปัญหาในเรื่อง อย่าง เหมาะสม	มีการนำเสนอ ในประเด็น ดังกล่าวเพียง 4 ประเด็น ดังนี้ - มีการสร้าง เรื่องตัวละคร เอกให้เป็นผู้ แสดงความ ขัดแย้งหรือ สร้างปม ปัญหาในเรื่อง อย่าง เหมาะสม	มีการนำเสนอ ในประเด็น ดังกล่าวเพียง 3 ประเด็น ดังนี้ - มีการสร้าง เรื่องตัวละคร เอกให้เป็นผู้ แสดงความ ขัดแย้งหรือ สร้างปม ปัญหาในเรื่อง อย่าง เหมาะสม	มีการนำเสนอ ในประเด็น ดังกล่าวเพียง 2 ประเด็น ดังนี้ - มีการสร้าง เรื่องตัวละคร เอกให้เป็นผู้ แสดงความ ขัดแย้งหรือ สร้างปม ปัญหาในเรื่อง อย่าง เหมาะสม	มีการนำเสนอ ในประเด็น ดังกล่าวเพียง 1 ประเด็น ดังนี้ - มีการสร้าง เรื่องตัวละคร เอกให้เป็นผู้ แสดงความ ขัดแย้งหรือ สร้างปม ปัญหาในเรื่อง อย่าง เหมาะสม

ประเด็น ที่ประเมิน	เกณฑ์การประเมินการเขียนนิทาน				
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
	- มีการผูกปม ปัญหาในเรื่อง และมีการ คลี่คลายปม ไปสู่ตอนจบ ของเรื่องอย่าง สมเหตุสมผล - มีการ สอดแทรก ข้อคิด คติ สอนใจอย่าง เหมาะสม สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง - มีการสร้าง ฉากได้ เหมาะสม สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง - มีการให้ ข้อมูล รายละเอียด เกี่ยวกับสภาพ ของตัวละคร เอกอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง	- มีการผูกปม ปัญหาในเรื่อง มีการคลี่คลาย ปมไปสู่ตอน จบของเรื่อง อย่าง สมเหตุสมผล - มีการ สอดแทรก ข้อคิด คติ สอนใจอย่าง เหมาะสม สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง - มีการสร้าง ฉากได้ เหมาะสม สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง - มีการให้ ข้อมูล รายละเอียด เกี่ยวกับสภาพ ของตัวละคร เอกอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง	- มีการผูกปม ปัญหาในเรื่อง มีการคลี่คลาย ปมไปสู่ตอน จบของเรื่อง อย่าง สมเหตุสมผล - มีการ สอดแทรก ข้อคิด คติ สอนใจ สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง - มีการสร้าง ฉากได้ เหมาะสม สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง - มีการให้ ข้อมูล รายละเอียด เกี่ยวกับสภาพ ของตัวละคร เอกอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง	- มีการผูกปม ปัญหาในเรื่อง มีการคลี่คลาย ปมไปสู่ตอน จบของเรื่อง อย่าง สมเหตุสมผล - มีการ สอดแทรก ข้อคิด คติ สอนใจ สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง - มีการสร้าง ฉากได้ เหมาะสม สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง - มีการให้ ข้อมูล รายละเอียด เกี่ยวกับสภาพ ของตัวละคร เอกอย่าง เหมาะสม กับ เนื้อเรื่อง	- มีการผูกปม ปัญหาในเรื่อง มีการคลี่คลาย ปมไปสู่ตอน จบของเรื่อง อย่าง สมเหตุสมผล - มีการ สอดแทรก ข้อคิด คติ สอนใจ สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง - มีการสร้าง ฉากได้ เหมาะสม สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง - มีการให้ ข้อมูล รายละเอียด เกี่ยวกับสภาพ ของตัวละคร เอกอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง

ประเด็น ที่ประเมิน	เกณฑ์การประเมินการเขียนนิทาน				
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
2.ด้าน การดำเนิน เหตุการณ์ใน เรื่อง	มีการนำเสนอ อย่างครบถ้วน ทั้ง 5 ประเด็น ดังนี้ - มีการ สอดแทรกบท สนทนาของ ตัวละครอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีการเปิด เรื่องและปิด เรื่องได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีตัวละคร เอกเป็นตัว เดินเรื่องตั้งแต่ ต้นจนจบเรื่อง - มีตัวละคร เอกเป็นผู้สร้าง ปมปัญหาหรือ ความขัดแย้ง ในเรื่องจน คลี่คลาย	มีการนำเสนอ ในประเด็น ดังกล่าวเพียง 4 ประเด็น ดังนี้ - มีการ สอดแทรกบท สนทนาของ ตัวละครอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีการเปิด เรื่องและปิด เรื่องได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีตัวละคร เอกเป็นตัว เดินเรื่องตั้งแต่ ต้นจนจบเรื่อง - มีตัวละคร เอกเป็นผู้สร้าง ปมปัญหาหรือ ความขัดแย้ง ในเรื่องจน คลี่คลาย	มีการนำเสนอ ในประเด็น ดังกล่าวเพียง 3 ประเด็น ดังนี้ - มีการ สอดแทรกบท สนทนาของ ตัวละครอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีการเปิด เรื่องและปิด เรื่องได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีตัวละคร เอกเป็นตัว เดินเรื่องตั้งแต่ ต้นจนจบเรื่อง - มีตัวละคร เอกเป็นผู้สร้าง ปมปัญหาหรือ ความขัดแย้ง ในเรื่องจน คลี่คลาย	มีการนำเสนอ ในประเด็น ดังกล่าวเพียง 2 ประเด็น ดังนี้ - มีการ สอดแทรกบท สนทนาของ ตัวละครอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีการเปิด เรื่องและปิด เรื่องได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีตัวละคร เอกเป็นตัว เดินเรื่องตั้งแต่ ต้นจนจบ เรื่อง - มีตัวละคร เอกเป็นผู้สร้าง ปมปัญหาหรือ ความขัดแย้ง ในเรื่อง	มีการนำเสนอ ในประเด็น ดังกล่าวเพียง 1 ประเด็น ดังนี้ - มีการ สอดแทรกบท สนทนาของ ตัวละครอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีการเปิด เรื่องและปิด เรื่องได้อย่าง สอดคล้อง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีตัวละคร เอกเป็นตัว เดินเรื่องตั้งแต่ ต้นจนจบเรื่อง - มีตัวละคร เอกเป็นผู้สร้าง ปมปัญหาหรือ ความขัดแย้ง ในเรื่องจน คลี่คลาย

ประเด็น ที่ประเมิน	เกณฑ์การประเมินการเขียนนิทาน				
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
	ไปสู่จุดจบของ เรื่องอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีการ บรรยายฉาก ลักษณะ สภาพการณ์ ต่างๆ ในเนื้อ เรื่องอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง	ไปสู่จุดจบของ เรื่องอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีการ บรรยายฉาก ลักษณะ สภาพการณ์ ต่างๆ ในเนื้อ เรื่องอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง	ไปสู่จุดจบของ เรื่องอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีการ บรรยายฉาก ลักษณะ สภาพการณ์ ต่างๆ ในเนื้อ เรื่องอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง	จนคลี่คลาย ไปสู่จุดจบของ เรื่องอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีการ บรรยายฉาก ลักษณะ สภาพการณ์ ต่างๆ ในเนื้อ เรื่องอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง	ไปสู่ จุดจบของ เรื่องอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง - มีการ บรรยายฉาก ลักษณะ สภาพการณ์ ต่างๆ ในเนื้อ เรื่องอย่าง เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง
3.ด้านการ ใช้สำนวน ภาษาในการ เขียน	- มีการใช้ ถ้อยคำที่สื่อ ความหมาย ได้ถูกต้อง ชัดเจนตาม หลัก ไวยากรณ์ ที่ดี - มีการ สะกดตัว การันต์ได้ ถูกต้องตาม	- มีการใช้ ถ้อยคำที่สื่อ ความหมาย ได้ถูกต้อง ชัดเจนตาม หลัก ไวยากรณ์ ที่ดี - มีการ สะกดตัว การันต์ได้ ถูกต้องตาม	- มีการใช้ ถ้อยคำที่สื่อ ความหมาย ได้ถูกต้อง ชัดเจนตาม หลัก ไวยากรณ์ ที่ดี - มีการ สะกดตัว การันต์ได้ ถูกต้องตาม	- มีการใช้ ถ้อยคำที่สื่อ ความหมาย ได้ถูกต้อง ชัดเจนตาม หลัก ไวยากรณ์ ที่ดี - มีการ สะกดตัว การันต์ได้ ถูกต้องตาม	- มีการใช้ ถ้อยคำที่สื่อ ความหมายได้ ถูกต้องชัดเจน ตามหลัก ไวยากรณ์ที่ดี - มีการสะกด ตัวการันต์ได้ ถูกต้องตาม แบบแผนการ ใช้ภาษาไทยที่ ดี

ประเด็น ที่ประเมิน	เกณฑ์การประเมินการเขียนนิทาน				
	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
แบบแผน การใช้ ภาษาไทย ที่ดี - มีการใช้ คำเชื่อม ความ เชื่อม ประโยคได้ อย่างถูกต้อง ตามแบบ แผนการใช้ ภาษาไทยที่ ดี - มีการ เขียน ประโยคได้ ถูกต้องตาม หลัก ไวยากรณ์ ไทยโดยมี ข้อผิดพลาด ในประเด็น เหล่านี้ได้ไม่ เกิน 1 – 3 แห่ง	แบบแผน การใช้ ภาษาไทย ที่ดี - มีการใช้ คำเชื่อม ความ เชื่อม ประโยคได้ อย่าง ถูกต้อง ตามแบบ แผนการใช้ ภาษาไทย ที่ดี - มีการ เขียน ประโยคได้ ถูกต้องตาม หลัก ไวยากรณ์ ไทย โดยมี ข้อผิดพลาด ในประเด็น เหล่านี้ได้ ไม่เกิน 4 – 6 แห่ง	แบบแผน การใช้ ภาษาไทย ที่ดี - มีการใช้ คำเชื่อม ความ เชื่อม ประโยคได้ อย่าง ถูกต้อง ตามแบบ แผนการใช้ ภาษาไทย ที่ดี - มีการ เขียน ประโยคได้ ถูกต้องตาม หลัก ไวยากรณ์ ไทย โดยมี ข้อผิดพลาด ในประเด็น เหล่านี้ได้ ไม่เกิน 7 – 9 แห่ง	แบบแผน การใช้ ภาษาไทย ที่ดี - มีการใช้ คำเชื่อม ความ เชื่อม ประโยคได้ อย่าง ถูกต้องตาม แบบแผน การใช้ ภาษาไทย ที่ดี - มีการ เขียน ประโยคได้ ถูกต้องตาม หลัก ไวยากรณ์ ไทยโดยมี ข้อผิดพลาด ในประเด็น เหล่านี้ได้ ไม่เกิน 10 – 12 แห่ง	- มีการใช้ คำเชื่อมความ เชื่อมประโยค ได้อย่าง ถูกต้องตาม แบบแผน การใช้ ภาษาไทยที่ดี - มีการเขียน ประโยคได้ ถูกต้องตาม หลักไวยากรณ์ ไทย โดยมี ข้อผิดพลาดใน ประเด็น เหล่านี้ตั้งแต่ 13 แห่ง ขึ้นไป	

เกณฑ์การพิจารณาผลการประเมิน และการแปลความหมายของคะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
คะแนน 13 - 15	ผ่านในระดับดีมาก
คะแนน 10 - 12	ผ่านในระดับดี
คะแนน 7 - 9	ผ่านในระดับพอใช้
คะแนน ต่ำกว่า 7	ไม่ผ่านต้องแก้ไขปรับปรุง

7. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

การใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ในครั้งนี้มีเครื่องมือทั้งหมด 5 ชิ้น ได้แก่

1. คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนิทานก่อนเรียนและหลังเรียน
3. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนนิทานจำนวน 6 แผน ประกอบด้วยใบความรู้และใบงาน
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
5. แบบสะท้อนผลการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้การเขียนนิทานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมน่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ทั้งนี้เครื่องมือทุกชิ้นได้ผ่านขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือตามหลักการทางการศึกษา โดยมีพื้นฐานมาจากการวิเคราะห์ตามหลักการทางการวิจัยอย่างสมบูรณ์ถูกต้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หน่วยการจัดการเรียนรู้

ลำดับ / หน่วย	เนื้อหา	ชั่วโมง
1	1. ปฐมนิเทศ ชี้แจงข้อตกลงเบื้องต้นให้กับผู้เรียนรับทราบกฎเกณฑ์ แนวทางในการจัดการเรียนรู้ 2. ทดสอบก่อนเรียน (pre - test)	3
2	การเขียนนิทานครั้งที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสร้างเรื่องด้วยวิธีกลับเรื่อง	3
3	การเขียนนิทานครั้งที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสร้างเรื่องด้วยวิธีกลับเรื่อง	3
4	การเขียนนิทานครั้งที่ 3 โดยใช้รูปแบบการกำหนดลักษณะของเนื้อหาที่มี การต่อสู้และการได้รับชัยชนะของตัวเอง	3
5	การเขียนนิทานครั้งที่ 4 โดยใช้รูปแบบการกำหนดลักษณะของเนื้อหาที่มีแต่ เรื่องทดสอบความสามารถ	3
6	การเขียนนิทานครั้งที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสร้างโครงเรื่องและการดำเนิน เรื่องนิทานตามเหตุการณ์ที่ปรากฏ	3
7	การเขียนนิทานครั้งที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสร้างโครงเรื่องและการดำเนิน เรื่องนิทานตามเหตุการณ์ที่ปรากฏ	3
8	1. ทดสอบหลังเรียน (post - test) 2. นักศึกษาทำแบบสอบถามความพึงพอใจ 3. นักศึกษาทำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้	3

กรอบของแผนการจัดการเรียนรู้

กรอบของแผนการจัดการเรียนรู้นี้เป็นแผนที่จัดทำขึ้นโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนิยมร่วมกับ
ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนนิทานสำหรับนักศึกษา
ระดับปริญญาบัณฑิต ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น จำนวน 6 แผน ซึ่งแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย
สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และการวัด
และประเมินผล ทั้งนี้ในส่วนของกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบด้วยขั้นตอน 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาโครงสร้าง ระยะเวลา 20 นาที

เป็นขั้นตอนเริ่มต้นสำหรับการเขียนนิทาน โดยผู้เรียนศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสร้างนิทานในลักษณะต่างๆ ที่เป็นโครงสร้างการเขียนนิทานจากใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางโครงสร้างเนื้อเรื่อง เพื่อใช้กำหนดโครงสร้างในการเขียนนิทานของตนเอง

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
เร้าความสนใจของผู้เรียนในการเขียนนิทานด้วยตนเอง ซึ่งผู้สอนชี้ให้เห็นความสำคัญของกลวิธีการเขียนนิทานโดยที่ผู้เรียนสามารถศึกษาแนวทางในการสร้างนิทานในลักษณะต่างๆ จากใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้	ศึกษาใบความรู้ในเรื่องแนวทางในการสร้างนิทานในลักษณะต่างๆ จากนั้นผู้เรียนบันทึกความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการสร้างนิทานที่ศึกษาจาก ใบความรู้ เพื่อเป็นการสรุปประเด็นสำคัญเพื่อสร้างความเข้าใจให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 2 เริ่มร่างเนื้อหา ระยะเวลา 30 นาที

1. ผู้เรียนร่างประเด็นและรายละเอียดของเรื่องลงในใบงานที่ผู้สอนแจกให้
2. ผู้เรียนวางโครงสร้างเนื้อเรื่อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางโครงเรื่องนิทาน ลงในใบงานที่ครูกำหนดให้

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
สร้างบรรยากาศและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนกำหนดลักษณะเนื้อเรื่องในการเขียนนิทานให้ถูกต้องตามแนวทางที่ผู้สอนกำหนดให้	เลือกลักษณะเนื้อเรื่องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนนิทานตามความสนใจ

ขั้นที่ 3 สนทนาแลกเปลี่ยน เป็นขั้นตอนในการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเห็นแนวทางในการสร้างผลงานนิทานของตนเอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 5 คน เพื่อนำเสนอผลงานโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟัง
2. สมาชิกในกลุ่มสะท้อนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้เรียนใช้ปรับแต่งโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานของตนเองให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อผลงานการสร้างเนื้อเรื่องในการเขียนนิทานของสมาชิกในกลุ่ม	แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มเพื่อนำมาใช้ในการปรับแต่งผลงานการสร้างเนื้อเรื่องนิทานของตนเองให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 4 พากเพียรวางผัง เป็นขั้นตอนที่มีการนำแผนผังความคิดมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นแนวทางการเขียนนิทานของตนเองให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากสมาชิกในกลุ่ม มาปรับแต่งโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานที่จะเขียนให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. ผู้เรียนวางผังโครงเรื่องนิทานที่จะเขียนลงในใบงานที่ผู้สอนกำหนดให้

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
กระตุ้นการใช้ความคิดของผู้เรียนในการวางโครงเรื่องนิทานโดยใช้แผนผังความคิด	วางผังโครงเรื่องนิทานจากการสร้างลักษณะเนื้อเรื่องที่ผ่านการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงของสมาชิกในกลุ่มและปรับแก้เรียบร้อยแล้ว

ขั้นที่ 5 คอยฟังประเมิน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ข้อเสนอแนะ หรือแนวทางในการเขียนนิทานของผู้เรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้สอนให้คำแนะนำและปรับปรุงโครงเรื่องของผู้เรียนให้มีความชัดเจนและมีความสมบูรณ์มากที่สุด
2. ผู้สอนให้ความช่วยเหลือผู้เรียนโดยการให้คำแนะนำตามศักยภาพของผู้เรียนและค้อยๆ ลดความช่วยเหลือลงในแต่ละครั้งเมื่อเห็นว่าผู้เรียนมีทักษะในการเขียนนิทานมากขึ้น
3. ผู้สอนประเมินผลโครงเรื่องที่ใช้สำหรับการเขียนนิทานของผู้เรียน

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
ผู้สอนให้ความช่วยเหลือโดยการให้คำแนะนำในการเขียนโครงเรื่องของผู้เรียนและตรวจสอบความถูกต้องในการเชื่อมโยงความคิดของผู้เรียน	นำคำแนะนำของผู้สอนไปปรับปรุงผังโครงเรื่องนิทานของตนเองให้มีความชัดเจนและสมบูรณ์มากที่สุด

ขั้นที่ 6 ก้าวเดินเขียนนิทาน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนลงมือเขียนนิทานด้วยตนเองตามโครงเรื่อง
ที่จัดทำไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลการเขียนนิทานให้ผู้เรียนรับทราบ
2. ผู้เรียนลงมือเขียนนิทานตามผังโครงเรื่องที่กำหนดไว้ ลงในใบงานที่ผู้สอน
กำหนดให้
3. ผู้เรียนตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของนิทานด้วยตนเองว่า
มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
4. ผู้สอนตรวจประเมินผลงานการเขียนนิทานตามเกณฑ์ประเมินที่กำหนดไว้
พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับแต่งนิทานของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนนิทาน ให้ผู้เรียนรับทราบ และประเมินผลงานการเขียน นิทานตามเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมให้ ข้อเสนอแนะให้กับผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการ ปรับปรุงงานเขียนนิทานของผู้เรียนต่อไป	ลงมือเขียนนิทานตามผังโครงเรื่อง ที่กำหนดขึ้น และผู้เรียนตรวจสอบผลงานการ เขียนนิทานของตนเองอีกครั้ง หลังจากได้รับการ ตรวจประเมินจากผู้สอนเรียบร้อยแล้ว เพื่อ ปรับปรุงให้งานเขียนนิทานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในครั้งต่อไป

ภาคผนวก จ
ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 1

การเขียนนิทานครั้งที่ 1

เวลา 3 ชั่วโมง

นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

1. สาระสำคัญ

นิทานเป็นงานเขียนที่มุ่งเน้นให้ผู้อ่านเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและได้รับคติสอนใจ ซึ่งจะต้องเป็นงานเขียนที่มีองค์ประกอบในการเขียนนิทานอย่างครบถ้วน นอกจากนี้ผู้เขียนนิทานจะต้องใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย ถูกต้องตามแบบแผนการใช้ภาษาไทยที่ดี มีการสร้างเนื้อเรื่องได้ตรงตามความสนใจและพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย การเขียนนิทานที่มีรูปแบบ ตลอดจนโครงสร้างที่มีความชัดเจนจะช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทางในการเขียนนิทานที่ง่าย และสามารถสร้างเรื่องราวและเนื้อหานิทานได้อย่างถูกต้องครบถ้วนตามองค์ประกอบของนิทานที่ดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จุดประสงค์

เมื่อผู้เรียนได้เรียนบทเรียนเรื่องนี้จบลงแล้วผู้เรียนสามารถ

2.1 เขียนผังโครงสร้างเนื้อเรื่องนิทานได้อย่างถูกต้อง

2.2 วางผังโครงเรื่องในการเขียนนิทานได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

2.3 เขียนนิทานได้อย่างถูกต้องตามผังโครงเรื่องที่กำหนดขึ้นโดยเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้อย่างเหมาะสม

3. เนื้อหา

การเขียนนิทานด้วยวิธีการกลับเรื่อง

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 ศึกษาโครงสร้าง ระยะเวลา 20 นาที

1. ผู้เรียนศึกษาลักษณะวิธีการเขียนนิทานด้วยการสร้างเนื้อเรื่องนิทานแบบวิธีการกลับเรื่องจากใบความรู้ที่ 1 ที่ครูผู้สอนกำหนดให้ โดยผู้เรียนทำความเข้าใจลักษณะและกลวิธีของการสร้างเรื่องแบบกลับเรื่องว่ามีลักษณะเช่นใดและตอบคำถามในใบงานที่ 1 ให้ถูกต้องชัดเจน

2. ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่อง เจ้าชายชื้อบ้อ ที่ผู้สอนกำหนดให้ จากนั้นผู้เรียนเขียนผังโครงสร้างเนื้อเรื่องของนิทานเรื่อง เจ้าชายชื้อบ้อตามวิธีการสร้างเรื่องแบบกลับเรื่องลงในใบงานที่ 2 ที่ครูผู้สอนกำหนดให้

ขั้นที่ 2 เริ่มร่างเนื้อหา ระยะเวลา 30 นาที

1. ผู้เรียนร่างเนื้อหาและประเด็นรายละเอียดของเรื่องที่จะเขียนนิทานโดยคำนึงถึงวัยและความสนใจของผู้อ่านเป็นสำคัญ ตามใบงานที่ 3 ที่ครูผู้สอนกำหนดให้
2. ผู้เรียนวางโครงสร้างเนื้อหาเรื่องนิทานที่จะเขียนโดยใช้วิธีการสร้างนิทานแบบวิธีการกลับเรื่องที่ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้วมาเป็นแนวทางในการวางโครงเรื่องนิทานที่จะเขียนลงในใบงานที่ 4 ที่ครูผู้สอนกำหนดให้

ขั้นที่ 3 สันทนาแลกเปลี่ยน ระยะเวลา 30 นาที

1. ผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 5 คน เพื่อนำเสนอโครงสร้างเนื้อหาเรื่องนิทานของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟัง
2. สมาชิกช่วยสะท้อนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นผู้เรียนนำข้อเสนอแนะต่างๆ มาปรับปรุงโครงสร้างเนื้อหาเรื่องการเขียนนิทานของตนเองให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 4 พากเพียรวางผัง ระยะเวลา 30 นาที

1. ผู้เรียนนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากสมาชิกในกลุ่ม มาปรับแต่งโครงสร้างเนื้อหาเรื่องนิทานที่จะเขียนให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. ผู้เรียนวางผังโครงเรื่องนิทานที่จะเขียนลงในใบงานที่ 5 ที่ครูผู้สอนกำหนดให้

ขั้นที่ 5 คอยฟังประเมิน ระยะเวลา 20 นาที

1. ผู้สอนให้คำแนะนำและแก้ไขผังโครงเรื่องของผู้เรียน
2. ผู้เรียนนำคำแนะนำของครูผู้สอนที่ได้เสนอแนะไว้มาปรับแต่งผังโครงเรื่องของตนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 6 ก้าวเดินเขียนนิทาน ระยะเวลา 50 นาที

1. ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลการเขียนนิทานให้ผู้เรียนได้รับทราบ
2. ผู้เรียนลงมือเขียนนิทานตามผังโครงเรื่องที่ได้กำหนดขึ้น ลงในใบงานที่ 6
3. ผู้สอนตรวจประเมินผลงานการเขียนนิทานตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วส่งผลคืนให้กับผู้เรียนได้ทราบเพื่อการพัฒนางานเขียนนิทานในครั้งต่อไป

5. สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้เรื่อง การสร้างนิทานแบบกลับเรื่อง
2. ใบงาน จำนวน 6 ชุด
3. โปรแกรม Power point
4. เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องฉายภาพทึบแสง

6. การวัดและการประเมินผล

6.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวัด

- 6.1.1 การเขียนนิทาน
- 6.1.2 เกณฑ์การประเมินการเขียนนิทาน
- 6.1.3 แบบสะท้อนผลการเรียนรู้

6.2 วิธีวัด

- 6.2.1 ตรวจสอบผลงานการเขียนนิทาน
- 6.2.2 ตรวจสอบแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้

6.3 เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	13 – 15	หมายถึง	ผ่านในระดับดีมาก
คะแนน	10 – 12	หมายถึง	ผ่านในระดับดี
คะแนน	7 – 9	หมายถึง	ผ่านในระดับพอใช้
คะแนน ต่ำกว่า	7	หมายถึง	ไม่ผ่านต้องแก้ไขปรับปรุง

ใบความรู้

เรื่อง การสร้างนิทานแบบกลับเรื่อง

มีใครรู้จักวิธีการสร้างนิทาน
แบบกลับเรื่องบ้างไหมคะ ?

ผมไม่เคยได้ยินมาก่อนเลยครับคุณครู
มีใครพอจะอธิบายให้ผมฟังหน่อยได้ไหมครับ

วิธีการสร้างเรื่องแบบวิธีการกลับเรื่อง (inversion)
เป็นการดำเนินเรื่องของนิทานรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็น
แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างของ Claude Lévi-Strauss

เป็นวิธีการที่นำนิทานที่มีอยู่แล้วมาเปลี่ยนแปลง
รายละเอียดในประเด็นต่างๆ ให้มีลักษณะตรงกันข้ามกัน

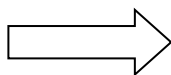

ตัวอย่างเช่น

จากเดิมตัวละครเอกในนิทานเป็นเจ้าหญิง

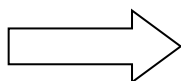
ก็เปลี่ยนเป็นเจ้าชาย

หรือ

จากเดิมตัวละครเอกในนิทานเป็นเจ้าหญิง สวยสวย

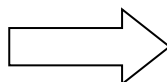
ก็เปลี่ยนเป็นเจ้าชายที่มีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์

หรือ

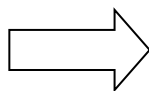
จากเดิมตัวละครเอกในนิทานมีนิสัยขยันหมั่นเพียร ใส่ใจเรื่องการทำงาน

ก็เปลี่ยนเป็นมีนิสัยเกียจคร้าน ไม่เอาใจใส่เรื่องการทำงาน

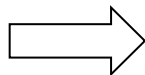
หรือ

จากเดิมตัวละครเอกในนิทานมีฐานะยากจน ใช้ชีวิตด้วยความยากลำบาก
ก็เปลี่ยนเป็นมีฐานะร่ำรวย ใช้ชีวิตอย่างสะดวกสบาย

หรือ

จากเดิมตัวละครเอกในนิทานมีนิสัยโอบอ้อมอารี เมตตา กรุณา มีน้ำใจ
ก็เปลี่ยนเป็นมีนิสัยใจคอโทดเหี้ยม ไร้น้ำใจ

หรือ

จากเดิมสถานภาพครอบครัวของตัวละครเอก เป็นครอบครัวที่อบอุ่น อยู่พร้อมหน้า
พร้อมตากันในครอบครัว ก็เปลี่ยนเป็นเด็กกำพร้า หรือเด็กมีปัญหาเนื่องจาก
ขาดความอบอุ่นภายในครอบครัว

ถ้าเช่นนั้นก็จะทำให้เราเขียนนิทานได้ง่ายขึ้นใช่ไหมครับ
 เพราะการเขียนนิทานโดยวิธีการแบบกลับเรื่อง
 ก็จะทำให้นิทานที่เขียนขึ้นมาใหม่ มีลักษณะรายละเอียด
 ของเนื้อหาตรงกันข้ามกับนิทานต้นแบบเลยใช่ไหมครับ

ถูกต้องเลยค่ะ เก่งมากเลย แสดงว่าเธอเข้าใจ
 ในวิธีการสร้างเรื่องแบบกลับเรื่องแล้ว

ต่อจากนี้ลองมาดูตัวอย่างการกลับเรื่องของนิทาน
 ก้านะคะ เธอลองอ่านนิทานเรื่องยักษ์ในขวดแก้วก่อนนะ

นิทานเรื่อง ยักษ์ในขวดแก้ว

กาลครั้งหนึ่งมีชายยากจนคนหนึ่งมีอาชีพตัดไม้ เขาอาศัยอยู่กับลูกชายตามลำพังสองคนพ่อลูก ผู้เป็นพ่ออยากให้ลูกชายได้เรียนสูงๆ จึงทำงานหามรุ่งหามค่ำเพื่อหาเงินเป็นค่าใช้จ่ายให้ลูกชายเดินทางไปเรียนหนังสือในเมือง ลูกชายเป็นคนที่ขยันขันแข็งมาก ได้รับคำชมจากคุณครูทุกท่าน แต่การเรียนในเมืองมีค่าใช้จ่ายสูงมาก แม้ชายหนุ่มจะประหยัดสักเท่าไร เงินที่ผู้เป็นพ่อก็ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ทำให้เงินเก็บสะสมของพ่อลดลงไปเรื่อยๆ แต่พ่อก็ปลอบใจลูกชายอยู่เสมอว่า “ลูกเป็นคนดี สักวันพระเจ้าจะต้องเมตตาลูก”

ด้านลูกชายเห็นพ่อทำงานหนัก จึงคิดช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายโดยไปช่วยพ่อตัดฟืนวันหยุด แต่เนื่องจากครอบครัวนี้ยากจนไม่มีเงินซื้อขวานเล่มใหม่ได้ ผู้เป็นพ่อจึงไปยืมขวานจากเพื่อนบ้านมาให้ลูกชาย สองพ่อลูกเดินทางเข้าไปในป่าและช่วยกันตัดไม้จนเย็นเมื่อเห็นว่าใกล้มืดแล้วพ่อจึงชวนลูกชายกลับบ้าน แต่ลูกชายขอตัดไม้ต่อเพราะเห็นว่ากว่าจะวันหยุดอีกครั้งก็อีกหลายวัน จึงบอกให้พ่อกลับบ้านไปก่อน

เขาเดินเข้าไปในป่าลึก พบต้นยางต้นใหญ่ ทันใดนั้นเขาก็ได้ยินเสียงร้องว่า “ช่วยด้วย ช่วยด้วย” เขาจึงตะโกนถามไปว่า “เสียงใคร และเธออยู่ไหน” มีเสียงตอบกลับมาว่า “ฉันอยู่ใต้ต้นยาง”

เมื่อเขาได้ยินดังนั้น จึงรีบวิ่งไปที่ต้นยาง แล้วพบว่าเจ้าของเสียงร้องนั้นอยู่ในขวดแก้ว ซึ่งถูกฝังดินอยู่ เขาจึงค่อยๆ ขุดดินแล้วยกขวดแก้วขึ้นมาอย่างช้าๆ จากนั้นก็เปิดฝาขวดออก ทันใดนั้นก็มีความพวยพุ่งออกมามากมาย ปรากฏเป็นผู้ชายร่างใหญ่ลำตัวสูงเท่าต้นยาง ยืนจ้องมองเขา ชายร่างใหญ่พูดกับชายหนุ่มว่า “ท่านได้ช่วยปลดปล่อยเรา

ให้พ้นจากการกักขัง เราขอมอบผ้าวิเศษให้ท่าน ผ้าผืนนี้ถ้าถูกับสิ่งใด สิ่งนั้นจะกลายเป็นเงินทันที” กล่าวจบผู้ชายร่างใหญ่คนนั้นก็หายไป ชายหนุ่มตกใจมาก เมื่อได้สติจึงรีบนำผ้าผืนนั้นห่อขวานแล้ววิ่งกลับบ้านทันที

เมื่อถึงบ้านก็ได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ผู้เป็นพ่อฟัง เมื่อพ่อถามถึงผ้า เขาก็หยิบผ้าที่ห่อขวานยื่นให้พ่อ แต่ปรากฏว่า ขวานที่ถูกห่อผ้ากลายเป็นขวานเงิน ผู้เป็นพ่อตกใจมาก เนื่องจากขวานเล่มนั้นเป็นของเพื่อนบ้าน เมื่อขวานเปลี่ยนไป จะเอาขวานที่ไหนไปคืนเจ้าของ ผู้เป็นพ่อกังวลเป็นอย่างมาก

ลูกชายพยายามตั้งสติ วันรุ่งขึ้นจึงนำขวานเงินไปขาย แล้วนำเงินไปซื้อขวานอีก 2 เล่ม เล่มหนึ่งคืนเพื่อนบ้าน อีกเล่มหนึ่งเป็นของเขาเองเพื่อใช้ช่วยพ่อตัดฟืน หลังจากซื้อขวานแล้วเขายังมีเงินเหลือสำหรับไว้เป็นค่าเล่าเรียนและเงินเก็บอีกจำนวนมาก แต่สองพ่อลูกก็ยังออกไปตัดฟืนอยู่เสมอ จนกระทั่งลูกชายเรียนจบหมอ และนำความรู้ที่เล่าเรียนมาใช้รักษาชาวบ้านในหมู่บ้าน

หลังจากนั้นสองพ่อลูกก็ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขโดยไม่เคยกลับไปใช้ผ้าวิเศษอีกเลย

สาวิตรี จิตบรรจง (2560)

จากนิทานเรื่องยักษ์ในขวดแก้ว
พบว่ารายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทานเรื่องนี้
ประกอบไปด้วย

ประเด็นรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

นิทานเรื่องยักษ์ในขวดแก้ว	
เพศของตัวละครเอก	เพศชาย
ฐานะของครอบครัว	ยากจน
ลักษณะของอาชีพ	ทำงานด้วยความยากลำบาก
ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก	เป็นคนดี ขยันหมั่นเพียร ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
พฤติกรรมการช่วยเหลือของตัวละครเอกที่มีต่อผู้ช่วยเหลือ	ให้ความช่วยเหลือยักษ์ที่ถูกขังอยู่ในขวดแก้วด้วยความมีเมตตา กรุณา
ลักษณะนิสัยของผู้ช่วยเหลือตัวละครเอก	ตอบแทนตัวละครเอกที่ให้ความช่วยเหลือตนเอง ด้วยการมอบของวิเศษให้ตัวละครเอก
การให้รางวัล	มอบของวิเศษให้ตัวละครเอก
เรื่องราวหลังตัวละครเอกเผชิญเหตุการณ์	ขยันทำงานหาเงิน ไม่ได้กลับไปใช้ของวิเศษที่ได้มาอีกเลย
ชีวิตของตัวละครเอกในเวลาต่อมา	เป็นหมอรักษาอาการเจ็บป่วยของชาวบ้านในหมู่บ้าน
การจบเรื่อง	ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

เราลองมาศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่ได้ใช้
กลวิธีการกลับเรื่องกันเลยนะคะว่าจะเป็นอย่างไร

การใช้กลวิธีการกลับเรื่องจากนิทานเรื่อง ยักษ์ในขวดแก้ว
มาสู่ลักษณะเนื้อเรื่องของนิทานที่จะเขียนขึ้นใหม่

รายละเอียดที่ 1

เพศของตัวละครเอก

- เพศชาย

- เพศหญิง

รายละเอียดที่ 2

ฐานะของครอบครัว
ของตัวละครเอก

- ยากจน

- ร่ำรวย

รายละเอียดที่ 3

ลักษณะของอาชีพ

- ทำงานด้วยความยากลำบาก

- ทำงานด้วยความสบาย

รายละเอียดที่ 4

ลักษณะนิสัยของ
ตัวละครเอก

- เป็นคนดี ขยันหมั่นเพียร ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

- เกียจคร้าน ไม่สนใจศึกษาเล่าเรียนและ
ไม่สนใจกิจการของครอบครัว

รายละเอียดที่ 5

พฤติกรรมความช่วยเหลือของตัวละครเอก
ที่มีต่อผู้ช่วยเหลือ

- ให้ความช่วยเหลือยกยักที่ถูกขังอยู่ในขวดแก้ว
ด้วยความมีเมตตากรุณา

- ไม่ให้ความช่วยเหลือเนื่องจากไร้น้ำใจ
ขาดความเมตตากรุณา

รายละเอียดที่ 6

ลักษณะนิสัยของ
ผู้ช่วยเหลือ

- ตอบแทนตัวละครเอกโดยการ
มอบของวิเศษให้

- ลงโทษตัวละครเอกโดยไม่ใส่
ใจช่วยเหลือใดๆ

รายละเอียดที่ 7

การให้รางวัล

- มอบของวิเศษให้ตัวละครเอก

- ไม่มีการให้ของวิเศษใดๆ

รายละเอียดที่ 8

เรื่องราวหลังตัวละครเอกเผชิญเหตุการณ์

- ขยันทำงานหาเงินไม่ได้กลับไปใช้
ของวิเศษอีกเลย

- ถูกลงโทษโดยการถูกสาปเป็นหิน
เพราะใ้รน้ำใจ

รายละเอียดที่ 9

ชีวิตของตัวละครเอกในเวลาต่อมา

- เป็นหมอรักษาอาการเจ็บป่วยของ
ชาวบ้านในหมู่บ้าน

- ร่างถูกสาปเป็นหิน

รายละเอียดที่ 10

การจบเรื่อง

- ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

- กลายร่างเป็นก้อนหิน
ตลอดไป

อยากให้เพื่อนๆ ลองอ่านนิทานเรื่อง นางฟ้าใน
หม้อดิน จะทำให้เข้าใจวิธีการสร้างเรื่อง
แบบวิธีการกลับเรื่อง ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นนะคะ

นิทานเรื่อง ยักษ์ในขวดแก้ว

กาลครั้งหนึ่งมีชายยากจนคนหนึ่ง มีอาชีพตัดไม้ เขาอาศัยอยู่กับลูกชาย ตามลำพังสองคนพ่อลูก ผู้เป็นพ่ออยากให้ลูกชายได้เรียนสูงๆ จึงทำงานหามรุ่งหามค่ำเพื่อหาเงินเป็นค่าใช้จ่ายให้ลูกชายเดินทางไปเรียนหนังสือในเมือง ลูกชายเป็นคนที่ยขยันขันแข็งมาก ได้รับคำชมจากคุณครูทุกท่าน แต่การเรียนในเมืองมีค่าใช้จ่ายสูงมาก แม้ชายหนุ่มจะประหยัดสักเท่าไร เงินที่ผู้เป็นพ่อก็ไม่เพียงพอ กับค่าใช้จ่าย ทำให้เงินเก็บสะสมของพ่อลดลงไปเรื่อยๆ แต่พ่อก็ปลอบใจลูกชายอยู่เสมอว่า “ลูกเป็นคนดี สักวันพระเจ้าจะต้องเมตตาลูก”

นิทานเรื่อง นางฟ้าในหม้อดิน

ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งมีเศรษฐินีเจ้าของท่าเรืออาศัยอยู่กับลูกสาวเพียงลำพัง ผู้เป็นแม่อยากให้ลูกสาวเรียนหนังสือสูงๆ เพื่อนำความรู้มาใช้ในการบริหารกิจการท่าเรือให้มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไป ลูกสาวเป็นเด็กเกียจคร้านไม่สนใจใส่ใจในเรื่องการเล่าเรียน ชอบเที่ยวเล่นไปวันๆ เพื่อคิดอยู่เสมอว่าฐานะทางบ้านร่ำรวย ไม่ต้องทำงานก็สามารถใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างสบายไปจนตาย เศรษฐินีผู้เป็นแม่เห็นพฤติกรรม ลูกสาวก็มีความมกัลดกัลดใจเป็นอย่างมาก

ด้านลูกชายเห็นพ่อทำงานหนัก จึงคิดช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายโดยไปช่วยพ่อตัดฟืนวันหยุด แต่เนื่องจากครอบครัวนี้ยากจนไม่มีเงินซื้อขวานเล่มใหม่ได้ ผู้เป็นพ่อจึงไปยืมขวานจากเพื่อนบ้านมาให้ลูกชาย สองพ่อลูกเดินทางเข้าไปในป่าและช่วยกันตัดไม้จนเย็น เมื่อเห็นว่าใกล้มืดแล้วพ่อจึงชวนลูกชายกลับบ้าน แต่ลูกชายขอตัดไม้ต่อเพราะเห็นว่ากว่าจะวันหยุดอีกครั้งก็อีกหลายวัน จึงบอกให้พ่อกลับบ้านไปก่อน

เขาเดินเข้าไปในป่าลึก พบต้นยางต้นใหญ่ ทันใดนั้นเขาก็ได้ยินเสียงร้องว่า “ช่วยด้วย ช่วยด้วย” เขาจึงตะโกนถามไปว่า “เสียงใคร และเธออยู่ที่ไหน” มีเสียงตอบกลับมาว่า “ฉันอยู่ใต้ต้นยาง”

เมื่อเขาได้ยินดังนั้น จึงรีบวิ่งไปได้ต้นยาง แล้วพบว่าเจ้าของเสียงร้องนั้นอยู่ในขวดแก้ว ซึ่งถูกฝังดินอยู่ เขาจึงค่อยๆ ขุดดินแล้วยกขวดแก้วขึ้นมาอย่างช้าๆ จากนั้นก็เปิดฝาขวดออก ทันใดนั้นก็มีควันพวยพุ่งออกมามากมาย ปรากฏเป็นผู้ชายร่างใหญ่ลำตัวสูงเท่าต้นยาง ยืนจ้องมองเขา ชายร่างใหญ่พูดกับชายหนุ่มว่า “ท่านได้ช่วยปลดปล่อยเราให้พ้นจากการกักขัง เราขอมอบผ้าวิเศษให้ท่าน ผ้าผืนนี้ถ้าถูกับสิ่งใดสิ่งนั้นจะกลายเป็นเงินทันที”

มีอยู่วันหนึ่งหญิงสาวเข้าไปเที่ยวเล่นในหมู่บ้านเหมือนเช่นทุกวัน วันนี้นางไปเดินเล่นริมอ่างเก็บน้ำในหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นสถานที่ที่มีความร่มรื่นเป็นพิเศษ อากาศเย็นสบาย นางจึงเอนกายเคลิ้มหลับใต้ต้นไม้ริมอ่างเก็บน้ำนั้น

ทันใดนั้นเองนางก็ได้ยินเสียงผู้หญิงแว่วมาจากอ่างเก็บน้ำ “ช่วยด้วย ช่วยฉันด้วย” นางจึงตะโกนถามกลับไปว่า “นั่นเสียงใคร แล้วเธออยู่ที่ไหน” มีเสียงตอบกลับมาว่า “ฉันถูกขังไว้ในหม้อดินฝังไว้ที่ริมตลิ่ง ข้างหน้าเธอเอง ช่วยฉันด้วย ! ช่วยฉันด้วย ! ถ้าช่วยฉันออกไปได้ ฉันจะตอบแทนบุญคุณเธออย่างเต็มที่เลย”

เมื่อหญิงสาวได้ยินดังนั้นเธอก็จะกระโจนไปยังริมตลิ่ง ไข่มือทั้งสองข้าง ความหาหม้อดินดังกล่าว เมื่อพบหม้อดินก็ได้ยินเสียงผู้หญิงปริศนาอยู่ในนั้นจริงๆ หญิงสาวจึงถามเจ้าของเสียงในหม้อดินว่า “เธอจะตอบแทนฉันด้วยอะไร” มีเสียงตอบกลับมาว่า “ถ้าท่านได้ช่วยปลดปล่อยเราให้พ้นจากการกักขัง เราจะมอบของวิเศษที่ท่านต้องการ เธอรีบช่วยฉันก่อนเถอะ ฉันทรมาณเหลือเกิน เรื่องของวิเศษเราค่อยคุยกันภายหลัง”

เมื่อถึงบ้านก็ได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ผู้เป็นพ่อฟัง เมื่อพ่อถามถึงผ้า เขาก็หยิบผ้าที่ห่อขวานยื่นให้พ่อ แต่ปรากฏว่า ขวานที่ถูกห่อผ้ากลายเป็นขวานเงิน ผู้เป็นพ่อตกใจมาก เนื่องจากขวานเล่มนั้นเป็นของเพื่อนบ้าน เมื่อขวานเปลี่ยนไป จะเอาขวานที่ไหนไปคืนเจ้าของ ผู้เป็นพ่อกังวลเป็นอย่างมาก

ลูกชายพยายามตั้งสติ วันรุ่งขึ้นจึงนำขวานเงินไปขาย แล้วนำเงินไปซื้อขวานอีก 2 เล่ม เล่มหนึ่งคืนเพื่อนบ้าน อีกเล่มหนึ่งเป็นของเขาเองเพื่อใช้ช่วยพ่อตัดฟืน หลังจากซื้อขวานแล้วเขายังมีเงินเหลือสำหรับไว้เป็นค่าเล่าเรียนและเงินเก็บอีกจำนวนมาก แต่สองพ่อลูกก็ยังออกไปตัดฟืนอยู่เสมอ จนกระทั่งลูกชายเรียนจบหมอ และนำความรู้ที่เล่าเรียนมาใช้รักษาชาวบ้านในหมู่บ้าน

หลังจากนั้นสองพ่อลูกก็ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขโดยไม่เคยกลับไปใช้ผ้าวิเศษอีกเลย

หญิงสาวเกิดความลังเลใจ ว่าถ้าเธอช่วยเหลือผู้หญิงคนนี้แล้ว และถ้าผู้หญิงคนนี้หายตัวไปเลยจะทำให้เธอไม่ได้อะไรเลย จึงถามไปยังเจ้าของเสียงปริศนาอีกครั้งว่า “ของวิเศษที่เธอว่า มันคืออะไร บอกมาให้ชัดเจนได้ไหม ? แล้วฉันจะเชื่อใจเธอได้อย่างไรว่าเธอจะไม่หนีฉันไป ?

หญิงสาวในหม้อดินไม่ส่งเสียงตอบกลับมา เนื่องจากนางรู้สึกผิดหวังกับความไร้เมตตาของหญิงสาวผู้นี้ และคิดในใจว่าหญิงสาวผู้นี้ไม่ควรได้รับของขวัญวิเศษจากตน ตนนยอมจะอยู่ในหม้อดินต่อไปแทนการมอบของขวัญให้กับนาง

เมื่อไม่มีเสียงกลับมาจากหม้อดินหญิงสาวก็โมโห จึงตัดสินใจโยนหม้อดินลงน้ำให้เหมือนเดิม แต่เผอิญว่าหม้อดินไปได้กระแทกกับขอบตลิ่ง ทำให้หม้อดินแตกกระจาย ทันใดนั้นก็มีความพวยพุ่งออกมามากมาย

พอควันจางหายไปก็ปรากฏร่างนางฟ้าแสนสวยเหาะอยู่ข้างหน้าของหญิงสาว นางฟ้ายื่นจ้องด้วยสายตาเคียดแค้นพร้อมกับกล่าวว่า “เจ้ามันคนไรน้ำใจ ไม่มีความเมตตากรุณากับผู้ใด ไม่สมควรจะมีชีวิตอยู่บนโลกใบนี้อีกต่อไป แล้วสาปให้หญิงสาวไร้น้ำใจผู้นั้นกลายเป็นก้อนหินกลิ้งตกลงในอ่างเก็บน้ำ ชั่วนิรันดร์

ใบงานที่ 1

1. ให้นักศึกษาอ่านนิทานเรื่อง “เจ้าชายชื้อบ้อ” แล้วเขียนผังโครงสร้างเนื้อเรื่อง

นิทานเรื่อง เจ้าชายชื้อบ้อ

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีพระราชอาองค์หนึ่งซึ่งมีพระราชธิดาที่มีรูปโฉมงดงามยิ่งนัก ความงามของพระราชธิดาเลื่องลือไปทั่วแคว้น แต่พระราชธิดาพระองค์นั้นก็กลับมีนิสัยเย่อหยิ่งและอวดดีเป็นอย่างมาก พระราชาเกรงว่าการที่ลูกสาวของตนมีนิสัยเช่นนี้ จะส่งผลให้นางหาคู่ครองไม่ได้ จึงคิดหาหนทางหาคู่ครองให้นางโดยจัดงานเลี้ยงเลือกคู่ให้

ข่าวเรื่องงานเลี้ยงเลือกคู่กระจายไปทั่วแคว้น มีเจ้าชายจากทั่วทุกสารทิศ เดินทางมาร่วมงานเลี้ยงอย่างคับคั่งแต่พระราชธิดาก็ไม่ประสงค์จะแต่งงานกับเจ้าชายพระองค์ใดเลย เพราะคิดว่าไม่มีใครคู่ควรกับตนเอง

ในระหว่างงานเลี้ยงเจ้าชายแต่ละแคว้นพยายามเข้ามาทักทายพระราชธิดา นางก็ใช้วิธีตั้งชื่อให้เจ้าชายแบบแปลกๆ พร้อมหัวเราะชอบใจอย่างสนุกสนาน จนกระทั่งมีเจ้าชายที่มาจากแคว้นทางตอนเหนือท่าทางนิ่งๆ เดินเข้ามาในงาน พระราชธิดาทรงตั้งชื่อให้เจ้าชายพระองค์นั้นพร้อมตะโกนออกไปอย่างเสียงดังว่า “เจ้าชายชื้อบ้อ” แล้วหัวเราะชอบใจแต่คนในงานเลี้ยงไม่มีใครสนุกไปกับนางเลยแม้แต่คนเดียว ทุกคนในงานวิพากษ์วิจารณ์ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนาง

พระราชโอรสพระราชธิดามาก ถึงขั้นประกาศในงานว่า “ถ้าพรุ่งนี้มีขอทานคนใดผ่านหน้าประตูวังเป็นคนแรก เราจะให้แต่งงานกับลูกสาวเราทันที”

วันรุ่งขึ้นพระราชโอรสได้ยินเสียงขลุ่ยอันไพเราะดังมาจากด้านหน้าของประตูวัง จึงออกไปดูพบว่า มีชายคนหนึ่งแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าเก่าขาดรุ่งริ่ง ผมเผ้ารุงรัง เนื้อตัวมอมแมม เดินเป่าขลุ่ยเป็นเพลงไพเราะผ่านหน้าประตูวัง พระราชาจึงยกพระราชธิดาให้กับชายเร่ร่อนคนนั้นตามที่ลั่นวาจาไว้ในงานเลี้ยง พระราชธิดาจำใจไปกับชายเร่ร่อนตามคำสั่งของพระราชโอรส

ชายเร่ร่อนพาพระราชธิดาไปยังกระท่อมทรุดโทรมหลังหนึ่ง แล้วสั่งให้นางไปสมัครทำงานเป็นแม่บ้านในวัง เขาบอกว่า ถ้านางได้ไปทำงานในวังนางก็จะได้แบ่งอาหารดีๆ ในวังกลับมากินที่กระท่อม ดังนั้นนางจึงต้องไปทำงานเป็นแม่บ้านในครัว ล้างจาน ทำความสะอาด ปิดกวาดเช็ดถู โดยไม่ได้หยุดพักเลยตลอดทั้งวัน พอตกเย็นหัวหน้าแม่บ้านก็จะมอบเนื้อสัตว์และผักสดให้นางนำกลับมาทำอาหารให้ชายเร่ร่อนได้กินที่กระท่อม และถ้าวันใดถ้านางกลับถึงกระท่อมช้าก็จะถูกชายเร่ร่อนดุว่ากล่าวอย่างรุนแรง

วันหนึ่งนางได้ยินแม่บ้านในวังคุยกันว่า เจ้าชายในวังที่นางทำงานอยู่กำลังจะอภิเษกกับเจ้าหญิงผู้เลอโฉม ด้วยความคิดถึงความหลังของตนที่เป็นเจ้าหญิง นางจึงไปแอบดูด้านหลังห้องพระโรง

ทันใดนั้นก็เห็นเจ้าชายรูปงามมาคว่ำแขนนางไปเดินรำ ทุกคนในงานต่างขบขันในเสื้อผ้าที่มอมแมมของนาง นางอับอายมากจึงสะบัดมือเพื่อหนีออกจากงาน เจ้าชายจึงคว่ำมือนางไว้แล้วเดินรำต่อ นางจึงเงยหน้ามองดูคู่เดินรำ ทำให้รู้ว่าคือ เจ้าชายชื่อบ้อ เจ้าชายที่นางเคยตั้งชื่อเมื่อครั้งงานเลือกคู่ของนาง นางจึงกล่าวขอโทษเจ้าชายที่เคยเสียมารยาทและทูลลาเพื่อกลับไปทำงานต่อ

เจ้าชายอมยิ้มแล้วกล่าวว่า “พระองค์จำหม่อมฉันไม่ได้หรือพะยะคะ หม่อมฉันคือชายเร่ร่อนผู้เป็นสามีของพระองค์ยังงพะยะคะ” นางจึงจำได้ทันที เจ้าชายจึงกล่าวต่อไปอีกว่า สิ่งที่ดีนทำทั้งหมดเพื่อตัดนิสัยเยอหยิ่งของพระราชธิดา ซึ่งบัดนี้พระองค์ไม่มีนิสัยแยๆ แบบนั้นอีกแล้ว พระองค์ยอมทำงานหนักเพื่อสามีโดยไม่สนว่าฐานะของสามีจะเป็นอย่างไร ถึงเวลาแล้วที่พระองค์จะกลับสู่ฐานันดรศักดิ์เดิม และงานอภิเษกสมรสในคืนนี้ ผู้ที่เป็นเจ้าสาวก็คือพระองค์

ในที่สุดทั้งสองพระองค์ก็ครองคู่กันอย่างมีความสุข

สาวิตรี จิตบรรจง (2560)

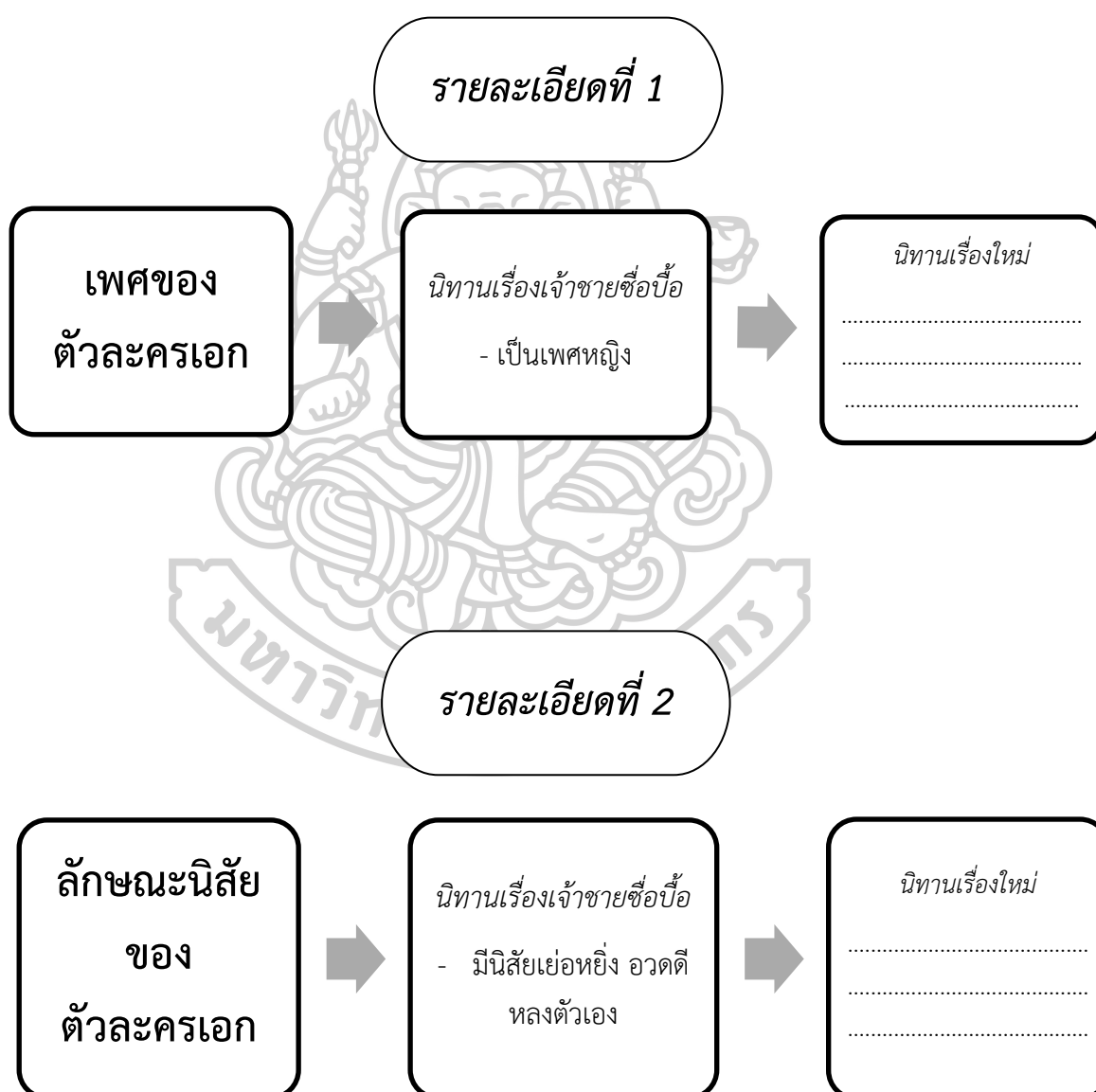

เพื่อนๆ ลองบรรยายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่จะนำมาใช้ในการกลับเรื่องเป็นนิทานเรื่องใหม่กันนะคะ

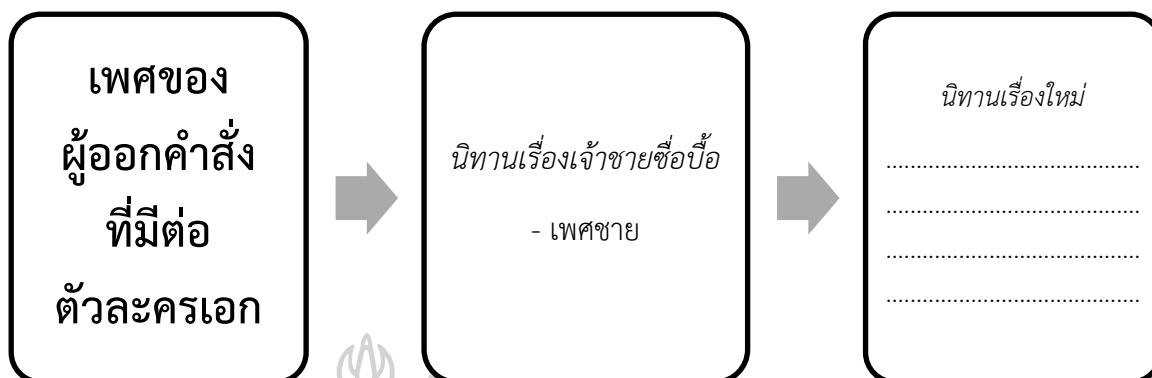
นิทานเรื่อง เจ้าชายชื้อบื้อ		นิทานเรื่องใหม่ของนักศึกษา	
เพศของ ตัวละครเอก	เพศหญิง	เพศของตัวละครเอก	
ลักษณะนิสัยของ ตัวละครเอก	มีนิสัยเย่อหยิ่ง อวดดี หลงตัวเอง	ลักษณะนิสัยของ ตัวละครเอก	
เพศของผู้ออกคำสั่งที่มี ต่อตัวละครเอก	เพศชาย	เพศของผู้ออกคำสั่งที่มีต่อ ตัวละครเอก	
คำสั่งของพระราชามีต่อ ตัวละครเอก	ให้แต่งงานกับขอทาน	คำสั่งของพระราชามีต่อ ตัวละครเอก	
ความรู้สึกรู้สึกของ ตัวละครเอกที่มีต่อคำสั่ง ของพระราชามี	จำใจทำตามคำสั่ง	ความรู้สึกรู้สึกของ ตัวละครเอกที่มีต่อคำสั่ง ของพระราชามี	
ลักษณะนิสัยคู่ครองของ ตัวละครเอก ในช่วงต้นเรื่อง	เป็นเจ้าชายท่าทาง นิ่งเฉย	ลักษณะนิสัยคู่ครองของ ตัวละครเอกในช่วงต้นเรื่อง	
รูปลักษณ์คู่ครองของ ตัวละครเอกในช่วงที่มี การปลอมตัว	เป็นชายพเนจร เสื้อผ้า เก่าขาดรุ่งริ่ง ผมเผ้ารุงรัง เนื้อตัวมอมแมม	รูปลักษณ์คู่ครองของ ตัวละครเอกในช่วงที่มี การปลอมตัว	
ลักษณะนิสัยคู่ครองของ ตัวละครเอกในช่วง ที่มีการปลอมตัว	เมื่อไม่พอใจก็จะดุด่า ว่ากล่าวตัวละครเอก อย่างรุนแรง	ลักษณะนิสัยคู่ครองของ ตัวละครเอกในช่วงที่มี การปลอมตัว	
ลักษณะที่อยู่อาศัยของ ตัวละครเอกในช่วง ที่มีการปลอมตัว	กระท่อมเก่าทรุดโทรม	ลักษณะที่อยู่อาศัยของ ตัวละครเอกในช่วงที่มี การปลอมตัว	
รูปลักษณ์คู่ครองของ ตัวละครเอกในช่วง ท้ายเรื่อง	เป็นเจ้าชายรูปงาม	รูปลักษณ์คู่ครองของ ตัวละครเอกในช่วง ท้ายเรื่อง	
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อมา ของตัวละครเอก	ได้อภิเษกสมรสกับ เจ้าชาย	เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อมาของ ตัวละครเอก	
การจบเรื่อง	ครองรักกันอย่างมี ความสุข	การจบเรื่อง	

ใบงานที่ 2

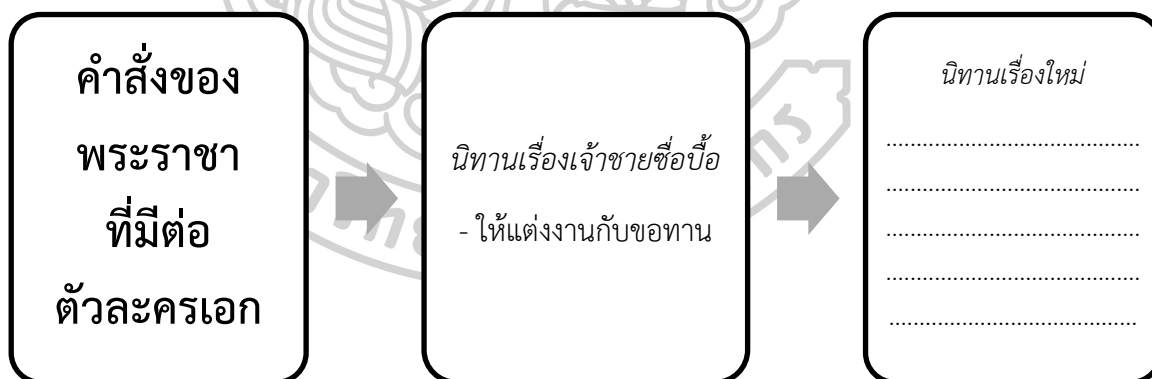
ผังโครงสร้างของเนื้อเรื่องในการเขียนนิทานเรื่อง

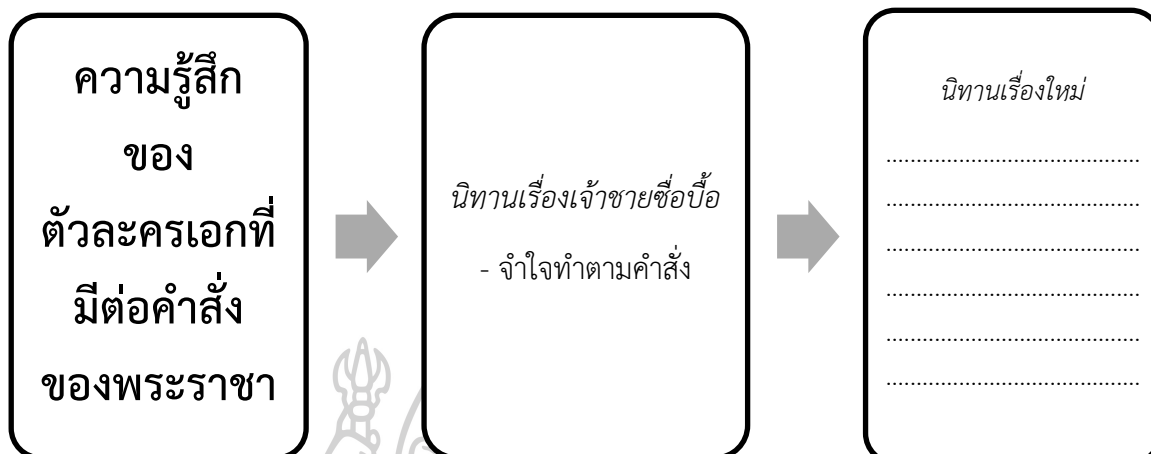
รายละเอียดที่ 3

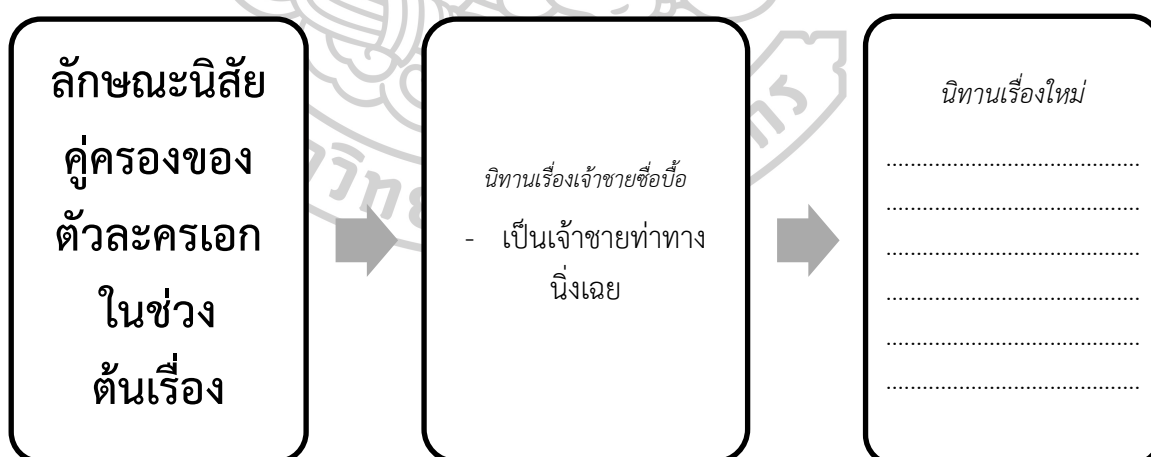
รายละเอียดที่ 4

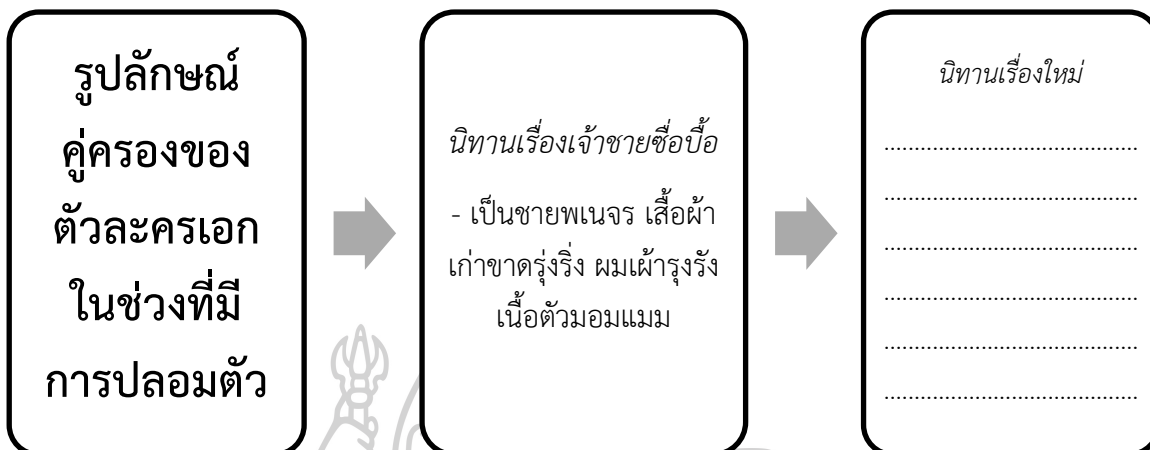
รายละเอียดที่ 5

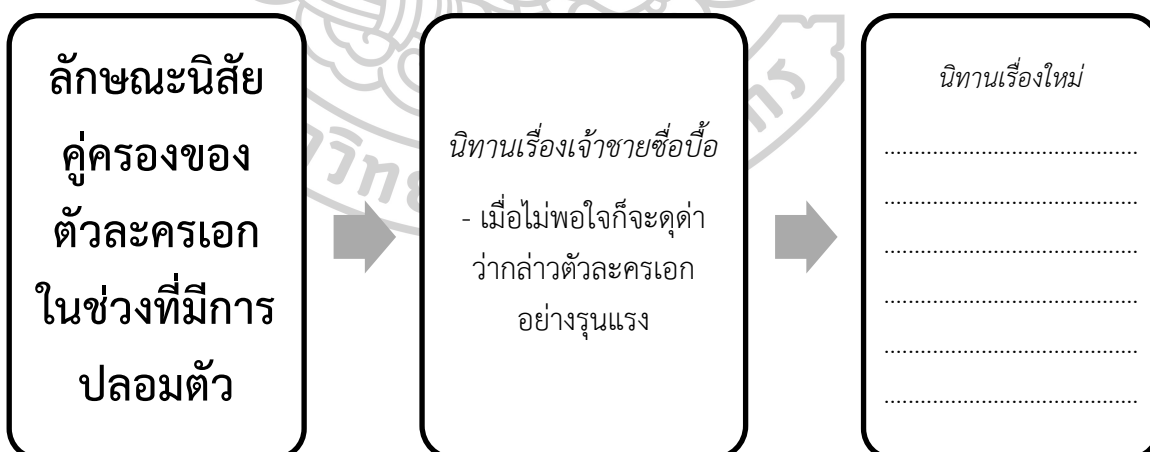
รายละเอียดที่ 6

รายละเอียดที่ 7

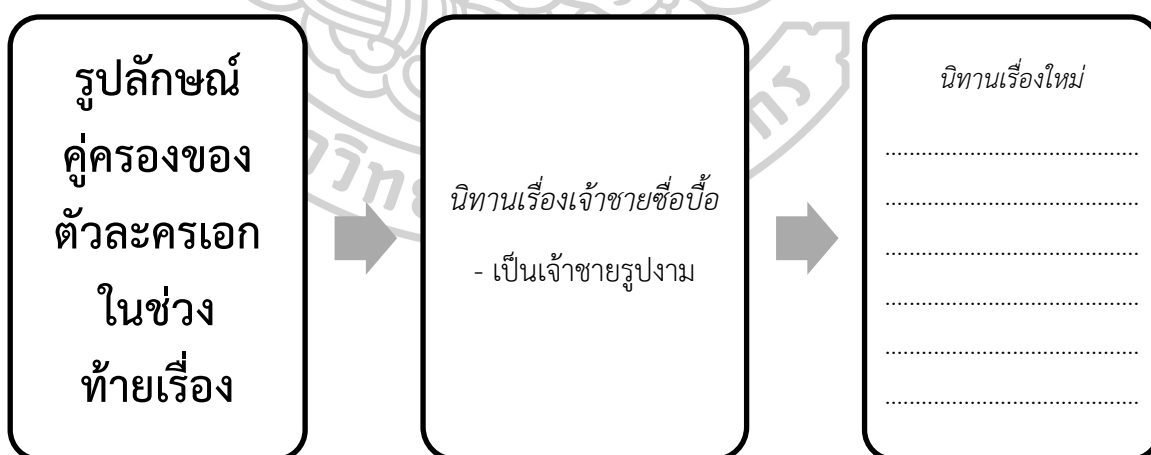
รายละเอียดที่ 8

รายละเอียดที่ 9

รายละเอียดที่ 10

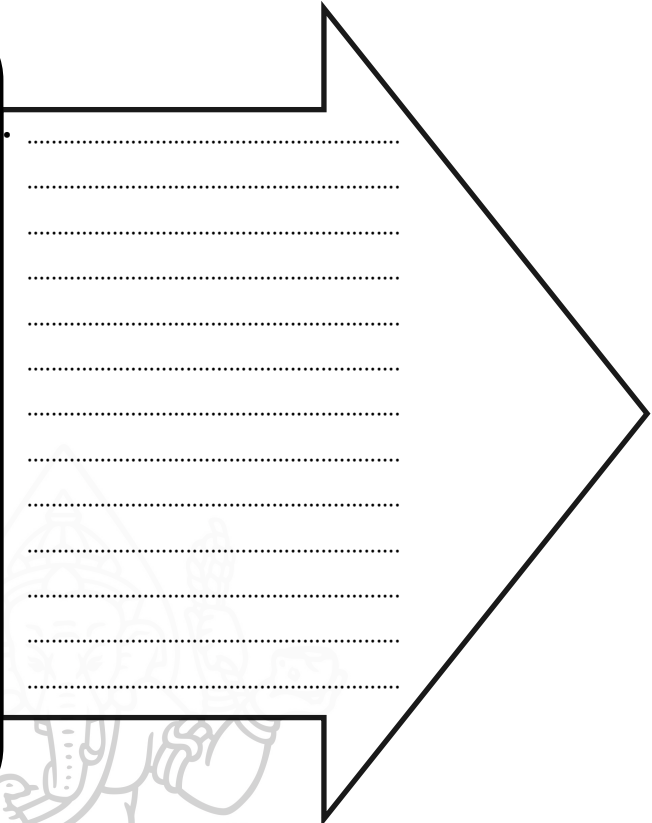
ใบงานที่ 3

ผังโครงสร้างเนื้อเรื่องในการเขียนนิทานเรื่อง ของนักศึกษามีดังนี้

เริ่มเรื่อง

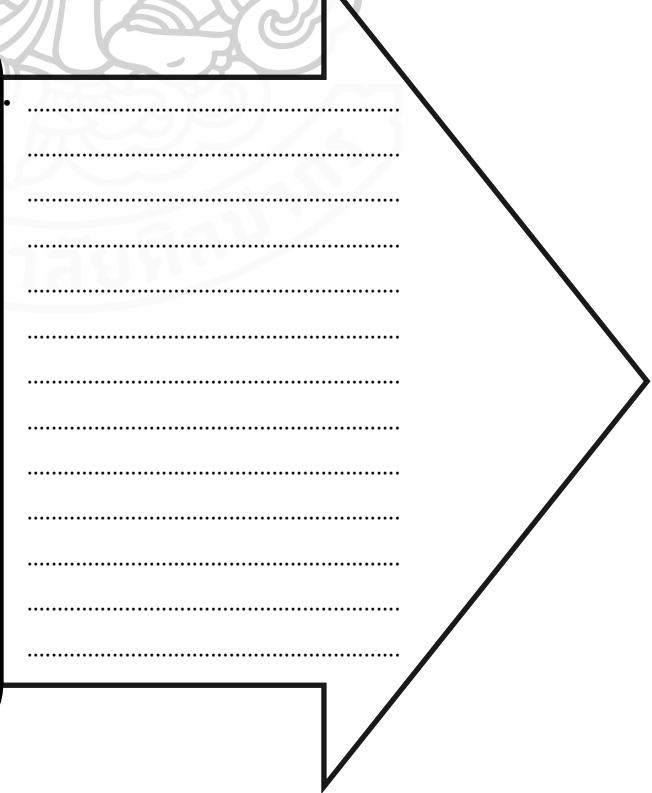
เนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่อง

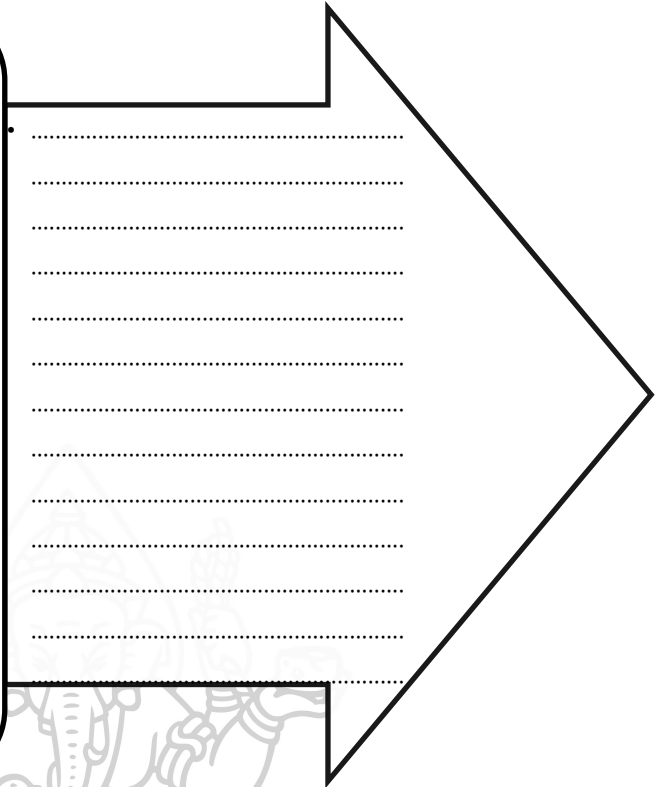
A large arrow pointing to the right, containing horizontal dotted lines for writing. The arrow is outlined in black and has a white fill. The text 'เนื้อเรื่อง' is written in the center of the arrow's tail.

เนื้อเรื่อง

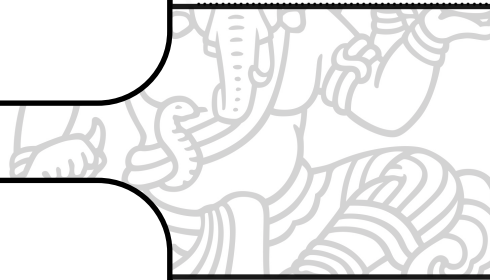
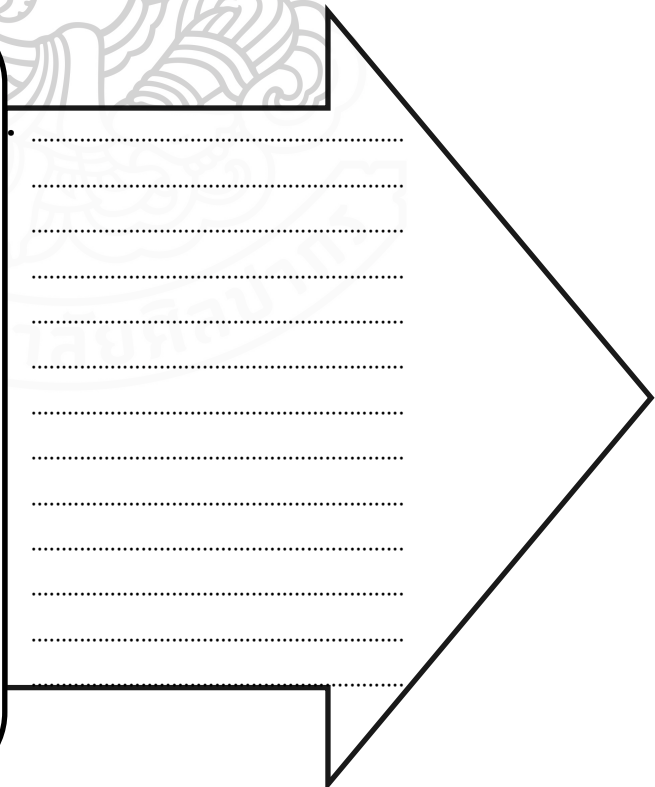

A large arrow pointing to the right, containing horizontal dotted lines for writing. The arrow is outlined in black and has a white fill. The text 'เนื้อเรื่อง' is written in the center of the arrow's tail.

เนื้อเรื่อง

จบเรื่อง

จบเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

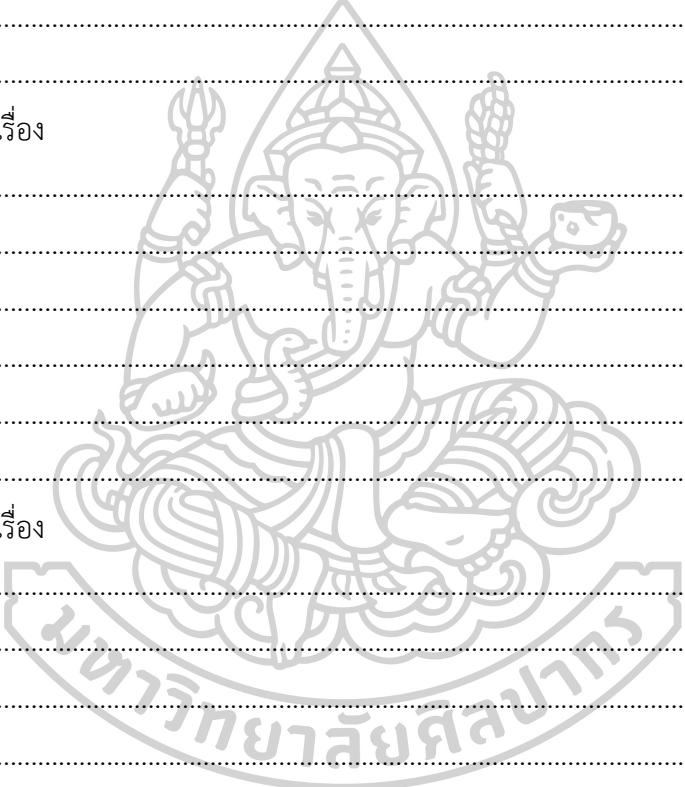
ใบงานที่ 5

ผังโครงสร้างเนื้อเรื่องในการเขียนนิทานเรื่อง..... ของนักศึกษา มีดังนี้

เริ่มเรื่อง

เนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่อง

มหาวิทยาลัยศิลปากร

เนื้อเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จบเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

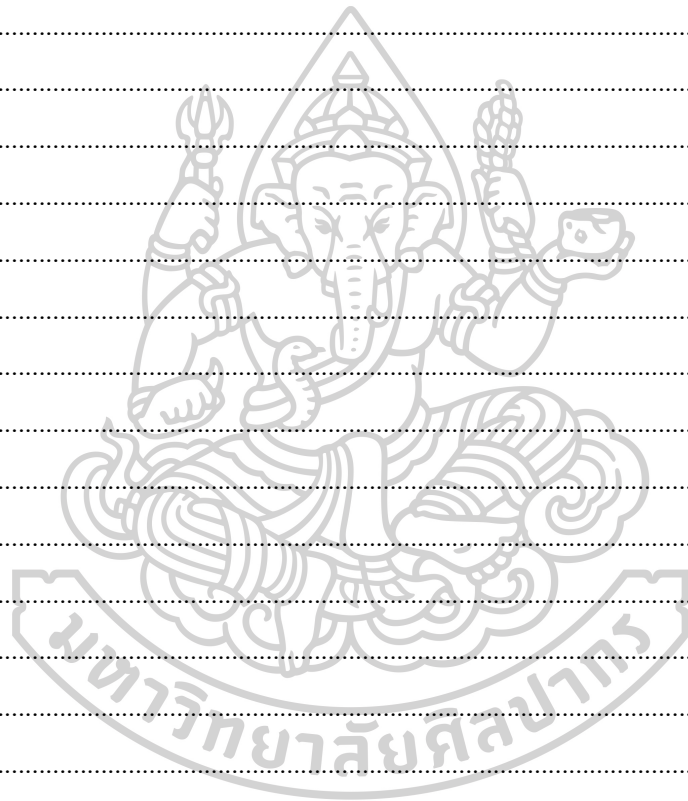
.....

.....

ใบงานที่ 6

ให้นักศึกษาเขียนนิทานเรื่อง โดยมีขนาด
ความยาวประมาณ 15 – 20 บรรทัด และมีลักษณะเป็นไปตามวิธีการสร้างเรื่องแบบกลับเรื่อง

แบบสะท้อนผลการเรียนรู้
ครั้งที่ 1

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถาม

1. นักศึกษาคิดว่าการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ ช่วยให้นักศึกษาสามารถเขียนนิทานได้จริงหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ขั้นตอนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ มีความชัดเจน เข้าใจง่ายต่อการเขียนนิทานของนักศึกษาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ใบความรู้ที่ผู้สอนกำหนดให้ สามารถช่วยให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องทฤษฎีโครงสร้างนิยายหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ใบงานที่ผู้สอนมอบหมายให้ สามารถทำให้นักศึกษาเขียนนิทานได้ง่ายขึ้น หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. กิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้นี้ สามารถบรรยากาศในการเรียนรู้ได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้ ทำให้นักศึกษาเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานนิทานได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ฉ
ตัวอย่างผลงานการเขียนนิทาน

นิทานเรื่อง... ความกตัญญูของกระต่ายน้อย.....

..... ผอ. กระต่ายน้อยเห็นเด็กชายเฒ่า... กระต่ายน้อยเอาเศษอยู่กินแม่ที่ชั้วรา... ทุกวันกระต่ายน้อยต้องเดินทาง
ไปหาอาหารให้เฒ่า... เพื่ออยู่เลี้ยงอยู่เลี้ยง.....

..... วันหนึ่งจู่ๆก็กระต่ายน้อยตัวเดียวหลุดจากคอกมาวิ่งเล่นอยู่หน้าบ้าน... กระต่ายน้อยรู้สึก...
เห็นหอยลำนึงได้... หอยลำนึงทำที่ลำธาร... หนึ่งโหลเห็น... หอยลำนึง... ผู้ดูแลและหิวโหยได้มีหน่อก้านของถั่ว...
เมื่อหอยลำนึงเห็นกระต่ายน้อยวิ่งหนีโผล่ลงมาตามจะจับกระต่ายน้อยกินเป็นอาหาร... แต่กระต่าย
น้อยได้ฉีกหอยลำนึงออกมาแล้ว... “ข้าพเจ้าหาอาหารดีไปให้แม่ที่แม่ชั้วรา... และเห็นป๋ายก้อหิวโหย...
จึงอยากดูแลแม่เป็นครั้งสุดท้าย”... หอยลำนึงได้ฟังดังนั้น... จึงพูดว่า... “ข้าพเจ้าจะให้อาหารแก่เจ้าก็ได้...
กระต่ายน้อยจึงให้หอยลำนึง... เก็บหอยลำนึงไปฝากกระต่ายน้อยที่บ้าน... ระหว่างทางกระต่ายน้อยได้
ได้สัญญาแม่หอยลำนึงว่า... “ขอข้าพเจ้าให้หอยลำนึงแม่แล้ว... ข้าพเจ้าจะทำมันให้เป็นอาหาร... หนึ่ง”

5

..... เมื่อทั้งคู่เดินทางมาถึงบ้านกระต่ายน้อย... กระต่ายน้อยนำอาหารให้แม่และดูแลแม่อย่างดี...
สุดท้าย... กระต่ายน้อยจึงไปหาแม่ที่ลำธาร... “ลูกคงไม่มีโอกาสเจอแม่แล้ว... แม่ได้สิ่งดีๆ...
กลับมาให้ลูก... แม่จะลูกต้องทำตามสัญญาไปเป็นอาหารของแม่หอยลำนึง...”... แม่ได้สิ่งดีๆ...
เสียใจและไม่ยอมให้กระต่ายน้อยไป... ทั้งคู่ต่างวิ่งไปและถึงหน้าบ้านของหอยลำนึง... ให้จับตนเอง...
ไป... “หากไม่เชื่อ... ข้าพเจ้าจะไม่ไป...”... แม่กระต่ายน้อยบอกหอยลำนึง... “หอยลำนึงวิ่งไล่ไปหา...
กระต่ายน้อยผู้รักลูก... และเห็นถึงความกตัญญูของกระต่ายน้อย... ที่ต้องดูแลแม่เพียงลำพัง...
หากไม่เชื่อ... กระต่ายน้อย... แม่คงอยู่ห่างไกลมาก... หอยลำนึงจึงได้ไว้ชีวิตแม่กระต่ายน้อย

10

..... กระต่ายน้อยและแม่ไปอยู่ด้วยกันดีจัง... กระต่ายน้อยยังทำหน้าที่เลี้ยงดูแลแม่เป็นอย่างดี...
ทั้งสามแม่ลูกอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขในกระท่อมหลังเล็กที่ติดอกไป

15

..... วันคิดก็ได้... คือ... ความกตัญญู... ทำให้รอดพ้นจากสิ่งอันตราย

20

นิทานเรื่อง..... ขอร้องจากนางฟ้า

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีกระป๋องเหล็กเล็กๆ อยู่ท้ายหมู่บ้าน ซึ่งเป็นบ้านของกระป๋อง
กระป๋องอาศัยอยู่กับแม่ แม่มีอาชีพขุดผักขาย กระป๋องช่วยแม่จมน้ำผักและนำผัก
ไปขายที่ตลาด กระป๋องชอบเล่นมาก มีแต่ แม่ไม่มีเงินค่าเทอม และเงินซื้อ
ชุดนักเรียน

วันหนึ่ง เกิดลมพายุแรงมาก ทำให้ผักที่ปลูกไว้เสียหายหมด แม่จึงพากระป๋อง
ไปหาผักในป่าทางแถบผักที่ปลูก กระป๋องเก็บผักได้ครึ่งตะกั่วแล้ว แต่อากาศ
ร้อนมาก จึงนั่งพักใต้ต้นไม้ใหญ่ ขณะนั้นกระป๋องได้ยินเสียงจอนตามห้วยเขลียง
พร้อมกับ... ใจดีก็ได้ช่วยฉันด้วย!... กระป๋องอยากรู้อยากเห็นก็ เห็นกระป๋องสีเทา
ถูกมัดมือ จึงปีนขึ้นไป และร่วมแก้มือให้ เมื่อกระป๋องวิ่งลงมาสิ่วพื้น กระป๋องก็กลายเป็น
เป็นนางฟ้าแสนสวย "ขอพบใจเจ้ามาคน: ที่ช่วยเขลียงไว้ ถ้าไม่ได้เจ้าช่วยในวันนี้

5

ก็คงท้อถูกมัดแม่ไปอีก ๒๐ ปีแน่ๆ" กระป๋องพูด "คุณเงินดีก็ช่วยเขลียง"
กระป๋องตอบ "ฉันใช้กล่องนี้เก็บเงิน: มันสามารถเปิดได้ในคืนพระจันทร์เต็มดวง
และมอบเขลียงคืนให้คุณนี้ให้ด้วย" กระป๋องก็ขอร้องดู และรับของจากนางฟ้า
เมื่อแม่เดินมาหากระป๋องเพื่อรดนกล้มมันคน เขลียง นางฟ้าก็ขานต่อว่าไม่ทันที่

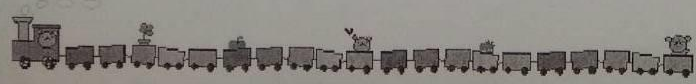
10

เงินค่าเทอม กระป๋องนำเขลียงคืนสู่ผักที่ปลูก เวลาผ่านไป 3 วัน ผักก็เจริญเติบโต มีเงิน
เขลียงจัสวยงาม เมื่อนำไปขายก็ทำให้พ่อค้าขายในหัวตะกั่ว ทำให้แม่และกระป๋องมี
ชีวิตที่ดีขึ้น เป็นอันดีขึ้น แล้วเงินส่วนหนึ่งเขาก็มอบเขลียงถึงบ้านแล้วไปแม่

15

ในคืนพระจันทร์เต็มดวง กระป๋องนำกล่องเงิน: จันทร์ก็เปิดสิ่วดูของนางฟ้า
จึงไม่เปิดกล่องไม้เหล็กที่นางฟ้าให้ ผักก็งอกงามในสิ่วชุดนักเรียน และเงินจำนวนมาก
และมีของเล่นอีก "เจ้าเป็นเด็กดี เป็นคนดีน่าใจ ก็จึงมอบของสิ่งนี้ ให้แม่ช่วยหลานผม
ขอเจ้าได้ ขอให้เจ้ารักใจอีกมาแล้วเรียน" กระป๋องยกไปส่งจันทร์และกล่องของนางฟ้า

20

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวตรี จิตบรรจง
วัน เดือน ปี เกิด	21 ตุลาคม 2523
สถานที่เกิด	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2544 ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) สถาบันราชภัฏเทพสตรี พ.ศ.2551 ศีษศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา กลุ่มการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.2557 ศึกษาต่อปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน กลุ่มวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	10/1035 ซอยเพชรเกษม 110 แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กทม. 10160

